

OBȚINEREA PRIMELOR RADIOGRAFII ÎN CULORI

O remarcabilă realizare a grupului de biofizicieni condus de Florin Dumitrescu

Electronografia își are propria ei casă. Iată deci un eveniment pe care merită să-l consemnăm în introducerea relațiilor noastre. Și asta cu atât mai mult cu cât, ani la rând, prezentând în cuprinsul revistei noastre geneza acestei noi discipline de bioinginerie, gândită și realizată pentru prima oară în țara noastră — am fost tentați să amintim de fiecare dată de „micul laborator al doctorului Florin Dumitrescu”.

Electronografia, reamintim cititorilor noștri, s-a născut în condiții mai mult decât modeste. Ea s-a intrupat din munca, pasiunea și osidria unui foarte restrins cerc de biofizicieni, într-o mică încăpăre a Institutului pentru protecția muncii a Ministerului Industriei Chimice, aici unde cu mult entuziasm dar cu mijloace artistice, doctorul Florin Dumitrescu, împreună cu doi-trei colaboratori și amici de idei, a izbucnit, în 1975, să construiască primul electronograf. Aparatul concretiza la data respectivă un nou procedeu, pentru investigarea fenomenelor biofizice, inaugurând seria fabuloaselor incursiuni în vastul univers energetic al ființelor

(Continuare în pagina 11)

LIVIU TIMBUS ■

Avrig, un sat-muzeu

dar mai ales o așezare vie, cu porțile deschise spre viitor

La anul, în 1979, oamenii din Avrig Sibului — și, cu ei, o întreagă Țară a Oltului, o întreagă Transilvanie, o întreagă țară — vor celebra 200 de ani de la nașterea lui Gheorghe Lazăr. Camera memorială „Gh. Lazăr” din muzeul Avrigului și casa natală a dascălului (refăcută pe locul și în desenul celei străvechi) se pregătesc, de pe acum, să-și primească oaspeții, impunătorul alai de oaspeți, în frunte cu fiii satului risipiți prin lume, Avrigul, de două sute de ani, trăiește sub umbra acestui nume. Acoperindu-l cu statura lui, acoperindu-l vreme de două veacuri, de la amurgul lui Horia (Gh. Lazăr avea cinci ani când conducătorul răscolii iobagilor era tras pe roată la Alba Iulia) și pînă la zenitul acestor zile, de strălucită afirmare a românilor în istorie, de teafără împlinire a idealu-

(Continuare în pagina 12)

ILIE PURCARU ■

UNEORI, MAȘINILE AU DESTIN DE MONUMENT

Italiense pe stradă un tânăr inginer, cunoscut pe un teren de tenis, cu ani în urmă, pe cînd nu era decât un elev de liceu și, dintr-o vorbă într-alta, ajunge să-mi rezume drumul său, care se opriese, ori de-abia începuse, într-o mare întreprindere bucureșteană, cea de utilaj chimic purtînd numele glorios al Griviței roșii. Banca școlii, amfiteatrul facultății, ba chiar și orele de destindere de pe terenul de tenis rămăseseră undeva în urmă. Tânărul inginer se numește Dan Rădulescu, are ochi mici și poate de aceea foarte vioi, un nas acvilin, vădînd notărire, un glas profund baritonal, care subliniază într-un mod aparte fiecare cuvînt. Făcuse parte cîndva dintr-un colectiv care realizase o presă de proporții mai puțin obișnuite, o mașină de ambuțizat fundurile recipientilor destinați industriei. Fusese prima sa participare la o acțiune importantă și poate, din această cauză, fiecare amănunt căpăta proporții. Dar poate nu era chiar așa și, într-adevăr, noua presă reprezenta mai mult decât o sarcină oarecare prinsă într-un paragraf oarecare al unui plan de rutină. Îndoiala m-a determinat să merg la întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie”, să văd cu ochii mei mașina de ambuțizat, să-i cunosc pe

(Continuare în pagina 5)

EMANUEL VALERIU ■

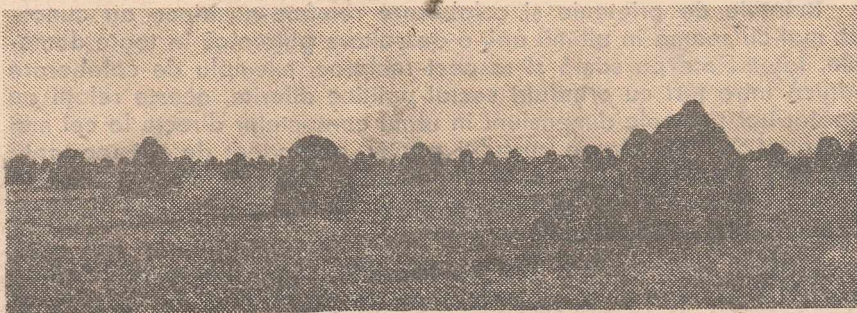

Flăcăi și fete din Maramureș — Fotografie de GH. VINTILA ■

Actualitatea

● Vase, amfore, secere, obiecte de podoba precum și un tipar din piatră pentru turnat podobe — urme ale unor așezări geto-dacice din secolul al XIII-lea î.e.n. — au fost descoperite recent la Drăgănești — Vaslui. ● Apicultorii din Hurezu au raportat cu mîndrie depășirea producției de miere pe anul în curs. S-a pomenit și de o oarecare contribuție a albinelor. ● La sfîrșitul săptămîinii trecute, 900 de tone de sticlă zăceau în gară la Budești (Ilfov). Se pare că Budeștii ar fi prima gară din lume, care ar încerca să fabrice zahăr. ● Lecție de etică. Ioan Moșiș din Satu Mare a intrat cu motoreta într-o căruță cu doi boi. Animalele s-au speriat și s-au lovit de o altă „Mobră” care venea din sens opus. Miliția n-a mai găsit la locul accidentului decât boii. I. M. o întinse peste cîmp. ● În cadrul O.S.I.M. a fost organizată colecția națională de descrieri de invenții românești și străine care însumează peste 6 300 000 documente de brevet din toate ramurile tehnicii. Poate așa vor afla unii că roata a fost inventată și că mai au șanse doar cu un „perpetuum mobile”. ● Nicu și Parasciva Nestian din Vutcani (Vaslui) au împlinit zilele trecute 60 de ani de căsnicie. Cu puțină bunăvoință, prind și sută. ● Cei 25 000 de participanți din județul Suceava la etapa de masă a creației științifice și tehnice din cadrul Festivalului național „Cîntarea Românică”, ediția a doua, au solu-

ționat 2 200 de obiective care vizau, în mare parte, creșterea productivității muncii, reducerea importurilor și îmbunătățirea calității produselor. ● Prin mesageria C.F.R. Arad, cetățeanul Vica Delamarian din localitate a expediat la 11 august, spre Tirgoviste, o mașină de gătit cu petrol. O poate trînte cu încredere pe a doua. Prima n-a ajuns. ● La Cluj-Napoca, în cadrul clinicii medicale nr. 1, a fost inaugurat Centrul de hemodializă, cu șase aparate pentru hemodializă cronică (rinichi artificiali). ● Afiam în ultimul moment că un leac eficace contra durerilor de șale este friptura de gătit. Alte amănunte n-avem. ● Modernul edificiu al Căminului pensionarilor, de curînd dat în folosință la Bacău, se află pe strada Ghiocilor. ● La Iași s-a deschis Tîrgul olarilor. Ceramică populară din comunele Tansa, Voinești și Deleni. Poate o vizitează și cei care avizează intrarea kitsch-ului, vara, pe litoral. ● Pe Platforma petrochimică de la Borzești a fost pusă în funcțiune instalația pentru separarea izobutenei din fracțiunile petrochimice. Construită după o concepție românească, instalația realizează, printre altele, o valorificare superioară a gazelor de chimizare. ● Conducerea restaurantului „Capsa” ne informează că lucrătorii unității au îndeplinit sarcinile de plan pe 1978 cu 56 de zile mai devreme. ● Ferma nr. 10 din Mangalia condusă de inginerul V. Licărete a livrat suplimentar 30,5 t carne de pui, promișind depășiri mult mai însemnate pînă la sfîrșitul anului.

Permanențe ; Carpați 2000

Citiți în pagina 22:

● SĂ NU-L UITĂM PE „NEMURITORUL” ILIE NĂSTASE!

Din sumar :

- La „Vulcan” șocul viitorului a venit mai devreme, adică la timp (pag. 4).
- S.O.S. — apele minerale ! (pag. 8).
- Cercetătorii din sectoarele calde ale industriei despre sectoarele calde ale cercetării (pag. 10).
- „Mă conduc după un principiu încă nescris în Codul Muncii” (pag. 21).

Sibiu, ora noii calități

Convorbire cu tovarășul VASILE BĂRBULEȚ, prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

— Tovarășe prim-secretar, îngăduiți-mi să renunț la obișnuitele formule introductive și să intrăm direct în subiect : ce înseamnă acest cincinal, cincinalul revoluției tehnico-științifice, pentru județul Sibiu.

— Exact ceea ce înseamnă pentru toate județele patriei, pentru întreaga țară : o dezvoltare în ritm susținut, o dezvoltare multilaterală, o dezvoltare armonioasă, pregnant exprimată nu doar în ceea ce privește puterea economică, ci și în nivelul de civilizație material și spirituală, în bunăstarea oamenilor. Se înfăptuiesc neabătut și pe aceste străvechi și îndrăgite meleaguri din inima țării, cu rezultate din cele mai concludente, politica partidului nostru, hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale de înflorire continuă a orașelor și satelor patriei, de creștere tot mai accentuată a nivelului de trai al oamenilor muncii.

— Să detaliem această expresie : puterea economică. Să ne spunem, prin urmare, ce produce, cit produce și cum produce Sibiu ?

— Precizînd că în economia sibiană sînt prezente astăzi aproape toate ramurile economiei naționale și adăugînd că județul are un profil industrial pronunțat și o agricultură ce cunoaște profunde înnoiri, am avea, iată, un răspuns semnificativ la prima parte a întrebării. Deși Sibiu a fost și în trecut o zonă nu tocmai lipsită de industrie, trebuie precizat că profilul de azi județul și-l datorează, ca întregă țară, înfăptuirii politicii partidului de industrializare socialistă, de dezvoltare economico-socială în ritm înalt. Întrebarea dumneavoastră nu solicită rememorări, dar pentru a înțelege bine Sibiu de azi, unele comparații sînt necesare. Iată, valoarea producției industriale realizată anul trecut în județ este de aproape 29 de ori mai mare decît cea din anul 1950 și de trei ori mai mare decît cea realizată în 1969, primul an după noua împărțire administrativ-teritorială. Acum, în 1978, în mai puțin de două săptămîni producem cit în întreg anul 1950.

— Banal poate, prin utilizare frecventă, atributul spectaculos e totuși singur în stare să definească exact acest salt.

— Care nu este doar de ordin cantitativ. Aceste creșteri implică în esența lor adînci prefaceri de structură, de ponderi în direcția valorificării superioare a resurselor materiale și umane. Să notăm numai un exemplu : dacă în 1950 industria sibiană însemna, în proporție de 80 la sută, textile, alimentară, confecții și pielărie-încălțăminte, astăzi, deși nici ramurile menționate n-au stat pe loc, ci au sporit de 13—15 ori, producția industrială a județului înseamnă 52 la sută construcție de mașini, adică industrie intens purtătoare de progres tehnic. Apoi, prefacerile calitative sînt descifrabile chiar în interiorul acestei ramuri, în care se evidențiază un accent tot mai pronunțat pe domeniile de vîrf, cum sînt mecanica fină, electronica, fabricația instalațiilor de mare tehnicitate și complexitate necesare chimiei, metalurgiei, energeticii etc. Astfel, cunoscuta întreprindere „Independența” produce astăzi utilaj chimic, metalurgic de mare complexitate. „Automecanica”-Medias realizează mașini frigorifice speciale, „Balanța”-Sibiu produce în prezent elemente hidropneumatice. Întreprinderea mecanică „Sibiu” și-a inseris în nomenclatorul producției sale mașini-unelte de mare tehnicitate.

Potrivit ultimelor statistici încheiate la nivel național, în cele 61 de întreprinderi importante ale Sibului, se realizează 3,5 la sută din producția industrială a țării, județul nostru ocupînd din acest punct de vedere locul al 7-lea. Concretizată la cîteva ramuri sau produse, această contribuție sibiană se exprimă în cifre dintre cele mai elocvente : peste 14 la sută din producția națională de autobasculante, aproape 28 la sută din producția de geamuri trase, peste 19 la sută din producția de fire lînă și tip lînă, mai mult de un sfert din producția de tricotate din mătase și tip mătase. Sigur, ne stau la îndemînă multe alte argumente pentru a ilustra faptul că în economia țării, indus-

(Continuare în pagina 6)

NICOLAE ARSENIE ■

Planul național unic de dezvoltare economico-socială și bugetul de stat pe anul 1979

Mobilizatoare obiective pe calea progresului, bunăstării și înfloririi patriei

Imagine din timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale

În contextul de largă emulație a bătăliei pentru o nouă calitate, superioară, în toate compartimentele producției materiale, vineri, 3 noiembrie, Marea Adunare Națională a dezbătut și a dat putere de lege Planului național unic de dezvoltare economico-socială și Bugetului de stat pe 1979.

Având ca ax cardinal realizările obținute în primii trei ani ai cincinalului și întocmit în concordanță cu orientările aprobate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, întreaga concepție a planului pe anul viitor, fundamentată prin dezbaterile, analizele și propunerile din unitățile economico-sociale de bază, emanația voinței și creației colective a maselor, poartă din plin pecetea de gândire novatoare, dinamică, profund constructivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice și crearea tuturor condițiilor pentru aplicarea generalizată, încă de la începutul anului viitor, a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii și autogestunii. Aceste două documente investite de înaltul for legislativ al țării cu putere de lege, primite cu mare interes și satisfacție de către toți oamenii muncii, urmăresc într-o viziune unitară accelerarea creșterii economice, ridicarea în continuare a potențialului tehnico-material al României socialiste, sporirea neîntreruptă a bunăstării tuturor oamenilor muncii, expresie însuflețitoare a clarviziunii științifice, a justetei și realismului politicii partidului, politică în care industrializarea, dezvoltarea forțelor de producție se înscriu ca jaloane vitale ale procesului de înflorire multilaterală a patriei, în perspectiva trecerii României din rindul țărilor în curs de dezvoltare, în rindul celor cu dezvoltare medie.

Este, astfel, relevant că ritmul prevăzut de creștere a valorii producției industriale nete de 11,5 la sută și sporul de 8,8 la sută al venitului național, care mențin țara noastră printre statele cu economia cea mai dinamică din lume, sint dublate de măsuri de dezvoltare echilibrată a economiei naționale, de intensificarea acțiunii factorilor calitativi ai activității economice, de aprofundarea procesului de modernizare a structurilor, de amplificarea considerabilă a aportului progresului științific și tehnic la înfăptuirea tuturor obiectivelor și de creștere a eficienței.

Se prevăd creșteri mari la producția fizică în toate ramurile și la toate produsele. Fiecare cifră, fiecare prevedere cuprinse în aceste documente își au, într-o strânsă interdependență, importanța nemijlocită. Lucrul este foarte însemnat, pentru că va asigura într-o mai bună măsură satisfacerea necesarului de utilaje

pentru noile investiții, pentru industrie și agricultură în general, pentru aprovizionarea populației cu bunuri de consum, ca și pentru necesitățile exportului țării. Se accentuează procesul de modernizare a structurilor economice prin dezvoltarea priorității a domeniilor purtătoare ale tehnicii de vîrf, prin promovarea largă a progresului tehnic, prin urmărirea acelor indicatori care definesc în esență progresul economic și social începînd cu măsurile de valorificare superioară a resurselor umane și materiale și terminînd cu preocuparea pentru buna gospodărire a fiecărui loc de muncă și asigurarea unui venit superior tuturor celor care își îndeplinesc corespunzător obligațiile de muncă. Producția unor utilaje tehnologice de mașini-unelte grele de performanță, mecanică fină, echipamente hidropneumatice, mijloace de automatizare și echipamente de electronică industrială va înregistra ritmuri între 20-25 la sută. Se va

asigura promovarea plenară a progresului tehnic în industria minieră, petrolieră, metalurgică, chimică, constructoare de mașini, ca și în celelalte ramuri industriale, vizîndu-se valorificarea superioară a materiilor prime, realizarea unor produse de calitate superioară, ridicarea generală a eficienței economice. Productivitatea muncii în industria republicană va crește cu 10,2 la sută, contribuînd cu peste 85 la sută la obținerea sporului de producție prevăzut, și să nu uităm productivitatea muncii va fi calculată pe baza valorii producției nete, ceea ce îi conferă o corespondență superioară cu realitatea. Aceasta fiindcă oamenii muncii din întreprinderi au evidențiat și continuă să caute cu o curată și frumoasă abnegație noi rezerve de creștere a productivității, iar pe de altă parte pentru că plenumul prevede accentuarea aportului progresului științific.

Concomitent, va crește eficiența fondu-

rilor fixe din dotare, se va accentua reducerea costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale. Deopotrivă, agricultura va cunoaște ample creșteri cantitative și calitative, în condițiile unui an agricol normal producția de cereale urmînd să ajungă la 24,7 milioane tone. Același dinamism îl vor cunoaște toate domeniile vieții economico-sociale. O contribuție hotărîtoare la asigurarea acestei impetuoase dezvoltări o vor aduce și anul viitor obiectivele de investiții, pentru care s-au alocat 233 miliarde lei — aproape jumătate din cit s-a investit în întreg cincinalul anterior.

Prin dezvoltarea producției întreprinderilor existente și realizarea punerii în funcțiune a noilor obiective, alte județe ale țării vor atinge, în cursul anului viitor, un nivel de producție industrială de 10 miliarde de lei sporînd astfel la 31 numărul județelor care au trecut această stachetă a progresului și contribuînd, astfel, la transpunerea în viață a politicii partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării și de creare a condițiilor pentru ca toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, să se poată bucura de binefacerile socialismului.

În conformitate cu țelul fundamental al socialismului și cum este firesc în condițiile dezvoltării în asemenea ritmuri și proporții a economiei, afirmarea tot mai deplină a laturilor calitative, a revoluției tehnico-științifice vor determina ridicarea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Venitul național va crește cu 8,8 la sută, retribuția reală va spori cu 6,7 la sută, prin extinderea pe întregul an a etapei I de majorare a retribuției și începerea celei de a doua etape, în condițiile menținerii indicelui prețurilor și tarifelor în limitele prevăzute în cincinal. Vor crește, de asemenea, veniturile reale ale țărănimii, se va aplica cea de-a doua etapă de majorare a pensiilor și alocațiilor pentru copii. Din numeroasele alte prevederi ale tabloului generos al creșterii bunăstării, menționăm darea în folosință a 236 000 apartamente și 12 000 garsoniere — cu 76 000 mai mult decît prevederile din cincinal. Așa cum se prevede în Buget, totalul cheltuielilor social-culturale pe 1979 se ridică la peste 67 miliarde lei.

Introducerea valorii producției nete ca indicator de bază în economie, perfecționarea întregului sistem de indicatori economici concentrează eforturile colectivelor din toate unitățile nu numai asupra dimensiunilor cantitative ale activității economice, ci și a celor calitative — creșterea eficienței economice fiind o problemă cardinală a dezvoltării economiei în anul viitor. Se asigură astfel în toate ramurile și unitățile o preocupare mai stăruitoare și energică în vederea realizării producției fizice în structura sortimentală necesară economiei, utilizării mai bune a capacităților de producție, reducerii mai substanțiale a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil, creșterii mai accelerate a productivității muncii, înnoirii și modernizării susținute a producției. În acest sens, noul Buget, cu caracteristici noi față de bugetele anterioare, reflectă introducerea valorii producției nete, afirmînd pregnant principiul conform căruia orice activitate economică trebuie să creeze valori noi, să sporească avuția națională, evidențiază rolul sporit al beneficiului ca pirghie stimulatorie de bază a activității economice, ca sursă principală pentru dezvoltarea economiei naționale și creșterea continuă a bunăstării.

Sînt relevante, de asemenea, altele aspecte ca: îmbunătățirea sistemului de finanțare a investițiilor, posibilități mai bune pentru unitățile economice de a-și asigura resursele financiare pentru mijloacele circulante de care au nevoie, introducerea bugetului de venituri și cheltuieli în toate unitățile socialiste, ca o modalitate importantă de analiză, control și conducere a activității economico-financiare.

Avem, după cum se știe, o bună bază de pornire. În cei trei ani care au trecut din actualul cincinal, arăta recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost realizată în industrie o producție suplimentară de peste 40 miliarde lei. În acest cadru, se poate afirma cu deplină temei că planul pe 1979 creează toate premisele pentru ca obiectivele Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, ale Programului partidului să se înfăptuiască cu cele mai bune rezultate. Condițiile obiective sînt pregătite. Îndeplinirea planului depinde de noi toți, de fiecare în parte.

ION CRISTIAN ■

NOI PERSPECTIVE PENTRU DEZVOLTAREA PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ROMÂNNO-AUSTRIECE

Într-o ambianță sărbătorească, ieri a început la București vizita de stat pe care, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășii Elena Ceaușescu, președintele federal al Republicii Austria, dr. Rudolf Kirchschräger, împreună cu doamna Herma Kirchschräger, o efectuează în țara noastră. Transmisia directă de către posturile noastre de radio și televiziune a ceremoniei sosirii înalților soli ai poporului austriac pe pămîntul românesc, manifestările calde ce au însoțit acest moment ne oferă temeiul să apreciem că noul dialog la nivel înalt ce a început ieri în Capitala țării noastre va marca un moment deosebit în cronica relațiilor dintre cele două state.

Relațiile de prietenie și colaborare româno-austriece au cunoscut, mai cu seamă în ultimii ani, o dezvoltare puternică în toate domeniile. Întemeiate pe stimă și respect reciproc, exemplu de colaborare rodnică între țări cu orînduiri social-politice diferite, aceste relații au căpătat noi și ample dimensiuni în urma contactelor directe la cel mai înalt nivel, în imprimarea cursului pozitiv, accentuat de o importanță hotărîtoare dovedindu-se a fi dialogurile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu la București și la Viena cu conducătorii Austriei, documentele semnate cu aceste prilejuri.

Dorința comună de a întări și dezvolta pe noi trepte conlucrarea rodnică dintre România și Austria, dintre poporul român și poporul austriac se va concretiza, fără îndoială și de această dată fructuos, existînd premise favorabile pentru o asemenea evoluție, în interesul celor două țări, al cauzei păcii și progresului în lume.

Desfășurarea noului dialog la nivel înalt româno-austriac, semnificația acestuia în cronica relațiilor dintre cele două țări și popoare vor fi înfățișate în numărul viitor al revistei noastre.

Evenimente de o importanță deosebită în calendarul politic al acestei perioade, în viața întregii țări

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu și-au desfășurat lucrările

- Plenara Comitetului Central al P.C.R.
- Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.

În această penultimă lună a unui an care constituie pentru viața social-economică a patriei un an hotărât în realizarea cu succes a prevederilor cincinalului revoluției tehnico-științifice, în această etapă de fundamentale transformări calitative în toate domeniile de activitate ale societății noastre, cele două forumuri desfășurate în săptămâna care a trecut primesc o deosebită semnificație. Astfel, Plenara Comitetului Central al P.C.R. — care a avut loc în ziua de 1 noiembrie — a înscris la ordinea de zi următoarele puncte: Proiectul Legii învățământului; Proiectul Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor; Programul cu privire la aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1978 și semestrul I 1979; cu privire la abaterile săvârșite în municipiul Piatra Neamț în legătură cu construcția de locuințe proprietate personală.

Proiectul Legii învățământului, prefigurând cadrul instruirii și educării tineretului, al formării și perfecționării cadrelor, al ridicării nivelului de cultură și civilizație al întregului popor reflectă grija și atenția deosebite pe care partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu le acordă acestui domeniu vital al societății noastre — învățământul — așezării sale pe baze noi, revoluționare, prin contactul nemijlocit cu producția și cercetarea științifică.

Relevind aceste idei, plenara a subliniat, de asemenea, caracterul adinc democratic al școlii românești — fapt elocvent demonstrat în prevederile proiectului — care asigură accesul egal al tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate, în școli de toate gradele, garantând realizarea învățământului obligatoriu de 10 ani.

În deplin consens cu hotărârile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R. privind creșterea eficienței economice, așezarea întregii noastre economii sub semnul unei noi calități, Proiectul Legii privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor constituie expresia concretă a măsurilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 22-23 martie 1978, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. El statuează obligația fiecărei unități socialiste de a asigura activității sale o maximă eficiență, astfel încât să-și acopere integral cheltuielile din venituri proprii, să obțină din beneficii dezvoltarea întreprinderii, contribuind în același timp la constituirea fondului centralizat al statului. Proiectul cuprinde și aplicarea acestor principii în cooperativele agricole de producție, cooperativă meșteșugărească și de consum și în sectorul micilor meseriași individuali.

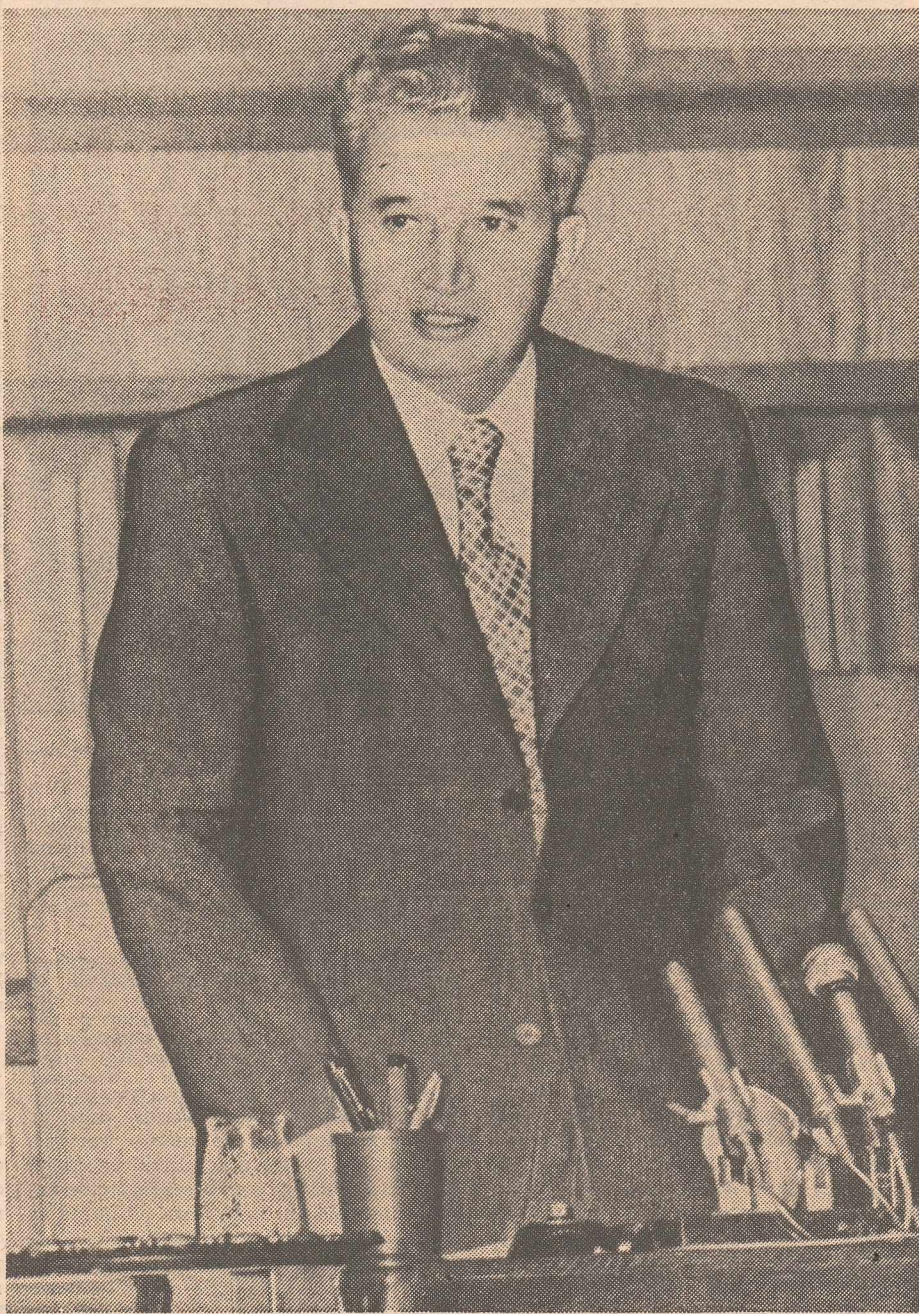
Prevederile acestui proiect aprobat în unanimitate de plenară, definitivată și înaintată spre adoptare M.A.N., urmează a fi aplicate de la 1 ianuarie 1979. Plenara C.C. al P.C.R. și-a exprimat convingerea că transpunerea acestor măsuri în activitatea economică va asigura un cadru stimulant, va duce la creșterea răspunderii și interesului oamenilor muncii, la sporirea venitului național, la ridicarea bunăstării întregului popor.

Expresie a posibilităților obiective, reale ale economiei noastre naționale, asigurând o creștere rațională a consumului, Programul cu privire la aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1978 și semestrul I 1979, aprobat în unanimitate de plenară, prevede creșteri între 5 și 11 la sută la produse de bază — piine, carne și produse din carne, ulei, zahăr, lapte, pește, cartofi, fructe etc. și, de asemenea, importante sporuri la principalele mărfuri industriale.

Ultimul punct de pe ordinea de zi a plenarei l-a constituit dezbaterile exigente, partinică, în spiritul eticii și echității socialiste a gravelor abateri comise în municipiul Piatra Neamț în construcția de locuințe proprietate personală. Adoptând măsuri severe împotriva autorilor acestor abuzuri, plenara a hotărât totodată dezbaterile raportului Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale, măsurile luate și concluziile plenarei, în toate organele și organizațiile de partid, pentru a se determina un puternic curent de opinie împotriva tendințelor de căpătuială, pentru a stimula aplicarea neabătută în viața a principiilor codului comuniștilor.

Folosirea rațională a mijloacelor materiale ale economiei — o îndatorire de conștiință pentru fiecare om al muncii

În cuvântul rostit la încheierea lucrărilor plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat o serie de sarcini concrete pentru îndeplinirea exemplară a planului pe ultimele două luni, precum și a celui pe anul viitor. În rîndul acestora s-a detașat cu o deosebită pregnanță sarcina reducerii substanțiale a consumu-

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste

rilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, printr-o gospodărire rațională, prin creșterea indicilor de folosire a materiilor prime, prin recuperarea pînă la ultimul gram a materialelor rămase după prelucrarea industrială. Este un imperativ ce presupune un ridicat nivel de răspundere, de conștiință muncitorească, eliminarea oricărui căi de risipă, depistarea tuturor soluțiilor de economisire, de repunere în circuit a unor materii prime și materiale de valoare rămase după prelucrare, acestea fiind de altfel incluse în viitor în planul de aprovizionare al întreprinderilor. Secretarul general al partidului a indicat să se treacă la o sortimentare riguroasă a mașinilor și utilajelor clasate, la folosirea judicioasă a pieselor și subsansamblelor în stare de funcționare, la sortarea riguroasă a metalului trimis la retopire. Acestor resurse trebuie să li se adauge, printr-o acțiune concertată, deșeurile de metal, de hirtie, de îmbrăcăminte și încălțăminte, de sticlărie, colectate de la populație, ele conținând substanțe utile, prețioase, unele aduse prin import în diverse sectoare ale economiei.

În aceeași ordine de idei se înscrie și reducerea consumului de energie, o problemă de bază atît pentru prezentul cit și pentru viitorul economiei noastre. Subliniind că aceasta este o tendință chiar în țări puternic dezvoltate industrial, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut mobilizarea tuturor organismelor economice, ministerelor, întreprinderilor, organelor de partid și de stat, pentru perfecționarea și modernizarea continuă a tehnologiilor în vederea asigurării unui consum de energie cit mai redus.

Sînt toate acestea sarcini urgente, imediate, care vizează dezvoltarea simțului de răspundere al fiecărui om al muncii pentru utilizarea cu maximum de randament a tuturor mijloacelor de producție. Numai printr-o exigență sporită în întreprinderea și funcționarea utilajelor și mașinilor, luîndu-se toate măsurile pentru evitarea deficiențelor și avariilor, prin întărirea disciplinei și controlului tehnic se pot asigura o creștere continuă a eficienței, realizarea beneficiilor planificate.

Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 noiembrie a conturat, pe acești parametri, un puternic apel la spiritul gospodăresc, la răspundere sporită față de avuția societății,

față de munca fiecăruia dintre noi, fiind toate acestea garanții ale îndeplinirii istoricelor hotărâri ale Congresului al XI-lea, a Programului partidului de dezvoltare economico-socială a patriei.

Problemele calității, afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile — preocupări ale întregii societăți.

În ziua de 3 noiembrie, au avut loc lucrările Plenarei Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, cu următoarea ordine de zi: Proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979; Raportul cu privire la activitatea desfășurată de consiliile Frontului Unității Socialiste; Raportul cu privire la activitatea desfășurată de consiliile Frontului Unității Socialiste și organizațiile de masă și obștești componente pentru intensificarea și creșterea eficienței controlului oamenilor muncii; Aniversarea a 60 de ani de la făurirea statului național unitar român; Unele măsuri organizatorice.

Analizînd orientările proiectului de plan, plenara a relevat faptul că prevederile sale oferă condiții pentru realizarea ritmurilor stabilite în planul cincinal, precum și în programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a țării pînă în anul 1980. Proiectul, elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este orientat spre punerea în valoare, la un nivel superior, a întregului potențial al economiei noastre naționale, prin folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție, creșterea productivității, gospodărirea rațională a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului.

În cuvîntarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere activității organismelor Frontului Unității Socialiste, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în obținerea unor succese relevabile pe drumul îndeplinirii Programului elaborat de Congresul al XI-lea la P.C.R.

Apreciînd că rezultatele economice bune ale primilor trei ani al cincinalului creează premisele îndeplinirii programului suplimentar adoptat la Conferința Națională privind obținerea unei producții peste plan de cel puțin 100 miliarde lei,

secretarul general al partidului a subliniat că toate aceste succese s-au concretizat în creșterea bunăstării poporului, în aplicarea neabătută a prevederilor programului de creștere mai accentuată a nivelului de trai. Astfel, anul viitor se va trece la a doua etapă de majorare a retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii, care se va încheia, așa cum este prevăzut, în 1980. Cu atît mai mult însă, în condițiile trecerii din anul 1979 la aplicarea generalizată a noului mecanism economico-financiar, a autoconducerii și auto-gestiunii în toate sectoarele economiei naționale, se impune mobilizarea tuturor resurselor de energie și conștiință ale cetățenilor patriei, perfecționarea continuă a activității consiliilor și comisiilor F.U.S. pentru ca, prin eforturile unite ale întregului popor, fiecare cifră din planul adoptat pentru 1979 să devină garanție a îndeplinirii cincinalului revoluției tehnico-științifice. Relevînd importanța acestei etape pe care o vom inaugura în anul economic 1979, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Trebuie înțeles bine că noul mecanism economic presupune sporea spiritului de răspundere al tuturor organismelor de conducere, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, al fiecărui muncitor sau inginer, al fiecărui cetățean la locul său de muncă. Avem toate condițiile pentru ca anul viitor, odată cu trecerea generală la noul mecanism economic, să obținem o îmbunătățire simțitoare a activității în toate domeniile.”

Aniversarea a 60 de ani de la formarea statului național unitar român. O sărbătoare a unității întregului popor în jurul partidului, un legămint pentru prezentul și viitorul patriei.

Chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste adresată întregului popor în legătură cu apropiata aniversare a 60 de ani de la formarea statului național unitar român, moment epocal din istoria poporului nostru, adoptată în unanimitate de Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, subliniază legitatea istorică a acestui act, rezultat al luptei maselor largi populare pentru progres, pentru afirmarea cu drepturi egale în rîndul popoarelor lumii.

Atît în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, cit și în cuprinsul Chemării se subliniază faptul că actul unirii în sine n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a răspuns aspirațiilor de libertate socială ale maselor muncitoare. Pentru clasele dominante, unirea a constituit un prilej de întărire a privilegiilor, de intensificare a exploatării maselor, fără deosebire de naționalitate. În egală măsură însă ea a dat un nou și puternic impuls forțelor progresiste, mișcării muncitorești revoluționare. Ea a deschis calea unității de acțiune a muncitorilor, tărânilor, intelectualilor, a tuturor fiilor țării care doreau ca România să se dezvolte demn și liberă, fără nici un fel de exploatare socială și națională. Împlinirea acestor idealuri de luptă neobosită în fruntea căreia a stat, încă de la crearea sa, partidul comuniștilor, a fost posibilă numai după cucerirea puterii de clasa muncitoare, după victoria revoluției populare, care a pus temelia noii orînduri, inaugurînd epoca unor profunde transformări în societatea românească. În cuvîntarea rostită la plenară, secretarul general al partidului spune: „Aniversăm acest eveniment cu hotărîrea fermă de a face totul ca principiile pentru care partidul nostru, forțele progresiste și revoluționare au luptat întotdeauna să fie realizate pe deplin, ca întregul nostru popor, toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, să se bucure din plin de cuceririle civilizației, de cuceririle socialismului, să fie participanți cu drepturi depline, egale la tot ceea ce se îndeplinește, să beneficieze de rezultatele muncii lor, să poată participa activ la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți... Sărbătorim acest eveniment cu hotărîrea fermă de a întări colaborarea și prietenia cu toți vecinii noștri, cu toate țările socialiste, cu toate țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, considerînd că trebuie să facem totul pentru cauza păcii, pentru o colaborare internațională bazată pe egalitate, pe respectul independenței și suveranității naționale a fiecărui popor, neamestecul în treburile interne, pentru dreptul fiecărei națiuni de a-și hotărî calea dezvoltării liber, așa cum dorește.”

Stă în aceste cuvinte sensul fundamental al vibrantei Chemări, al îndemnului adresat națiunii întregi de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a face din această sărbătoare a istoriei noastre de luptă și de jertfă temelia angajării conștiente a tuturor fiilor țării, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, în edificarea prezentului și viitorului socialist, în înalțarea neabătută a patriei pe drumul civilizației și progresului, pe drumul comunismului.

DOINA FRUNTELATA

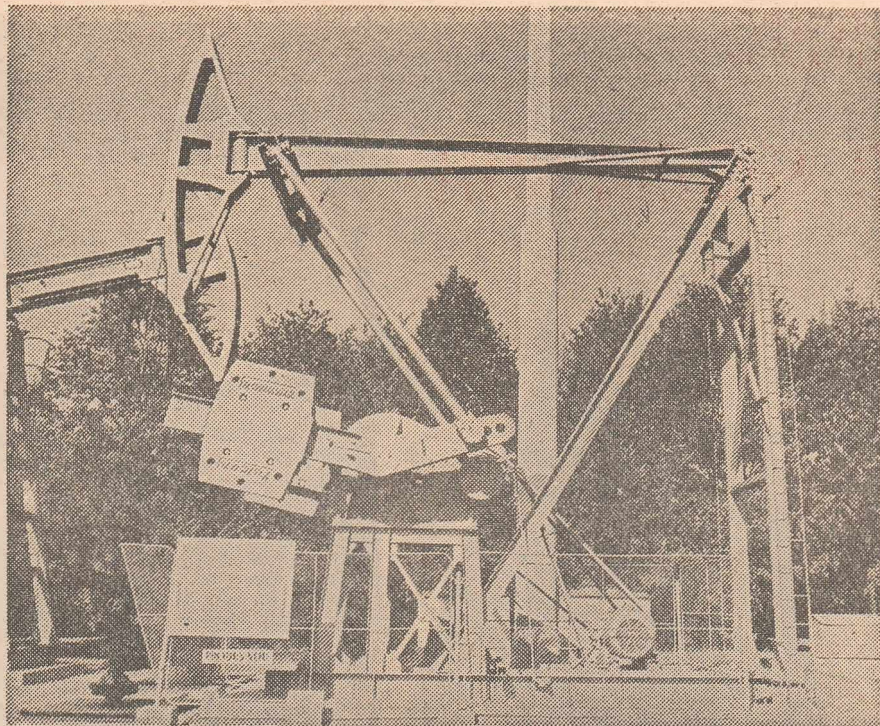
LA „VULCAN” ȘOCUL VIITORULUI A VENIT MAI DEVREME. ADICĂ LA TIMP

CITEVA SOCOTELE SIMPLE

Intreprinderea bucureșteană „Vulcan”, una dintre uzinele cu o istorie încărcată sănătos de fapte și cu mari succese în industria noastră contemporană, este un mare consumator de metal. Un colos care înghite anual multe zeci de mii tone de metal transformate, pe indelețe, în limitele planului și angajamentelor, în importante utilaje pentru industria chimică, termocentrale etc., piese în majoritate unicate. În atare condiții, un indice de utilizare a metalului de 87,7 la sută are darul să încarce aceste cifre reci cu semnificații care lipsesc din planificările cele mai exacte, faptul trădând o atitudine: grijă deosebită, înaltă răspundere față de materia primă, față de piinea industriei. La sfârșitul cincinalului actual, indicele amintit va crește pînă la un procentaj de 89—89,2 la sută. Desigur, a economisi. În acest caz, nu înseamnă neapărat a pune deoparte, a stringe, ci a produce mai mult cu ceea ce ai. Este o chestiune care ține în egală măsură de optică, dar și de progresul tehnic, de inteligența tehnică a celor care „hrănesc” marile investiții ale țării, cu utilajele pomenite. Combinatul petrochimic de la Midia Năvodari și termocentralele Turcenilor fiind doar câteva exemple. Acest lucru presupune reproiectări, proiectări făcute cu mai multă știință și chibzuință, găsirea unor noi soluții de organizare, mai economice, mai eficiente și, iată, și acea economie de om gospodar care adună totul cu gândul nu atât la prezent, cât la viitor. Astfel, cei de la Vulcan, încumetându-se să rezolve câteva socotele simple, și-au propus să economisească în acest an 1 008 tone de metal, treabă care le va aduce multe satisfacții, dat fiind că din cantitatea de mai sus se pot realiza 12 cazane de 30 tone abur pe oră sau 50 de unități de pompă de 12 tone. Și socotelele au fost făcute chiar în tirg, ca să se evite surprizele potrivit proverbului.

VIITORUL A ÎNCEPUT, DE FAPT, IERI

Nu știu dacă inginerul șef cu concepția Romeo Vărgolici a citit cartea care a dat atîta bătaie de cap lumii. Însă omul știe limpede că nu se mai poate lucra ca acum douăzeci de ani. „Și ca să fim sinceri, se confesează dînsul, nu se mai poate lucra nici ca ieri. Firește, exagerez. Azi, sîmbătă, de pildă lucrăm ca și vineri. Vreau să subliniez însă, că a nu profita de descoperirile științei, de tot ceea ce este nou în tehnologia mondială, a nu profita de experiența ta, de ceea ce ai acumulat în atîta vreme este ca și cum ai rămîne la roata strămoșului. Profesionalism și responsabilitate. Pot fi lozinci. Chiar sînt, dar sînt bazate pe adevăruri. La fel se întîmplă și cu economiile noastre de metal. Acestea merg mină în mină cu marile performanțe. Reproiectarea unui utilaj înseamnă și econo-

mie de metal și performanțe mai bune. Voi reveni asupra acestui lucru. Să mai spun însă că vorbind de răspundere, mă gîndesc și la economia de energie, electrică și combustibilă, și la economia de fluide specifice procesului de producție sau la cea a materiilor necesare sectorului cald. În primele 9 luni ale anului am economisit 756 tone de metal ceea ce ne poate feri pentru că putem ajunge la o economie de 1 100 de tone la sfârșitul lui 1978. La prețul mediu al produselor noastre economiile de care vorbesc ne permit realizarea unei producții suplimentare de aproximativ 25 de milioane lei. Continuînd dialectic, beneficiile oamenilor muncii de la „Vulcan” vor crește pe măsură. Dar această luptă contra risipei trebuie conjugată la nivelul întregii noastre economii. Și mă refer la proiectanți pentru că de aici pleacă totul. Am să dau un exemplu Laminorul de la Roman încă produce țevi cu variații la grosimea peretelui mai mari decît cele prevăzute în stasuri. Ar fi bine să se desfășoare mai repede acțiunea privind oțelurile laminate și speciale într-o gamă variată. De pildă, Romcor-ul, un oțel cu rezistența mare la coroziune, a înlocuit tabla zincată și tabla de aluminiu, fiind, totodată, și un material mai ieftin.

Vă repet, sînt câteva exemple care ne dovedesc că acesta e drumul.

Desigur, acesta e drumul. Una peste alta, ca să-și argumenteze spusese, inginerul șef ne oferă, ca rezultate ale unor reproiectări „deștepte”, câteva invenții aparținînd specialiștilor de la „Vulcan” care se pare că au avut la bază, pe lângă necesitățile uzinei, și principiul „cînd își pune românul mîntea la contribuție...”

Ion Crețu, inginer la atelierul de proiectare, are două invenții. Una realizată în 1974, iar ultima în 1978. Despre cea din urmă, care se intitulează, oarecum pe înțelesul tuturor, „Unitate de pompă cu geometria în față” (vezi fotografia), autorul ei ne spune următoarele: „Urmăresc această problemă a economisirii metalului de foarte multă vreme. Firește, dacă ne gîndim la cantitatea pe care o consumă anual uzina Pentru utilajul amintit există de foarte multă vreme o schemă cinematică cunoscută în străinătate. O aveau și sovieticii și americanii, o mai aveau și alții, dar tuturor le lipseau soluțiile constructive. Ei, soluțiile astea mi-au luat cam un an de zile, pentru că, din nefericire, ideile nu-ți prea vin chiar în fiecare zi, deși îți mîncîcă multe nopți. Însă problema aceasta cu nopțile inventatorilor s-a rezolvat de mult. A rezolvat-o presa, zia-

rele. Toate scriu că nopțile inventatorilor sînt un coșmar. Se poate, dar eu, sper să nu mi-o luai în nume de rău, am rezolvat mai multe lucruri ziua. Pe scurt și concret, am înlocuit contragreutățile metalice de la unitățile de pompă cu contragreutăți din beton ușor armat. Economia de metal, între 12 și 15 la sută, pe 1978, ea fiind de 600 tone de metal. Extinzînd-o la jumătate din producția de unități de pompă, numai la jumătate deci, se pot economisi peste 2 000 de tone de metal.”

A doua invenție despre care vrem să vorbim aparține metalurgului șef al uzinei, Vasile Constantin, și dînsul autor tot a două invenții, ultima privind una din plesele de bază ale termocentralelor, utilizată în circuitele de înaltă presiune și avînd forma literei T. Vasile Constantin face parte din familia acelor specialiști neastîmpărați care fug de rutină, care fac orice, în principal gîndesc, ca o zi să nu semene cu alta, iar din titlul lor de specialist să adauge neapărat și ceva concret. Importantă pentru suflet este prima invenție, următoarele vin de la sine. Te obișnuiești așa, inovațiile nici nu le mai socotești. „umbli unii după mine și acum ca să întocmesc dosarul tehnic pentru o inovație care se aplică deja la Midia-Năvodari”. „Invenția care vă interesează se numește Piesă fasonată sub formă de T. O cumpărăm din străinătate și ne costa al dracului de mult. Cam cît 120 de vîței grași Socoteala este exactă, deși n-am prea crescut vitei în viața mea. Pentru că depindea și de mine, am zis odată, gata, nu mai cumpărăm de la alții. În primul rînd am luptat să conving proiectantul că se poate. De obicei, proiectantul este mai liniștit cînd ia totul din străinătate. N-are obligații, n-are necazuri, firma respectivă garantează bunul mers al utilajului, al piesei. Eu trebuia să-l conving să împărțim răspunderea împreună. Am asimilat o primă piesă. Era greoaie, cu pierderi și cu un ciclu de fabricație lung de puneam uzina pe butuci. Plecam de la un semifabricat de 7 tone ca să aruncăm, prin prelucrare, trei sferturi din cantitatea de metal. Nu mergea. Ce cîștigam prin renunțarea la valută, pierdeam la metal. După mai multe luni mi-a venit ideea. Am lucrat piesa din 2 bucăți. Cîteva operații, ambutizare la cald, mă rog, pentru nespecialisti nu înseamnă nimic. Rezultatele erau și, desigur, sînt cele așteptate. Semifabricatul are 1 210 kilograme (și nu șapte tone), iar produsul finit, 980 de kilograme. Piesa a fost solicitată și în străinătate. Cam de aceleași firme care ne-o vindeau pînă mai ieri.”

Deci, la „Vulcan” se poartă performanța ridicată în condițiile unor responsabilități sporite, a unei mai bune gospodării a materiilor prime. Acțiunea nu ține doar de cumpărare, ci și de nivelul tehnic al specialiștilor. „A economisi metal, cum spune cineva, este o chestiune de etică. Economisești ca să realizezi tu mai multă produse, ca să nu mai iei de la altul. Deci, nu risipești și în felul acesta cîștigă toți”. Eticul se împletește cu politicul, cu înaltul profesionalism. Problema se rezolvă la nivelul mentalității și al cunoașterii. Sînt lucruri care țin și de o nouă calitate a oamenilor.

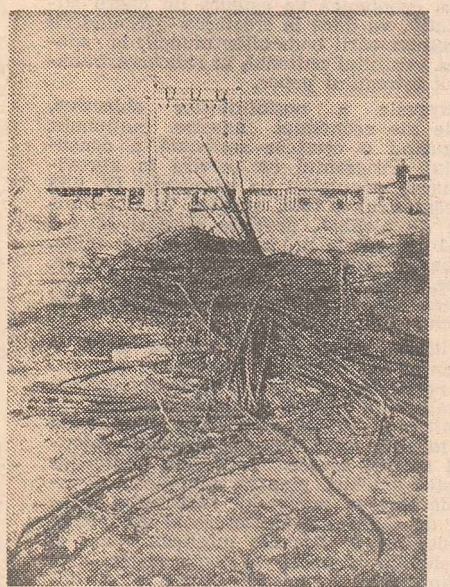
În timp ce unii string cu răspundere, alții împrăștie cu „generozitate”

În partea dreaptă a întreprinderii de mașini-unelte și agregate-București, acolo unde se afla odată o fabrică de ciment și unde, pînă mai ieri, se aruncau gunoasele din Capitală, se realizează azi una dintre importante investiții ale întreprinderii amintite.

Intrăm pe șantier și-l străbatem în lung și-n lat, iar colegul meu Ion Predoșanu face cîteva poze. Nimeni nu ne bagă în

seamă. Cu puțină aplicație putem să și luăm cîte ceva, dar nu ne interesează. De jur împrejur, grămezi de fier mai vechi sau mai nou sub diferite forme, fier beton, armături metalice, șine de tramvai etc. În cîteva gropi găsim și foarte multe tuburi din beton pentru canalizare, nou-nouțe. Într-un tîrziu, îl descoperim, chiar în hala proaspăt ridicată, pe inginerul Alexandru Mărcuț, șef de lot la ICSIM. Aici, ne

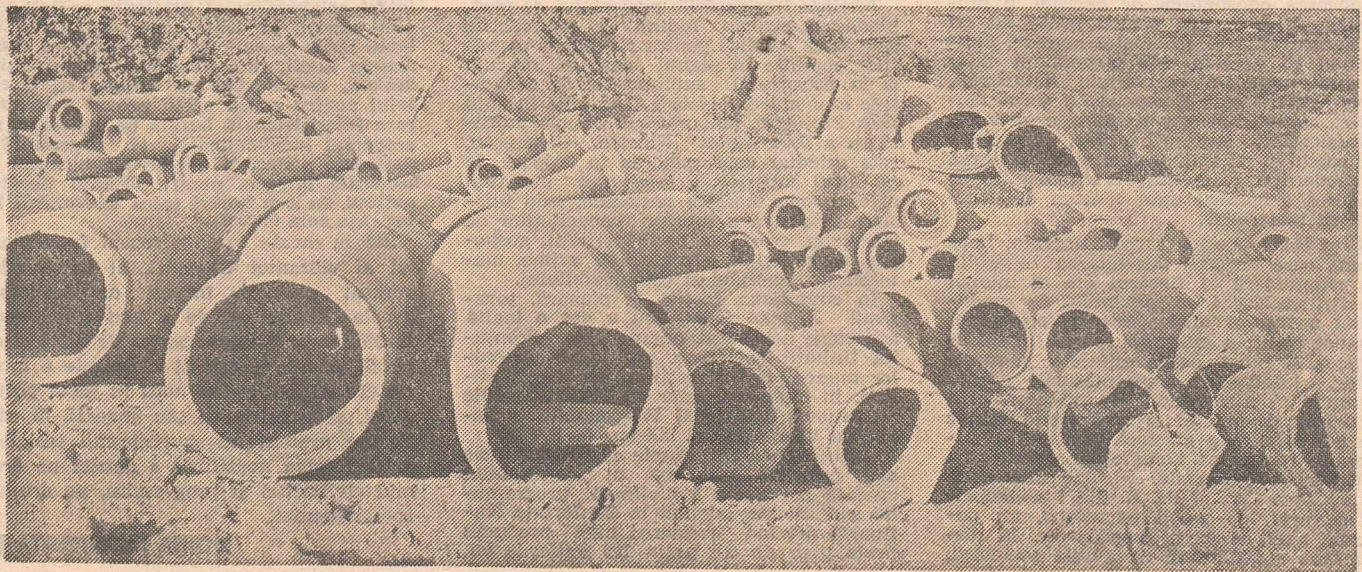
spune dînsul, a fost un fel de groapă de gunoi a Bucureștiului. Întreprinderile dimprejur aruncau nenumărate resturi metalice și din beton. Acum, noi, cei de la ICSIM, pe lângă munca de construcție, stringem și aceste deșeurile. Pînă azi, am trimis la topit, cu camioanele noastre, peste 40 de tone de fier vechi. Grămezile pe care le vedeți urmează să ia același drum în scurtă vreme. În ceea ce privește închiderea zonei de șantier pentru a nu mai pătrunde oricine, eu am făcut în urmă cu două săptămîni o sesizare către beneficiar și după cîte știu la ora actuală se elaborează o documentație”. Un lucru bun: ICSIM-ul se îngrijește ca tonele de fier vechi să ajungă, fie și după ani de zile, la topit. Cît despre asigurarea zonei șantierului, ni se pare că studiul cu pri-

cina întîrzie cam mult. Despre tuburile de canalizare inginerul Alexandru Mărcuț nu știe nimic. „Nu sînt ale noastre. Zona nefiind închisă, probabil că le-au aruncat cei de la Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri, care au lucrat prin părțile acestea”.

Deci, unii fac tot posibilul ca fierul vechi să ajungă la topitorii și să reintre în circuit, iar alții risipesc valori materiale cu nonșalanța cu care ar azvirli două-trei cuie ruginite. Sperăm ca în cel mai scurt timp proprietarii tuburilor din beton să dea semne de viață și eventual inovații să plătească și tuburile sparte din neglijență.

PAGINA REALIZATĂ DE RĂZVAN BĂRBULESCU

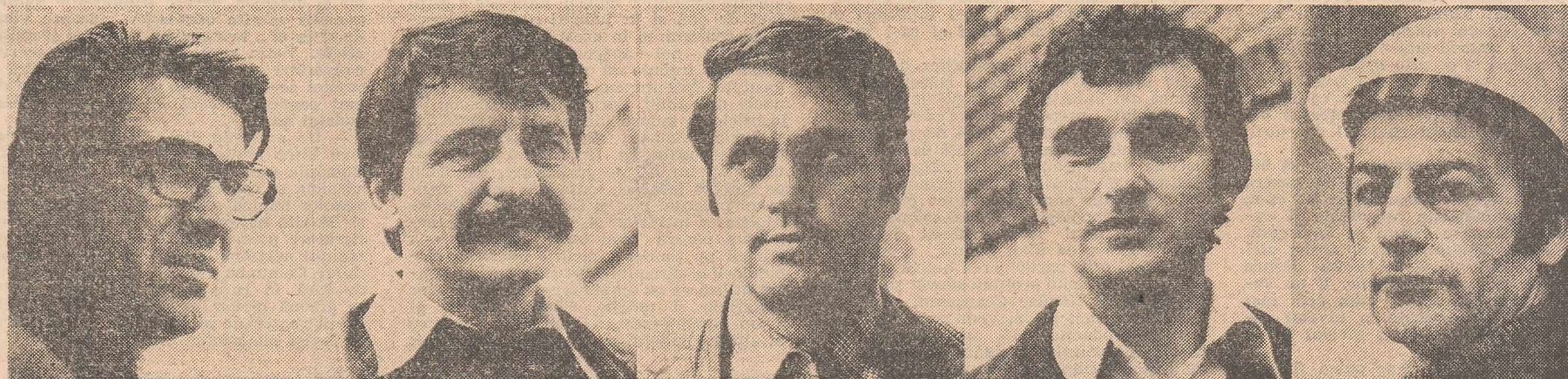
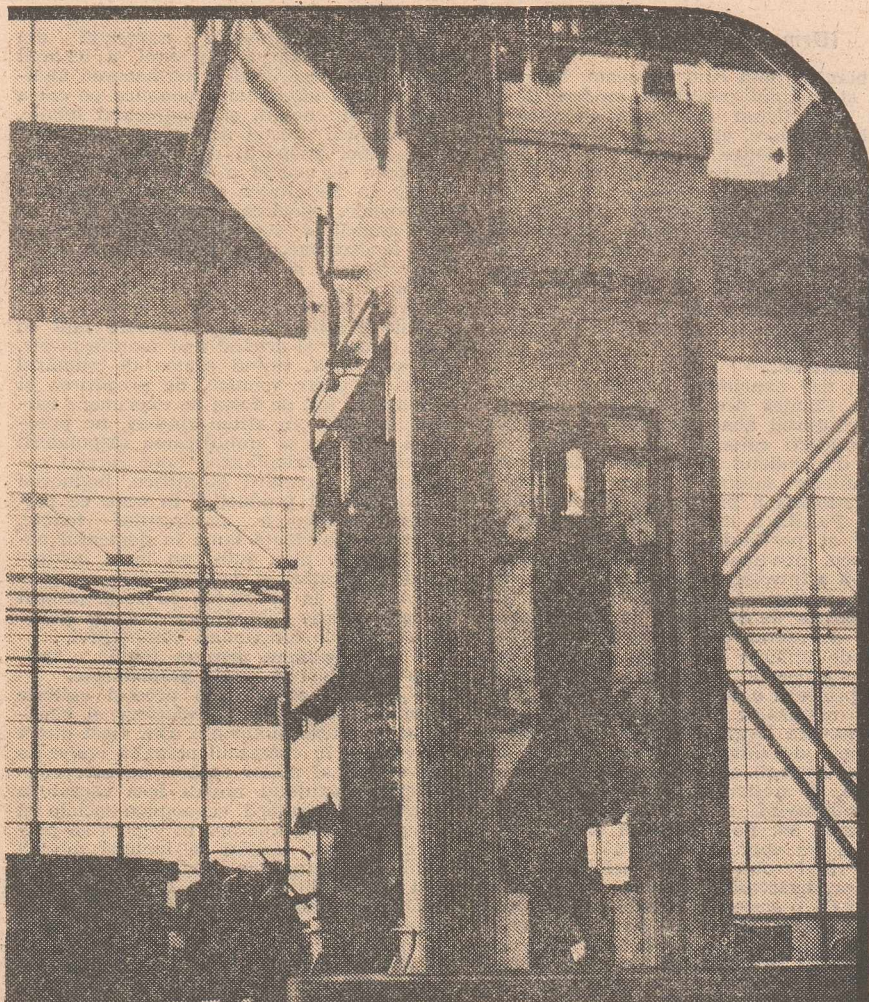
De la faptul simplu la faptul senzațional

Uneori, mașinile au destin de monument

(Urmare din pagina 1)

cel care au creat-o. Mă așteptam să-i întinsec chiar în jurul acestuia, să-i văd mănărind-o, admirând-o, bucurându-se de travaliul ei. Dar oamenii, cei cîțiva mai ales care contribuiseră la nașterea ei, erau împărțiți prin câteva secții și ateliere, după ce o vreme munciseră umăr lângă umăr și minte lângă minte, uniți de o unică preocupare: aceea de a construi, mai întâi pe hirtie și apoi în fapt, una dintre cele mai interesante unelte industriale românești. Am reușit să-i am în față doar pe cîțiva: pe inginerul Alexandru Ciuhurezu, om la 42 de ani, tăcut pînă la sfîrșit, venit la „Grivița roșie” direct de pe băncile facultății adică din 1959, șeful colectivului de proiectare, pe lăcătușul mecanic Viorel Barb, de 39 de ani, adus special de la Brașov în vederea montării noii prese, și stabilit aici; făcînd și el ori mai curînd măsurat la vorbă ca toți ardelenii, singurul dintre cei care creaseră mașina de ambuțizat rămas alături de ea, pentru a-i asigura întreținerea, pe inginerul Iulian Zimcenco, firav la trup, dar vioi în gest și gînd, cu ochi albaștri improspătîndu-i figura juvenilă marcată de o mustață pleoștită și stufosă menită, desigur, să maturizeze acest echipaj nu i se pot acorda 42 de ani, cîți are de fapt, pe maestrul Dumitru

funcționează cu „suplețe și sensibilitate” cum precizează Viorel Barb, precizia mașinii îngăduindu-i erori de numai 2 sutimi în mm! Ajunși în lumea cifrelor trebuie spus că, poate paradoxal pentru neofit, dar absolut logic pentru specialiști, presa de ambuțizat a stat de cîteva ori sub semnul incertitudinilor... milimetrice. După cutremur, mașina — aflată la acea dată într-una din halele de la I.M.G.B., unde s-a efectuat premontarea — s-a inclinat cu 5 mm! Ei și? am scăpat imprudent întrebarea stîrnind o furtună de proteste și explicații tehnice care, mai presus de aspectul teoretic și practic care-i animau pe realizatori, vedeau un atașament afectiv de o intensitate și puritate cu totul emoționante. Era doar vorba despre munca fiecăruia dintre acești oameni, de zilele lor de muncă, adeseori prelungite pînă noaptea tîrziu, de îndoilele și incertitudinile fiecăruia dintre ei, de teama sinceră că vor putea eșua în tentativa de a produce o mașină pe care se angajaseră s-o facă și asta în mod public, atît în fața conducerii partidului cit și a tovarășilor lor de muncă de prin alte secții și ateliere. „Aici nu putea fi vorba despre rebus”, afirmă inginerul Alexandru Ciuhurezu. Pentru el, ca șef de colectiv de proiectare, sarcina fusese unică și-l găsise oarecum nepregătit, pentru că, în mod obișnuit, avea de rezolvat probleme curente ale

De la stînga la dreapta: maestrul Dumitru Farcas, inginerul Iulian Zimcenco, inginerul Alexandru Ciuhurezu, inginerul Dan Radulescu și Viorel Barb

Farcas, clujean prin naștere, bucureștean prin adopțiune, căci 15 din cei 37 de ani ai săi au fost trăiți pe malul Dimboviței, șef al atelierului de sculărie-autoutilare și, bineînțeles, pe inginerul Dan Radulescu, cel mai tînăr dintre membrii colectivului care realizase presa, devenit inginer de-abia în anul 1975.

Discuția a tînat doar în fața ei, protocolară, în care oamenii s-au recomandat, încălzindu-se treptat, pînă la temperatura, cred, a metalului pe care noua presă îl modelează după necesități. Uimitor mi s-a părut cît de multe întîmplări și fapte aveau încă să-și comunice acești oameni, acum după terminarea cu succes a muncii lor comune, întîmplări și fapte petrecute împreună, dar pe lângă care ei trecuseră atunci prinși în virtutea muncii de concepție și de construcție, fără să le acorde vre-o atenție. Maistrul Dumitru Farcas a zis chiar că el n-a știut nici măcar că proiectanții realizaseră o machetă a presei, la scara 1/100 și că acum nu se mai miră cum toată incertitudinea aceea de conducte (fiind vorba de cîteva kilometri de țevă, nu doar de un cot, două) se potrivea întocmai locului destinat. Aveau să se nască și controverse dintre cele mai inverșunate: în ce zi s-a pornit mașina, de ce nu a mers din prima clipă, cît au durat diferitele etape. Dar cea mai aprinsă discuție s-a iscat atunci cînd am întrebat din cîte piese se compune presa? „Saisprezece mii” a răspuns Dumitru Farcas, „16 000” a adăugat Dan Radulescu, argumentînd că cifra rostită de „nea Mitică” include doar piesele mecanice, „20 000” a majorat inginerul Zimcenco, socotind și instalațiile electrice, tancurile etc. Cert este că nimeni nu le-a numărat, amănuntul fiind periferic în comparație cu preocuparea de a realiza uriașul agregat care are totuși, dimensiuni concrete asupra cărora toți cad de acord: greutate totală 700 de tone, în afara celor 13 tone ale lichidului de ungere; fundația include 500 mc de betoane, înălțimea — de la sol socotită — este de 12 m, iar sub fundația alți 7 m, un total de 19 m, lățimea 6 m, iar distanța de acțiune, dată și de mesele de montaj, 16 m. Un colos care

întreprinderii, sarcini cu care se mai întîlnise, acțiuni care începeau într-un punct cunoscut sau se terminau într-altul care-i era familiar. Dar o astfel de presă nu mai exista în țara noastră. Una mai mare funcționa la „Steagul roșu”-Brașov, compusă de fapt din 3 prese, fiind adusă din import, altele mai mici existau la Ploiești și București. Lucrarea ce i se încredinșase (proiectant principal ing. Ion Nedelcu, ing. Vasilescu și Ciuhurezu) reprezenta o nouă etapă pentru toți, ca și pentru uzină. Zece-doisprezece oameni, din proiectare, au pus la punct 6-7 variante, din care cu două s-a mers la conducerea întreprinderii, alegîndu-se cea mai bună, adică aceea care să dea posibilitatea obținerii și unor performanțe superioare celor stabilite inițial (de la 1350 tone pînă la 1600). Proiectarea s-a executat în paralel cu construcția, pentru că a existat dorința reducerii, pe cît posibil, a intervalului de punere în funcțiune. „Sub un an și jumătate, spune ing. Dan Radulescu, nu se poate face așa ceva. De fapt, în strălătită durată obișnuită este între 4 ani și jumătate și 5”. Hotărîtoare pare să fi fost găsirea soluțiilor constructive, așa cum se întîmplă, de obicei, în orice întreprindere tehnică, numai că, în acest caz anume, dar poate și în altele, la fel, decisiv a fost un eveniment de viață, excentric perimetrului pur ingineresc: una dintre vizitele de lucru, întreprinse de secretarul general al partidului, la „Grivița roșie”. Cu acest prilej, cineva dintre oamenii uzinei, luînd cunoștință despre sarcinile importante care reveneau colectivului de aici, odată cu reprofilară producției, a zis: „Ehei, dacă am avea o presă de ambuțizat”. La care, își continuă relatarea tovarășul Ilie Bologan, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a răspuns: „Făceți-o!”. Acesta a fost simburele aruncat în brazdă. Curînd, după aceea, s-a format colectivul și au demarat studiile, documentarea, citirea cărților de specialitate, a revistelor, vizite prin marile uzine românești, consfătuiri între specialiști și calcule, apoi primele linii pe

hirtie, cercetarea unor posibile variante, colaborarea cu I.M.G.B., cu Reșița, cu „1 Mai”-Ploiești, în total doi ani și jumătate consacrați proiectării. Cînd vreau să aflu cine anume a „construit” fiecare răspunde că a participat direct, adică cu șurubelnița în mînă, cu planurile în față, cu munca fizică și intelectuală contopite într-un singur efort de creație. Ajungem și la evocarea zilei inaugurale, adică a acelei zile în care activiștii de partid de la municipiu, conducerea unor ministere, oameni din uzină, s-au aflat în fața uriașei prese așteptînd manevrarea butoanelor. Cei cîțiva care lucraseră efectiv știau că nu mai pot apărea surprize. El făcuseră cu multe zile înainte probele de rigoare. Atunci se produsese însă evenimentele de care se temuseră toți, fără excepție (asta se recunoaște acum, pentru că atunci se temeau să și-o mărturisească fie și numai în intimitate). Uleiul nu curgea, circuitele de automatizare nu urneau subsamblele și așa mai departe. Călărînd, pur și simplu, uriașul inert, Zimcenco, Radulescu, Farcas, Barb și ceilalți probau, verificau, corectau. Maistrul Farcas se gîndea la cei care-l sîcîșiseră cînd primise sarcina să facă parte din colectiv: „Nea Mitică, ai luat o leapșă mare”, ziceau oamenii, pentru că atelierul de sculărie-autoutilare avea puține lucruri practice de înfăptuit, dar „nea Mitică” știa că aici era vorba să se facă cu mult mai mult decît se obișnuia într-un atelier specializat. „Ne-am gîndit la acei oameni care să nu zică: eu sint lăcătuș, nu mă bag la mecanică” ori invers. Toți au fost și muncitori și ingineri.

Cine n-a rezistat solicitărilor, s-a pierdut pe parcurs. „Din cei 6-7 cîți eram la început, își amîntește Dumitru Farcas, am rămas cu Barb și Stelian Rotaru”. Presa este, cu adevărat impresionantă, prin gabaritul său impunător, marcat de puternice linii galbene și negre, incremenită parcă în prezoane robuste, protejată de straturi de vaselină mată, în contrast cu luciul pistoanelor înalte și suple, încoronată de instalația hidraulică montată în partea superioară, chiar sub acoperișul halei („acolo e sufletul mașinii” șoptește

inginerul Iulian Zimcenco). Colosul metalic este înconjurat de fundurile de recipienti destinați industriei chimice, cu diametre peste doi metri, cu grosimi de peste 10-12 cm. Apoi, fără o vorbă, ca pe clapele unei orgi, perechile de mîini se amestecă, fiecare dintre cei cinci oameni declanșînd cîte una din operațiile pe care noua presă a învățat de la ei să le îndeplinească. Nici un zgomot, nici o trepidăție. Zecele de tone de metal urcă și coboară tăcute, pistoanele împing platforma de la sol, ramele se apropie de „panson” într-o alunecare stăpînită, tabla groasă ieșită din cuptor se modelează în chip de semisferă, în fund de recipient. În total, nu se așteaptă decît 10-15 minute cu operațiile de încălzire, transport, cu totul.

Cum era înainte?

Mult mai complicat: se folosea sudura, dar asta încă nu spune nimic. Treceau nu orele, ci zilele și săptămînile, căci așa prevedea protocolul tehnologic. Se foloseau segmenti, care erau sudăți, o armată de oameni cu o înaltă calificare trudeau lîngă tabla inertă, apoi se efectua controlul prin raze Röntgen și se trecea la remedieri. Consumul de tablă era foarte mare, straifurile care cădeau... cădeau. Se sudau între ele tablele de 30 mm, ținea cam 2-3 zile asamblatul, alți 6 sudori în 3 schimburi, alte 6 zile, controlul la raze, cel puțin o zi, efort fizic major. „Peste toate însă, adaugă Ilie Bologan, a crescut formidabil indicele de productivitate. Practic, cred că presa se amortizează într-un an. Nu mai spun cîtă valoare se cheltuia cu importul acestor funduri de cazane. Determinant a fost spiritul de echipă care a domnit în perioada realizării presei. La 5 mai, anul acesta, secretarul general al partidului a văzut-o funcționînd. Zimbea, cu o mulțumire neascunsă, cu o bucurie deplină. O machetă, la scară, și care funcționează, l-a fost dăruită de către colectivul întreprinderii, în amintirea acelei zile în care spusese, pe tonul cel mai natural cu putință: „Făceți-o!”

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Sibiu, ora noii calități

(Urmare din pagina 1)

tria sibiană, aflată cum spuneam, într-un amplu și susținut proces de modernizare, proces semnificativ modificări de structură, diversificare, apariția de noi ramuri, subramuri și centre industriale, de noi produse și sortimente etc. deține o pondere semnificativă din toate punctele de vedere. Ceea ce subliniază deopotrivă marile răspunderi ce revin oamenilor muncii din județul nostru. Revizind la întrebarea inițială, la ce înseamnă acest cincinal pentru sibieni, vă rog rețineți că, față de 1960, de pildă, producția industrială a județului va fi în 1980 de cel puțin 8,4 ori mai mare.

— Cantitativ...

— Da, dar exprimând astfel și o nouă calitate. Fiindcă această creștere este și va fi rezultatul abnegației, patriotismului și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii din județul nostru în îndeplinirea importantelor sarcini trasate de Conferința Națională a partidului, de plenaryle C.C. al P.C.R., a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privitoare la redimensionarea calitativă a întregii activități. Este și va fi această creștere rezultatul în principal al preocupărilor de sporire a productivității muncii, de reducere a costurilor de producție, de utilizare optimă a suprafețelor și capacităților de producție, de valorificare superioară a combustibilului și energiei, a materiilor prime și materialelor, de promovare largă a cuceririlor științifice și tehnice, de ridicare, într-un cuvânt, a eficienței întregii activități economice. În acest an, al treilea al cincinalului, producția industrială a județului va depăși 30 miliarde lei. Față de anul trecut, înregistrăm un spor de circa 2,7 miliarde, acesta fiind obținut în principal pe seama productivității muncii. Succesele obținute de o serie de ramuri importante precum construcțiile de mașini, metalurgia, chimia, textilele și pielăria, depășirea sarcinilor la producția fizică la o serie de produse între care aș menționa în primul rând autobasculantele diesel, au creat posibilitatea realizării în avans a angajamentului asumat de județul nostru pentru întregul cincinal. Până în prezent oamenii muncii sibieni, români, germani, maghiari și de alte naționalități, au realizat circa 3,5 din cele 5,6 miliarde de lei producție suplimentară, ceea ce denotă că sint hotărâți să nu precupească nimic pentru a-și onora cuvântul dat țării, partidului.

— **Tovarășe prim-secretar, știu că bilanțul acestor realizări ar merita pentru a fi prezentate, un spațiu mare. Și, apoi, ar trebui nominalizate colectivele și experiențele valoroase cărora se datorează. Cu îngăduința dumneavoastră oprim aici bilanțul, rugându-vă să ne vorbiți despre promovarea progresului tehnic. E un subiect, din câte am aflat, din cele mai frecvente în preocupările la nivelul comitetului județean ca și la nivelul întreprinderilor.**

— Într-adevăr. Nici n-ar putea fi însă altfel, în condițiile etapei pe care o parcurgem. Afirmarea revoluției tehnico-științifice, ridicarea calității tuturor produselor, pretinde propulsarea intensă a progresului tehnic, a creativității, a gândirii novaloare în toate unitățile, la toate locurile de muncă. Toate măsurile și acțiunile comitetului nostru județean de partid pornesc de la ideea că pentru aceasta e necesară mobilizarea capacității tehnico-științifice creatoare a tuturor oamenilor muncii, de toate vîrstele, profesiunile și calificările. Am obținut în acest sens un șir de succese notabile, cele mai importante în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”, o competiție care în prima ediție a numărat în județul Sibiu mai mult de 15.000 participanți, 2.490 lucrări originale care s-au concretizat în planul producției printr-un spor de 30 milioane lei, prin economii de 60 milioane lei la costurile de producție și prin înlocuirea unor importuri în valoare de 135 milioane lei valută. Bilanțul participării maselor la actul de creație tehnică a mai cuprins realizarea unui mare număr de produse noi, cu performanțe înalte, care au ridicat la finele primului semestru al acestui an la peste 33 procente ponderea produselor noi în industrie, câteva tehnologii de vîrf, premiere chiar pe plan național și, ca o incununare a acestor succese,

11 premii la expoziția națională din cadrul „Săptămîni științei și tehnicii românești”. Acordînd o permanentă atenție creșterii eficienței economice pe calea promovării noului și progresului tehnic, generalizării acestei acțiuni pînă la atingerea unor proporții de masă, Comitetul județean de partid a definit ca obiectiv major în activitatea fiecărei colectivități industriale, sporirea participării oamenilor muncii la introducerea tehnologiilor noi, la elaborarea unor soluții optime de perfecționare și ridicare a parametrilor calitativi ai produselor, acționîndu-se cu hotărîre împotriva oricăror tendințe de rutină și atitudinii conservatoare față de nou, oriunde și oricînd s-ar manifesta ele. De asemenea, țînd seama de numărul mare de cadre tehnice, de pregătirea și experiența lor, de forța de exprimare tehnică dovedită în atîtea rînduri, ne preocupăm întărirea și amplificarea răspunderii colective în îndeplinirea unor sarcini comune ale cercetării științifice, ingineriei tehnologice și producției în ceea ce privește introducerea progresului tehnic. Avem o experiență bună în domeniul colaborării pe plan județean între institute de proiectări și întreprinderi cu profile diferite la realizarea cu forțe proprii a unor utilaje tehnologice noi, cu parametri tehnico-funcționali competitivi.

— **Cînd spunem progres tehnic, spunem de obicei și spirit gospodăresc.**

— Ambele emană din aceeași calitate a omului muncii, de producător și beneficiar al avuției naționale. Din acest punct de vedere, în contextul actualei etape de dezvoltare, al noilor cerințe pe care conducerea partidului nostru le-a așezat la temelia dezvoltării economico-sociale și în județul nostru se are în vedere ca planurile fiecărei unități să includă măsuri menite să determine desfășurarea activității în condiții optime, astfel încît cu mijloacele materiale și financiare de care dispun să se obțină o eficiență superioară, o valoare cit mai ridicată la mla de lei fonduri fixe. Acestea sint cerințe legate nemijlocit de promovarea principiului autogestunii economico-financiare, pe care organizațiile de partid, consiliile oamenilor muncii trebuie să-l înțeleagă în cele mai intime articulații și să-l însușească temeinic.

Problema reducerii costurilor de fabricație am adus-o în toate colectivele de muncă din industrie la rangul de prioritate absolută, preocupîndu-ne ca ea să fie abordată într-o viziune nouă, de pe poziții de absolută intransigență față de orice aspect de risipă sau gîndire antieconomică. Acțiunile declanșate în întreprinderi au avut astfel un numitor comun: produs cu produs, tehnologie cu tehnologie, fază cu fază — totul redimensionat judicios, prin promovarea unor soluții și metode științifice, prin participarea activă a tuturor în spiritul unui profund adevăr subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, acela că „Cheltînd mai puțin, vom putea face să crească producția netă, vom contribui la creșterea venitului național, la realizarea de mijloace suplimentare, atît pentru dezvoltarea generală a economiei, cît și pentru creșterea mai rapidă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor”.

Acționînd astfel oamenii muncii din industria sibiană au obținut în cursul anului trecut beneficii suplimentare de peste 141 milioane lei, o reducere a cheltuielilor totale de producție planificate cu 115 milioane lei, precum și importante economii de metal și laminate, la combustibil și energie electrică, reușind pe această cale o importantă depășire a planului la producția netă. Continuînd experiența dobîndită, anul acesta a adăugat în acest sens realizări și mai importante. Iată două exemple de dată recentă: la marea întreprindere „Independența”, prin analiza mai multor produse din categoria celor „ne-económicoase” s-au găsit posibilități de economisire a încă 160 tone metal. În alte două unități, întreprinderea de piese auto și „Mecanica”, sub îndrumarea organizațiilor de partid, s-a declanșat o puternică ofensivă a tehnologiilor moderne, pe baza unor soluții tehnice originale. Urmare: reducerea cu peste 35 milioane lei valută a importurilor, în primul caz, și scurtarea de 4 ori a fabricației unor piese importante care dobîndesc și performanțe funcționale superioare, în cazul celei de a doua unități.

— **Stimate tovarășe prim-secretar, din dezbaterile unei recente plenary a Comitetului județean de partid desfășurată luna trecută, unde s-a vorbit, evident, detaliat și despre aceste succese, am înțeles totuși că oamenii muncii de pe meleagurile sibiene nu sint stăpîniți de sentimentul automulțumirii.**

— Nu e în firea comuniștilor aceasta și apoi, raportîndu-ne permanent la exigențele care ne stau în față, la ceea ce mai avem de făcut, nici n-am avea motive să ne lăsăm cuprinși de o asemenea tentație. Analiza întreprinsă în plenary amintită, cea în care am luat în dezbateri realizarea sarcinilor planului economic, în profil teritorial pe anul 1978 și pregătirea planului pe anii 1979—1980, ca și analizele precedente sau cele care i-au urmat, ne-au dat puțința, în spiritul mobilizatoarelor îndemnuri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna septembrie a.c., să punem în evidență noi și importante rezerve de îmbunătățire a activității, a noi disponibilități de sporire a producției, a calității și eficienței acesteia. Ele privesc mai toate compartimentele activității economice și punerea lor în valoare este o datorie careia îi consacrăm toată atenția. De o inestimabilă însemnătate sint pentru activitatea noastră, pentru eforturile susținute ce trebuie să le depunem în continuare în perspectiva sarcinilor sporite ale planului pe 1979, îndemnul și indicațiile prețioase formulate de secretarul general al partidului nostru la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. și la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.

— **Din agenda de lucru a Comitetului județean de partid, a Consiliului popular județean am înțeles că o problemă care vă preocupă în mod deosebit este cea care privește construcțiile. Am înțeles bine?**

— Da. Investițiile în general și construcțiile de locuințe în special. Este binecunoscută insistența cu care secretarul general al partidului subliniază necesitatea realizării integrale la termen și în cele mai bune condiții a vastului program de investiții, a locuințelor planificate și preocuparea noastră decurge din înțelegerea importanței pe care o are îndeplinirea acestei sarcini pentru dezvoltarea țării, pentru asigurarea unor condiții de trai tot mai elevate oamenilor muncii. Expresie a grijii față de om, și în județul nostru se prevede construirea în acest cincinal a peste 18.000 de noi apartamente. Numai în acest an trebuie să realizăm 4.574 noi locuințe. Întîmpinăm, în această privință, unele dificultăți, pricinuite în special de insuficiența industrializării a activității, dar și unele minusuri din activitatea unităților de construcții. Hotărîți să nu acceptăm nici un fel de justificare, acționăm pe ambele fronturi, extîndem adică, printr-un program larg și ferm aplicat, industrializarea lucrărilor și, în același timp, acționăm pentru mai buna organizare a muncii pe șantiere, pentru întărirea răspunderii și disciplinei constructorilor, pentru utilizarea cu maximă grijă a resurselor materiale și umane. Sintem hotărîți și avem convingerea că vom reuși ceea ce în alți ani județul nostru n-a prea izbutit:

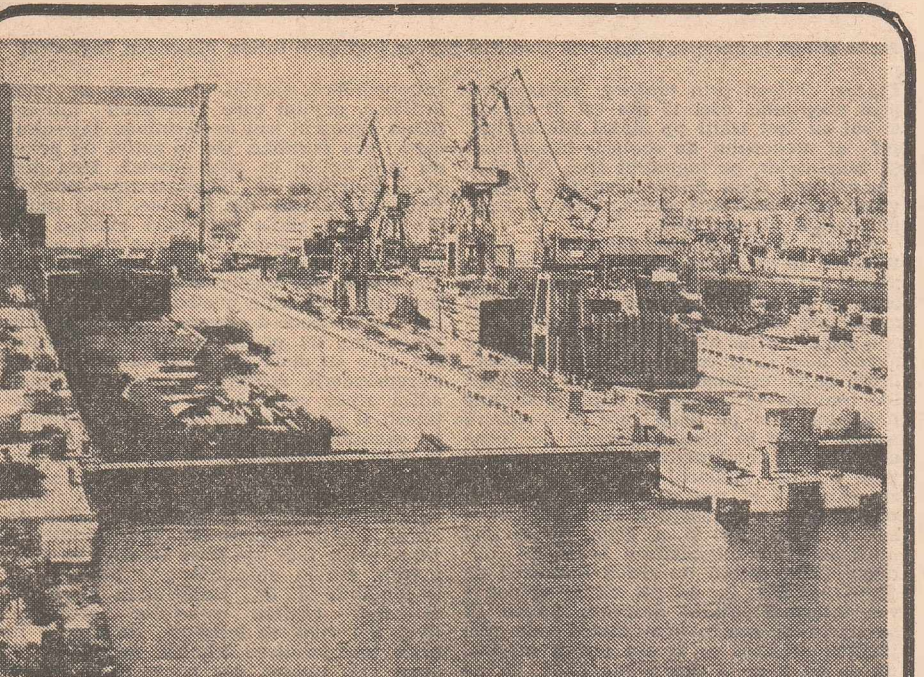
anume ca toate apartamentele planificate să fie predate oamenilor muncii.

— **Vorbînd despre noua calitate, nu putem uita că și aceasta începe cu oamenii.**

— Firește, avem permanent în atenție această indicație a secretarului general al partidului de a asigura o calitate nouă a oamenilor, a acclora care produc mașinile și utilajele, fără de care nu poate fi realizat marel salt pe care trebuie să-l facă industria, economia noastră în ansamblu. Ridicarea nivelului politic, profesional și tehnic, a gradului de calificare al tuturor cadrelor de muncitori, de tehnicieni și ingineri, al integrării personalului muncitor și al cadrelor de conducere este un obiectiv situat în prim-planul preocupărilor noastre. Avem, ca pentru toate domeniile importante, un program de acțiune detaliat, potrivit căruia, în acest cincinal, vom califica peste 44.000 de cadre și vom perfecționa pregătirea, mă refer la forme organizate, a altor 130.000. Aceasta înseamnă că pînă la finele cincinalului peste trei sferturi din populația ocupată va trece printr-o formă de calificare sau ridicare a calificării. Dată fiind perspectiva necesară în privința aceasta, programul nostru de asigurare a forței de muncă, de pregătire a cadrelor, conținînd obiective și măsuri concrete, strîns corelate de necesitățile economico-sociale, are bătăia pînă în 1985 și într-un rîstimp apropiat i-o vom prelungi pînă în 1990. M-am referit, evident, la perfecționarea cunoștințelor tehnice și profesionale, dar în dobîndirea unei noi calități de către oameni, de către toți cei chemați să îndeplinească marile sarcini ale trecerii la o nouă calitate, un rol deosebit îl are însă activitatea politico-educativă desfășurată de organizațiile de partid, de organizațiile de masă și obștești, ale Frontului Unității Socialiste, munca politică de masă, al cărei conținut și eficiență ne preocupă în mod permanent.

— **Știm că întrebările noastre v-au obligat la o imagine parțială a ceea ce înseamnă județul Sibiu în acest cincinal. S-ar fi cuvenit să vorbim, firește, și despre agricultură, despre vatra de cultură de veche tradiție și de puternică dezvoltare, astăzi, care este Sibiu, despre luminoasele pagini de istorie națională scrise aici și cărora prezentul le dă o deosebită strălucire, în fine, despre înflorirea satorilor și orașelor, despre frumusețea naturii generos oferite oamenilor, despre viața de zi cu zi a locuitorilor județului și multe altele. V-am ruga ca în finalul acestei convorbiri să încercați dumneavoastră a suplini această lacună printr-o definiție cit mai concisă a ceea ce înseamnă astăzi județul Sibiu.**

— Un exemplu din cele mai semnificative între multe altele pe care le oferă România socialistă în ceea ce privește hărnicia și capacitatea creatoare ale oamenilor muncii români, germani, maghiari și de alte naționalități, uniți în dragostea fierbinte pentru patria comună, în atașamentul nestrămutat față de politica Partidului Communist Român, un minunat colț de țară în care roadele acestei politici se afirmă plener în edificarea unei civilizații materiale și spirituale superioare, în însăși bunăstarea oamenilor.

Flota românească va dispune, în 1980, conform prevederilor Directivei Congresului al XI-lea al P.C.R., de aproape 200 de nave cu un tonaj de circa 3 milioane de tone. Cele mai mari

vase se construiesc în docurile uscate construite de muncitorii și tehnicienii I.C.H. În fotografie: Docurile din portul Constanța.

Fotografie de M. ȘERBĂNESCU ■

I.C.H. — 25!

Zilele trecute, cel mai mare port al țării, Constanța, trăia un eveniment sărbătoresc de care nu putea fi străin nici un cetățean al său: Întreprinderea de construcții hidrotehnice implinea 25 de ani de activitate. Afirmarea noastră nu este deloc grațioasă și nici măcar complezentă, pentru că, în 1953, la Constanța, nu se putea vorbi despre o industrie foarte dezvoltată, cum este cazul acum, și — în același timp — pentru că volumul construcțiilor era încă departe de a se fi profilat. Or, țînd seama de aceste realități, dar mai ales de o alta, și anume aceea că Întreprinderea de construcții hidrotehnice a dăruit, prin munca acestui colectiv, drumuri noi, terasamente de căi ferate, construcții civile, dar mai cu seamă digurile, chei-

urile, platformele și docurile portului comercial (pentru a aminti doar o mică parte, și doar în mod global, a realizărilor puse sub semnul celor trei inițiale), adăugîndu-le și podul peste Dunăre, de la Vadul Oii, vom dovedi de ce aniversarea celor 25 de ani de existență a I.C.H.-ului a constituit pentru întregul oraș un moment sărbătoresc, cu ecouri ample în însăși istoria din ultimele decenii a așezării de la țărnuțului mării. Practic, întreaga Dobrogea a resimțit existența unei astfel de întreprinderi în sarcina căreia au stat obiective îndepărtate de orașul Constanța, lucrări la Dunăre sau la Tulcea, la Mangalia sau Cernavodă. Tîndra economie dobrogeană s-a sprijinit cu nădejde pe capacitatea productivă a I.C.H. înființată în ideea, preconizată de

P.C.R., unei cit mai judicioase repartizări, în teritoriul național, a unităților industriale. O simplă comparație va fi, credem, suficientă pentru a arăta ritmul de dezvoltare a I.C.H.-ului: în primul său 20 de ani de activitate volumul activităților de construcții-montaj atinsese cifra de 3,5 miliarde lei, pentru ca, numai în 1978 ea să reprezinte peste un miliard de lei, iar în 1979 să depășească un miliard și jumătate. Aniversarea unui sfert de veac de activitate a I.C.H.-ului coincide cu un larg front de lucru, care se repercutează nu numai asupra Dobrogei dar și asupra economiei noastre naționale dacă se are în vedere că întreprinderea constanțeană este angrenată în con-

strucția porturilor Midia, Mangalia, Constanța-Sud — Agigea, în cea a ecluzei Agigea a Canalului Dunăre — Marea Neagră, cu porturile de așteptare respective ca și accesul la mare, lucrări care se inscriu în prevederile și hotărîrile celui de al XI-lea Congres al P.C.R., ori rezultat din indicațiile date, cu prilejul vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pe șantierele județului și Dobrogei. I.C.H.-ul s-a făcut cunoscut, în ultimii ani, și pe alte hotare, executînd lucrările de specialitate din portul pescăresc de la Tripoli ca și Portul Nador din Maroc.

MANOLE CĂRȚAN ■

De la Oficiul asigurării sociale și pensii de stat al județului Olt: În legătură cu publicarea în revista Flacăra nr. 36 (7 sept. 1978) a articolului „Țăranul, calul și albinele”, vă facem cunoscut următoarele. După terminarea școlii de tractoriști, numitul Mihaelache Stancu nu a lucrat în calitate de tractorist decât 3 luni și 15 zile. E posibil ca să nu fi putut exercita această meserie deoarece, conform actelor medicale, avea pierdută acuitatea vizuală a ochiului sfîng încă din anul 1951, tot în urma unui traumatism, ceea ce contraindica o calificare în meseria de tractorist și exercitarea acesteia. La 16.X.1967 se reincadrează la I.A.S. Redea, ca motorist, iar din 1.IV.1969, prin reorganizare, este încadrat în aceeași funcție la I.A.S. Studina pînă la 1.VII.1977, cînd este încadrat pompagiu, funcție din care se pensionează la 1.XI.1977. Cauza invalidității i-a fost înscrisă „boală obișnuită” deoarece la dosar se afla procesul verbal încheiat de I.A.S. la 29.VI.1977, în care se menționa: „Cu accidentul nu se înregistrează I.A.S. Studina intrucit accidentul nu este accident de muncă”. În urma apariției articolului menționat în revista Flacăra, s-a luat legătura cu Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii și, în urma cercetărilor efectuate de către inspectorul șef ing. Popescu Dumitru, procesul verbal din 12.IX.1978 stabilește că accidentul suferit de către Mihaelache Stancu este accident de muncă, schimbîndu-se în mod corespunzător și decizia de pensionare. Schimbarea nu a fost de natură să ducă la modificarea cuantumului pensiei, deoarece legislația în vigoare nu prevede cuantumul diferite la invalidități produse prin boală obișnuită sau accident de muncă.

Știind că pe malul lacului de acumulare de pe Lotru au fost ridicate construcții turistice cu o arhitectură splendidă. Din păcate însă, făcînd o excursie prin părțile acelea, am văzut aceste clădiri noi într-o stare jalnică. Geamuri sparte, calorifere desfăcute, uși cu lacăt, iar clădirea cea mai mare este abandonată încă din faza de construcție, nefinisată. Pentru edificarea dv. am sacrificat cîteva poze color (N.R. — reușite, păcat că tehnica tiparului nu ne îngăduie să le reproducem în alb-negru), ca să vedeți aceste ruine nou-nouțe care, în loc de venituri, produc numai pagubă, degradîndu-se din ce în ce, în părăsirea în care se află. (Ing. Boris Vasiliu, str. Mărășești, bl. 4, sc. B, et. 4, ap. 15, Pitești)

În 12 septembrie a.c., la ora 19.30—20.00, am cumpărat cu 170 lei o pălărie de la magazinul Romarta de pe Calea Victoriei. Vinzătorul, înainte de a mi-o împacheta, a luat pălăria în mina sfîngă și dreapta a virit-o sub teighea, unde probabil ține un borcan cu apă, a stropit panglica și apoi a periat-o. Acasă, despachetînd pălăria, văd pe bor, de jur împrejur, o pată albă. După 2 zile ginerele meu s-a dus cu pălăria la Romarta și acolo vinzătorul respectiv și responsabilul magazinului au refuzat să o schimbe și au explicat că așa se procedează cu pălăriile de import (?!), care la vînzare se stropesc cu o soluție chimică. Pata, cică, ar dispărea după trei săptămîni. Însă de atunci au trecut mai mult de trei săptămîni și pata nu pare dispusă să dispară. (Ilie Mazilu, Făgăraș, str. Republicii nr. 26)

Din partea Procuraturii județului Tulcea: În legătură cu materialul intitulat „Afaceri cu gropi” din 19 octombrie 1978. Pentru pavaarea curții sediului AGROCOOP Tulcea, directorul Leoveanu Mircea a convenit cu Ripă Emil, șofer la întreprinderea județeană de construcții-montaș, să care piatră concasată și pămînt. Șeful de depozit Camboliano Tășu l-a pontat fictiv pe tatăl șoferului la reparat ambalaje, în care scop s-a diminuat numărul de lăzi reparate de muncitori. Prejudiciul cauzat a fost de 2.037 lei la AGROCOOP și de 1.149 lei la I.J.C.M. Ambele sume au fost recuperate. Avînd în vedere scopul urmărit, valoarea pagubei și situația personală a făptuitorilor, s-a dispus scoaterea lor de sub urmărire penală și amendarea fiecăruia cu cîte 1.000 lei. În plus, Leoveanu Mircea a fost înlocuit din funcția de director al AGROCOOP Tulcea.

Pînă acum, Școala generală nr. 32 din Ploiești a funcționat cu toate clasele învățămîntului elementar (I—IV). Începînd cu

acest an școlar, elevii clasei I au fost dați în schimbul elevilor clasei a V-a de la liceul pedagogic, printr-o înțelegere intervenită între cei doi directori. Eu am un copil în clasa I care trece zilnic pe lângă Școala generală nr. 32, mai parcurgînd în plus încă 1 km, pe străzi cu circulație intensă și prin intersecții aglomerate. De aceea aș întreba forurile în drept ale celor două școli care este rostul acestui schimb de elevi și ce au de gînd pentru viitorii ani școlari? (Traian Crimu, Ploiești, str. Jianu 5, bl. B, sc. 5, et. 4, ap. 93)

Din partea Comitetului județean Ilfov al P.C.R.: Din cercetările întreprinse ca urmare a sesizării adresate revistei Flacăra de către tovarășul Necula Dumitru, lucrător la Secția exploatare forestieră Giurgiu, rezultă că decizia de sancționare încalcă Legea nr. 1/1970, în sensul că a fost emisă fără cercetarea prealabilă a faptelor, fără a fi ascultat cel în cauză cu argumente în apărare. Nu există probe de vinovăție. Organul care a emis decizia de sancționare nu era competent. Intrucit sancțiunea disciplinară aplicată tovarășului Necula Dumitru este nelegală și netemeinică, s-a indicat Centralei de exploatarea lemnului București anularea ei.

(N.R. Din răspuns au fost omise — desigur că dînt-o eroare — sancțiunile, legale și temeinice de astă dată, aplicate celor vinovați de această încălcare a unei legi, conform probelor de vinovăție mai mult decât evidente de care poate lua lesne cunoștință organul competent.)

Din partea Fabricii de ape minerale Vatra Dornei: „Urmare articolului intitulat CÔTEILUL IRESPONSABILITĂȚII CU APĂ DE ȘARU DORNEI, publicat în revista FLACĂRA nr. 39/1978, vă comunicăm că împreună cu organele locale și județene de partid și de stat s-au stabilit următoarele măsuri: 1 — Lui Ruru Ioan, conducătorul formației de la Șaru Dornei, i s-a desființat contractul de muncă. 2 — Lostun Elisabeta, șefă de echipă, a fost mutată disciplinar în funcția de încărcător-descărcător ambalaje și produse finite. 3 — Melinte Elena, din controlul de calitate, a fost transferată în echipa de încărcări-descărcări ambalaje și produse finite. 4 — Laborantele Lăcătuș Maria și Cojocaru Valentina au fost sancționate cu diminuarea retribuției tarifare cu 10% pe trei luni de zile. 5 — Ticeșă Maria, CTC-istă pe fabrică, a fost sancționată cu diminuarea retribuției tarifare pe o lună cu 10%. 6 — Florea Traian, șef de secție, a fost schimbat din funcție. 7 — Mindrescu Doina, subinginer chimist, a fost numită în funcția de șefă la formația Șaru Dornei. 8 — Directorul fabricii de ape minerale a fost sancționat cu suma de 1.500 lei și diminuarea retribuției tarifare pe două luni cu 10%. 9 — Popescu Mircea, inginer șef, a fost sancționat cu diminuarea retribuției pe timp de o lună cu 10%. Articolul a fost prelucrat cu tot personalul fabricii. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat și vă informăm că au fost luate toate măsurile de asigurare și respectare a tuturor normelor igienico-sanitare în producția bunurilor alimentare.”

Mă numesc Alexandru Chivoiu și domiciliu în București, strada Săndulești nr. 1, blocul Z 11, etaj 5, apartamentul 35, sectorul 7. În ziua de 10 ianuarie 1977 am contractat un apartament proprietate personală cu 3 camere în cartierul 1 Mai, strada Radu Boiangu, blocul 42 A, scara B, etajul 8, apartamentul 60, care trebuia să fie predat în cursul acestui an, în luna mai, conform contractului încheiat cu ICVL; menționez că am achitat avansul necesar. Necazul meu, acum, este acela că eu plătesc și chiria la prima adresă menționată, lucru firesc, dar în același timp mă se oprește și rata pentru noul apartament, deși acesta nu este gata și nici nu va fi foarte curînd. Am fost la ICVL arătînd situația și mi s-a spus că dinșii nu pot să-mi decalzeze rata la viitorul apartament decît numai cu două luni, atît le permite legea. Dar tot legea specifică în contractul pe care l-am încheiat că ratele încep a fi oprite atunci cînd mă voi muta în noua locuință.

Mă numesc Ioan Nevrinceanu și locuiesc în Calafat, strada V. I. Lenin nr. 14. Am lucrat la Hunedoara la furnale, de unde am ieșit la pensie în 1970, pri-

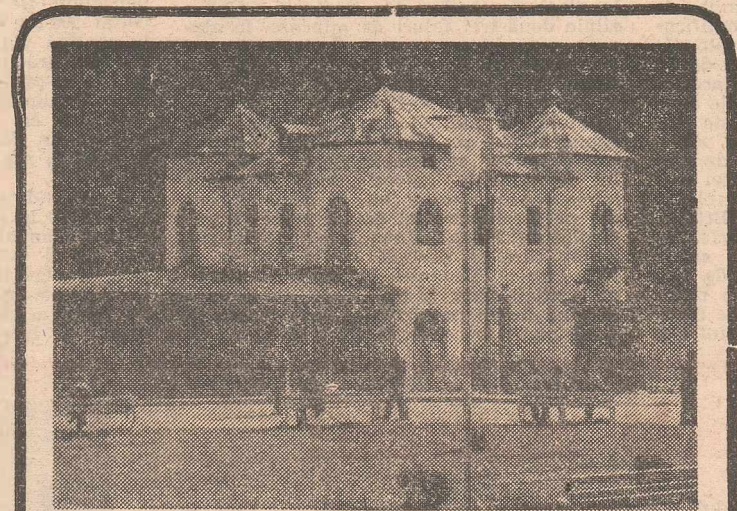
mind pensia în mod normal timp de 8 ani. În iunie a.c. m-am mutat în Calafat, unde pînă în prezent nu am mai primit pensia, deși la plecarea din Hunedoara am depus cererea respectivă menționînd noua adresă. Între timp am primit o carte poștală de la Oficiul de pensii Craiova, prin care eram anunțat că nu primesc pensia pînă nu depun la dosar un act — act care lipsește! M-am dus la Craiova, la Hunedoara, la Periam — deși nu eu eram vinovat de pierderea actului — am cheltuit o grămadă de bani cu drumurile, niciunde, nici măcar la Periam — Timișoara, unde scosesem inițial actul cu pricina, situația mea nu s-a putut rezolva. Sint un om bătrîn, de patru luni nu am mai primit nici un ban, nu mă pot descurca în hățșurile birocratiei. Ce vină am eu că respectivii lucrători de la Oficiul de pensii Hunedoara au pierdut actul? Oare la ofiile de pensii pe la care am colindat nu s-a găsit nimeni care să facă ordine? Cum rămîn pasivi cei care văd că o pensie nu se onorează timp de patru luni de zile, deși omul trăiește. Vă rog pe dumneavoastră, amintîți-le acest lucru: că trăiesc, că aștept pensia ca pe un drept obținut într-o viață de muncă!

Din partea Consiliului popular al sectorului 3: „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Gheorghe Răducanu cu domiciliul în Șoseaua Pantelimon nr. 34 situat în zonă de demolare pentru front de construcții, solicitînd a i se repartiza locuință în sectorul 3, vă comunicăm următoarele: cu

oazia evacuărilor pentru front de construcții, numitului i s-a atribuit o locuință în strada Căminului nr. 21, blocul D 4, scara 2, apartamentul 43 — locuință confort 1 pentru el și soție.”

Mă numesc Maria Cocirlă, locuiesc în Iași, strada Vasile Lupu nr. 114, bloc A 3, apartamentul 3, și sint absolută la Liceul „Victoria” din Iași cu profilul industrie ușoară. După absolvire am primit dispoziția de repartizare la întreprinderea de tricotaje „Moldova” din Iași dar nici la ora actuală nu am reușit să mă încadreze, conducerea spunîndu-mi de fiecare dată să mai aștept, că nu sint locuri. La întrebarea mea, cît să mai aștept și ce să fac în acest timp, mi s-a răspuns că nu se știe cît și „să-mi folosesc timpul liber ajutînd-o pe mama la treburi în casă”. Am fost și la „Tehnica confecției” din Iași, am depus cerere de încadrare. După completarea fișei de încadrare, cu toate analizele făcute, mi s-a spus, la fel, să mai aștept, că nu sint locuri. Același rezultat l-am avut și la întreprinderea de confecții din Iași. Am 20 de ani, am o mamă bolnavă care muncește să mă întrețină, sint complet dezorientată: pentru ce am făcut liceul de profil, dacă nu pot găsi de lucru în acest sector?

Mă numesc Gheorghe Ciurea și locuiesc în București, strada Dr. Felix nr. 11, sectorul 8. Vecin cu imobilul în care locuiesc se află o unitate a cooperativei „CARTONAJUL”, cu sediul central în strada Tepeș Vodă nr. 60. Prin forma construcției, zidul din

Pe bună dreptate, stațiunea Slănic a fost denumită „Perla Moldovei”, atît pentru frumusețea așezării în sine, cît și pentru efectele tratamentelor balneo-climaterice de aici. Cu atît mai mult, cîteva aspecte negative sar în ochi, pătînd, ca să zicem așa, „firma” stațiunii. Vă trimt alăturat două fotografii în acest sens. Prima reprezintă vila Izvorul Rece, aflată în imediata apropiere a hotelului turistic „Perla”. Pînă acum 5-6 ani aceasta a fost ceea ce trebuia să fie. Apoi a fost transformată în magazie de mărfuri, iar aspectul actual este dezolant. Toate solicitările, propunerile pentru ca această construcție să-și recapete destinația inițială, îi cam lasă „rece” pe cei în drept să se ocupe de ea. Cea de a doua fotografie reprezintă starea în care se află drumul în pantă către Complexul UGSR de la izvoare, lucrare care a început în septembrie 1977! Se naște întrebarea firească: cînd va fi oare gata acest drum, menit a ușura accesul bolnavilor, dacă se continuă în acest ritm de melc? (Nicolae Tokacek)

spatele casei mele este lipit de zidul acestei unități. Cu ani în urmă, cînd a luat ființă, această unitate lucra normal, neprezentînd pentru noi, vecinii, nici un necaz. Cu timpul însă s-a dezvoltat și — fără a se ține seama de condițiile improprie de construcție — s-au adus tot felul de mașini mai ales prese-ghilotine care s-au instalat direct pe ciment, producînd un zgomot de nesuportat, precum și vibrații asemănătoare unui cutremur. De la ora 8 dimineața și pînă la 22, noi și vecinii nu avem o clipă de liniște, pereții locuințelor crapă permanent. În plus, această unitate a improvizat și o sobă mare în care se ard diverse deșeuri, și care provoacă un fum și o funingine care ne-au pătruns în casă, ca să nu mai spunem că nu ne putem usca o rufă în curte. Ne-am adresat cooperativei atît verbal cît și telefonic, tovarășul președinte ne-a promis că se vor lua măsurile ce se impun, dar nu am rămas decît cu promisiunea. Noi nu cerem nimic altceva decît respectarea prevederilor legale în vigoare privind poluarea mediului inconjurător.

Acum mai bine de un an, într-o emisiune „Panoramic” a televiziunii, întreprinderea SADU a fost criticată pentru calitatea foarte slabă a rezistențelor pentru frigiderele pe care le produce. Nu știu ce măsuri a luat conducerea întreprinderii în fața criticilor aduse, dar în ultimul an calitatea acestor rezistențe nu numai că nu s-a îmbunătățit ci, dimpotrivă, a scăzut considerabil. Astfel, eu unul, numai în ultimele 5 luni a trebuit să înlocuiesc rezistența de la frigider de 6 (șase!) ori, la fel au pătîto și unii membri ai familiei mele, cît și mai mulți cunoscuți. Interesîndu-mă la magazinul de vînzare a produselor electrice mi s-a confirmat că reclamațiile în legătură cu slaba calitate a rezistențelor de toate tipurile s-au

înmulțit, unii cetățeni fiind nevoiți să schimbe chiar de două ori siguranța într-o singură săptămînă. Oare la această întreprindere nu se cunoaște Legea nr. 7/1977 cu privire la calitatea produselor și serviciilor? (Iuliu Tămaș, Zalău)

Din partea Ministerului Industriei Metalurgice: „Referitor la scrisoarea celor 10 elevi din Zimnicea — privind continuarea studiilor în treapta a II-a de liceu — publicată în FLACĂRA din 28 octombrie a.c., vă informăm: Liceul industrial din Zimnicea s-a înființat în anul 1977, iar întreprinderea pe lângă care funcționează nu a intrat încă în funcțiune. Semnatarii scrisorii s-au adresat ministerului pentru înființarea unei clase de anul III — seral — însă aceasta nu se poate deocamdată intrucit: a.) Clasa nu poate funcționa cu mai puțin de 30 de elevi, care lucrează în producție în aceeași meserie sau în meseriile înrudite. b.) Toți inginerii existenți în Zimnicea au fost încadrați să predea discipline de specialitate la clasele de profil — la zi — încît dacă s-ar forma o clasă și la seral nu ar avea cine să predea. c.) În anul școlar 1979/1980 s-a prevăzut o clasă de mecanici utilaje în anul III — seral — tocmai pentru a crea posibilitatea acestor tineri să-și continue pregătirea.”

Din partea U.J.C.A.P. Gorj: „Referitor la scrisoarea cititorului Ion Tudoroiu din comuna Crușețu, județul Dolj, adresată revistei FLACĂRA, scrisoare în care sesiza că nu a primit toate drepturile ce i se cuveneau pentru anul 1977 pentru munca sa și a soției sale, ciobani la oile CAP, vă comunicăm: din cercetările făcute la fața locului am constatat că sesizarea se confirmă. În timpul cercetărilor conducerea CAP a achitat toate drepturile la griu și porumb ce i se cuveneau. În prezent, I.T. împreună cu soția sint încadrați ciobani la aceeași cooperativă.”

Poșta redacției

- Veronica Alexandru — Bacău. S-au luat măsurile ce se impuneau de către întreprinderea autocamioane Brașov de a se pune poprire pe retribuția fostului soț. Suma datorată vă va fi expediată în data de 13.XI.1978.
- Natalia Diau — Birlad. În Consiliul oamenilor muncii al întreprinderii unde sinteți încadrată, s-a hotărît să primiți un apartament pînă la sfîrșitul acestui an.
- Rodica Davidoni — Cîmpina. Veți fi trecută la serviciu în regim de tură fixă începînd cu această lună.
- Iordan Crăcea — București. Sinteți inclus pe tabelul de locuințe din fondul locativ de stat la poziția 1.
- Viorel Soare — comuna Măicînești (Vrancea). Ca urmare a vacantării unui post de tehnician dentar în orașul Odobesti, s-a rezolvat și situația soției dv.
- Vera Bedina — București. Cererea dv. pentru încredințarea minorului va fi discutată de către comisia pentru ocrotirea minorilor.
- Constantin Joescu — Iași. Aveți o vechime în muncă de numai 8 ani și 10 luni. Or, conform legislației în vigoare privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială vă sint necesari cel puțin 10 ani de vechime în muncă.
- Marin Barbu — București. ICRAL-Berenci ne-a informat că lucrarea va fi executată în luna în curs.
- Baria Blaga — Sibiu, Gheorghe Dini — Curtea de Argeș, Constantin Avrămescu — Drobeta Turnu-Severin. Nu este neapărat necesar să vă deplasați la redacție. Scrieți-ne!

MARGA NEDELEA

- Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13.
- FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Țăranii noștri sînt harnici chiar și cînd vin să se odihnească la Amara

Dau să ies din sala cu mese și un bătrîn cu fața înobilată de o barbă bogată, lungă, mă trage de minecă:

— Ce faceți?, îl întreb.
— O fac pe omul sărac în țară bogată.
— Cum vine asta?, întreb eu din nou.
— Vine așa, zice bătrînul: cînd am fost noi săraci, orfani, aram cu șase cai, aram pînă seara și mincam o dată în zi. Cine se îngrijea să ne trimită la baie de nămol? Deși oase bolnave aveam și atunci; ehehe! Acum, iată-mă aici, la Amara.

— Și, cum te simți?
— Bine. Bine de tot. Oi merge acasă, la ceapeu și oi zice așa: tovarășe președinte și tovarășe inginer șef, eu am fost la Amara, veniți să vă spun: să mergeți toți la Amara!

— Păi, de ce să vină toți? Să vină numai dacă au nevoie.

— Nu, să vină să vadă cum sînt îngrijii țărani aici; să vadă cum se lucrează. Ascultă la mine, feciorule, bătrînul vorbește: am mai fost în stațiuni, dar nu-l ca aici. Aici e bine, conducerea și cei ce lucrează aici sînt vrednici, omenoși, plini de vorbă bună.

Ne trezim deodată inconjurați de zeci de femei și bărbați, membri cooperatori, veniți din toate colțurile țării să-și refacă sau să-și întrețină sănătatea aici, la Amara. De trei ani de zile s-a dat în folosință un complex balnear, dotat cu câteva sute de paturi, cu 4 cabinete medicale, o modernă bază de tratament, o cantină cu 400 locuri pe serie, cu farmacie de unde membrii cooperatori primesc medicamente în mod gratuit, cu bazine de înot etc. Complexul balnear a fost construit din fonduri alocate de cooperativele agricole de producție din țară și se pot trata aici cam 11 000 (unsprezece mii) de țărani într-un an. Cifra are o semnificație deosebită se constituie într-o tulburătoare replică dată peste timp unui destin amar și așus îndurat de străbunii acestor țărani, vine pară să răzbune jertfele anului incendiar 1907. Complexul nu este singurul din țară și nici cel mai mare poate, dar pentru că este plasat în inima de soare a Bărăganului, unde muncesc cei mai mulți țărani ai țării, are, ca și complexul cooperativelor de la Lacul Sărat (Brăila), o strălucire aparte, o justificare aparte. Înțeleg aici cooperatori din toate satele țării, români, maghiari, germani, de alte naționalități, oameni care, așa cum muncesc în frăție, se bucură în frăție de binefacerea cliimei, ale nămolului, ale întregii

asistențe medicale de aici. Bătrînul Andea Gheorghe, 73 ani, cu care am dialogat la începutul acestui reportaj, lauda în mod deosebit modul de organizare a întregii activități desfășurate de personalul complexului, modul de aprovizionare cu alimente, buna gospodărire a terenului din jur și mai presus de toate calitatea întregii prestații, din care ne subliniază în mod deosebit calitatea hranei: indigestulatoare și bine preparată, bine servită. Un grup de ardelence, zece femei din Căpușul Mic, printre care Maria Ambrus, Caterina Bot, Elisabeta Iaso, Saveta Sas, Elisabeta Ratz, Ecaterina Wintze, ne roagă să le luăm în seamă aceleași mulțumiri. Un alt grup de cooperatoare din Păgăras, printre care Victoria Dimbei, Maria Vrancea, Elena Pop și altele, citeva cooperatoare din județul Vrancea, ne vorbesc despre efectele tratamentelor, din nou despre cantitatea și calitatea mîncărurilor servite, despre condițiile deosebite în care sînt cazate, ale confortului din camere.

— Cum reușiți să mulțumiți atîta lume?, îl întreb pe Ion Buleu, șeful cantinei din cadrul complexului.

— Eu am mai spus, poți face un meniu care să depășească suma alocată și lumea să nu fie mulțumită și, poți face și invers, să cheltuiesti mai puțin și să fie toți mulțumiți. Secretul constă, după mine, în întocmirea meniului, în respectarea gramajelor, în sondarea gusturilor celor veniți la tratament. Eu știu totdeauna din ce zone ale țării vin oamenii, preparăm mîncăruri după gusturile lor și nu după ce ne trece nouă prin cap: astăzi am gătit, de nădă, ciorbă moldovenească pentru moldovenii ardelenesci, pentru cei din Ardeal, și am și ciorbă de pește, așa cum le place oamenilor din Bărăgan. Gătim zilnic două-trei feluri de mîncare, la alegere, oamenii noștri sînt disciplinați, nu sînt obraznici, dacă un om de la masă mai solicită mîncare, i se oferă și, astfel, reușim să mulțumim pe fiecare.

Șeful de cantină, Ion Buleu, i se mai spune, aflăm, și „Mină de aur”. Pentru că este gospodar, se aprovizionează cu tot felul de alimente ghemite, cum se spune, înima consumatorilor lui. Și oamenii i-au dat pe merit acest al doilea nume. Bucătarului șef Petre Drăgan, îi mai zice lumea, lumea care se perindă pe la Amara, și Nea Petrică Elegantul Mulțumirile oamenilor aflați acum la tratament, ale aceluia care au trecut pe aici sînt consemnate în bună parte în condițiile celor trei ani de

funcționare a complexului. Am răsfoit aceste jurnale de bord în care își inscriu opiniile, sesizările, mulțumirile mai ales cei 11 000 de țărani cîți trec într-un an de zile pe aici. Scrierea nu este savantă, literele nu dovedesc prea multă îndeminare, dar vorbele sînt înțelepte, pline de sinceritate, de dreaptă apreciere și dreaptă judecată. „Am rămas foarte plăcut impresionat de comportarea personalului, de masă, de tratament. Doresc să mai revin. Mulțumesc Partidului!” Scrie și Alexa Comandău, dintr-o comună din județul Suceava: „Mulțumesc conducerii complexului, pentru buna organizare în care își desfășoară activitatea, pentru buna aprovizionare, pentru mîncărurile gustoase și indigestulatoare. Propun să se facă schimburi de experiență cu alte complexe similare. Au ce învăța dacă vor veni la Amara”. Țăranul nostru nu se simte mulțumit să o ducă numai el bine, el dorește să fie peste tot bine, să-i fie bine țării, și în acest sens își exprimă și de data aceasta opinia.

Insoțit de directorul complexului, Floridor Mihale, 48 ani, de loc din Slobozia, fiu de țaran și dînsul, fost 11 ani primar în Amara, vizităm împrejurimile complexului. Ceea ce îmi reține în mod deosebit atenția este felul în care e folosit puținul pămînt din jur: printre pufeți de salcie și ploș, plantați aici de muncitorii complexului, prin grija Inspectoratului silvic județean, directorul, fiu de grădinar, a semănat tot felul de zarzavaturi și legume necesare cantinei: pătrunjel, mărar, leuștean, țelină, gulii, castraveți, roșii, varză roșie, din care 2 000 kg a vindut pe piață, prisoindule, pînă și panselute. De pe 100 mp de teren au recoltat 500 kg de mărar! Lucrătorile de la cantină vin cu coșulețul, rup verdețurile din grădina cantinei, proaspete, și le toarnă în cazan. Cum să nu fie bună mîncarea? Cum să nu fie oamenii mulțumiți?

— Știi cît costă numai verdețurile într-un an de zile la o cantină care se respectă?, mă întreabă pe mine directorul.

— De unde să știu?!
— 20 000 lei! Să știți de la mine. Pe noi ne costă anual 100 lei semînțele. Terenul pe care îl vedeți, vreau hectar și jumătate, e plantat cu arbuști și printre arbuști semănăm zarzavaturi și legume. Era un teren acoperit de pietroaie. L-am curățat, cu lucrătoarele noastre, l-am în-

grijit așa cum am învățat de la tata și iată ce poate da.

Faptul probează hărnicia țăranului nostru. Printre atîția țărani harnici care vin să se caute de sănătate la Amara, țăranul din conducerea complexului nu putea să fie mai prejos. Trebuia să le dovedească ce poate. A dovedit, poate dovedi oricînd, oricui. Beciurile complexului gem de butoaie încărcate cu murături, castraveți, varză, de grinzii atîrnă legături de mărar, pătrunjel, în pămînt sînt morcovi și cartofi, în hambare fasole. Gospodăria nu glumă. Așa ca în inima Bărăganului.

— Tovarășe director Floridor Mihale, care este eficiența economică a acestei activități?

— Ieri a avut loc ședința de lucru a Consiliului oamenilor muncii din Unitatea de tratament balneoclimaterică a membrilor C.A.P. Amara; am analizat tocmal acest capitol, eficiența economică, și iată ce a rezultat: pe trei trimestre, am depășit planul la veniturile nete, producție netă, adică, cu 350 000 lei. Am redus cheltuielile cu 270 000 lei, în condițiile în care toate prestațiile au fost asigurate în bune condiții. Am redus, de asemenea, pînă la 91 la sută, cheltuielile de regie, adică toate cheltuielile de apă, energie electrică, canal, încălzire. Toate aceste măsuri de realizare a veniturilor și reducere a cheltuielilor pe elemente ne-au permis să obținem economii totale în valoare de 600 000 lei peste plan.

Această etică a muncii însușită de lucrătorii Unității de tratament balneoclimaterice a membrilor C.A.P. Amara, probată prin hărnicia lor, prin cinstea și corectitudinea lor față de obligațiile de muncă, de disciplina muncii, are deci în afară de semnificația ei morală și o semnificație economică: aceea pe care am demonstrat-o mai sus.

La plecare, directorul Floridor Mihale, ne-a mărturisit și o nemulțumire: sînt, zicea dînsul, unele județe care nu valorifică aceste condiții de la noi. Li se reparitizează bilete de tratament, dar cei care gospodăresc aceste bilete, nu le repartizează pe ceapeuri, nu ajung la oameni, iar oamenii nu beneficiază de ele. Am reținut dintr-o statistică a conducerii că asemenea aspecte se mai întîlnesc în județele Arad, Dolj, Vaslui, Suceava (care din 29 de bilete într-o serie a valorificat unul singur), Sibiu (care din 18 bilete în două serii nu a valorificat nici unul) și altele. Biletele, aflăm, au fost repartizate de la începutul anului la direcțiile de muncă și ocrotiri sociale județene. Chiar așa, ce fac oare aceste direcții cu biletele?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

S.O.S. — apele minerale!

Iată, pentru început, principalul motiv pentru care am participat acum câteva zile, mai exact spus între 1 și 3 noiembrie, la Călimănești, la lucrările celui de-al IV-lea Simpozion pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale din țara noastră. Să nctăm, deci, faptul că revista noastră a publicat, după cum se știe, o sumedenie de anchete și reportaje privind această uriașă bogăție naturală, apa minerală, de o diversitate și o valoare terapeutică unice în Europa, dacă nu chiar în întreaga lume. Fără intenția de a întocmi neapărat un bilanț al intervențiilor și aspectelor analizate, am adus la cunoștință opiniei publice faptul că la Borsec, de exemplu, din debitul real de apă minerală, destinată imbutelierii, doar jumătate ajungea în sticle, restul pierzîndu-se pur și simplu pe apa simbetei, adică a riului din apropiere. De ce? Pentru că nu s-a răspuns atunci, în urmă cu aproape patru ani, lipseau capacitățile de imbuteliere. Dar, pentru că apa de Borsec, în comparație cu alte ape minerale, este, de departe, cea mai solicitată de publicul consumator, am sugerat ideea de a se acorda apei de Borsec o anume prioritate în ceea ce privește construirea unor noi capacități de imbuteliere, iar celelalte ape minerale, de o calitate ceva mai scăzută, să mai aștepte o bucată de vreme. O astfel de hotărîre și măsură nu puteau fi luate decît de un for unic de conducere, ori, în acel timp, un astfel de for lipsea. La ora actuală acest for există și el se numește Centrala berii, amidonului și spiritului. Au mai fost semnalate în revistă, unele situații deosebite de alarmante în legătură cu zăcămintele din județul Covasna, unde apăruseră, cam peste noapte, o mulțime de beneficiari, fiecare cu forajul său, fiecare cu sonda sa, ceea ce marca negativ presiunea zăcămintului. Recent, pe un spațiu larg și cu amănunte din cele mai exacte, revista noastră a criticat gravele abateri tehnologice petrecute la Șarul Dornei.

Am participat deci la lucrările simpozionului mai sus-amintit, din dorința de a consemna dialogul dintre specialiștii cei mai de seamă ai geologiei și hidrogeologiei din țara noastră, pe de o parte, și cei trei mari beneficiari, sau, mai exact spus, gospodari ai apei minerale, aceștia fiind Ministerul Sănătății, Ministerul Turismului și Centrala berii, amidonului și spiritului în sarcina căreia cade întreaga activitate de imbuteliere. Ei bine, spre stupefacția noastră și a tuturor celor prezenți la dezbateri, oameni care de-o viață întreagă, cu o competență și o pasiune demne de toată admirația, se ocupă

de soarta apelor minerale din țara noastră unul dintre beneficiarii Centrala berii amidonului și spiritului a ținut să nu participe

Acestea fiind zise, ne facem o datorie să-i anunțăm pe tovarășii de la Centrala berii amidonului și spiritului că, de exemplu doctorul Liviu Blaga și colectivul său din cadrul Institutului de tehnologie izotopică și moleculară din Cluj-Napoca au prezentat un referat intitulat „Metodă izotopică de evaluare a zăcămintelor de ape subterane mineralizate”. Referatul i-ar fi putut interesa în mod deosebit pe eventualii reprezentanți ai C.B.A.S.-ului De ce? Pentru că, printr-o metodă modernă, se poate stabili cu exactitate evoluția unui zăcămintă supus exploatarei. Adică, în baza unor măsurători, nu chiar simple, evident, dar necesare, se poate stabili, în cazul unui zăcămintă, de apă minerală meteorică, viteza lui de înnoire. A cunoaște un astfel de amănunt înseamnă, credem noi, a ști cum și cît să exploatezi o sursă. Și ar mai fi putut afla, din referatul susținut de doctor inginer Mihail Vernescu, că a fost recent pus la punct un interesant și eficient sistem de transportare a apei minerale, fapt care va rezolva într-un viitor nu prea îndepărtat una din marile probleme ale acestei bogății, întrucît, prin noul sistem, apa poate fi imbuteliată la oricare altă distanță de sursă, nu neapărat acolo, în imediata vecinătate a sondei. Și ar mai fi putut afla, ca să mai dăm un ultim exemplu, că nu era nevoie să monteze două motocompressoare la Covasna, pentru extragerea bioxidului de carbon, ci doar unul, acesta fiind suficient în raport cu cantitatea de bioxid de carbon, de care dispune zăcămintul. Iar cantitatea ar fi putut fi evaluată cu ajutorul unui dispozitiv, brevetat de O.S.I.M., conceput de un grup de specialiști conduși de inginerul Lulian Barbu, un dispozitiv numit debitmetru pentru măsurarea debitelor de CO₂ din bifaza apă/CO₂.

Conștrînsi de spațiu cam atît, deocamdată deși am fi putut continua cu numeroase alte exemple, așa cum vom și face, dar referindu-ne strict la tematica și lucrările propriu-zise ale simpozionului pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale din țara noastră. L-am abordat în acest sens pe geologul Artemiu Pricăjan, din cadrul Inspecției de stat geologice și miniere. Altfel spus, i-am adresat geologului Artemiu Pricăjan câteva întrebări: ce amenință acum existența zăcămintelor de ape minerale din țara noastră? Care din ele sînt amenințate? Cine le amenință? Ce este de făcut pentru înlăturarea perico-

lului? Iată ce ne-a răspuns: „Se cuvine, în doar câteva cuvinte, să evaluăm situația apelor minerale din România. În ultimii 25 de ani ele au trecut de la Ministerul Sănătății la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, apoi în raza de activitate a Consiliilor populare județene, iar mai recent au trecut sub controlul Centrala berii, amidonului și spiritului. Se subînțelege că, într-o astfel de situație, apelor minerale nu le-a mers, ca să zic așa, prea bine. Au fost consemnate de-a lungul timpului și încă mai putem consemna numeroase degradări de zăcămintă, exploatarea nerațională, însemnate pierderi de substanțe minerale utile. Dar ar fi nedrept să nu notăm totodată că au fost întreprinse și câteva măsuri de curmare a acestor nereguli. Un important succes l-ar reprezenta faptul că la unele zăcămintă s-au statornicit cadre tehnice corespunzătoare care execută exploatarea, dar, în același timp urmăresc și evidențiază evoluția parametrelor hidrogeologice. La un număr de peste 80 de zăcămintă au fost stabilite perimetre de protecție hidrogeologică. S-a impus restricționarea amplasării de noi foraje sau lucrări de investiții la zăcămintele afectate, iar vechile foraje deteriorate au fost recimentate. Trebuie să o spunem deschis, se impun încă unele măsuri severe, consecvente, fără nici un fel de rabat, mai ales că la ora actuală dispunem de un cadru legislativ adecvat pentru protecția și exploatarea rațională a oricărui zăcămintă. Chiar aici, la Călimănești, construindu-se barajul de la Turnu, a fost distrusă sonda Aluteia, iar zăcămintul a fost în general afectat. Deși am atras atenția constructorilor, nimeni

nu a vrut să ne asculte. În fața evidențelor constructorii au chemat specialiștii pentru executarea lucrărilor de protecție, dar, executate acum și nu atunci, lucrările de protecție sînt mult mai costisitoare. Să mai notăm câteva situații care vor fi tot atitea răspunsuri la întrebările puse. Da, câteva importante zăcămintă de ape minerale din România sînt în pericol. Le amenință tendința unităților de exploatare de a solicita executarea unui mare volum de lucrări geologice prin foraje, fără să existe totodată preocupări serioase pentru exploatarea și întreținerea corespunzătoare a fondului de sonde. O sondă neîntreținută este, după cum se știe, o rană în zăcămintă, întrucît duce la scăderea presiunii în zăcămintă. Dacă situația a fost oarecum remediată la Sîngeorz-Băi, Buzias, Tușnad-sat și Biborțeni, iar la Covasna este în curs de realizare, nu același lucru se poate spune despre Zizin și Lipova, unde presiunile și concentrația de CO₂ nu s-au refăcut. O altă categorie de probleme ar fi cea legată de lansarea unor lucrări de investiție, de exploatare a zăcămintului, fără cercetarea și cunoașterea amănunțită a acestuia, fără deci executarea unor lucrări de protecție. La Vața, județul Hunedoara, avizul geologic a fost solicitat după începerea lucrărilor de investiție. Astfel de lucrări au fost efectuate, împotriva legii, la Sovata, iar la Slănic Moldova avizul a fost acordat cu condiția executării unor lucrări de impermeabilizare a zăcămintului, lucrări care nici pînă acum nu au început... Dealtfel, situația nu este chiar atît de necunoscută. Lucrările de investiție și exploatare au început fără cunoașterea exactă a zăcămintelor la Balta Albă, Zizin, Dorna Condrăni, Sărata Monteoru, Bala, Brădet. În altă ordine de idei, la zăcămintele exploatare de mai mulți beneficiari, cum sînt cele din Covasna, Felix, Herculane, Borsec, degradările constatate sînt datorate absenței unei coordonări, unitare a exploatarei. Fiecare beneficiar ia cît vrea, de unde vrea, cum vrea, așa cum fiecare beneficiar solicită executări de foraje de la mult prea multe întreprinderi și instituții, acestea, ca să fiu cît mai explicit fiind următoarele: I.F.L.G.S., I.M.F.B.R.M., I.S.L.G.S., I.S.P.I.F., I.G.P.S.M.S. și I.G.G. Sînt, după cum se vede, prea multe unitățile care execută foraje, iar forajul, cum spuneam, neîntreținut corespunzător, duce la declinul zăcămintului. În ceea ce ne privește, noi, cercetătorii, oameni care de-o viață ne preocupăm de soarta apelor minerale din România, sîntem convinși că lucrările recentului simpozion vor fi comunicate forurilor în drept, că se vor lua toate măsurile, în strictă concordanță cu prevederile legale privind protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor.

VICTOR NIȚĂ

Bine aprovizionată pentru iarnă cu legume și fructe, piața Bacăului trebuie urgent aprovizionată și cu niște gestionari corecți

De prin centrul orașului, dacă ajungi într-un părculeț unde, din stradă în stradă, te mină bunăvoința cetățenilor mai informați cu privire la sediile instituțiilor de prin zonă, îți tai cărarea în diagonală, ajungi în inima unui păienjenis de linii ferate peste care treci cu băgare de seamă, printre marfare și locomotive, cobori, cu presimțirea și din instinctul că te afli pe drumul cel bun, rambleul căii ferate, dai într-o șosea asfaltată pe care apuci la stînga și mori pe ea pînă la prima uliță ce se deschide pe dreapta, în lungul căreia, iarăși după o porțiune bună de mers, din nou pe stînga, găsești Intreprinderea județeană de legume și fructe. E și normal că localnicii n-au nici un motiv să parcură această cursă cu obstacole, lor le e mai aproape și mai drept drumul pe care ajung la piață, dar optimismul gospodinelor băcăuane, după cum probabil înțelege fiecare dintre aceste gospodine, pornește tocmai de la veștile de ultimă oră pe care le aflăm la mai sus-zisa întreprindere. În ale cărei depozite stau de pe-acum legume și fructe cît să ajungă Bacăului pînă în primăvara și chiar vara anului viitor. Directorul întreprinderii, inginerul Silviu Strasser, începe prin a ne spune că anul agricol care abia s-a încheiat a fost un an „împotriva legumelor”, dar cantitățile depozitate pentru desfacerea pînă la sfîrșitul acestui an și rezervele desti-

nate primului semestru al anului următor sînt îndestulătoare, ba chiar mai mari, la anumite mărfuri, decît în anii considerați a fi fost buni. Afirmația, lesne controlabilă de altfel, se verifică numai decît, și nu numai prin cifrele rînduite în hîrtii în ordine contabilicească și în rubricile convenite, ci în primul rînd prin cantitățile imense de legume și de fructe strînse, în containere, în celele frigorifice. Cum totuși de aprovizionarea orașului răspunde nu numai I.L.F.-ul, ci și I.A.S.-urile prin magazinele lor „Gostat” și C.A.P.-urile prin „Agrocoop”-uri, firese a fost să trecem și pe la Direcția comercială a județului, care centralizează cifrele exprimînd toate resursele și posibilitățile de aprovizionare. Aici, cu adevărat, am rămas incredințați că lucrurile sînt foarte limpezi, că se știe exact, acum, la începutul lui noiembrie, pe ce fel de fructe ori legume și pe ce anume cantități se poate conta în lunile următoare. Directorul Pavel Darie, de exemplu, ne spune că băcăuanii n-au a se aștepta în perioada imediat următoare la o abundență, în piața orașului lor, de pastă de bulion, de roșii în bulion, de gogoșari și castraveți murați, ori conserve de fructe. Anul agricol potrivit a lăsat, cum se vede, urme. Dar, aflăm în continuare de la subordonatul său, economistul Mircea Sulca, că la legumele și la fructele „cele mai importante” situația este de-a drep-

ta îmbucurătoare, cantitățile intrate în depozite fiind mai mari decît cele stabilite prin plan. De pildă, se prevăzuse că Bacăului îi sînt necesare 13.400 tone de cartofi, iar în depozite există deja 14.000 de tone. Ceapă, de asemenea, se găsește mai multă, cu 500 de tone, decît se stabilise. Situația, ni se spune, se prezintă satisfăcătoare și în ceea ce privește „rădăcinoasele”, adică morcovii, pătrunjelul, guliile, ridichiile, păstîrnaucul etc., varză se găsește și se va găsi chiar mult peste cele 6.000 de tone cît prevăzuseră comercianții că ar fi nevoie iar mere, în această toamnă cînd mulți spun că producția de fructe a fost mai slabă, Bacăul, care sperase să aibă vreo 3.350 de tone, a reușit să stringă și să depoziteze, din livezi proprii, 4.200 de tone.

Cum se vede, legume și fructe există la Bacău din belșug, iar gospodinele n-au a se teme că în lunile de iarnă piața va fi săracă. Totuși, cum se explică fenomenul că abundența aceasta de mărfuri — reală în depozite — nu prea se manifestă în piețe? De pildă, spun cumpărătorii, în toamna aceasta nici n-au prea văzut struguri. Pe de altă parte, directorul I.L.F.-ului arată, cu actele pe masă, că planul de desfacere la struguri era pe trimestrul în curs de 1.500 de tone iar în magazinele orașului s-au vîndut 2.100. Deci cantități mai mari decît se prevăzuseră, inițial, și care ar fi suficiente. Enigma se destramă repede, explicația fiind una singură, și anume că unii gestionari au vîndut mari cantități de struguri unor cumpărători care-i luau, de fapt, pentru a face vin. Nuhăm Elias, care ne spune, în treacăt, că el este cunoscut de toți sub numele de Ilie, fiind șeful unității I.L.F. nr. 10 din piața Bacăului, a vîndut, de exemplu, 100 de kilograme unui anumit Vasile Ungureanu, localnic din Bacău. La rîndul lui, Mihai Paladi, șeful unității I.L.F. nr. 6, tot din piață, a vîndut lui Gheorghe Papuc din comuna Letea Veche nu mai puțin de 600 de kilograme. Înțelege oricine că atît unii cumpărători cît și gestionarii — și nu sînt, cei de mai sus, singurii — au încălcat cu aceste tranzacții ale lor prevederile unei legi. În afară de aceasta, mai înțelegem că mult mai frumos și echitabil ar fi fost ca din struguri cu pricina să fi gustat tot cetățeanul, și în primul rînd copiii orașului, decît ca ei să se fi oprit în butoiul vreunui însetat și prea dornic de vin cetățean Papuc Gheorghe. Desigur, este

păcat de munca autorităților județului, ale tuturor celor ce s-au străduit să aprovizioneze magazinele, cînd rezultatul acestei munci s-a dovedit la Bacău acela că în timp ce unii și-au umplut poloboacele, alții n-au reușit să mănince o boabă de strugure!

Din păcate, ceea ce s-a întîmplat în urmă cu cităva vreme cu strugurii se întîmplă chiar acum, în zilele acestea, în piața Bacăului, cu merele. Nu că nu s-ar găsi mere, ci pentru că aceiași oameni, gestionarii, le vînd în așa fel încît impresia pe care o lasă cumpărătorilor este a unei slabe aprovizionări. Merele sînt și mai bune și mai rele. Responsabilitățile comerțului le împart în „extra”, categoria 1 și a 2-a, fiecare cu prețul ei: 4,60; 3,75; 2,75. Numai că regulile acestor comerciale apar otova în piața centrală a Bacăului, unde merele mari și mici, bune sau stricate, sînt ținute în aceeași grămadă și vîndute, bineînțeles, cum e foarte simplu de bănuț, cu prețul cel mai mare. Exemple: magazinul „Gostat” nr. 3, al cărui șef e Ion Gavrilă, sau magazinele I.L.F. nr. 22 și 27, gestionate de Emil Manole, cel care, în virtutea deprinderii sale de-a fi descurcător prin lumea asta mare și complicată, ne-a obligat să ne ferim cu mișcări destul de energice servieta pentru, vezi bine, a nu ne-o încărcă cu merele cu care urma să ne „cumpere” tăcerea. Revenind la problema pe care o discutăm trebuie să mai arătăm că, deși unitățile de stat erau bine aprovizionate — numai Emil Manole avea, de exemplu, spre vînzare, 5.000 de kilograme de mere — din cauza aspectului învălmășit al mărfii nesortate, cumpărătorii rămîn cu impresia unei slabe aprovizionări și preferă, bineînțeles, să dea un leu sau doi în plus numai ca să cumpere fructe mari și sănătoase de la piața producătorilor. De multe ori, așadar, ei se îndreaptă către producători, către țărani veniți de prin comunele județului, care — am avea și exemple dintr-acestea — prind „momentele” favorabile și uită de mercuriale, vînzînd la rîndul lor cu prețuri destul de piperate. Mai mult: indolența gestionarilor care vînd „în vrac” și se dedau și micilor escrocieri de-a pretinde prețuri pe care calitatea mărfii n-o justifică, a creat în piața Bacăului și o categorie de speculanți ce se aleg chiar dintre orașeni, așa cum e cazul lui Macare Sfeteș Vasile, din localitate, care cumpăra de la producători diferite fructe și le vîndea apoi gospodinelor la preț dublu. Așa cum, dacă ne amintim bine de cele învățate la școală, pasărea Ibsy se hrănește cu resturile alimentare rămase în maxilarele puternice ale crocodililor sau aligatorilor, există, într-adevăr, și oameni din această categorie, speculînd în dreapta și-n stînga, încearcă să trăiască „ciugulind” dintre dinții pieței Bacăului, ca să zicem așa, deși aceasta nu e nici crocodil, nici aligator, ci o piață bine aprovizionată, cu aproape toate cele ce-i fac trebuință cetățeanului. Deși, din păcate, cum arătăm, prima impresie poate să fie alta. De aceea, subliniem, piața aceasta rămîne să fie aprovizionată și cu gestionari corecți.

DUMITRU ELIADE

La Alexandria, piața e bună, cu scuze și explicații la „resortul varză”

Vineri, 3 noiembrie, ora 7 și 10 dimineață, piața Alexandriei, capitala județului Teleorman, vinde la intrare și la discreție flori, boia și mățuri. Intrînd mai adînc și dînd de citeva ori ocol pieței, de fapt un patruleț pe laturile căruia vînd magazinele I.J.L.F.-ului și în centrul căruia, sub cozorace unduite sau direct pe beton, vînd producătorii, constatăm că aprovizionarea e, în general bună, constatare cu care administratorul Emil Neda se declară de acord. Dînsul, care încearcă să suplimenteze lipsa de experiență — „sînt pe funcție de la 23 octombrie, mai înainte am lucrat la drumuri” — prin bunăvoință și vigilență, arătîndu-se, atît cît ne-am putut noi lămuri într-o jumătate de zi, harnic și întreprinzător, ne confirmă că se găsesc de toate, mai puțin struguri, fasole și varză, lipsuri constatate și de primarul orașului, Ion Răducu, prezent în piață cu un ceas înaintea noastră. Asta vrea să însemne că, mai mult la producători și mai puțin în boxele I.J.L.F.-ului, sînt mărfuri din abundență, proaspete și sănătoase, ceapă, arpagic, cartofi, ouă, ardei, kapia, gogoșari, țolină chiar, deși Emil Neda e de părere că „țelina e un lucru foarte păcătos, după o zi-două s-a și acrit”, varză roșie, morcovi și mere, mere puține și bune de cumpărat mai ales de la particulari, veniți, marea majoritate, din județul Argeș, mă rog, toată gama de produse necesare, la acest ceas al anului, bucătăriei.

Nu mai varza lipsește, spre nedumerirea lui Emil Neda și, firește, spre nedumerirea alexandrenilor care știu, ei înaintea altora, că Teleormanul e unul din cele mai redutabile bazine ale țării în ceea ce privește cultivarea verzei. O explicație și o rezolvare caută, prin intermediul telefonului din biroul administratorului, și Ion

Nedelea care, după ce se recomandă, „sînt din partea Oficiului de prețuri și tarife al Consiliului popular județean”, ne vorbește despre necazurile sale din această dimineață, „nu sînt respectate maximele la mere și pere”, așteptînd să intre în legătură cu conducerea I.J.L.F.-ului. Va afla, auzind la celălalt cap al firului vocea directorului adjunct al întreprinderii respective, Florian Florescu, ceea ce, oficial, vom afla și noi peste un ceas. Anume că „varză e din belșug în depozite, dar n-au venit șoferii de la I.R.T.A. ca să pornească mașinile încărcate din zori!” Într-adevăr, în curtea I.J.L.F.-ului, în jurul orei 8,30, autocamionul 21 TR 2735 aștepta plin ochi cu varză îndeplînirea formelor de plecare spre piață, forme care, am priceput, s-au complicat atît de tare încît un ceas mai tîrziu mașina se afla în același loc! După spusele șefului de depozit Lucan Călin, alte două camioane se găseau într-o situație similară în dimineața respectivă, ca o dovadă convingătoare că șoferii de la I.R.T.A. sînt obișnuiți fie cu scutul tîrziu, fie cu abaterile de la disciplină. Considerăm că cineva trebuie să le umble de urgență la ceasurile deșteptătoare sau la retribuiții, intrucît locuitorii mindrului oraș care este și va deveni Alexandria ar prefera să pună în butoaie, pentru iarnă, nu explicații și circumstanțe atenuante, ci chiar varză!

Introducîndu-ne în piață, gestionarul Ion Angearu vinde ardeiul kapia cu 2,20 și, respectiv, 2,90 kilogramul, gutuile cu 3, roșiile cu 3,55 chit că ele erau mai degrabă verzi, varza roșie cu 1,50, rugîndu-l pe cumpărător să nu facă mofturi, adică să închidă ochii la niște gîlgiici, vîndute sub formă de varză roșie, nu mai mari decît ceasul de la mîna gestionarului! Alături, la Agrocoop, Ioana Lungu nu prea

are cu ce se lăuda la vedere, datorită faptului că ouăle n-au fost scoase la vînzare și că fasolea — sosită de cu seara, vreo 3.000 de kilograme — „e mai mult neghină”, ambele produse fiind oferite direct din magazine, desigur, în funcție de prețul legal, 4,90 lei în această dimineață, și de ochii eventualilor cumpărători. La un moment dat, în dreapta intrării, gestionarul Constantin Crăciunescu de la I.J.L.F. își aduce aminte că are citeva sute de kilograme de varză, lumea se inghesuie și inghesuie varza în saci de plastic, dar gestionarul n-are prea mult timp la dispoziție. Zice „am vîndut ieri de 1.800 de lei, am mai vîndut și acum, dar programul meu e altul și trebuie să fiu la ora 8 în comuna Nanov, să desfac varză direct pentru cooperatori, că așa a hotărît conducerea”, după care, cum se zice, închide mustăria și-și vede de drum.

Și pentru că tot vorbim despre gestionarii de la I.J.L.F., să subliniem că, vineri dimineață, pe dreapta pieței, scotînd dînspre intrare, se afla la datorie unul singur din patru!! Identificați de administrator după cum urmează, „Feleagă e liber, Crăciunescu e învoiat, iar nea Marin e în concediu de odihnă”, gestionarii din acea parte a pieței erau reprezentați la lucru numai de „tovarășa Irina” care, firește, făcea și dînsa ce putea. Pe latura de vizavi, o singură lipsă, „Dreșcu aflat în concediu de boală”.

În aceste condiții, greul pieței din Alexandria îl duc, lesne de dedus, producătorii individuali, cei mai mulți corecți, cu prețuri așezate la bună vedere și, în plus, respectate. Excepție face Alexandru Rădulescu care a adus, de la Cernetu, varză și țelină, pe care înțelege să le desfacă la prețuri depășînd mercurialul, spre indignarea lui Emil Neda și, pînă la urmă, spre dezavantajul propriului buzunar. De fel din aceeași comunitate, Petre Zlătescu pare dispus, la vederea carnetului cu amenzi, să facă unele concesii, fiind de acord că „pentru cine ia pentru puțină, varza asta cît casa merge și cu un leu”, deși, între noi fie vorba, nici varza nu e cît casa și nici prețul chiar un leu! În rest, însă, producătorii sînt în regulă, iar Mița Cercel din Țigănești, pe care o asistă fiul său, elev în

clasa a VIII-a, „cu cursuri după-amiază”, cum ne atrage atenția, e gata să mai scadă din preț, fasolea fiind, din lipsă de concurență, foarte căutată, numai să plice mai repede, că pierde rata.

La sediul I.J.L.F., în lipsa directorului, bolnav, și a inginerului șef plecat la o sedință, discutăm cu directorul adjunct Florian Florescu și cu contabilul șef Alexandru Rădulescu. Ambii ne garantează că „problema verzei e ca și rezolvată”, C.A.P.-Smirdioasa urmînd să mai livreze încă 50 de tone, după cum sînt deja rezolvate multe alte probleme care aici. La I.J.L.F., înseamnă ceapă, cartofi, morcovi și așa mai departe, din care întreprinderea a insulizat cantități suficiente. Greutățile provin de la fasole uscată, „n-am luat decît 12 tone din 70, ea nefiind condiționată”, de la struguri, „s-au terminat, am cerut repartiție pentru 12 mii de tone, dar n-am primit decît 7”, în sfîrșit, de la mere, „la care s-a asigurat stocul pînă la 31 decembrie, dar nu și consumul”. Astea ar fi, după opinia celor doi, greutățile obiective, cele subiective fiind de necazurile datorate colaborării defectuoase cu unii furnizori, cu I.J.L.F.-Bacău, de pildă, care nu onorează integral repartițiile de fructe, cu o serie de cooperative din județ, ca cele din Izvoarele sau Căilnești, care trimit marfă nesortată, întîrziînd apariția acesteia în magazine.

Firește că de toate aceste dificultăți trebuie ținut cont. Dar una e să afirmi că „la legume, ne închidem pe plan cît de curînd” și alta e să-i lași pe gestionari să umble brambura și să nu găsești soluții ca varza din depozit, cel puțin 20 de tone, după calculele economistului Alexandru Rădulescu, să ajungă acolo unde-i este locul, adică pe tarabele din piață! Rezumînd, se cade să spunem că, la Alexandria, piața e, în general, bună. Superioară, prin inevitabile comparații, față de ceea ce se întîmplă prin alte părți, prin alte orașe. Dar, cu ceva mai multă organizare și ceva mai multă strădanie, ea ar putea fi și mai bună, așa cum oamenii muncii din capitala Teleormanului, urbe ce înflorește vînzînd cu ochii, o merită cu prisosință.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cercetători din sectoarele calde ale industriei despre sectoarele calde ale cercetării

Interlocutorii noștri reprezintă cam un secol de cercetare științifică, un secol de căutări și de împliniri. Cei patru specialiști ale căror păreri le redăm mai jos lucrează fiecare de peste 20-25 de ani în cercetare și proiectare, ancorati în nevoile practicii, ale producției. Li obligă, ca să spunem așa, meseria, sectoarele calde ale construcției de mașini. În prezent, ei ocupă funcții de răspundere într-un stat major al acestui sector: Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sectoare calde, care, cu cei aproape o mie de ingineri ai săi, a devenit unul din marile institute de cercetare din țară. Împreună cu filialele din Brașov, Iași, Sibiu, Cluj-Napoca, Craiova, Reșița, Timișoara, el a contribuit la dezvoltarea economică a acestor orașe și a altor așezări care abia în ultima vreme s-au înscris pe orbita industrializării.

Inginerul Moise Tudose, directorul institutului, conferențiarul universitar doctor inginer Traian Dumitrescu, consilier coordonator, doctorul inginer Mircea Pridvornic și inginerul Dinu Ionescu, șefi de colective, vorbesc cu justificată mândrie despre activitățile complexe ale institutului, despre cîmpul larg de afirmare și creație deschis cercetătorilor de avîntul industriei socialiste, despre excelenta bază materială existentă azi în munca de cercetare și, mai presus de toate, despre satisfacția resimțită ca specialiști, ca români de a putea astfel contribui la ridicarea țării. Își văd materializate idei și proiecte care doar acum cîțiva ani ar fi părut himerice. Tehnologiile de vîrf, utilaje ultramoderne concepute în institut sînt prezente azi la întreprinderea de construcții de mașini-Reșița, întreprinderea de mașini grele-București, „23 August”, „Progresul”-Brăila, întreprinderea de autoturisme-Pitești, „Steagul Rosu”-Brașov, „Independența”-Sibiu sau iau calea gigantelor combinate de utilaj greu din Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara. Scopul discuției ce urmează nu este însă de a intra în detalii tehnice ale realizărilor institutului. Nu se va stărui asupra proceselor tehnologice, ci asupra procesului de creație tehnica și asupra celei mai pretențioase investiții: investiția în inteligența umană. Cum este ea folosită pentru înfăptuirea sarcinilor prioritare trasate de secretarul general al partidului în cincinalul revoluției tehnico-științifice; scurtarea ciclului cercetare-proiectare-aplicare în producție, o nouă calitate și în activitatea de cercetare științifică? Interlocutorii noștri se referă, desigur, la domeniul lor, de care — nu există nici o exagerare în această afirmație — și-au legat întreaga viață, dar, după cum se va vedea, problemele abordate prezintă un interes mult mai larg.

„NE AFLĂM ÎN AVANGARDA PROGRESULUI TEHNIC SAU REZOLVĂM PROBLEME REZOLVATE?”

M. Tudose: Ne aflăm azi la un moment de cotitură. Noi, cercetătorii, proiectanții, institutul am reușit să asigurăm cantitativ nevoile construcției de mașini, ale întregii economii naționale în ceea ce privește producția sectoarelor calde, dar se simte nevoia unui salt calitativ. Mă refer nu numai la ceea ce realizăm în momentul de față, ci la o concepție și la orientări cu bătaie mai lungă. Acționăm într-un domeniu de vitală importanță — sectoare calde — cu directe implicații asupra consumului de metal, energie, combustibil, care sînt și vor fi afectate într-o măsură crescîndă în anii ce vin și de calitatea muncii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din 1 noiembrie 1978, arăta că lupta pentru reducerea consumului de combustibil și energie nu este o campanie de moment, conjuncturală, ci o problemă de orientare a însăși structurii economiei naționale, a dezvoltării noastre economice în viitor, de care depinde ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului. Secretarul general al partidului, ne cerea să desfășurăm o vastă activitate de perfecționare și modernizare a tehnologiilor, în vederea asigurării unui consum cît mai redus de energie în toate ramurile industriale. De aceea se pune o primă și fundamentală întrebare: ce cercetăm? Deschidem realmente o fereastră spre viitor, ne aflăm în avangarda progresului tehnice sau rezolvăm probleme rezolvate, făcînd muncă de rutină? Părerea mea este că în sectoarele calde — vorbesc la propriu, dar poate că și la figurat... — gîndim prea mult la necesitățile de moment, nu stimulam suficient gîndirea de linie, cercetare de perspectivă. Dar ce va fi cu acel „miine” care bate la ușă, îl lăsăm pe seama licențelor? În momentul de față, cam 75% din activitățile noastre sînt canalizate spre relații directe cu întreprinderile. Orientare perfect justă, căreia nimeni nu-i contestă virtuțile. Se naște însă întrebarea dacă în condițiile de azi este justă pentru un institut central această proporție care ieri a fost pe deplin îndreptățită. Implicațiile sînt enorme. Ne pierdem în activități de rutină, în elaborarea de tehnologii de reper, care în fond reprezintă o treabă a uzinelor, și nu ne rămîne destul timp și posibilități să abordăm pe scară mai largă teme majore pentru economia națională.

T. Dumitrescu: În adevăr, prin accentul unei exagerat puse pe contracte se împing spre institut și sumedenie de probleme de importanță secundară, în timp ce cele principale riscă să ne scape.

M. Tudose: Să luăm de pildă elaborarea și turnarea în vid a pieselor de pre-

ciez din aliaje de nichel. Este o preocupare de vîrf pe plan mondial. Dar dacă mă duc eu la orice întreprindere, îmi va răspunde: „Azi nu mă interesează!” Atunci cum pot s-o contractez? Accept, nu ne izbim de ea anul acesta și poate nici anul, dar nu încapem nici o îndoială că foarte curînd va deveni extrem de actuală, va „arde”, toate forurile tehnice superioare sînt de acord cu aceasta. Alții, peste hotare, lucrează la această problemă și ne vom trezi poate în situația de a cumpăra cu bani grei soluții de-a gata. Ni se spune: „Căutați o întreprindere care să aplice noua tehnologie!” Întreprinderile sînt însă absorbite, cum e și normal, de sarcinile imediate, ele cer să le elaborăm tehnologii de reper. Și așa se pierde pe drum sau se tergiversează cercetarea unor teme majore, cu aplicabilitate certă în sectoare-cheie ale industriei.

T. Dumitrescu: Spunem că se împing spre institute centrale și sumedenie de probleme de importanță secundară. Explicațiile sînt complexe. Inexistența în uzine, chiar în cele mari, a unor nuclee de cercetare proprii, pentru nevoile curente și de perspectivă imediată duce la situații ne dorite. Pe de o parte, trebuie rezolvate central teme relativ minore, ceea ce antrenează dispersarea forțelor de cercetare. Pe de altă parte, cînd noi mergem în uzină nu prea avem, dacă mă pot astfel exprima, cu cine discuta, în actuala formă de organizare a întreprinderilor. Inginerii sînt preocupați, aproape exclusiv, de ur-

face. Intervine și necesitatea de a face față unor nevoi urgente, industria noastră — cu sectoarele ei calde... — se dezvoltă atît de rapid! Pledez doar pentru o acceptare mai largă a riscului, în limite rezonabile. Altfel, pierdem nerisînd. Cu ani în urmă am avut ideea de a înlocui cu o soluție apoasă de călire uleiul de tratament termic uzinal. Noua metodă putea deci interesa sute de uzine în care se aplică tratamente termice. Ea economisea combustibil, înlătura pericolul de incendiu (în ulei se introduceau piese încălzite la 800-900 grade!), elimina fumul și îmbunătățea condițiile de muncă, reducea manopera, diminuea prețul de cost. Că așa stau lucrurile a dovedit-o viața: actualmente metoda se aplică și dă tocmai aceste rezultate. Dar la vremea cînd am conceput-o eu era o idee nouă chiar și pe plan mondial, cercetarea implică un anumit coeficient de risc. Pînă să găsim un beneficiar au trecut ani și între timp s-au pierdut milioane de lei. În cele din urmă am găsit beneficiar în persoana unui director inimos — la întreprinderea de strunguri-Arad.

M. Pridvornic: Presupunînd însă că o cercetare sau alta nu reușește pe deplin, eu nu capăt de la beneficiar scrisoarea care să ateste valorificarea în producție și sînt penalizat. Iată de ce spunem că acceptarea coeficientului de risc în fișă și în alte acte este mai mult formală.

D. Ionescu: În consecință, de multe, prea multe ori facem ceea ce tehnicienii

cetătorilor. Întreprinderile nu sînt întrebate, nu răspund dacă nu aplică o cercetare finalizată de noi și pe care ele însele au finanțat-o. Aceasta face ca uneori noul să-și facă greu loc. Se întîmplă și așa: proiectăm tehnologia, mergem în uzină, demonstrăm că merge, iar după ce plecăm, se strică, nu mai dă rezultate, deoarece, simplificînd vorbind, nu mai are cine să se ocupe de ea. Din nou apare necesitatea să se organizeze și la nivel de uzină mici nuclee de cercetare și concepție tehnologică proprie, care, între altele, să preia în bune condiții și cercetarea transmisă lor.

„CERCETĂRII PROPRIU-ZISE ÎI DEDICĂM CAM 30% DIN TIMP”

M. Tudose: În sfîrșit, să zăbovim puțin asupra unei chestiuni de mare importanță practică, întrebîndu-ne în ce măsură cercetătorul își cheltuiește timpul pentru munca de bază, pentru care este plătit și pe care o iubește, fără a se irosi în activități lăturalnice, în formularistică și în deplasări inutile.

D. Ionescu: Se pierde timp inutil pentru procurarea de aparatură, utilaje și materiale din cele mai simple, produse în țară. Odată, mi s-a ivit nevoia unui milivoltmetru, aparat relativ simplu și puțin costisitor, produs de întreprinderea de echipamente de automatizare. Ei bine, am fost programat să-l obțin abia după un an, cînd mi-ar fi fost inutil, deoarece cercetarea trebuia să se încheie cu mult înainte. M-am descurcat apelînd la un fost coleg de liceu. Alteori avem nevoie pentru experiențe de câteva sute de kilograme de oțel românesc, de sare pentru topituri, de sodă etc., și sîntem programați să le căpătăm după multe luni, dacă nu avem norocul ca materialul respectiv să se afle în depozit exact în acel moment. Re-curgem atînci la prieteni sau la prietenii prietenilor dînt-o uzină sau alta. Aceste dificultăți izvorăsc nu din reaua voință a cuiva sau din birocrație, ci din cauză că, de regulă, cerințele de aprovizionare ale institutului de cercetări sînt puse pe același plan cu cele ale uzinelor și intră în același mecanism de programare. Ar trebui să se țină seama de specificul muncii noastre, să ni se acorde prioritate, mai ales cînd e nevoie de cantități infime de materiale și de aparatură de proveniență autohtonă. De multe ori și se spune că ar fi fost mai ușor dacă cereai cinci tone din cutare material decît 200 kg.

M. Pridvornic: Eu am făcut o statistică destul de precisă asupra creșterii explozive a formularisticii. În 1970 o temă de cercetare avea 3 puncte, în 1973, 5 puncte, în 1974, 7 puncte, în 1975, 13 puncte, și în 1978, 14 puncte. La „start” e nevoie de comandă, temă, deviz, fișă de fundamentare, fișă de eficiență, condiții de valorificare, convenție de valorificare, minute, la care se adaugă ulterior un vraf de corespondență diversă, redactarea cîzînd, de regulă, în sarcina cercetătorului. Toate aceste hîrtii și formalități, în principiu necesare, ar putea fi însă considerabil simplificate, comasate; dealtfel, unele sînt repetitive, cer aceleași informații. Este strict necesar o simplificare, fiindcă ritmul anual de creștere a volumului de hîrtii în cercetare tînde să crească în proporție geometrică și nu aritmetică, se înmulțește, nu se adună. Am calculat că dacă în 1973 un studiu de cercetare se întindea pe 100 pagini, la care se anexa un dosar cu circa 20 hîrtii (antencormări, postnornări etc.), azi o lucrare echivalentă cuprinde 20 pagini (studiul propriu-zis) și 150 pagini diverse acte și corespondență. Este un raport „întors”. Cercetătorul cheltuiește mult timp cu redactarea, iar eșaloanele superioare pierd de asemenea timp citînd, vizînd, parafînd.

D. Ionescu: Eu constat că doar 50% din timpul meu de lucru este afectat cercetării, în acest procentaj fiind inclusă și munca de documentare. Așadar, cercetării propriu-zise îi dedicăm cam 30% din timp. Într-o situație oarecum similară se află și colegii mei. Regretăm această risipă de energie, fiindcă ne iubim meseria și nu avem alt țel, altă satisfacție decît de a da cît mai mult din noi înșine.

„SUB OCHII NOSTRI GÎNDIREA TEHNICĂ NOVATOARE PRINDE VIAȚA”

M. Tudose: Acesta a fost dealtfel și sensul întregii noastre discuții. Cercetarea științifică dispune azi, mulțumită politicii partidului, de o solidă bază materială, precum și de cadrele care s-o utilizeze — și acesta este factorul esențial. Dacă am insistat mai mult asupra unor probleme deschise, aceasta nu se datorește faptului că nu am fi muncit și pînă acum cu folos și că nu am fi obținut rezultate îmbucurătoare pentru orice cercetător. V-am fi putut cita zeci, sute de asemenea realizări majore. Avem fericierea ca să vedem cum sub ochii noștri gîndirea noastră tehnică, novatoare prinde viață, se materializează într-o industrie modernă care schimbă fața țării. Am adus însă în discuție câteva probleme deschise ale cercetării, așa cum le vedem noi, din unica dorință ca, în spiritul indicațiilor secretarului general al partidului, să putem progresa și mai repede în acest sector vital al construcției socialiste care este cercetarea științifică, trecîndu-se la o nouă calitate și valorificînd plenar bunul cel mai prețios de care poate dispune o țară: materia cenușie.

LIONEL NIȚESCU ■

Mai avem numeroase produse inechite. Desigur, se pot da cifre cu privire la numărul de produse introduse anual în fabricație. Avem însă multe produse puse în fabricație de zece ani, și chiar de mai mult timp, care sînt depășite din punct de vedere tehnic. În mod hotărît trebuie să trecem la înnoirea producției, la perfecționarea ei rapidă... Aceasta este una din problemele esențiale ale economiei noastre în etapa actuală... În acest scop, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, institutele de cercetări trebuie să intre mult mai mult decît pînă acum în atribuțiile ce le sînt încredințate.

NICOLAE CEAUȘESCU

Din cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. de la 28 septembrie 1978

mărirea producției curente, iar cercetătorii sînt nevoiți să meargă de la o secție la alta, de la om la om, pentru a culege informații, insuficient filtrate. Nu e nimeni în uzină care să ne spună: pînă aci am lucrat noi, acestea sînt problemele, de aci încolo le preluată div. Aceasta face ca să pierdem un timp enorm pînă descilim nodul. Iar apoi, cînd în fine am pus la punct noua tehnologie, nu e cine s-o preia în cele mai bune condiții, fiindcă nu există atribuțiuni precise în acest sens. La întreprinderea de construcții de mașini Reșița, de exemplu, am experimentat noi tehnologii de fabricație a oșilor la forjă. La experiment nu au asistat decît cîțiva muncitori și maștri; cîte un inginer își mai rupea cînd și cînd, din timpul de producție pentru ca să vadă ce facem, din curiozitate. Nu din vina lor, ci din cauza lipsei unor servicii specializate în uzină. După aprecierea mea, înființarea unor nuclee uzinale de cercetare ar scurta cu luni de zile ciclul de la cercetare la aplicare.

„DOAR REDESCOPERIREA VECHILUI NU COMPORȚĂ RISC”

D. Ionescu: Aș vrea să aduc în discuție o problemă de bază a cercetării științifice. A mai fost dezbătută la noi, între altele în „Era socialistă”. Mă refer la noțiunea de risc, ca parte integrantă din însuși actul cercetării. Orice descoperire, orice căutări în tehnică și în știință implică posibilitatea unui eșec. Este de fapt un truism. Altfel nu ar mai fi vorba de ceva nou, intrucît doar redescoperirea vechilui nu comportă risc.

M. Pridvornic: O precizare. Pe fișa de valorificare a unei cercetări figurează rubrica „sanse de succes”. Să presupunem că scriu acolo: „70%”. Atunci nimeni nu mi-ar accepta contractarea, nimeni nu mă iartă de termene, dacă argumentez că a intervenit în cercetare un element neprevăzut. Nu fiindcă nu ne-ar înțelege forurile ierarhice superioare, ci fiindcă la noi riscul în cercetare nu se acceptă decît cu titlu de excepție.

D. Ionescu: Asumarea riscului în acest domeniu este o practică evasiunană acceptată pe plan mondial. Președintele unei din cele mai mari companii de cercetări industriale din lume aprecia că „dînt-o sută de încercări de laborator rezultă în medie 33 succese tehnice, din care numai trei reprezintă succese comerciale”. Și sînt convins că acel om era foarte grijuliu de eficiența economică. Desigur, ar fi cu totul injust să aplicăm un asemenea procentaj la condițiile noastre speci-

denumese „extindere”, nu cercetare propriu-zisă, aplicăm procedee și tehnologii deja cunoscute la specificul unei anumite uzine sau la tipuri de piese și scule noi. Gradul de risc ca procedee valabile pentru 20 de repere să dea greș la al 21-lea reper este practic nul și toată lumea — sau aproape — este mulțumită. Un institut de cercetări trebuie însă să fie frunțos pe ramură. Și apoi, avem și noi mîndria noastră de cercetători, vrem să dăm țării lucruri realmente noi. Am dovedit că sîntem în stare.

M. Pridvornic: Să vă dau și eu un exemplu printre multe altele. Eu și doctorul inginer Doru Ștefănescu, șeful colectivului Fontă, am avut ideea de a forja fonta. Ea este casantă, dar am conturat procedee care să eludeze această dificultate. Despre actualitatea temei vorbește și faptul că recent a luat ființă o secție întregă pentru studiul deformării fontei în cadrul Asociației Internaționale a Turnătorilor, din care face parte și țara noastră. Este o linie majoră de preocupări, care deschide perspectiva de a înlocui, în unele cazuri, oțelul scump cu fonta mai ieftină. Gîndiți-vă la arbori-cotiiți din fontă! Dar tema nu am introdus-o în planul meu de cercetare deoarece implică un risc. Am luat-o ca temă de suflet. Între picături, în timpul liber. Nu e o soluție.

M. Tudose: Poate, în adevăr, a venit momentul unei reevaluări a riscului în cercetarea științifică, avînd în vedere necesitatea saltului calitativ de care vorbeam mai înainte. Totul adaptat nevoilor și posibilităților noastre.

„DEMONSTRĂM CĂ MERGE, IAR DUPĂ CE PLECĂM SE STRICĂ”

T. Dumitrescu: Pentru realizarea tehnologiilor de vîrf despre care am vorbit atît este necesar un element la fel de indispensabil ca apa și aerul pentru o plantă: documentarea științifică la zi. Trebuie să existe pe plan național, cred, un sistem unitar de documentare. Nici nu mă refer la asemenea procedee moderne, care însă aiurea tînd să intre în uzul curent, ca trecerea pe calculator, dar eu personal — și nu numai eu — constat un regres la nivelul documentării elementare. Sînt însă convins că se poate soluționa. Nu ignorînd ceea ce fac alții putem să-l ajungem din urmă.

M. Tudose: Să trecem la un alt aspect. Finalizarea cercetării. Cercetările noastre se aplică în producție într-o măsură însemnată. Totuși, este de relevant o ciudătenie: răspunderea pentru transpunerea lor în practică revine în întregime cer-

Mutat în casă nouă, grupul de biofizicieni
condus de doctorul Florin Dumitrescu, anunță

OBȚINEREA PRIMELOR RADIOGRAFII ÎN CULORI

(Urmare din pagina 1)

vii. Ulterior au luat naștere electronografia la nivel celular, spectrografia în electroluminiscență, electronografia prin efect pondero-motor, prin blocarea emisiei secundare de lumină, prin efect electrostatic, electronografia cu cristale lichide etc.

Au urmat de asemenea succesele răsunătoare pe care electronografia doctorului Florin Dumitrescu le-a obținut la congresele și întrunirile de specialitate de la New York, Montreal, Berlinul occidental, San Remo, București, Tokio, Pekin și Șanghai, în Grenada (Antile) și la Palma de Majorca.

În sfârșit, în vara acestui an a avut loc și evenimentul mult așteptat. Desprinzându-se din cadrul institutului care i-a ocrotit activitatea vreme de trei ani, și beneficiind de sprijinul activ al Ministerului Industriei Chimice și al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, grupul de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu a pus bazele unui nou institut de cercetări, institut intitulat cu modestie: „Laboratorul de electronografie și bioinginerie aplicată”.

Mutată în casă nouă, electronografia beneficiază în prezent de încăperi spațioase, dotate cu toate instalațiile aferente unor laboratoare destinate în principal unor cercetări electronografice și electrografice, în domeniul luminiferilor și cristalelor lichide și al tehnicii nucleare. La-

boratorul mai cuprinde ateliere de proiectare și microproducție. Cercetările vor fi efectuate de un colectiv pluridisciplinar format din fizicieni, electroniști, biologi, chimiști, medici și farmaciști. (N-ar fi deloc lipsit de interes să prezentăm într-un viitor număr al revistei noastre și geneza acestei mari familii alcătuite și sudată în exclusivitate prin forța pasiunii și a comuniunii de idei, prin colaborare și interese profesionale reciproce.)

Mai notăm apoi faptul — și asta la dorința expresă a doctorului Dumitrescu — că Laboratorul de electronografie și bioinginerie aplicată s-a născut și va rămâne o instituție deschisă oricărui idei inovatoare, că el este accesibil oricărui inventator ce dorește să-și perfecționeze o idee, că, potrivit acestei idei-manifest, pe care șeful instituției o lansează prin intermediul revistei noastre, porțile tinerei instituții sunt larg deschise tuturor celor care doresc să prezinte o ipoteză de lucru în domeniul bioingineriei, că au deci toate șansele și mijloacele materiale pentru a face dovada creației lor originale.

Între realizările de ultimă oră, datorate cercului de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu, se numără — așa cum o anunță și titlul reportajului nostru — și radiografia în culori. Este vorba de o descoperire cu totul și cu totul remarcabilă, unică se pare pe plan mondial — dar pe care o vom prezenta pe scurt, dat fiind caracterul ei de nouitate absolută. Anunțăm amănunțit de ordin tehnic și științific — ce nu pot fi comunicate deocamdată — ne obligă de asemenea să ne mărginim doar la o descriere sumară. Primele radiografii în culori au apărut ca urmare a unor cercetări de convertoGRAFIE, domeniu prin care se realizează între altele transferul energetic al unei radiații electromagnetice dintr-o zonă spectrală în alta, prin păstrarea caracteristicilor imprimate de cazul investigat. Prin aceste procedee se pot obține deci

transformarea efectelor datorate unei amplitudini electromagnetice de joasă frecvență în imagini luminoase. Pentru obținerea de imagini colorate direct pe pelicula fotosensibilă, s-a utilizat un sistem de conversie policromatică a razelor X, izbutindu-se să se obțină convertirea lor în cele trei culori fundamentale ale spectrului solar (roșu, galben și albastru) și, deopotrivă, amestecarea lor diferit în funcție de absorbția lor în țesuturile vii ale corpului supus investigației.

Fotografiile realizate aduc în fața ochiului omenesc imagini cu totul noi privind structura intimă a țesuturilor vii. Inchipuiți-vă de pildă fotografia unei miini omenesci, o mină normală ca oricare alta, dar prin epitelul căreia se vede cu limpezime întregul schelet osos. Fotografiile ne amintesc, dacă vreți, acele imagini macabre, cu caracter metaforic sau simbolic — sugerind comuniunea dintre viață și moarte, sau prezentând scene de groază din filme cu monștri și vampiri. Le-am mai putea asemăna și cu așa-zisele fotografii publicate în literatura spirițiștilor, înfățișând emisarii din lumea mortilor eterici și fantomatici, cu figurile cuprinse în halourile luminescente și scheletul îmbrăcat în invelișuri translucide.

Specialiștii vor avea desigur și alte păreri... Radiografiile în culori — spre deosebire de cele în alb și negru — se pot realiza la lumina zilei, oferă informații mult mai bogate, iar tehnica lor reduce sensibilele dozele de iradiere.

Realizarea — care se recomandă prin nouitatea ei absolută pe plan mondial — aparține în principal doctorului Florin Dumitrescu și colaboratorilor săi: Ion Mămuluș (fizician), Horia Pirvu (fizician), Marian Bala (inginer), Aurica Constantin (biolog), Alexandra Negoescu (medic), Gabriela Marinescu (chimist), Vlad Teodorescu (inginer), Marian Bibiș (laborant).

Un tezaur prea puțin cunoscut:

Muzeul tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida”

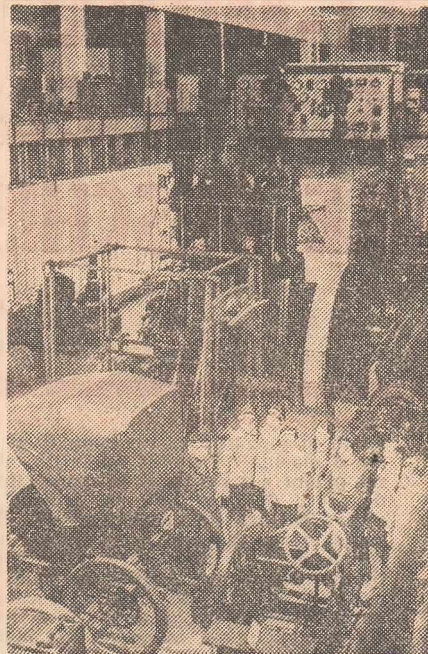
Trei sînt motivele care ne-au determinat să ne îndreptăm spre sălile Muzeului tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida” din București, situat, ca să-l localizăm, în Parcul Libertății, chiar lângă intrare, în dreapta superbeii fîntini artziene care domină și improspătează panorama mai sus amintitului parc.

În primul rînd, ca să enumerăm motivele, Muzeul tehnic bucureștean este unul dintre cele mai vechi din lume. A fost înființat, din inițiativa entuziastului profesor inginer Dimitrie Leonida, la începutul acestui secol, mai exact în anul 1911, într-una din sălile Scolii de electricieni, lângă Piața Amzei. A se reține acest amănunt, adică tutelearea muzeului, încă de la bun început, de către energeticieni.

Un al doilea motiv ar fi acela că Muzeul tehnic din București este unul dintre cele mai bogate din lume, situându-se, ca tezaur, pe locul trei sau patru, multe dintre piesele sale stîrnind admirația și chiar invidia celor mai scrupuloși colecționari de obiecte tehnice. În anul 1929 și 1937, la expozițiile tehnice de la Barcelona și Paris expozitele bucureștene din domeniul electricității au fost distinse cu Marele Premiu. Și pentru că tot sîntem la acest capitol, al pieselor de mare valoare tehnică și muzeistică, să notăm că ne-am bucurat să zărim în stare de funcționare moara țărănească cu fața, străbuna celebrei turbine Pelton, precum și primul tip de telefon folosit în România, sau una din realizările de vîrf ale teh-

nicii aviatice românești, domeniu de mîndrie națională, motorul de avion IAR-K-14. Am admirat prezența pe un perete, sub o imensă frescă, a primei stații naționale de radio, precum și două insolite automobile: automobilul cu numărul 1, în stare de funcționare, folosit de celebrul doctor Carol Davila, sau automobilul aerodinamic al inginerului Persu. Să amintim doar cîteva piese din cele peste 5000 de exponate, din care o treime sînt în stare de funcționare. Spre exemplu, un dinam Edison, ajuns cine știe cum prin Europa, un obiect pe care și l-ar dori prezent în colecții pină și muzeele tehnice americane, de unde se subînțelege că dinamul Edison are statutul unei piese unice.

Un al treilea motiv ar fi acela că, recent, muzeul și-a redeschis porțile, eveniment pe care directorul instituției, inginerul Nicolae Diaconescu, a ținut să-l aprecieze astfel: „După o activitate neîntreruptă de zeci de ani, chiar de la înființare, muzeul nostru s-a reorganizat înfățișându-se vizitatorului într-o nouă idee muzeistică. Mai exact spus, în același spațiu, din păcate același spațiu, destul de restrîns, am dispus expunerea pieselor în baza unei concepții unitare privind profilul lor. Au fost amenajate 24 de sectoare distincte ca profil, astfel încît vizitatorul și poată urmări, cu ajutorul obiectelor comentate de ghid, evoluția unei ramuri, fie că ne referim, de exemplu, la mecanică, fie la electricitate, descărcări în gaze, fizică atomică,

minerit, aviație sau telecomunicații.

— Am remarcat prezența numeroaselor exponate din domeniul aviației și am primit din partea ghizilor explicații amănunțite, dar într-un anume sector, cel rezervat activității celebrului român Henri Coandă, nu ne-am putut bucura, ca să zic așa, de acest ajutor. De ce?

— Într-adevăr, sectorul respectiv este una dintre mîndriile muzeului nostru și, totodată, este o achiziție mai recentă. Obiectele și documentația ne-au fost cedate de către Academia Republicii Socialiste România. Atunci, la timpul convenit, am primit din partea Academiei o supra-

veghețoare și un ghid calificat. Acum un an, ghidul a ieșit la pensie, iar noi, fără acordul Academiei, nu putem încadra un nou ghid. Am tot cerut sprijin și înțelegere, dar acele se mișcă foarte greu, acolo, la Academie. Sperăm că totuși, pină la urmă, vom fi înțeleși și sprijiniți exact așa cum trebuie.

O altă ciudățenie a Muzeului tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida” — o adevărată instituție de cultură și educație, chiar dacă este vorba despre o cultură și educație tehnică — ar fi aceea că muzeul, de la înființarea sa, este tutelat de către Ministerul Energiei Electrice, fapt care ni se pare intrucitivă cam nelocul său. Sigur că da, Ministerul Energiei Electrice își poate menține titlatura onorifică, deși anual alocă importante sume pentru mărirea fondului de obiecte sau pentru întreținerea clădirii, dar mult mai normal ar fi ca muzeul, ca oricare alt muzeu, să intre în atenția și sub controlul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, în strînsă colaborare cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. O astfel de tuteiere ar reprezenta însăși ideea existenței acestui muzeu care ilustrează atât geniul tehnic al poporului nostru, cît și receptivitatea noastră tehnică de-a lungul timpului. În sprijinul acestei sugestii vine și faptul că noua reorganizare și-a propus și chiar a realizat o galerie a invențiilor românești, mai noi sau mai vechi, galerie care, deocamdată, în afara unor prototipuri, dispune mai mult de documente, adică de simple copii ale unor brevete de inventator. Cu alte cuvinte locul fotocopiilor se cere a fi luat de prototipurile cele mai reprezentative ale gândirii tehnice românești din ultima vreme, cu atât mai mult cu cît avem suficiente argumente pentru ilustrarea acestui incontestabil adevăr. Pentru că, în definitiv, visul unui inventator poate fi și acela de a-și vedea opera nu doar în producția de serie, ci și într-un muzeu adecvat, iar Muzeul tehnic este un astfel de loc.

N. VICTOR ■

Argumente noi pentru Gerovital H-3

— Știm, tovarășe doctor Gabriela Stoia Ciubotaru, că de cîțiva ani buni, gerovitalul, creație de faimă mondială a academi-cienei Ana Aslan, participă din ce în ce mai activ la efortul — pe plan medical mai general — de combatere a bolilor reumatismale. Și mai știm că sîntele autoarea unei metode originale în folosirea gerovitalului în tratamentul antireumatismal. Am dori să ne spuneti ceva despre această noutate medicală.

— Înainte de a da un răspuns direct la întrebarea dumneavoastră vreau să fac o precizare absolut necesară în legătură cu ceea ce consider eu a te numi „autor”. Este drept că ideea noii metode, ca și inițiativa introducerii ei în practica medicală îmi aparțin. Dar întreg programul de experimentare și perfecționare este rodul unei munci colective, a mea și a distinșilor mei colegi, doctorii Traian Oancea, Constantin Vescan și Liviu Munteanu. Este de asemenea clar pentru mine că fără sprijinul fundamental al conducerilor Institutului de gerontologie și geriatrie și Centrului de reumatologie metoda noastră nu și-ar fi putut găsi aplicarea în practică. Și acum, ce repre-

zintă metoda la care ne referim. Ea constă în aceea că a reunit două elemente mai puțin noi: Gerovital H-3 ca factor biotrofic — larg folosit la noi și în multe alte țări — și electro-sono-foreza, sau ultrasunetele, ca mijloc terapeutic în tratarea bolilor reumatismale.

— A oricărui boli reumatismale?

— Da. Metoda se aplică deopotrivă în tratarea reumatismelor inflamatorii sau degenerative, în artroze, spondiloze, artrite...

— Puteți să ne spuneți ce anume v-a condus la ideea îmbinării celor două elemente într-unul singur?

— Așa cum s-a mai spus, utilizarea gerovitalului în tratamentele antireumatismale nu mai este o noutate. Introducerea lui în organism se face însă prin injecții sau infiltrații, o metodă dureroasă și care — deci — nu se poate aplica în orice caz clinic. Pe de altă parte am pornit de la practica, de asemenea binecunoscută, a metodei defunctului profesor dr. Ioan Stoia de tratare a reumatismului cu hidro-cortizon introdus în organism prin mijlocirea electro-sono-forezei. Metoda a-

ceasta, foarte valoroasă, are dezavantajul însă de a prezenta o seamă de contraindicații. Așa s-a născut ideea îmbinării gerovitalului cu ultrasunetele.

— Eliminînd în felul acesta și dezagreabilele seringă și ac...

— ...ceea ce, în sine, nu e puțin lucru. Deși, nici esențialul.

— Și ce ar fi esențialul?

— Esențialul mi se pare a fi ceea ce s-a obținut în urma aplicării tratamentului nostru pe un număr foarte mare de bolnavi. Esențial ni se pare în prezent că numai în unitățile Institutului de gerontologie și geriatrie, terapia de care vorbim se aplică la aproximativ două mii de cazuri anual, cu rezultate cu totul incurajatoare. De asemenea, esențial este faptul că tratamentul este ușor suportat — chiar și de oameni în vîrstă și cu afecțiuni cardiovasculare — și că practic nu există contraindicații. De la primele experimentări ale metodei, prin 1972, și pină acum nu s-a înregistrat nici un accident provocat de acest tratament. Ar mai fi de precizat că metoda noastră prezintă și avantajele unui tratament rapid, de luat în considerare nu numai în scurtarea perioadelor de spitalizare ci și pentru tratamentele ambulatorii în policlinici. Dar despre rezultatele bune vorbesc cel mai elocvent aprecierile conținute în nenumărate scrisori de mulțumire primite de la pacienți din țară și de peste

hotare, foști beneficiari ai tratamentului nostru.

— În afară de aceste aprecieri — argumente, firește, de certă valoare — există și confirmările unor foruri științifice de specialitate?

— Se înțelege. M-aș referi în acest context la comunicarea făcută la Uniunea societăților de științe medicale, secția reumatologie, sau la comunicările făcute la simpozioanele de gerontologie și geriatrie de la Iași și București.

— După cîte am înțeles, metoda nu implică instalații speciale și deci nu este legată de cheltuieli suplimentare de dotare.

— Foarte exact. Mai mult încă, nu este legată nici de pregătirea specială a cadrelor medicale chemate să aplice metoda. Orice cabinet de fizioterapie, dotat cu un aparat de ultrasunete — și puține sînt acele cabinete lipsite de asemenea aparate — poate aplica metoda noastră.

— Există deci toate condițiile pentru extinderea ei.

— Un răspuns concret la această întrebare: nu peste mult timp ambulatoriul de geriatrie din strada Spătarului își va deschide un cabinet de fizioterapie, dotat cu ultra-sono-foreză, în măsură să răspundă cererilor din ce în ce mai numeroase de tratament geriatric al reumatismelor.

E. DASCALU ■

(Urmare din pagina 1)

rilor progresului național și social, pe care le-a slujit cu atita ardoare, cu atita patimă a ideii, cu atita lucidă și nobilă dăruire, fiul țăranelor din Avrig, marele cărturar și luminător al neamului, ctitorul școlii românești superioare din Muntenia, marele patriot, prieten și mentor al lui Tudor Vladimirescu, a însemnat, pentru satul din Țara Oltului, de la poalele Făgărașului, ceea ce pentru Rășinari înseamnă Goga, ceea ce pentru Ipoștești înseamnă Luceafărul. Nume-emele, nume-simboluri, acoperind cu umbra lor totul, priveliștea locurilor și viața lor, coplesindu-le, covârșindu-le, anulându-le, retezându-le orice altă veleitate de afirmare, confundându-le cu eternitatea lor, transformată în monument. Monumentul lui Gheorghe Lazăr, sculptat în marmură de C. Medrea stă, de decenii, în inima satului, pe un înalt postament de piatră, ca un ctitor de duh și slavă, ca voievod al spiritului, ca grămătic al timpului, ca autocrat peste locuri și peste veacuri.

Avrigul, pină mai ieri, nici nu prea avea, de fapt, ce să arate altceva. Era doar un sat, un sat ca atâtea altele, un sat, ce e drept, foarte vechi (destul de vechi și destul de vestit și de însemnat pentru ca, la 1346, să fie desenat ca arbitru într-un litigiu dintre Cisnădie și Șelimbăr), un sat, ce e drept, definindu-și un loc al său pe harta spirituală a Transilvaniei și a Țării Oltului, concentrând filoane ale creației populare de o rară bogăție, patentând tehnici artistice de un mare rafinament, pure prin arhicristalizarea lor (sint celebre în toată zona, în toată țara, din timpurile cele mai vechi, costumele avrigene, cojoacele,

cla", cea mai veche industrie a Avrigului, moștenitoare a unei „glăjării“ întemeiate în 1625, cu meșteri sticlari aduși din Murano, cuptoarele ce topeșc siliciul revărsă, zilnic, prin țevile „sticlarilor-sufletori“ (care-s citeva sute), izvoare sau suvoaie de cristal ce, adunate, ar umple un mare lac. (Vestitul lac alpin al Avrigului, ochi de cristal sclipind între piscuri, la cota 2011, se retranscrie, parcă, aici, în hala fabricii, uriașă ca și un crater.) Fabrica, pe lângă sticlărie fină de menaj, produce, de cîteva ani, și cristal, cristal colorat, prețuit din Anglia pînă-n S.U.A., din Olanda și R.F. Germania pînă-n Canada, Iran sau Irak. Sintem, aici, în plin teritoriu al noului, al modernului (instalațiile fabricii sint de ultimă oră), dar ne găsim, în același timp, în plină tradiție, fructificind tehnici artistice patentate de generații, aducind astfel, foarte aproape de noi, un spirit viu și peren al veacurilor, ridicat, în contact cu tehnica nouă, la o altfel de strălucire. Sintem deci, aici, în plină artă, cristalizată în timp, arta sticlarilor-sufletori, a șlefuitorilor, a gravurilor, a pictorilor, artă de filigran, de minuție, impunind în prim plan talentul, personalitatea meșterului, în timp ce dincolo, la I. M. Mirșa, producătoare de remorci și bascule de toate tipurile, pînă la coloși de 100 de tone, sintem pe teritoriul măsurilor mari, înglobind într-un singur produs munca a sute și sute de oameni, al căror aport personal, aparent, se șterge, în care creația e dictată de asprele legi colective. La „Sticla“, cei patru frați Tămășel (Ion, Gheorghe, Vasile, Ilie), toți sticlari-sufletori, au deprins meșteșugul de la Tămășel-tatăl, acesta de la tatăl lui, tot Așași și Dumitru Sopa (posesor al unei întregi colecții de brevete pentru in-

ca rază de activitate și ca impozanță numerică a parcului utilajelor, e cea mai mare din județ), o seamă de ateliere artizanale și, în perspectivă apropiată, un complex de îngrășare a porcilor (capacitate: 40 000 de capete), un complex avicol (capacitate anuală: 7 000 tone de carne). Mai sint și unități agricole (două C.A.P.-uri, două ferme I.A.S.), mai sint deci și țărani, dar nu prea mulți, cam vreo 500 din cei 11 200 de locuitori ai Avrigului. Muncitorii locului sint aproape 5 000. Dacă notăm că Avrigul, în 1956, avea doar 2 576 locuitori, saltul, desigur, e elocvent, e mai mult decît elocvent, el se inscrie spectaculosului, el constringind o întreagă istorie, un întreg peisaj, un întreg mod de viață să se refacă, să se desfacă din vechea matcă, din seculara lor coerență, din calmul rustic, ivind, peste noapte, un tărîm agitat, febrilizat, ivind contradicții prezente, ades acute, dar firești într-un loc care, deodată, s-a trezit prea mic, prea strîmt, prea izolat. S-au dat în folosință, pentru noi veniți, cartiere întregi de blocuri, se construiesc în acest cîncinal 1 000 de apartamente, se reface rețeaua stradală, în textura bătrînelor, strîmtețelor, întortochețelor ulițe, se taie masiv străzi largi, moderne, se ridică un nou centru civic, se lucrează la introducerea apei potabile prin conducte, la rețeaua de canalizare, se edifică o frumoasă casă de cultură, se construiesc magazine, s-au făcut multe, chiar foarte multe, dar încă mai trebuie să se facă. Problemele aprovizionării, ale transportului, ale prezenței culturii în spațiul timpului liber sint încă fierbinți, încă deschise. De prisos s'a mai menționăm cît de ocupați sint edilii (nici cu Ioan Jugărean, primarul, nici cu I. Savu, secretarul adjunct al Comitetului comunal de

teazul o încercase cu sabia. Conștiința unității de neam și țară e, pe aici, strivită, Avrigul a găzduit și oștile lui M. hai, în marșul lor triumfal către Șelimbăr iar la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, între cei cinci reprezentanți ai „Cercului Cisnădie“ (județul, în epocă, fiind împărțit în cercuri electorale) trei erau di Avrig. Legătura cu „țara“ se făcuse, pri veac, mereu, o legătură perpetuă și complexă, economică, politică, culturală, de minată de factorul unității etnice. Gestul lui Gheorghe Lazăr nu-i singular, el e înconjurat de foarte multe, el vine din veac și se continuă în veac, trecerile transilvănenilor, inclusiv ale avrigenilor, pest muntii, prin „Vama Cucului“, pe urmele sau alături de urmele altor exoduri, mai vechi sau mai noi, atestind ținutul din cu nuna Carpaților, după cum scrie C. C. Giurescu, ca pe un „adevărat rezervor etnic“, cu intense și permanente iradieri spre Muntenia și spre Moldova. În epoca recitatorilor socialiste a vetrei sale Avrigul, asemeni tuturor așezărilor românești, dezvăluie, pentru prima oară, cu plenitudine, semnul înalt al unității, frumusețea și forța ei. În Avrig trăiesc și muncesc laolaltă români, germani, maghiari. În Avrig, pentru prima oară, „vizi cameni“, refăcînd în sens invers drumul bejenilor de odinioară, de fapt drumurile care se întretaie aici, oriunde pleacă și de oriunde curg, țes, pe sub poalele Făgărașului, această mindră cetate a țării, un singur drum, țes un unic, vital circuit, cu bătaie fierbinte de flux sanguin, hrînd un unic, robust organism. Locuitorii, vechi sau noi, muncitori sau țărani, români, germani sau maghiari, s-au constituit într-o familie, într-o mare familie de tip urban, care are, de pe acum, tradițiile ei, în care s-au adus însușiri, particularități, culori, accente, turnate toate într-o calitate umană nouă.

Primarul Avrigului, tovarășul Jugărean, e muncitor, a fost maistru mecanic la I.M. Mirșa. Tovarășul Savu, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, a lucrat tot la Mirșa, ca muncitor specialist, a fost coleg la școală cu Ioan Jugărean, și, dacă Jugărean e localnic iar Savu e printre cei veniți „de dincolo“, de peste munți, problemele satului, ale vieții și devenirii lui, le sint, amîndurora, la fel de apropiate, așa cum la fel de apropiate le sint, de fapt, tuturor, avrigeni sau neavrigeni, membri ai aceleiași obști, neștirbită, azi, în sinteza ei.

E foarte frumos acest Avrig, cu halele sale industriale monumentale, cu modernele sale ansambluri arhitectonice, cu casele în stil transilvan, care-și continuă canonic drumul lor, lîngă edificiul de tip urban, păstrînd intactă puritatea desenului, dar amplificînd niște funcțiuni, mutînd accentul pe confortul interiorului. Într-o astfel de casă, pe strada Avram Iancu, trăiește, știută de toți iubitorii frumosului românesc, o femeie cu mâini de aur, Maria Spiridon, care, cu miinile ei de aur, trage din veac firul cronicii, împletindu-l în cusături de o fantezie și o noblete care umesc, păstrînd și ele puritatea unui canon care vine din timp, din adîncuri de timp. Într-o altă casă, de fapt un palat, cîndva reședință de vară a baronului Brukenthal, un somptuos edificiu în stil baroc, copiat după cel de la Schönbrunn, de lîngă Viena, este astăzi un mare și modern așezămint de sănătate, destinat, ni se spune, recuperării forței de muncă.

Satul lui Gheorghe Lazăr — omul care, prin opera și prin lupta lui, s-a așezat pe culmea cea de sus a epocii — se deschide, astfel, cu toată priveliștea, cu toți oamenii lui, spre orizonturi care se leagă, din nou, cu înălțimile supreme ale epocii, înfipte în zenitul viitorului.

AVRIG, UN SAT-MUZEU, DAR MAI ALES O AȘEZARE VIE, CU PORȚILE DESCHISE SPRE VIITOR

glugile, țesăturile, cusăturile), un sat temeinic, robust, închegat, cu o lume teafără, cu o țărănime setoasă de afirmare, muncitoare, harnică, talentată, dar un sat, adică un cadru de viață restrîns, restrîns printr-o milenară condiție, din care geniul lui Gheorghe Eustație Lazăr a izbutit sideral, ca un gigantic meteor.

Avrigul, pină mai ieri, avea și totuși nu prea avea ce să arate, el nefiind decît un sat, un sat ca oricare altul, trăind în umbra unui mare nume, acoperindu-se cu el, legitimîndu-se doar cu el.

Avrigul, de mai ieri, adică de cîteva ani, se dezvăluie nu ca o așezare-muzeu, cum a fost vreme de aproape două veacuri, ci ca o așezare vie, în plină extindere, în plină expansiune a noului, în plină modernizare pe toate planurile, conform cu exigențele epocii noastre, conform cu proiectele de renaștere ale tuturor așezărilor țării noastre. Avrigul, în acest cîncinal, va deveni oraș, va deveni un puternic centru industrial-agrar (culoarea dominantă a tabloului fiind industria, muncitorimea reprezentînd, de pe acum, 92 la sută din populația ocupată), dar, spunînd asta, încă n-am spus destul. Între cele 100—120 de așezări rurale ale țării care vor deveni, în acest cîncinal, orașe, reclădindu-și priveliștea, reclădindu-și viața, Avrigul are, de pe acum, pentru viitoarea-i construcție, o certitudine a rezistenței temeliiilor de o unică forță, o deschidere a orizonturilor muncii, ale creației, de o unică anvergură. Puține așezări rurale și-au încorporat, în răstimp de ani (chiar de sezoane!), atîtea date de fundament ale civilizației cetădine.

Avrigul, la ceasul de față, este unul din marile centre industriale ale județului. Pilonii industriei sint Întreprinderea mecanică Mirșa (amplasată pe teritoriul satului cu același nume, unul din cele patru care alcătuiesc comuna) și Întreprinderea de sticlărie din satul de reședință. Două mari întreprinderi, „mari“ în sensul cel mai deplin, și I. M. Mirșa, uzină de grad republican, și „Sticla“, fiind printre cele mai redutabile ale brașelor. Într-un Avrig recordat la culmea industrială a veacului, la noutatea extremă, la impunătoare cetăți ale noului, ridicate peste o vale sau un adînc al timpului în care timpul vibrează cu murmur de mare pînă departe, în infinitatea istoriei (cetățile noului primind replica altora, a cetăților dacice și romane ce împinzec ținutul), fantasticul și modernul, mitologia locală și tehnica cea mai nouă se string într-un unic și fastuos receptacul, deopotrivă impresionant și plin de culoare, de pitoresc. La „Sti-

venții și inovații, cel mai nou fiind pentru o mașină de șlefuit automată, al cărei patent s-a rîspîndit în toate fabricile de profil din țară), tot așa și frații Girodi (Emil, maistru, Alfred, maistru, Erich, subinginer), oameni care „sint“, ni se spune, sticla, simțire care, așteptînd înțilnirea cu tehnica epocii de acum, n-a așteptat, n-a stat degeaba, ci, trecută din mîini în mîini, din generații în generații, s-a îmbogățit, s-a îmbogățit, s-a laminat, s-a decantat, ajungînd azi la o hiper-simțire, la un talent de cea mai înaltă cotă. Dincolo, la I. M. Mirșa, muncitori specialiști ca Marin Birză, Simion Astman, Vasile Orșican, Gheorghe David sau Iacob Chialda, inclusiv frații Vlaicu (Augustin, muncitor, Mircea, maistru, Viorel, tehnician, fiii lui Augustin-bătrînul, maistru la secția de remorci basculante) au o descendență muncitorească de cel mult o generație, majoritatea fiind foști țărani. Efortul lor de a-și apropia meșteșugul e, s-ar părea, mai intens decît al sticlarilor, date fiind și absența tradiției și înalta tehnicitate a muncii într-o întreprindere care, chiar fiind a „măsurilor mari“, nu exclude precizia și finețea, produsele ei (din care, ca și la „Sticla“, multe pleacă peste hotare), cerînd adesea operă de orfevrărie. Și aici, ca și dincolo, lîngă cuptoarele de topit siliciul, în suburbia celei mai moderne tehnici se așază o prețioasă încărcătură de talent creator, de cea mai pură extracție populară. Dacă folcloriștii, etnografil, sociologii, specialiștii în mitologie sau dialectologie ocupă încă, prin acești munți, toate potecile ce duc spre descifrarea sensurilor, motivele și izvoadelor unor comori artistice ce fac din Avrig o veritabilă capitală a creației populare, oamenii de la I. M. Mirșa, majoritatea tineri, unii localnici (vreo 2500!), alții veniți din alte țări, ocupă, la ceasul de față, toate băncile cursurilor serale și de calificare ce duc spre descifrarea legilor matematicii, ale fizicii, ale tehnicii. Căci și acesta, ca și drumul creației populare, este un drum spre infinit, care se cucește numai cu rivnă, cu aspru zel, cu aspre tatuări de inițiere. Grupul școlar al Întreprinderii metalurgice are un liceu de profil, o școală profesională, o școală de proiectanți, o școală tehnică de maistri, un liceu seral, frecventate de sute de oameni.

Lîngă Întreprinderea metalurgică și Întreprinderea de sticlărie, noua economie a Avrigului înglobează un mare complex pentru selecția și testarea porcinelor (care livrează, anual, ca material de prăsilă, cite 13 000—14 000 porci), un ocol silvic, o stațiune de mașini agricole (care,

partid, n-am izbutit, din acest motiv, să schimb prea multe cuvinte) de rezolvarea acestor multe, grele, complexe probleme, soluționabile însă în viitor, prin dezvoltarea progresivă a satului către oraș.

Avrigul, la ceasul de față, e, practic, sub ocupația unor oameni din toată țara, atrași aici de noile lui întreprinderi. Fenomenul, comun altor așezări devenite incinte industriale, are, aici, o culoare aparte, înmănunchind, sub incidenta acestor zile, două porniri, două sensuri polare, într-o imagine unică, rotundă ca și o țară. E pentru prima oară, astăzi, cînd în Avrig „vin oameni“. Cîndva, doar plecau. Cîndva, Gheorghe Eustație Lazăr, fiu de țărăn, pleca, peste munți, în „țară“, purtînd de unul singur un steag, ca să înfăptuiască, prin opera lui, o sinteză, o sinteză de cuget a neamului, de înțelepciune a lui, dăruită de el cu pana, așa cum Vi-

1 DECEMBRIE 1918

„...și-au închinat viața împlinirii nobilelor aspirații de libertate și unitate...” (Din Chemarea Consiliului Național Frontului Unității Socialiste)

Literatura, ca expresia cea mai durabilă a limbii, reprezintă pentru orice popor unul dintre principalele elemente de unitate, care acționează cu o mare forță de coeziune asupra întregului său. Ne-am întărit încă o dată în această convingere, parcă recent sălile Muzeului literaturii române din București ale cărui exponate probează atât de viu, de concludent, faptul că ideea unirii e însăși forța de propulsie a dezvoltării noastre în acest domeniu, încit efectiv parcă te afli în fața unei demonstrații deliberate, a unei solide dizertații.

Muzeul își începe firesc expunerea cu mărturiile scrise, cu marile momente literare, cu toate că, dată fiind tema comentariului de față, noi nu putem să nu ne amintim în treacă una din ideile subliniate de Eminescu la timpul său, în chiar ziarul „Timpul”: „Alături cu limba există, ca element de unitate, literatura populară a cărei răspindire uniformă nu e de tăgăduit. Aceleași balade ce s-au cules în munții Moldovei sau ai Ardealului s-au aflat în variante în Dobrogea, încit se crede că piesele nemerite de literatura populară aveau tendința de-a se răspindi la toți românii”. Dacă avem în vedere chiar și numai tragica „Mioriță”, acest cîntec de leagăn și de nuntă al poporului nostru, și încă ar exista temeiuri adinci să ne încredințăm de adevărul eminescian, pus de altfel în evidență de numeroase și variate cercetări.

Adevărate serii care se succed, ca într-o bălăie valuri după valuri de ostai, marii cronicari și -cărțurari au pregătit terenul pentru recolta de aur a Unirii începînd cu desțelenirea vetrei strămoșești și afirmarea originii comune. Dacă un Nicolaus Olahus, ilustrul umanist, român originar din Transilvania, ajuns primit al Ungariei, o face într-o savantă lucrare scrisă în latină, cronicarii moldoveni și munteni vor găsi ferice și memorabile expresii pentru a pune în lumină geneza, unitatea și continuitatea poporului nostru. Măcar că „de la Rîm ne tragem”, spune Grigore Ureche, iar succesorul său, învățatul cronicar Miron Costin, vine și explică denumirea de români pornind de la limba uzuală: „Că, măcar că ne răspundem acum moldoveni, iar nu întrebăm: „Știi moldoveneste? ce știi românește?... Ca și Miron Costin care credea că „numele cel drept de moșie iaste român”, stolnicul muntean Constantin Cantacuzino, știind și el „că toți acestia dînt-o fîntînă a izvorit și cură”, vede originea comună în însăși patria comună, leagănul în care s-a format poporul român, afirmația întemeindu-și-o în bună parte și pe izvoarele străine: „Vede-să dară că toți scriitorii țării și istoricii într-aceasta se tocmesc, cum și țara aceasta (el scrie „Istoria Țării Românești”), cuprînsă fiind cu Ardealul și cu Moldova, îi zicea Dachia și Ghetia”. Dimitrie Cantemir, voievodul cărțurar, savantul de talie europeană, va proiecta în universalitate unitatea și continuitatea românilor pe aceste meleaguri prin întregirea sa operă și cu precădere prin scrierile totdeauna viabile: „Descriptio Moldaviae” și „Hronicul vechimii româno-moldovănilor”.

După ce am zăbovit cu emoție și evlavie în fața acestor odore sacre ale sufletului românesc, file de hronic, unele păstrate chiar așa cum au fost scrise, cu truda și jertfa, în acele cumplite vremi, este rîndul tipăriturilor românești, între primele pe continent, să ne convingă cum cămărețile de învățătură circula ca banii cei buni în toate țările locuite de români, cum zice Simion Ștefan. Dincolo de impresionantele volume, unele de acum cinci veacuri aproape, o hartă a României consemnează așezările și citirile mai importante unde s-a tipărit carte veche românească, indicînd și numărul de ediții. Parcă te afli în fața unei hărți a bălăilor purtate de voievozii români pentru păstrarea ființei noastre naționale.

Înțelegînd încă și mai acut imperativul scrisului ca mijloc de luptă pentru eliberarea națională, în condițiile încă și mai grele din Transilvania, în epoca aceluia protest îndurerat, chemînd la drepturi egale pentru conaționali lor, cunoscut sub numele de „Supplex libellus Vlachorum Transilvaniae”, corifeii Școlii ardeleni vor continua pe multiple planuri opera cronicarilor și a lui Cantemir.

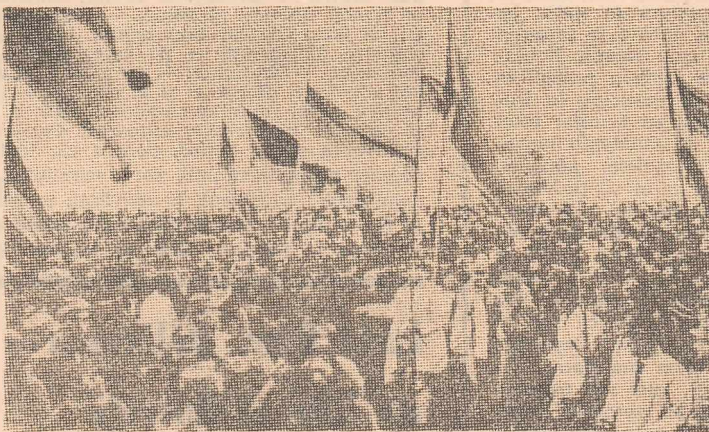
Principalele titluri se cunosc, ele formulînd în esență aceeași idee, a începutului și continuității românilor în Dacia. Cum atât de fericit spune Lucian Blaga, caracterizînd inestimabilele contribuții ale lui Micu, Șincai, Maior, Budai Deleanu, „cărțile erau pentru ei cărămizi pentru zidirea lumii” pentru că „ei se simțeau chemați să pună umărul la zidirea unei lumi în grai românesc”.

Tot sub semnul afirmării comunității pe toate planurile stau și apariția primelor gramatici menite să contribuie la unificarea normelor de folosire ale limbii și primele manifestări poetice, fie că e vorba de Psaltirea în versuri a lui Dosoftei, considerat, de un comentator contemporan, drept poet național, fie de prima noastră epopee, „Tiganiada” lui Budai Deleanu, fie de testamentul liric românesc prin care Ienăchiță Văcărescu lăsa, în fapt, moștenire, nu numai urmașilor săi Văcărești, „Cresterea limbii românești și-a patriei cinstire”. Presa din toate cele trei țări, în plină afirmare în prima jumătate a secolului trecut, își dezvoltă opțiunea programatică pentru unitatea națională, pentru continuarea, cu arma scrisului, a luptei declanșate de înaintași prin înșeși titlurile publicațiilor: „Chrestomațiul românesc”, „Albina românească”, „Curierul românesc”.

Conștiința continuității istorice în granițele patriei de origine, așa cum o susținuseră primii cronicari și mai apoi reprezentanții Școlii ardeleni, este și ea prezentă prin acea vizionară deschizătoare de drumuri noi pentru manifestare unitară a literaturii române „Dacia literară”, întemeiată la 1840 de unul dintre părinții României moderne, M. Kogălniceanu. Avînd drept scop unirea tuturor energiilor creatoare din domeniul literelor, „Dacia literară” își propunea să fie un „repertoriu general al literaturii românești, în carele ca-ntr-o oglindă se vor vede scriitorii moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, fiștecare cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său”. Un asemenea deziderat izvora dintr-o concepție superioară cu privire la rosturile literaturii pentru însăși dezvoltarea sa: „Literatura are trebuință de unire, iar nu de dezbinare... În sfîrșit, țîlul nostru este... realizația dorinței ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”.

„Dacia literară” prefigura angajarea directă a scriitorilor în realizarea unității de conștiință a tuturor românilor ca una din premisele unității politice pe care aveau s-o pună la ordinea zilei cărțurarii pașoptiști. Unul din punctele de onoare ale organismului de presă al Revoluției de la 1848 din Țara Românească, „Poporul suveran”, era „unirea provinciilor române și tot ce va putea duce România la ferice și la mîrire”. Cu cărțurarii patrioți și revoluționari de la 1848, ideea de unire, veacuri de-a rîndul întretinută ca o flacără vie și propagată prin cele mai diverse mijloace ale literelor și artelor, cucerește masele, ca să folosim o expresie modernă, marxistă, și devine o forță de acțiune.

Odată cu epoca pașoptistă imperativul unității naționale devenise „sentiment popular” potrivit aprecierii celui mai înflăcărat purtător de steag al acestui ideal — Nicolae Bălcescu. Scrierile cronicarilor, ale altor apărători ai ființei naționale, înainte de toate ale reprezentanților Școlii ardeleni căpătaseră în aceste condiții o nouă viabilitate. „Cine nu cunoaște — scria Bălcescu — numele glorioase ale lui Iorgovici, Cichindeal, Clain, Lazăr, Petru Maior, cari prin școli, prin cultivarea limbii și a istoriei puseră stîlpul de temelie al naționalității române și propagară ideea unității sale?” Dar cine nu cunoaște, reluăm noi și parafrazăm întrebarea, numele nu mai puțin glorioase ale lui Bălcescu, Kogălniceanu, Alecsan-

Aspect de la Marca Adunare Națională din 1 decembrie 1918

dri, Barîitu, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Alecu Russo, Eftimie Murgu, Al. Papiu Ilarian și alții alții?

Muzeul literaturii române vine cu câteva documente și mărturii dintre cele mai grăitoare în acest sens: numere din cunoscuta publicație „Magazin istoric pentru Dacia” apărută sub redacția învățatului ardelen A. Treboniu Lăurian și a tinărului istoric muntean Nicolae Bălcescu; un exemplar din programul în 48 de puncte al revoluționarilor moldoveni intitulat semnificativ „Dorințele patriei naționale”, redactat de M. Kogălniceanu, cărțurarul care, ca și Bălcescu, era preocupat de izvoarele istoriei românilor;

rui vizită la școala din Ploiești, unde Caragiale îl avea dascăl pe ardelenul Bazil Drăgoșescu, a fost evocată într-o pagină de o emoție unică în opera marelui dramaturg și prozator. Ardealul, care pentru Bălcescu era o adevărată piatră unghiulară a unității naționale, solicitată pe multiple căi interesul lui Eminescu, al unui Eminescu care îl avusese dascăl pe Aron Pumnul, revoluționarul pașoptist de la Blaj primit atât de bine, ca și alți tovarăși ai săi de luptă, în Moldova și Bucovina, Eminescu, școlarul care se aplecase peste „Hronicul” lui Șincai, Eminescu, membru al Societății studențești „România jună” de la Viena, care, alături

Reportaj în Muzeul literaturii române

„Gazeta de Transilvania” a lui Barîitu, conținînd reportajul Adunării Naționale de la Blaj din mai 1848, unde zecile de mii de ardeleni strigaseră într-un glas: „Noi vrem să ne unim cu Țara”. Sint expuse în muzeu pagini din „România supt Mihai-Voievod Viteazul”, cartea de căpetenie la care Bălcescu nu pregeta să scrie și pe patul morții pentru a „arăta a cele lupte urieșe pentru libertatea și unitatea naționale”, „cu care românii, sub povăta celui mai vestit și mai mare din voievozii lor, încheiară veacul al XVI-lea”.

Secțiunea din muzeu consacrată multilateralei opere și activității a rapsodului Unirii și Independenței, Vasile Alecsandri, se constituie ca o adevărată fereastră spre viitorime a epocii pașoptiste. Ca o prefață a întregii prezentări, facsimilul poeziei-manifest „Deșteptarea României”, suprintitulată „Cătră Români”, conținînd asemenea patetice chemări: „Hai copii de-aceiași singe! hai cu toți într-o unire / Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobîndim / Pas, români! Lumea ne vede... pentru-a patriei iubire, / Pentru-a mamei desrobire / Viața noastră să jertfim!”

Elanurile vizionare din asemenea poeme între care amintim „Răsunetul” lui Andrei Mureșanu, cu acel mobilizator „Deșteaptă-te române” sau răscolitoarea „Cîntare a României”, a cărei primă apariție ne e prezentată în muzeu, cunosc noi fundamentări pe diferite planuri în scrisul lui Al. Odobescu, B. P. Hasdeu, în prodigioasa lucrare de propășire a literelor române realizată de „Junimea” și revista sa „Convorbiri literare”. „Etymologicum magnum Romaniae”, dicționarul limbii istorice și poporane a românilor, cum l-a subintitulat B. P. Hasdeu, e conceput ca o veritabilă enciclopedie a vieții românești pe întreg întinsul străvechii Dacii.

Bază trainică pentru statul național român unitar, Unirea de la 1859 e o prezentă vie în povestirile lui Creangă, în care apare figura luminoasă a lui Al. Ioan Cuza, domnitorul a că-

de Slavici, se numărase printre animatorii marii serbări de la Putna din august 1871, adevărat legămint al generației tinere, în fața glorioasei memorii a lui Ștefan cel Mare. Este extraordinară, înfățișată în documente și mărturii vibrante, convergența de aspirații și strădanii a tuturor marilor scriitori ai epocii, acea „unire în cuget și simțiri” cîntată de Andrei Birseanu pe înaripatul imn al „României june” compus de Ciprian Porumbescu. Adolescentul Eminescu, debutant în „Familia” lui Iosif Vulcan, de la Oradea, mergea la Blaj să salute această mică Românie, în care a răsărit „soarele românismului” în timp ce prietenul și colaboratorul său și al lui Caragiale de la „Timpul”, ajuns directorul „Tribunei” din Sibiu, Ioan Slavici, avea să înscrie pe frontispiciul gazetei cuvintele-deviză: „Soarele, pentru toți românii, la București răsare”.

Sfîrșitul secolului trecut ca și începutul celui actual, perioadă în care, mai ales după cucerirea independenței de stat, făurirea statului național român unitar era o problemă la ordinea zilei pentru întreaga națiune română, îi găsește pe scriitorii noștri cei mai buni angajați într-o vastă operă de promovare a progresului cultural. Imagini ale unor întruniri redactionale, sezători literare, pagini ale unor publicații ni-i înfățișează alături pe Coșbuc și Vlahuță, pe Emil Gîrleanu, Octavian Goga, Vasile Pârvan, Mihail Sadoveanu și Șt. O. Iosif. Un loc important ocupă în secțiunea consacrată acestei perioade publicațiile programatice angajate în bălăia pentru unirea cu Țara a Transilvaniei, îndeosebi „Luceafărul” lui Octavian Goga, din al cărui prolog inaugural aflăm: „Aceleași ne sunt bălăile inimii, aceleași frămîntările minții, același ogor ne așteaptă, ca azi-mîine, umăr la umăr, să tragem mai departe brazda strămoșească”. Ca adevărate pagini de epopee ale acestor ani de luptă sînt prezente în același context cele patru cărți fundamentale ale aceluiași „cîntăreț al pămîntirii

noastre”: „Poezii”, „Ne cheamă pămîntul”, „Din umbra zidurilor”, „Cîntece fără țară” precum și facsimilul uneia din capodoperele poeziei românești, energica poemă „Oltul”. Expresie grăitoare și emoționantă a conviețuirii seculare, a luptelor și strădanilor comune pentru o viață mai bună și mai demnă, eliberată de orice vicisitudine de ordin național și social, o seamă de cărțurari aparținînd naționalităților conlocuitoare au contribuit prin scrierile lor la mai deplina cunoaștere și înțelegere, la statornicirea frăției dintre poporul român și maghiarii, sașii, șvabii, sîrbii și alte naționalități cîți în împrejurări istorice cunoscute s-au așezat pe aceste pămînturi pe care împreună lucrîndu-le, împreună să ne bucurăm de dulceața roadelor, potrivit cuvintelor memorabile ale lui Avram Iancu. Nu puține sînt astfel tipăriturile maghiare și germane în care regăsim mărturiile și documentele nestovitei lupte a poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale, a spiritualității sale. Un Georgely Szegedy, după cum atestă și documentele din Muzeul literaturii române, include în a sa Carte de cîntece și traduceri de cîntece românești, „pentru ca mai tirziu conaționalul său, Acs Károly, să înmănușeze „Flori alese de pe cîmpul poeziei populare românești”. Frații Arthur și Albert Schott vor alcătui și tipări și ei în limba germană o „Culegere de basme valahe din Banat”. Ca să nu mai vorbim de via prețuire pentru poporul român exprimată în cronicile săsești, în scrierile unor umanisti ca Honterus sau marele vizioner de la 1848 Ștefan Ludwig Roth, cel ce a plătit cu viața curajul său de a se situa pe poziții înaintate în lupta pentru libertatea națională și socială.

Sînt iarăși binecunoscute scrierile și lucrările de poezii ale unor scriitori maghiari și germani din epoca premergătoare Unirii din 1918 cit și din perioada de după formarea statului național român unitar. Să-i amintim printre alții pe Kadar Imre (traducător al „Mioriței”) sau pe Alexics György cu studiul său din 1905 intitulat „Romanok („Românii”), pe poetul Adolf Meschedorfer care scoate la Brașov în 1907 revista „Die Karpathen” sau pe marele romancier svab Adam Müller-Guttenbrun în opera căruia se reflectă momente și figuri luminoase din lupta poporului român pentru dezrobire națională. Semnificative pentru această contribuție reciprocă a scriitorilor la mai buna cunoaștere sînt și două scrisori, expuse în muzeu: una a lui Octavian Goga, privind comemorarea la Satu Mare a marelui său prieten Ady Endre, și alta a Societății literare ardeleni maghiare pe care o adresa Ministerului Cultelor și Artelor de la București, cu propunerea ca în consens cu inițiativele sale similare din perioada anterioară Unirii să realizeze două serii de volume: „Poeți și scriitori români în limba maghiară”, „Poeți și scriitori maghiari în limba română”. Revista bilingvă „Aurora” care apărea la Oradea își motiva astfel inițiativele sale: „Două nații cari locuiesc de atîtea veacuri împreună ar fi păcat să nu se cunoască...”

Precum se vede, cărțurari animați de un profund umanism, de spiritul luminos al conviețuirii și dreptății istorice au contribuit la cimentarea temeiurilor frăției noastre, cum scria odată Ady Endre într-o poezie, conștințînd totodată frumosele tradiții pe care cultura română de astăzi, cu posibilitățile nelimitate ce le oferă pentru afirmarea spirituală a naționalităților conlocuitoare, le continuă cu strălucire sub zodia socialismului.

NICULAE STOIAN ■

Jungla

2.

Șoseaua, urcând în serpentină, goală sub amiaza tropicală, ne-a adus până în junglă. Autobuzul a rămas la umbră să ne aștepte câtă vreme vom umbla printre ruinele de la Palenque...

Dar ceea ce mă atrage mai întâi este jungla. Mai ales că până la acest drum n-am văzut decît în filme un asemenea paroxim vegetal, un asemenea incendiu verde și enigmatic. Jungla nu era pentru mine, pînă azi, decît o idee, pe care fantezia și morala au invocat-o în egală măsură, fără să mă gîndesc vreodată că voi ajunge să-i simt, ațîntit din umbră asupra mea, ochiul hipnotic, insinuant, seducător și crud care mă face acum să cred că jungla este totuși altceva decît o pădure în delir. Și, deși n-am nici un motiv să mă tem, încerc o senzație de pericol: un pericol nelămurit, pe care soarele îl atenuează, îl ține la respect dincolo de limitele poienii în care am pătruns și chiar îl corupe să participe la frumusețea sălbatecă a acestui loc... Caut să transfer totul pe un plan de joc al speculațiilor. În mitologia maya, zeii au creat întâi vegetația. Apoi animalele, păsările, șerpii. Și tuturor acestor creaturi li s-a cerut să păzească plantele. Cînd jungla a recucerit ruinele, ea n-a făcut decît să respecte o ierarhie stabilită de zei! Nu știu la ce m-ar ajuta, totuși, aceste explicații dacă ar trebui să înnopteze printre liane. Iar emoția mea e reală. Orice s-ar spune, jungla e o aberație fascinantă. Nu ajunge, probabil, s-o repudiez în numele logicii sau al moralei unde un om normal va fi totdeauna împotriva ei. Mă tem oare? Îmi aduc aminte cum am dormit de mai multe ori, cîndva, singur în munți, cum mă trezeam noaptea cu mistreții grohînd undeva pe aproape. Dacă am cunoscut frica, nu de pădure și de animalele sălbatice m-am temut în viață. Și, propriu-zis, nu „teamă” e cuvîntul cel mai potrivit aici.

Deși nu vreau să-l evit. Întotdeauna am crezut că pentru a-și combate frica omul a trebuit să înceapă prin a o mărturisii. Și oare nu fiindu-ne frică de junglă, descoperim ceea ce ne desparte de ea? Desigur, cunosc surisul superior cu care unii pronunță acest cuvînt uînd că ei s-au temut chiar mai mult decît alții dacă n-au avut cel puțin curajul s-o recunoască. Dar nu vreau să-l imit. Mărturisesc deschis că mă tem de junglă, în morală mai ales. Și că mi se pare asta firesc. Necesari chiar. Căci uneori frica nu e decît o formă de a iubi lucrurile normale și de a ține atît de mult ca ele să rămîin normale încît ne temem pentru ele. Cum să vorbim indiferenți despre ce amenință și contrazice ceea ce iubim? Cum să nu mă tem de junglă, dacă refuz absurdul pe care ea îl exemplifică? Se spune că unele triburi din Mexic cred că frica este o boală care poate fi lecuită de tîmăduitori ai fricii. Dar nu frica normală, ci indiferența constituie un simptom patologic. Obișnuiți să considerăm frica un sentiment rușinos, n-am mai avut uneori vreme să observăm că ea ne-a învățat multe lucruri, în timp ce indiferența nu vrea decît să ne lase cu minile goale. Dealtfel, cine nu se teme de nimic, nu e mai puțin slab decît cel care se teme de toate, zicea Schiller. Și oare n-are dreptate? Să nu mă tem de pustiu, de șerpi, de prostia agresivă, de propriile mele greșeli, de împăcarea cu ele, de justificări, de scepticism, de dezabuzați? Cine nu se teme de nimic, nu iubește nimic, nu se teme pentru nimic. În clipa cînd a avut destul curaj ca să caute un sens destinului său, omul a știut că are nevoie de o ordine morală. Curajul în fața junglei nu este numai acela care o străbate. Poate mai important este curajul care nu o acceptă ca principiu, ca triumf al dezordinii. Curaj înseamnă să construiești o piramidă aici. Sau cel puțin s-o admiri pe cea construită și să-i urci treptele știind de ce se află în acest luminiș din junglă. Curaj înseamnă să nu treci nepăsător pe lîngă aceste ruine vîzînd în ele un simplu fundal pentru fotografii de excursie, un fragment de trecut care n-are legătură cu noi, cu jungla, cu lianele care se încălesc uneori în noi amenințînd mica piramidă pe care am ridicat-o sau visăm s-o ridicăm... Dacă războiul Troiei s-ar fi desfășurat aici, grecii ar fi făcut, probabil, un cal troian de forma unei piramide pe care l-ar fi împins în junglă...

Dar, mai degrabă, în ceea ce simt e vorba de o ușoară beție a primejdiei. Vegetația desfrînată pe care o bănuiesc dincolo de poiana însoțită unde se află ruinele colcăie de posibilități. Ea a impresurat piramida și așteaptă. Ca șerpii boa care își înghit prada și pe urmă dorm așteptînd s-o digere. Mă gîndesc la desenul lui Saint-Exupéry din „Micul Prinț”. În lăuntru șerpului boa nu mai e un elefant, ci o piramidă... Și, mai mult decît piramidă și decît templele, jungla pare să fie adevărata enigmă aici la Palenque. Zeul acestor locuri de la poalele munților Tumbalá. Zeu somnolent și implacabil. N-a rămas în picioare decît ceea ce o lăsat el. Ceea ce n-a devorat el.

Cerul e senin și strălucitor, dar cineva spune că la Palenque sînt cele mai mari precipitații din Mexic. E un fel de pol al ploilor aici. Căldura și ploile au ațîțat vegetația să crească agresiv... Și deși am venit să vedem ruinele, poate cele mai celebre ruine ale civilizației maya, privirea îmi fuge mereu spre marginea poienii de unde răzbat parfumuri grele, arse în amiaza orbitoare, țipetele unor păsări necunoscute și un țîriit insistent care ciuruie liniștea. Palmieri corozo, cedri, liane prin care alunecă șopirle... pădurea tropicală devine aici prolixă, capătă un fel de exaltare confuză și e mai incitantă decît credeam. În umbra ei, pericolele încep să seducă imaginația după ce au înfricoșat-o. La fel ca și florile carnivore care atrag insectele prin strălucire și parfum pentru ca apoi să le ucidă. Sau ca animalele cu ochi primejdioși. Moleșită de lumina amiezii, jungla mirie parcă prin somn. Ea visează, poate, că templele și piramida s-au măcinat, nu mai există, nu se mai încăpățînează să i se opună, deasupra ruinelor cresc orchidee sălbatice și un miros pătrunzător de piatră putrezită se ridică pînă la cer... Undeva trebuie să existe și Minotaurul în acest labirint ce se leagănă ușor în lumină, cum fac cobrele ca să-și paralizaze victimele.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Și cu mintea

Vina tragică, meditația Ilenei Mălăncioiu despre lumea, unită peste timpuri, a personajelor tragicilor greci, ale lui Shakespeare, ale lui Dostoievski, ale lui Kafka și nu numai ale lor, este — și prin formă, și prin conținut — un adevărat spectacol. Prin formă, pentru că autoarea își începe, și își tot reîncepe, demonstrațiile pornind — onest și simpatic — de la judecăți proprii („Multă vreme am crezut că...”), prejudecăți care le au și alți mulți dintre oamenii teatrului, prejudecăți pe care, apoi, le demolează cu un potop erudit de argumente, ajungînd, firește, la noi judecăți, la post-judecăți, care, cu vremea, vor ajunge tot pre-judecăți, dar care, deocamdată, au meritul de a fi mai profunde și, implicit, revelatoare. Prin conținut, pentru că alinază la rampa conștiinței cititorului un număr de mari personaje — Oedip, Antigona, Hamlet, Mișkin, Nikolai Stavroghin, Joseph K. și alții de similitudine dimensiuni — pe care, apoi, îi obligă să se confrunte — dramatic — pînă cînd ajung cu toții la noi adevăruri despre ei și la noi adevăruri despre vina tragică, acest numitor comun de care a fost captivată, și pusă să muncească, autoarea. Personajele cărții îl captivează și pe cititor, pentru că, toate, suferă de aceeași boală incurabilă care, paradoxal, le-a asigurat nemurirea: tragismul. E adevărat, în carte sînt reluate foarte multe idei și informații știute și rostite, însă autoarea le folosește doar ca argumente pentru de-

Lucia Dem. Bălăcescu — un chip al tinereții

S-a scris puțin și destul de superficial despre opera din ultimii ani a octogenarei, și-i nedrept, e o greșeală, fiindcă Lucia Dem. Bălăcescu rămîne unul dintre frumoșii bătrîni ai artei noastre, unul dintre acei puțini care nu se mulțumesc să ducă doar linia, ușoară de-acum, a unor tinereți năzdrăvane, ei țînd cu patimă la desăvîrșire, la cunoaștere de sine, la operă nouă. Pictura și grafica prodigioasei femei au o limpede unitate pe mai bine de șase decenii de măiestrie, aducînd deopotrivă o seamă de intuiții superioare cu fiecare lucrare; și asta într-o direcție unde părea să se fi spus totul. Cheia paradoxalei unități a producției sale plastice o găsim, se înțelege, în umanul concepției. S-a vorbit adeseori de umorul lumii reprezentate sau, mai bine-zis, prezentate pe pinzele și cartoanele Luciei Dem. Bălăcescu, dar s-a omis că ironia vine de la înțelept către bunul om de rînd și că, prin urmare, nu-i niciodată acră și plină de dinadins. Comediile operei acestei doamne fără pereche, care trece cu filosofie peste toate grîlile virstei și ale sorții, au voioșia petreceților populare de armindeni. Chiar și în planșele fără personaje, în aer plutește un soi de suavă împăcare a contrariilor, cerul e curat și datat la muzică, verdele ierburilor e proaspăt și pur ca al gîzelor care se hrănesc din clorofilă, roșul, cînd nu e amestecat, e pară și catifea, galbenul, miere de tei în lumina cea albă a dimineții. Atita drag de curățenie și esență ne vorbește de un om deasupra tuturor prejudecăților, dispus să citească numai petrecerile vieții. Că un șir de veselii fără nici o umbră sfîrșește întotdeauna cu o anume mizantropie, e o chestiune ce nu se discută. Bilciul cel vesnic al existenței nu e întreg dacă nu stă pe-o lingoare de nelecuit. Chiar și peisajele cele mai nevinovat realiste, pictate la Hirșova, Mihoiești ori Muscel, au un abur de poveste și de nuntă în Balcani. La tot ce se întîmplă în cadrele Luciei Dem. Bălăcescu nu-ți poți inchipui decît sunet de mandolină și flaut — vicleanul și mingiosul oftat al flautului. În expoziția ce-a deschis-o, în urmă cu patru-cinci săptămîni, la Sala Eforiei, am văzut, alături de lucrări recente, piese de prin anii '20. A trecut de

CRONICA TV

Despre femei, între noi, bărbații

Va sosi și vremea în care bunele noastre mame și soții, eliberate de servituțile vieții domestice, vor părăsi odată pentru totdeauna milenara indeletricire de nevastă-bucătar. Nu e mai puțin adevărat însă că o asemenea remodelare socială nu se poate înfăptui de la o zi la alta, iar acolo unde activitatea rețelei comerciale schioapătă de ambele picioare, cum este cea din municipiul Iași, bietele noastre consoarte, eliberate doar teoretic de silnicia și obligațiile matrimoniu-lui ancestral, sînt nevoite să-și simplifice, complicîndu-și viața. Faptul a fost semnalat în mai multe rînduri de presa scrisă și vorbită și, în termeni drastici, chiar cu prilejul unor emisiuni de televiziune.

Tema a fost reluată de curînd în cadrul unui reportaj difuzat miercuri, 25 octombrie, în cadrul rubricii „Noi, femeile”. Nu mică ne-a fost tocmai de aceea surpriza constatînd că televiziunea ne prezintă, pe locul unei anchete severe și responsabile, o relatare impersonală, descriptivistă și mulată în apă de trădăfiri. Descumpănită de întrebările monocrome ale reporterului, onorata clientelă a răspuns prin complimente bilbite și critici edulcorate. De profitat au avut în schimb purtătorii muștii pe căciula, care, invitați în fața aparatului de luat vederi, au fost lăsați să-și dezvăluie și să-și invăluie în termeni protocolari activitatea, prezentînd scuze decente și promisiuni elegante. Binșor, cu unele lipsuri remediabile, funcționează, după opinia acestora, „Telemarkul” (corespondentul local al Casei de comenzi UNIC), Expresul („Nufărul” ieșean) sau unitățile tip „Gospodina”. Or, situația este cu totul alta. Deocamdată însă, grație televiziunii, mai-marii dregătorii ai acestor servicii au promovat cu bine un examen pe care de drept ar fi trebuit să-l piardă de la primele întrebări.

O săptămîna mai tîrziu, dar tot în cadrul rubricii

monstrarea unor păreri proprii. Apar destule cărți de analiză, însă puține și de sinteză. Încît, și pentru acest motiv spectacolul de 295 de pagini al Ilenei Mălăncioiu trebuie aplaudat. Pentru că spectacolul de teatru al exigențelor contemporane nu se face doar cu talent de la mama, ci și cu ideologie rafinată de la bibliotecă.

Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Caraș-Severin, A.T.M.-ul și Teatrul din Reșița au organizat trei zile de spectacole și dezbateri, care au avut rostul, esențial pentru acest teatru dar nu numai pentru el, de a cîntări în ce măsură este realizată și cum se poate influența simbioza viața artistică-viața industrială în ecata. Au luat cuvîntul, bineînțeles, nu numai meseriașii teatrului, ci și cei ai industriei. Se pare că, în viitor, repertoriile stagiunilor vor avea și lucide temeuri sociologice.

Valentin Gheorghiu ne-a invitat la sărbătoarea împlinirii a jumătate de veac de viață și a patru decenii de muncă, gîndire, artă și creație. Am ținut să scriu evenimentul în această cronică a spectacolelor dramatice, pentru că Valentin Gheorghiu interpretînd Concertul nr. 5 pentru pian și orchestră de Ludwig van Beethoven înseamnă o înclăstare dramatică, bărbătească, tulburătoare, care ne istovește, ne stoarce de puteri, însă care ne bucură și ne face să ne simțim urași, buni, drepti și înțelepți.

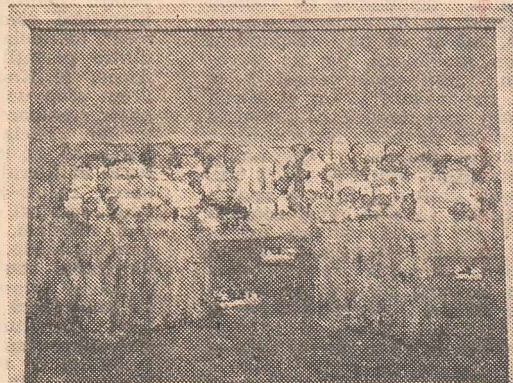
Din săptămîna trecută cam astea-s întîmplările de teatru și spectacol care merită consemnate. Toate, dacă vreți să observați, au însemnat artă făcută și cu multă gîndire. Cerebralitatea pretinde sacrificii, chiar dramatice, și ne poate duce la o uscăciune tragică, dar, pînă una alta, așa încă vreo cîteva secole, ne dă bucuria unei izbînzii exclusiv omenești.

I. NICOLAE ■

atunci amar de vreme, nimic n-a rămas neschimbat, și iată că desenul Luciei Dem. Bălăcescu nu suferă prefaceri, că imaginile pornesc tot dintr-un sentiment unic. În arta românească aproape că nu există un al doilea om care să fi avut atita constanță — fapt ce dovedește că debutul s-a petrecut din preaplînul unei concepții, că nici o indoiială n-a apucat să fie de-ajuns de puternică încît să-l pună pe artist la cazna și neliniștea altui drum. Matură la tinerețe, Lucia Dem. Bălăcescu se arată tînră la cea mai înaltă maturitate.

Tot ce ne înconjoară ne vorbește de grabă și schimbare. Expozițiile artiștilor abia ieșiți din facultățile de artă se întrec, cel mai adesea, să sublinieze coeficientul de schimbare. Și în lumea aceasta, ce se tot întrebă, ce n-apucă să formuleze un răspuns sub presiunea multîmii de noi iscodiri, un pictor din generația careia ne-am obișnuit să-i spunem „interbelică”, cu simțămîntul că cităm un lucru al unei istorii îndepărtate, ne dă o lecție de continuitate, de estetică limpede exprimată în operă, de adevăr interior. Două războaie mondiale și o seamă de alte interesante nenorociri inventate de omenire n-au reușit s-o indulece pe Lucia Dem. Bălăcescu la un gînd mai sumbru. Viața merită să fie povestită astfel, spune pictura ei. Cine nu se repede cu păreri, înainte de a-i îngădui spiritului să se așeze și să nască gîndiri, va avea norocul să fie contemporan cu un artist important al artei noastre clasice.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ioan Alexandru Boanchiș: Jurilovea (Din expoziția deschisă la Galeria „A” a revistelor „Viața studențească” și „Amfiteatru”)

amintite, nouă persoane, între care și doi bărbați, toate de la Combinatul de fibre și fire sintetice din Piatra Neamț, au fost invitate să discute și să definească, între altele, portretul soțului ideal. Cum trebuie să fie și să se comporte tovarășul nostru de viață — a insistat autoarea emisiunii — pentru ca noi, femeile, să putem promova în viața profesională și socială. Iată-ne deci în fața unei întrebări care poate face obiectul unei dezbateri publice, dar numai dacă aceasta capătă accentele grave ale analizei judicioase și obiective. Altmînteri — cum din păcate s-a și întîmplat — ea poate imprumuta ușor aspecte ilare. Răspunzînd unor întrebări improvizate și deloc inspirate, participanții la discuție au ajuns, pînă la urmă, să definească soțul ideal drept omul care împarte cu soția sa treburile gospodărești. Au fost citate în acest sens chiar meritele socio-culinare ale unor bărbați model care fac piața. Dar robia treburilor domestice ale soției nu va putea fi abolită, se înțelege, numai pe seama bugetului de timp al soțului.

Joi, 26 octombrie, în cadrul rubricii „Un fapt văzut de aproape” am fost invitați să-i credem pe cuvînt pe cei care ne anunță de ani de zile că vor satura piața cu siropuri și sucuri obținute din legume și fructe. Profitînd de îngăduința reporterilor, intervievații și-au demonstrat din nou lovacitatea pe zeci de metri de bandă magnetică, încindu-ne literalmente în fluvii de sucuri de sfeclă, în jeluiri Voinicel, în băuturi răcoritoare cu arome de migdal și mentă, în cocteiluri apetisante și, evident, în vorbe meșteșugite cu țîlc. Bine ar fi să fie așa, să avem în galantare și pe masa noastră băuturile anunțate, dar, pînă una alta, cu atîtea licori promise ni s-a uscat gîtul de sete. Unde au murit proiectele ferme ale anilor trecuți? Unde sînt sucurile și băuturile răcoritoare din fructe de pădure, din legume și poame, din esențe și concentrate naturale anunțate și reanunțate în fiecare toamnă și primăvară? Greu de răspuns la această întrebare din moment ce ea a lipsit cu desăvîrșire din cadrul reportajului amintit.

LIVIU MAIOR ■

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Manolescu: „Teme 3”

Ultima carte a lui Nicolae Manolescu strânge articolele destinate de la începutul publicisticii. Ideile nu și-au pierdut însă prospețimea și nici nu credem că și-o vor pierde prea curând. Se pare că «temele» împacă cel mai bine preocupările imediate ale cronicarului literar cu nevoia de reflecție generală, extinzând în același timp aria lecturilor. Exercițiul critic atinge de astă dată o concizie desăvârșită, cum rar se întâmplă în eseu. Faptul uimește, deoarece ne aflăm într-un domeniu lipsit de orice constrângere, unde ușor se poate divaga. Criticul a citit temeinic, nu mai încapă îndoială, câteva literaturi europene. Recitește acum literatura noastră mai veche. Despre toate acestea scrie dintr-un unghi — așa zice — retrospectiv, destul de vag analitic (e firesc), amintind mai mult de un mod al prozei decât de o manieră de interpretare. Intenția e așadar de a rescrie literatura, nu de a codifica discursul critic. În dispută cu inerțiile criticii tradiționale (**Originea unui fetiș**), criticul pulberă multe din falsele probleme ale acesteia. Îl preocupă un singur lucru: literatura ca literatură. La rîndul lor „temele” constituie subiectul nu obiectul meditației critice. Dispare atunci distanța dintre critică și lectură? Mai bine să preluăm întocmai formularea autorului: „lecturi infidele”, adică lecturi mediate de ideea critică. Să mai reținem că în timp ce unii sint preocupați excesiv de metodă, Nicolae Manolescu inventează subiecte de năvală. E cu totul altceva. O astfel de critică ni se pare modernă: nu se mulțumește să fie doar un text secund.

Aparent în **Teme 3** autorul scrie despre niște cărți și pină la un punct așa și este. Numai că nu le comentează în structura lor, adică static. Aceasta ar duce mai degrabă la o restrângere de sens. Dacă e să ne luăm după cuvintele lui Paul Valéry, alese ca moto, criticul pare încercat tot mai mult de demonul analogiei abstracte. Orizontul criticii se lărgeste și el: ideea critică se mișcă pe un plan mai vast, antrenând — în detaliu esențiale — scriitorii, opere, curente. Pe de altă parte, comentariul provoacă evident o ruptură în universul livresc. Îndosebi în momentele în care, căutînd textul și numai textul, criticul rămîne de fapt singur cu sine însuși. Unele pagini par notații desprinse dintr-un jurnal intim deloc imaginar (**Reflecții disparate**). Ideile au de-acum o biografie, care se împletește strîns cu cea a criticului. Acesta nici nu mai simte măcar nevoia să se abstragă din reprezentările pe care singur le-a creat. Saltul e de la cunoașterea ogîndă la cunoașterea de sine.

Spre deosebire de Marcel Proust, Nicolae Manolescu, ar

putea spune că pe zi ce trece prețuiește tot mai mult inteligența. Cartea sa e un spectacol de idei și asociații percutante. Criticul ne face să vedem altfel, mai simplu și mai limpede, lucruri pe care le știam mai complicate (dacă nu cumva mai incilicite), parcă neschimbate dintotdeauna. Eroarea constă uneori în obișnuință. Roland Barthes spunea cîndva că dacă știința studiază sensul, critica în schimb produce sensuri, înseamnă că de fapt limbajul critic se autoexprimă. La Nicolae Manolescu metoda eseistică permite o totalizare rapidă, uneori prin sugestie și paradox, a semnificațiilor contextuale — chiar în condițiile unei analize fragmentare, pe idei și probleme. Analogia are o funcție disociativă: ea nu unifică, ci delimitează. A citi pe Emily Dickinson prin intermediul lui Emil Botta e un procedeu de limbaj critic, nu exegeza comparatistă. Ne încintă ca un paradox izbit. Dar la Nicolae Manolescu eseuul atinge o funcționalitate remarcabilă; îmbină reveria cu studiul aplicat pozitiv. Nefiind vorba de un text unic, ci de mai multe — **Teme 3** are o alcătuire fragmentară. În totalitate însă, volumul e rezultatul unei gândiri de sinteză. Eselu însuși e un gen de rafinament și sinteză.

Vorbim de orizontul criticii lui Nicolae Manolescu. Ni se pare mult mai larg acum. Ne surprinde în continuare calitatea lecturii, departe de orice tentație, erudită. Critica sa e superioră cultă fără ostentația culturii. Accentul cade în timpul timp pe reevaluarea prozei pașoptiștilor. Comentariile clasice absolutizau concepția scriitorului și eventual genul în care acesta scria. Nicolae Manolescu percepe literatura mai veche în ingenuitatea ei. Scriitorii de atunci au creat mai degrabă instinctiv, cel mult după modele. Este de preferat chiar să recitim memorialistica și corespondența din acea vreme. Surprizele nu vor lipsi. În absența intenției artistice vom descoperi uneori texte — în litera lor — fermecătoare. El însuși eseist remarcabil, criticul are antene bune pentru un eseist aproape ignorat: Costache Negruzzi. În ce privește raportarea, inevitabilă, a scriitorilor noștri la cei străini, respinge comparatismul mecanic, speculația greoaie asupra surselor (cînd comentează studiile lui I.M. Rașcu). Trimiterile pe care le face sînt, cum spuneam, disociative — paralelisme în ordinea pură a creației și a gustului. Un exemplu îl descoperim în **Idile** — unde pune față în față năvala lui Slavici **Gura satului** și **Tumulul valurilor**, povestirea japonezului Iukio Mishima.

Față de critica teoretică, Nicolae Manolescu are unele rezerve. Propriu-zis n-o respinge, îi denunță numai excesele. Orice teoretizare, împinsă la limită, sfîrșește în paradox — afirmă autorul. Deci adevărurile ultime nu pot fi definite. Și în critică mai de preț e spontaneitatea, adică alegerea nu definiția. La drept vorbind însă, critica fără idei generale e oarbă. Un spirit limpede ca Nicolae Manolescu nu duce lipsă de ele. Cînd își intitulează un eseu **Paradoxurile romanului**, nu se contrazice. Din speculația cea mai generală, trage de obicei concluzii aplicate. Transcriem finalul: „Romanul conștiinței (care e la Al. Ivasiuc și un roman politic), romanul construit pe o metafizică și semănînd a parabolă a condiției umane (**Lumea în două zile**, **Bunavestire**) în lumina căreia individul apare existențial fracturat și inexplicabil — iată formule noi cu adevărat și despre care vom mai avea prilejul să vorbim”.

Tema 3 rămîne o carte exemplară în critica noastră actuală.

CORNEL MORARU ■

Vasile Nicolescu:
„Întîlnire în ogîndă”

Poeziile lui Vasile Nicolescu din volumul **Întîlnire în ogîndă** sînt cîtece moderne cu pustiuri de tristeți discrete în ele, care vin din cumpăna vîrstii, și cu mugiții dragostei de viață în gură, sînt poeme cu viziuni ale sentimentelor grave, fundamentale, pe care le întîlnim la poezii înclinați spre meditație, ori în peisajul sufletec al răscolitoarelor doine. Deci, se situează la tîrmurii

universului liric, în poezia cea mai simplă, mai directă și mai spontană, care izvorăște din viața ca un izvor din pîntenul unui munte, ori în poezia cultivată, rafinată, distilată în retortele gândirii celei mai abstracte. Semnificativ lucru, căci cine urmărește evoluția poeziei lui Vasile Nicolescu va constata că ea se desfășoară pe aceste coordonate, care numai în aparență se află la extremele universului liric, sau dacă se află atunci li se aplică dictonul că extremele se ating. Noul volum al poetului ne aduce versuri din amiaza vieții, versuri dense în care s-a concentrat o enormă energie spirituală, în stare să lumineze tînuite colțuri de suflet, dar și să ardă, să pirjolească, să călească la temperaturile adevărilor necrutătoare: „Vine o vreme cînd nu știi ce te doare mai mult: / faptul că ești o margine de rîu, o margine de floare / și nu știi ce se întîmplă în inima lucrurilor / sau dimpotrivă că inima ta / e inima rîului, e inima florei”.

(**Vine o vreme**).

Poezia cum mărturisesc poetul într-un distih aforistic, din ciclul **Tablouri dintr-o expoziție**, este „amprenta sufletului ușor voalat”. Poezia lui nu este — cum ar zice Carlos Bousoño — „pur și simplu emoție, ci percepere de emoții, evocare senină de impresii și senzații...” nu este o simplă „contemplare a ceea ce se simte”. Experimentînd neconștient, meditînd grav asupra vieții, niciodată empiric, întotdeauna în prezența unor fine instrumente ale gândirii filosofice, așezat pe o invizibilă cumpănă a fenomenelor și lucrurilor în continuă mișcare și devenire, poetul cultivă, cu o anume solemnitate clasică, liniștea înțeleaptă, echilibrul, nu odată dramatic, al poeziei în care se frîmîntă și se zbugiumă tînuite geneze și lumi: „Șlefuite de risul morților, de puhoaietele zilelor, / pietrele se însuflețesc și ascultă / smintitele arpegii ale păsărilor întorcîndu-se în tapiseria pădurii, / geamătul trandafirului prelins în mări de insomnii, / bubuitul mugurilor care se deschid și înșeală lințoliul brumei, / pasul de pîianjen al timpului între două bandaje, / zborul ciocirliilor urzind al nouălea cer”.

(**Pietre de toamnă**).

Poet înnăscut, de o acută sensibilitate, Vasile Nicolescu este totodată un fin meșter al versului și al metaforei. În toate metaforele lui, atît de inedite și de plastice — nemijlocit înrudite cu artele plastice care, alături de muzică, par a-l obseda în chip deosebit — luminează gîndul lucid ce se aprinde. Însă numai pe jeraticul simțirii. E în această poezie o luciditate care doare, care chinuie și frîmîntă ființa pentru a o modela și a o împlini. În poezia lui — așa cum spunea

odată Lucian Blaga, stabilînd raportul dintre filosofie și poezie — „Orice colț sufletec din noi are atîta rezonanță pentru tot ce se petrece în noi, încît de multe ori mi se pare că fiecare idee (...) are o inimă care bate pentru ceva și fiecare simțămînt un cap care cugetă”. De multă vreme, așa zice în toate volumele sale, începînd cu cel de debut din 1946, intitulat „Liturghii negre” și continuînd cu suita lirică „Enescu” din 1958, „Parabola focului” din 1967, „Clopotul nins” din 1970, „Secțiunea de aur” din 1973, „Poeme” din 1974 și „Lumea diafană” din 1977, Vasile Nicolescu s-a afirmat ca un poet delicat, cultivat, de o impunătoare tinută intelectuală. Un spirit de o luciditate robustă, aflat în fața ogînzii timpului care curge ireversibil și impasibil, e fulgerat de neliniști adînc omenești, de pasiuni — în sensul strict etimologic al termenului — de așteptări tulburătoare, de certitudini care se anunță ca niște fatalități. În fața lor poetul vrea să se joace cu realitatea, transfigurînd-o, parcă, în legendă și poveste.

Vasile Nicolescu este cel mai adesea un poet al culturii, ca realitate spirituală a existenței, așa cum alții sînt poezii ai civilizației și ai realității nemijlocite. Aceasta nu vrea să spună că poezia lui n-are relații cu realitatea imediată. Dimpotrivă. Numai că aceste relații au ca intermediar actul de cultură. De aceea, faptele de artă și de cultură înundă de pretutîndeni universul poeziei sale. Lumea cîntată de el pare a fi fost odată transfigurată prin cultură, de aceea, în procesul reflectării, poetul ne trimite mereu la tablouri celebre, la litografii în sepie, la simfonii topite într-o „muzică de culoarea sulfului”, la termeni tehnici din domeniul artelor (d-a capo, cinci măsuri ale toacei, arpegii), la instrumente muzicale (tagoți, flaut, țiteră, pian), la opere renumite precum **Esurile** lui Montaigne, **Utopia** lui Thomas Morus, **Divanul** lui Cantemir etc., etc.

Din cele cinci secțiuni ale recente cărți de poezie a lui Vasile Nicolescu, intitulată plastic și sugestiv: **Seisme**, **Quasi una fantasia**, **Patria lăuntrică**, **Pasăre și Interpretări** — așa zice că aceste interpretări din mari poezii ai lumii contemporane sînt realizate la nivelul originalului — merită să fie evidențiate, în mod deosebit, pentru noutatea viziunii și nivelul realizării artistice, ciclul ce poartă titlul **Patria lăuntrică**. Poeziile din această secțiune a volumului **Patrie, într-o dimineață de august**, **Cap de dac**, **Patria lăuntrică**, **Chivot de Arges**, **Blind meteor**, **Dimineață de iunie**, **Herb** nu numai că asigură acestei frumoase cărți de versuri o mare varietate tematică dar impun și o ipostază nouă a liricii patriotice contemporane. Vasile Nicolescu demonstrează convingător, prin realizări artistice remarcabile, marile virtuți ale intrinseci ale poeziei patriotice, care nu e obligată de nici un canon arbitrar să opereze numai cu discursul retoric, cu evocarea patetică, ea putînd fi, în egală măsură, evocare discretă, mărturisire intimă, meditație filosofică, notație plastică sugestivă, odă sau elegie.

După cum lesne se poate observa chiar numai din citatele extrase pentru ilustrarea unor idei, Vasile Nicolescu ne oferă în noul său volum de versuri **Întîlnire în ogîndă**, într-o mare varietate stilistică, o poezie autentică, de adîncă substanță umană, care evoluează pe cele mai grave corzi ale sufletului omeneesc, o poezie care împlinește fericit portretul unuia dintre poezii contemporani, înzestrat cu generoase posibilități de înnoire a mesajului liric de plăcute și utile surprize pentru cititor. Un poet care scrie nu versuri, ci Poezie.

ION DODU BALAN ■

RUBRICA MEA

Catalogul manuscriselor românești

Editura științifică și enciclopedică ne-a dat recent lucrarea lui Gabriel Ștrempel, **Catalogul manuscriselor românești** din Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, numerele 1—1600. Cele mai numeroase datează din secolul al XVIII-lea și următorul. Multe din el sînt miscelane, iar descrierea lor dă toate titlurile, de la filele respective, precum și proveniența lor. Poezii sînt reprezentate masiv, în ordinea alfabetică, cu opere autografe sau în copii. Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Gheorghe Asachi, Ioan Barac, Alexandru Beldiman, D. Bolintineanu, Cezar Bolliac, Costache Caragiali, I. Catina, Vasile Cârlova, Costache Conachi, G. Crețeanu, Nicolae Dimachi, Alexandru Donici, I. Eliade Rădulescu, B. P. Hasdeu, Matei Milo, B. P. Momuleanu, Andrei Mureșanu, Costache și Iacob Negruzzi, N. Nicolescu, Anton Pann, I. Pralea, C. A. Rosetti, Al. Sihleanu, G. Sion, C. Stamat, Văcărești (Alec, Iancu, Ienăchiță, Nicolae), Zilot Românilor. Cronicarii sînt bogat reprezentați, în numeroase copii. În manuscrisul 137, **Poezii de Costache Conachi**, autorul a revăzut și corectat copia, iar cîteva poezii sînt autografe. Ion Ghica a dăruit Academiei manuscrisul operei lui N. Bălcescu, **Români supt Mihai-Voievod Viteazul**, precum și altele (**Reforma soțială la Români**, **Manualul bunului român**, etc.).

Manuscrisul 1489, de la sfîrșitul secolului trecut, este un album cu autografe ale membrilor **Junimii**: V. Alecsandri, T. Maiorescu, P. P. Carp, T. Rosetti, V. Pogor, Iacob Negruzzi, N. Mandrea, N. Skelet, N. Gane, P. Paicu, Leon Negruzzi, I. Caragiani, N. Quintescu, Samson Bodnărescu, Scipione Bădescu, Theodor Șerbănescu, Ion Pop Florantin, Miron Pompiliu, Th. Buiciu, A. D. Xenopol, M. Eminescu, V. Tasu, G. Panu, A. Lambrior, A. Naum, V. Conta, I. Slavici, V. Burlă, I. Creangă, T. Nica, A. Beldiman, N. Beldiceanu, Șt. Virgolic, T. Burada, A. Chibici-Rivneanu, Al. Philippide, A. C. Cuza, I. A. Bassarabescu.

Din poeziile lui V. Alecsandri, **Doine și poezii**, manuscris autograf, a fost dăruit lui Costache Negri în 1851.

Cel mai vechi manuscris autograf este acela din anii 1667—1669, **Note și însemnări din vremea studiilor în Italia**, în limbile română și greacă, de stolnicul Constantin Cantacuzino; a fost dăruit Academiei de

Geo Bogza-Marele Premiul al Uniunii scriitorilor

N. ANESTIN ■

mitropolitul Moldovei Iosif Naniescu, dimpreună cu alte prețioase autografe.

De la Iordache, fratele mai vîrstnic al lui Dinicu Golescu, Biblioteca Academiei păstrează **Pilde, povățuri și cuvinte adevărate și povești**. **Condică limbii românești**, **Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticești**, **Dicționar româno-grec și greco-român**, opere filologice și lingvistice de cea mai mare importanță. Unele manuscrise așteaptă să fie studiate și identificate autorii, ca nr. 567 **Petrecere în mica Tartarie**, lucrare atribuită, cu semn de întrebare, spătarului Nicolae Milescu. De același, în nr. 494, a rămas de la sfîrșitul secolului al XVII-lea, **Carte cu multe întrebări foarte de folos pentru multe treburi ale credinței noastre**, adică un catehism, datat 5 ghenarie 1661.

Biblioteca Academiei posedă și numeroase traduceri din scriitorii occidentali ai secolilor trecuți, cum ar fi celebrul cancelar suedez Oxenstierna, ale cărui coșetări, într-un vechi manuscris, făceau parte și din colecția lui M. Eminescu și l-au inspirat în **Glossa**. Numeroase cronografe atestă interesul cărturarilor noștri din secolele XVII și XVIII pentru istoria universală.

Manuscrisele sînt interesante și prin adnotațiile vechilor posesori, care însemnau uneori evenimente de familie, altele de natură meteorologică (eclipse, cutremure, furtuni etc.).

Astfel, în ms. 1155, se poate citi: „La anul 1802 s-au cutremurat pămîntul, la 14 octombrie, la un ceas 45 de minute după amiază, foarte tari, zilele împăratului Franții (Franz, n.n.) al doile nemțesc și în domnia lui Moruz celui tinăr (Alexandru, n.n.), atîta de tari, cit toată ogeagurile și din păreții curților au picat, la Eși. Dară și din trulile (sic!) bisericilor au picat la o samă, cum și din curtea domnescă s-au răsăpît o bucată. Iară la Suceava un crăpat trula la biserică arminiască, care au fost nădită”. Manuscrisul a făcut parte din colecția M. Gaster, recuperată prin stăruințele lui N. Titulescu. Asemenea însemnări țineau locul presei, înainte de înființarea ei, în țările noastre.

Lucrarea lui Gabriel Ștrempel e o remarcabilă operă de referință.

ȘERBAN CIOULESCU ■

Nina Cassian

Munci ale poeziei

I
Dacă vrei neapărat să scrii în lumină, scormonește un tunel în cele șapte vieți ale tale, pină-ai să vezi la capăt ceva ca un ochi de aur. Nici nu mai e nevoie să ieși.

II
În fața mea, crește un zid. În urma mea, cresc șapte țări. Deci, merg totuși.

III
Mărește cuarta și comprimă octava — fă-ți complice intervalele în actul de ajungere la tine însuși, în mersul treptat spre simbur, spre punctul de frăgezime... Sau renunță.

IV
Și dacă e dezamăgită carnea (de fapt, strivită, ruptă în bucăți) rămîne duhul, alcoolul verde al fructului de mult.

Citește-mi cartea și-mbată-te de-aroma cărnii mele.

V
Acum se întunecă. Acum cade frigul. Nu e nici o pagubă. Stringe lina oii pe trupul tău șubred și aprinde focul. Invelește oaia, oaia fără lina, cu trupul tău șubred și-ntetește focul cu miinile tale pină se fac scrum. Nu e nici o pagubă. Și va fi căldură și lumină-acum.

INVITATUL NOSTRU : PROF. DR. PAUL PETRESCU, ȘEF DE SECȚIE LA INSTITUTUL DE ETNOLOGIE ȘI DIALECTOLOGIE

Arta populară — încotro ?

O nouă intervenție la ancheta deschisă în numărul trecut al revistei noastre de Ilie Purcaru

— Tovarășe Paul Petrescu, discuția la care v-am invitat, consacrată artei populare astăzi, deci creației populare vii, destinului ei contemporan, e, credeți, o discuție necesară ?

— Extrem de necesară, intrucit creația populară, la ceasul de față, traversează un moment deosebit.

— Deosebit sau dificil ?

— N-avem timp să intrăm în detalii, dar, în mare vorbind, se poate spune că asistăm la transgresia de la o artă populară „clasică”, cu forme și decor decantate de experiența estetică a generațiilor, la un fel de „baroc” al acestei arte, ce-și anexează un decor mai bogat și culori altădată necunoscute. Există niște primejdii, iscate tocmai de procesul de tranziție despre care vorbeam.

— Care e principala primejdie ?

— E cunoscută, s-a bătut multă monedă pe tema asta : kitsch-ul. Cred că cu gîndul la această primejdie ați inițiat și dezbaterea la care m-ați invitat.

— Da, și cu gîndul la această primejdie...

— ...Ca și cu gîndul — am dreptate ? — la fenomenul opus, cel a retragerii, în contrasens cu invazia kitsch-ului, a artei adevărate, cel al pierderii unor valori ce ne-au definit, ce trebuie să ne definească.

— V-am ruga să fiți mai explicit. Ce forme îmbracă, practic, primejdiile la care v-ați referit, cui, cînd și cum anume le-ați smnalat, ce s-a făcut, ce nu s-a făcut ?

— Dv. personal, tovarășe profesor, ce-ați întreprins în acest sens ?

— Fac parte dintr-o comisie de specialiști (inglobînd reprezentanți ai Institutului de etnologie și dialectologie, ai Muzeului satului și de artă populară, ai Uniunii artiștilor plastici, ai Direcției de artă populară din cadrul UCECOM, ai altor foruri), care, de cîțiva ani, primăverile, în ajunul deschiderii sezonului estival, se deplasează pe litoral, unde se string ca să-și desfășoare produsele creatori populari din toată țara. Scopul acestei deplasări e să închidem robinetele kitsch-ului.

— Și le închideți ?

— Le închidem.

— Și ele chiar se închid, adică rămîn închise ?

— Să vedeți cum se întimplă. Prima noastră deplasare a avut loc acum vreo trei ani. La Constanța, în Palatul Sporturilor, au fost convocați atunci toți cei veniți cu „creații”, erau, cred, vreo cincizeci sute de meșteri producători, cu zeci de mii de obiecte etalate pe băncile spectatorilor. Am trecut pe la toți, i-am cercetat pe toți, am confirmat autenticul și valoarea, acolo unde erau, am respins kitsch-ul, am întreprins, cu alte cuvinte, o întreagă operă de selecție (adică noi, cel puțin, așa credeam !), am făcut liste și fotografii ale obiectelor care, în vederile noastre, se puteau așeza, cu legitime drepturi de artă, în această vitrină a țării care e litoralul. Erau cu noi și reprezentanți ai forurilor locale, ai specialiștilor din Constanța, eram, mă rog, o foarte impozantă comisie, ne-am făcut treaba cum am putut mai bine, pentru ca... Pentru ca, în zilele următoare, tot ceea ce noi respinsesem, toate produsele kitsch să invadeze piețele litoralului. Misterul ? Nu e nici un mister. Ceea ce făcusem noi fusese o operație pur platonice, fără drepturi de intervenție practică, fără, mai simplu spus, un temei legal. Acest temei nu-l aveam noi, cei ce făcusem (sau ne închipuam că făcusem) o selecție, îl aveam ceilalți, cei „selectați”, adică meșterii, ori pseudomeșterii, posesorii, toți, de așa-numite „autorizații” sau certificate de producători, eliberate de organele comerciale ale locurilor de baștină. Certificate în virtutea cărora, cu sau fără avizul nos-

tru, ei, în mod practic, își pot desfășura toate produsele. Adică pot vinde orice, ori cînd, oriunde. O nedumerire pe care, mai mult instinctiv, o resimțim pe parcursul „selecției” noastre, acum căpăta înțeles. Observasem, în timpul dialogurilor noastre ades aprinse, cu autorii de pseudoartă, că respectivii, după primele clipe de ceartă, de „tirguială” cu noi („tirguială” care, în trecut fie spus, ne punea uneori în incurcătură, ei întrebîndu-ne, de pildă, de ce le refuzăm „podoabele” de scoici lipite sau mandarinele de ceară, odată ce obiecte identice umpleau magazinele de artizanat ale litoralului), totuși cedau, cedau chiar foarte repede, mulțumindu-se dacă le „omologam”, din toată marfa, doar două-trei obiecte. Iarși nu-i nici un mister, „omologarea” noastră, chiar limitată, le asigura (după cite aveam să aflăm) dreptul de a avea o tonetă. Drept care, corelat cu celălalt, cel al certificatului de producător, redeschidea, automat și „legal”, robinetul kitsch-ului. Povestea s-a repetat. La fel s-a întimplat acum doi ani, acum un an, anul ăsta. Memoriile noastre, ale comisiei, depuse pe masa Comitetului de cultură și educație socialistă, au rămas fără nici un efect. Și nici nu puteau să aibă vreunul, căci problema, precum vedeți, ne depășește. La mijloc e un viciu de legislație, care face ca „filtrul” nostru să fie superfluu. Odată ce nu noi, ci comerțul și fiscalul acordă dreptul de a se desfășura „creația”, criteriul estetic rămîne, fatal, alături, neluat în seamă. Nu mai vorbesc de alte aspecte ale problemei, cum ar fi vehicularea pe piață, în cantități adesea surprinzătoare, de către întreprinzătorul particular, a unor materii prime cum e arama, aflată strict sub controlul statului. Prin ce canale ajunge ea în mina acestuia ? Înainte de studiul nostru, al etnografilor, ar fi necesar, cred, un studiu socio-economic al pieței de „creație populară”, fiindcă am (și nu numai eu !) senzația, întărită de o mulțime de fapte, că, într-o seamă de cazuri, s-a pus la punct o întreagă rețea, foarte subtilă, un întreg sistem subteran de „cooperare”, ca să-i zic așa, între industria locală, cooperative și producătorul particular, cu efecte nocive nu numai pe planul artei. Toată lumea a observat, de pildă, că, în stațiunile litoralului, ca și în alte stațiuni și pe alte piețe, ceramica de Corund apare în cantități care copleșesc. Ea e produsul acestui mecanism de „cooperare” care face ca, între oamenii locului, ades între membrii unei singure familii (din care unul e lucrător în industria de ceramică, altul în cooperativa artizanală, ceilalți producători particulari), să circule materialele, smalțurile, glazurile, în direcția, evident, a ultimilor. Aceasta însă, cum vă spuneam, este treaba economiștilor. Treaba noastră, a etnografilor, e să vedem cum se prezintă această „artă”.

— Și cum se prezintă ?

— Prost. Depărtîndu-se de autentic, copiind modele străine, nespecifice locului, preferînd cantitatea în dauna calității și oferînd, în plus, tocmai prin cantitate, prin covârșitoarea ei cantitate revărsată pe litoral, pe toate piețele, impresia că ceramica românească ar fi ceramica de Corund. Pe lingă cit Corund înundă astăzi piața. Oboga sau Hurezul nu se mai văd.

— Poate că nu e vina Corundului. Poate că-i vina Obogăi sau a Hurezului.

— Trebuie văzut de ce, la Corund, există vreo cincizeci sute, dacă nu și mai mulți creatori sau pseudocreatori „autorizați”, și de ce la Oboga sau la Hurez, ca și în alte centre, numărul lor e limitat.

— Și cum se prezintă ?

— Prost. Depărtîndu-se de autentic, copiind modele străine, nespecifice locului, preferînd cantitatea în dauna calității și oferînd, în plus, tocmai prin cantitate, prin covârșitoarea ei cantitate revărsată pe litoral, pe toate piețele, impresia că ceramica românească ar fi ceramica de Corund. Pe lingă cit Corund înundă astăzi piața. Oboga sau Hurezul nu se mai văd.

— Poate că nu e vina Corundului. Poate că-i vina Obogăi sau a Hurezului.

— Trebuie văzut de ce, la Corund, există vreo cincizeci sute, dacă nu și mai mulți creatori sau pseudocreatori „autorizați”, și de ce la Oboga sau la Hurez, ca și în alte centre, numărul lor e limitat.

MUZICA TINĂRĂ

Ecou la articolul lui Adrian Ivanițchi: Mulțimi de folkști

Iată că ceea ce părea imposibil, reușește s-o facă Adrian Ivanițchi* în articolul său din revista Flacăra : să-și terarhizeze confrății, luînd de criteriu calitățile și defectele acestora.

Avem, astfel, un caz mai rar, cînd chiar din interiorul unei grupări de creatori se ridică un critic.

Neavînd o revistă de specialitate în care muzica tinerilor — pop, folk, progresiv, jazz — să poată fi prezentată, analizată, a rămas ca acest lucru să fie făcut prin revistele și publicațiile care au încercat să se apropie de muzica tină, cum ar fi Flacăra, Săptămîna etc. Și au reușit.

Dar dacă pentru o analiză de speciali-

tate critica calificată e binevenită, sînt și lucruri pe care le poți vedea fără a fi critic profesionist. Astfel vedem cu toții că nu toți interpreții se ridică la înălțimea mesajului acestei muzici, ba mai mult, majoritatea contribuie la crearea unei subproducții muzicale.

După atîtea eforturi ale cenaclului Flacăra, ale altor cenacluri din țară, prin intermediul festivalurilor de muzică și poezie etc., ne-au fost prezentați un mare număr de cîntăreți folk. A fost o vreme cînd presa a criticat nereceptivitatea radioteleviziunii la muzica din ce în ce mai îndrăgită de tineri. Dar de aici pină la promovarea și difuzarea pe undele radioului și televiziunii a atîtor voci șterse, a atîtor melodii stereotipe și acompaniamente rudimentare e o cale lungă. De la nereceptivitate la chitare dezacordate pasul înainte este numai aparent.

Oare cîntăreții noștri folk (cu puține excepții) nu au în repertoriu decît cîntece monotone și tînguitoare ?

Oare există vreun alt gen muzical unde melodiile aceluiași autor să se copieze una pe alta cu atîta înverșunare ?

Nu ! Un creator nu poate exista ca artist autopastîndu-se așa cum o fac mulți dintre cîntăreții noștri.

Dacă avem un Vali Sterian, Dan Andrei Aldea, Mircea Baniciu, Doru Stănculescu

Trebuie văzut cum sînt sprijiniți, pe plan local, și unii, și alții.

— Pot să vă dau un exemplu. Olarul Victor Vișoreanu din Hurezul, laureat al Premiului I pentru ceramică (unicul Premiu I pentru ceramică !) la prima ediție a „Cîntării României”, unul din marii meșteri ai acestei țări, nu posedă certificat de producător. Îl cere de mult, s-a luptat pentru el, forurile locale, pină la urmă, au zis : „bine, fi-l dăm”, dar i-au fixat un impozit atît de mare, atît de disproportionat față de cit poate produce meșterul (el producînd puțîn, fiind un exigent al creației sale și fiind, pe deasupra, și bolnav), încît, pină la urmă, omul a renunțat. Impozitul care i se fixase era de două ori mai mare decît al unui olar din Corund.

— Avem încă, în țară, mari meșteri, avem olari, jocari, sculptorii în lemn, țesători, dar acești mari, inegalabili artiști, ultimii descendenți ai unor veritabile dinastii, astăzi în stingere, au nevoie de sprijin. Nu de unul platonice, adică nu numai de prețuire (aceasta, astăzi, nu le lipsește, le-o acordăm pe toate gamele exclamațiilor, mai ales cu prilejuri festive), ci de unul concret, material. Meșterul Laza din Budureasa, unul dintre puțînii meșteri-artiști de mobilă rustică, își macină timp, forțe, nervi și imaginație nu lucrînd, ci umblînd după aprobări pentru lemn de tag.

— Și le obține ?

— Nu le obține. La fel pătește, cîutînd bumbac pentru ii, Gheorghita Măleanu, veștita artistă din Bărbătești. La Oboga, problema problemelor, pentru olari, este nu arta lor, creația lor, ci lemnul pentru ars în cuptoare (care se găsește greu), ba chiar și lutul (acest lut nefertil, netrebuincios nimănui, pe care de veacuri îl scot dintr-o ripă, dar pe care, acum, trebuie să-l plătească C.A.P.-ului, să-l ia de la acesta „cu aprobare”), mai este și lupta cu primăria, care, cînd comuna nu-și îndeplinește planul economic, cășunează, ca represalii, pe niște bătrîni olari, ridicîndu-le autorizațiile. Fapt autentic, petrecut în primăvara asta ! Nu-l de mirare, în aceste condiții, că urmașii acestor meșteri, copiii lor, resping mostenirea talentului, îndreptîndu-se către alte profesii. Am cîutat, pe parcursul anilor, tot felul de explicații la pierderile ce afectează creația populară, am recoltat, mereu și mereu, probele diferitelor stadii de degradare, de kitsch, într-o vreme am aruncat vina pe UCECOM, dar UCECOM-ul, la ceasul de față, poate fi dat, după părerea mea, ca exemplu, în cadrul lui funcționează o exigentă Direcție a creației populare, care i-a izgonit pe neaveniți. E drept că izgoniți, adică falși creatori, s-au refugiat sub oblăduirea unor firme mai generoase, cum ar fi CENTROCOOP-ul, UNCAP-ul, astăzi campioni de kitsch-ului, dar o să-i scoatem, sperăm, și de acolo. Acum dăm vina pe un viciu de legislație, cel pe care l-am comentat adineaori. Lucrurile, pină la urmă, se vor regla, sînt sigur, și aici.

Dar toate aceste măsuri nu-s decît simple paleative, în condiția în care meșterilor, adevăraților meșteri, li se reteză niște elanuri. Vorbeați de Vișoreanu. Cazul lui este simptomatic. El este un artist de excepție, ieșit din tradiție, lucrînd, desigur, în duhul ei, dar cu mijloace ce tîn de o sensibilitate, de o structură artistică originală. Și el, ca și alții, ar fi trebuit să beneficieze, și încă de mult, de un anume statut, la care talentul lor le dă dreptul.

Ar fi trebuit să fie primiți în Uniunea artiștilor plastici, asigurîndu-li-se astfel niște condiții — nu numai morale — pentru arta lor, pentru căutările ei. (Trebuie să amintesc totuși că U.A.P.-ul a luat, foarte recent, frumoasa inițiativă de a rezerva una din încăperile Galeriilor de artă de la Hanul cu Tei pentru prezențarea permanentă a meșterilor populari de renume din întreaga țară.) Orice discuție despre creația populară vie în România, despre destinul ei, despre viitorul ei, nu poate porni decît de aici, de la condiția creatorului.

— Și cum se prezintă ?

— Prost. Depărtîndu-se de autentic, copiind modele străine, nespecifice locului, preferînd cantitatea în dauna calității și oferînd, în plus, tocmai prin cantitate, prin covârșitoarea ei cantitate revărsată pe litoral, pe toate piețele, impresia că ceramica românească ar fi ceramica de Corund. Pe lingă cit Corund înundă astăzi piața. Oboga sau Hurezul nu se mai văd.

— Poate că nu e vina Corundului. Poate că-i vina Obogăi sau a Hurezului.

— Trebuie văzut de ce, la Corund, există vreo cincizeci sute, dacă nu și mai mulți creatori sau pseudocreatori „autorizați”, și de ce la Oboga sau la Hurez, ca și în alte centre, numărul lor e limitat.

și alți cîțiva interpreți buni ce pot fi numărați pe degetele de la o singură mînă, e necesar ca alături de ei să existe și o masă de cîntăreți care se produc numai și numai pentru că în program există și un „moment folk” ?

Selecția trebuie făcută mai sever chiar dacă vom rămîne cu cîțiva interpreți. Este o pierdere ? Nu !

O altă întrebare pe care mi-o pun este : cum e posibil ca teme majore de creație ca patria, poporul, istoria noastră să ajungă la inimile noastre alterate de o voce și de un acompaniament rudimentar ?

Atunci cînd la radio și televiziune fiecare apariție folk va fi un autentic act artistic, piramida cîntăreților folk se va subția prin plecarea pseudocîntăreților. Poate ne vor rămîne artiștii adevărați. Stelele nu apar peste noapte. Avem răbdare.

NICOLAE CRUȘOVEANU
subinginer Brașov

* Articolul lui Adrian Ivanițchi e binevenit. Numai că dacă va avea țaria să asculte cîteva din înregistrările de la televiziune (vezi emisiunea din 8 octombrie), la șirul cîntăreților fără voce va trebui să-și adauge propriul nume. Căci vai, unde este vocea ?

Deși președintele filialei bucureștene a Asociației filateliștilor își dă demisia, legea trebuie totuși aplicată

În Capitală, pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, nu departe de intersecția cu Calea Victoriei, într-un local mai degrabă impropriu, funcționează de câțiva ani filiala din București a Asociației filateliștilor din România, cea mai mare filială din țară, numărând, după calculele președintelui ei, Lucian Belcea, aproximativ 22 de mii de membri. Nu demult, consecință normală a unei serii întregi de sesizări primite din partea membrilor filialei, Direcția de poștă a municipiului București a efectuat o amănunțită verificare gestionar-contabilă, constatând o sumedenie de încălcări și eludări ale legilor în vigoare, un șir întreg de nereguli și dezordine financiare. Fără a intra în detalii, lată un rezumat al Procesului verbal încheiat la 27 ianuarie 1978, act semnat deopotrivă de organele de control cit și de doi dintre membrii conducerii filialei, președintele Lucian Belcea și secretarul Ion Filip. S-a constatat că:

1. Obiectele de inventar și mijloacele fixe nu au fost date în primire unui gestionar și nici inventariate, neexistând nici un fel de evidență contabilă din care să rezulte valoarea bunurilor materiale deținute;
2. Valorile primite în custodie de la alte filiale, de la Botoșani, Iași, Focșani etc., nu au fost înscrise în nici o evidență, sumele rezultate din vânzarea lor, de ordinul miilor de lei, nefiind incluse în registrul de casă;
3. În lunile ianuarie, februarie 1977, vicepreședintele filialei, Titus Predescu, a scos din magazine, contra unor bonuri de mină, mărci și cărți poștale ilustrate în valoare totală de peste 8 mii lei, pe care le-a păstrat la domiciliu, în fostul bloc de deasupra cofetăriei „Scala”, năruit la 4 martie, neputându-le, firește, nici restitui și nici justifica, încălcând prevederile H.C.M. 1885/1970;
4. În tot decursul anului 1977, cu aprobarea președintelui Lucian Belcea, s-a plătit, lunar, suma de 450 de lei unui contabil, Nicolae Stoicescu, fost coleg de serviciu cu președintele la Tribunalul municipiului București. Întrucât evidențele contabile, pentru care Nicolae Stoicescu a fost retribuit în mod regulat, au fost găsite în dezordine, procesul verbal din care spicuim consideră că „plata sumei de 5 400 de

lei, pe perioada menționată, nu are nici un temel legal”;

5. În perioada I I — 31 XII 1977, impozitul calculat și reținut, în valoare totală de 3 688 de lei, nu a fost depus la bugetul statului, încălcându-se prevederile H.C.M. 545/1970;

6. Avansul de 3 000 lei acordat, la 9 IX 1977, casierului Cercului de schimb al sectorului 5, Alfred Vrană, pentru procurarea de mobilier, n-a fost restituit până la data controlului și nici n-au fost prezentate documente din care să reiasă ce destinație a primit suma respectivă, constatare valabilă și pentru alți 700 de lei, dați unui cetățean din Arad în vederea confecționării unor ștampile și machete;

7. Chitanța 548, emisă de Rompresfilatelia, a fost decontată în două rânduri! Prima dată, cei 1 710 lei au fost înscrși în registrul de casă reprezentând procurarea de materiale filatelice, a doua oară, la lichidarea biletelor vândute la serbarea pomului de iarnă de la sfârșitul anului 1976;

8. Gestionarii din cadrul filialei n-au deplăcut garanțiile legale în conformitate cu legile în vigoare, ci pe librete C.E.C. nominale, aflate asupra titularilor, nerespectându-se prevederile Legii 22/1969;

9. Suma de 22 995 lei, obținută în urma unei tombole având drept scop participarea filialei la Contul omeniei, tombolă a cărei tragere a avut loc la 27 XI 1977, n-a fost depusă nici în Contul omeniei și nici măcar în contul C.E.C. al filialei, ci pe un libret C.E.C. individual, 60-1-151692, aparținând pensionarului Titus Predescu, vicepreședinte al filialei!!!;

10. În incinta asociației au fost păstrate sume mari de bani, mergând până la 100 000 de lei la data de 22 XI 1977, în ciuda faptului că filiala nu dispunea de o casă de bani capabilă să asigure securitatea numerarului;

11. Premierii abuzive, deconturi ilegale și așa mai departe, marea majoritate efectuate cu aprobarea, oficială sau tacită, a președintelui Lucian Belcea.

Spre surprinderea marii mase de filateliști, oameni cinstiți și stringători pașionați de mărci poștale, Asociația filateliștilor din România n-a luat nici o măsură împotriva celor vinovați. Deși avertizată de scrisorile și sugestiile membrilor filialei, pe bună dreptate indignați de neregulile și abuzurile petrecute pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, neregulile din care noi n-am redat decât o mică parte, trecind cu vederea altele („servire masivă de cafele și consum permanent de băuturi alcoolice”, „vanzarea-cumpărarea la preț de speulă a unor emisii” asociația n-a găsit fermitatea necesară și nici cele mai nimerite căi spre a pune punct unor practici nelegale menite nu să impulsioneze activitatea filatelică din București, ci să ofere onorașibilități de manevrare pe sub mină a unor sume de bani, ca să nu zicem mai mult.

Și, firește, necurmte la timp, ilegalitățile de la filiala din București a Asociației filateliștilor din Republica Socialistă România au continuat, după cum ne-a fost dat să ne convingem, personal, zilele trecute. Am pătruns hestingerii în localul filialei și ne-am oprit la standul din stânga intrării, cumpărând, contra 15 lei, „Indrumătorul filatelistului”, editat de filială, sub redacția lui Lucian Belcea și Iosif Micu, încheiat din contribuția a 12 colaboratori, între care cei 2 de mai sus și, firește, Mihai Pan Belcea, fiul președintelui! Cu siguranță că n-am fi pomenit în cuprinsul acestui articol despre ultima noastră achiziție, de pe urma căreia, nu încapă nici o îndoială, „autorii” și-au primit drept de onorariu, dacă n-am fi constatat, cu stupeoare, că „Indrumătorul” nu are trecut nici un fel de preț, cel de 15 lei, achitat de noi, fiind stabilit după voia (sau nevoia) editorilor săi! Ba mai mult, discutând după aceea cu mai marele filatelist din București, am aflat că respectiva tipăritură „se difuzează gratuit sau, în cazuri foarte rare, se vinde tinerilor amatori de timbre(!), categorie în care, fără voia noastră, am fost incluși. Ba încă mai mult, interesându-ne la Asociația filateliștilor, ni s-a comunicat că respectivul „Indrumător” a văzut lumina tiparului fără acordul — obligatoriu conform statutului — al asociației, publicarea lui fiind, alături de alte măsuri similare, de bunul plac al filialei din București, care îl desface la un preț de ea stabilit, în flagrantă contradicție cu legile comerciale ale țării.

Pus în fața unui fapt împlinit, adică în fața unui exemplar din „Indrumătorul filatelistului” cumpărat cu 15 lei, Lucian Belcea s-a făcut că nu prea înțelege cum devine cazul, încălcarea evidentă a legii și a statutului filateliștilor, încercând să ne impresioneze cu relațiile sale, cu aluzii la o anumită protecție asigurată de inușii redactorul șef al revistei „Flacăra”,

diversiune pe care publicarea acestor rânduri o lămurește definitiv. Ajunși în acest punct și trecind, în fugă, peste alte câteva afirmații gratuite sau fals acuzatoare ale interlocutorului, de genul „nu-mi aduc aminte să fi fost, la filială, vreun control financiar” sau „orice verificare ar fi neavenită, căci persoanele din conducerea asociației n-au autoritatea să ne controleze, ele fiind lipsite de competență”, e nevoie să facem o scurtă paranteză, spre a încerca să explicăm, după puterile și observațiile noastre, cum de a fost posibil ca Lucian Belcea să fie lăsat să-și facă mendrele atita vreme.

Ei bine, așa ceva a fost cu puțință, ca o excepție de la regulile ce guvernează întreaga noastră viață socială, pentru că sus-numitul s-a bucurat de avantajele funcției de judecător la Tribunalul municipiului București, în virtutea căreia și-a permis să acționeze, tocmai el, om al legii, alături de legi și normative în vigoare! Nu e de competența noastră să pătrundem mai adinc în detaliile activității sale de magistrat, între altele fie spus, anchetat recent și scos de sub urmărire penală în procesul ilicitului Marin Simion, nici în viața sa personală, ceoasă și împărțită între casa din București și vila din stațiunea Cheia, treburile acestea fiind de datoria altor organe care, din câte am înțeles de la Stere Canacheu, șeful Serviciului personal-învățământ din Ministerul Justiției, s-au sesizat spre a trece la măsurile care se impun. Dar e de competența noastră credem să atragem atenția Asociației filateliștilor din Republica Socialistă România că la filiala din București se petrec fapte antisociale, periculoase. Sugerăm asociației, ca și forului tutelar, Direcției de poștă a municipiului București, să ia de urgență deciziile necesare, nelăsându-se induse în eroare de demisia la cerere a lui Lucian Belcea, din motive de sănătate, demisie la care respectivul a recurs în ultima clipă, ca un colac de salvare, speriat probabil de consecințele investigațiilor noastre.

Că Lucian Belcea a demisionat, în chiar ziua redactării acestui articol, este foarte bine, dar nu este suficient. Miile de filateliști pasionați și integri din această țară așteaptă fără îndoială mai mult decât o demisie conjuncturală. Ei au dreptul la un răspuns ferm și răspicat din partea asociației, referitor la mai vechile și mai noile abuzuri și nereguli petrecute, prin acțiunea sau sub oblăduirea lui Lucian Belcea, pe strada 13 Decembrie, la numărul 19, nu departe de intersecția cu Calea Victoriei.

ANDREI GEORGESCU ■

Fiind toamnă cu struguri

Unde sînt strugurii C.A.P.-ului din Otopeni?

Acest reportaj l-am început în mașina 49, mașină ce leagă Bucureștiul de comuna Otopeni, situată, cum știe toată lumea, lângă aeroportul internațional.

În acea seară m-am întâlnit cu Ioan Iancu — profesor la școala din Otopeni, președintele de sindicat pe comună, membru în comitetul de partid din C.A.P.-Otopeni. Era trist și abătut. L-am întrebat ce-l nemulțumește.

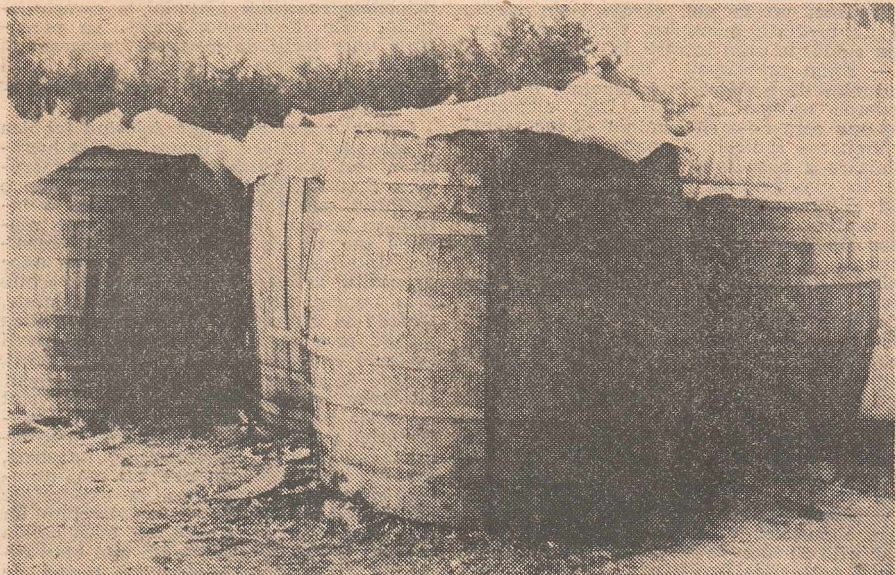
— Multe. Vedeti, în industrie sau în alte ramuri ale economiei, dacă cineva strică o piesă, dacă își bate joc de munca celorlalți muncitori din colectivitate, este imediat depistat și pedepsit. În agricultură este altceva. Când cineva, prin indicații proaste, prin ignoranța celor mai elementare noțiuni ale tehnologiei agricole, duce la deteriorarea unor plantații sau livezi, toți dau vina pe natură. Ba că anul a fost prost, ba că nu a plouat la timp, ba că a plouat cînd nu trebuia ori a fost vînt, și alte multe motive de acest gen. Știu și o vorbă populară de pe vremea bunicii în acest sens: „Natura dă, natura ia”. Dar concret să vă spun despre ce este vorba. La C.A.P.-Otopeni, cu cinci ani în urmă, s-au plantat 20 de hectare cu vie altoită. Anul trecut s-au făcut neașteptat de mulți struguri. Nu știu exact, dar citeva vagoane tot s-au făcut. În primăvară via s-a tăiat greșit. Nici nu s-a stropit la timp. Drept rezultat al acestor lucruri — anul acesta nu s-au făcut struguri. Toată lumea dă vina pe vremea proastă — uitînd că în zilele vecine s-au făcut struguri. Acum vor urma procesele verbale și se așteaptă să se primească despăgubiri de la A.D.A.S. Un alt aspect al neglijenței și al risipei este următorul: am condus munca elevilor din această vară la livada C.A.P.-ului. S-au strins astfel peste 15 000 de kilograme de prune, care nu au putut fi valorificate pe piață, urmînd din această cantitate să se facă țuică. De luni de zile acest borhot zace la ușa cazanului de țuică. Pe lângă toate acestea unul din cele două cazane este defect, cazan ce

nu va mai putea fi reparat anul acesta.

A doua zi dimineață ne-am deplasat la sediul C.A.P.-ului din Otopeni. La secția din Otopenii de Jos îl găsim pe Traian Dobre, vicepreședinte la C.A.P., așteptînd sosirea unor mașini încărcate cu porumb. Vreo 7—8 femei stăteau la suetă în curtea gospodăriei. Aveam să aflăm că aceste femei în loc să fie prezente la munca cîmpului, stau într-o magazie și prăfuiesc orzul pentru masa verde — operație care se putea face și în timpul nopții sau mecanizat, așa cum, după spusele vicepreședintelui, se execută la secția din Odăi.

Legat de producția strugurilor din acest an, Traian Dobre îmi spune că astă toamnă a înghețat mugurele. Apoi a fost și vînt în luna mai, care a rupt o parte din lăstari. Dar și alți factori au determinat să nu se facă struguri anul acesta. „Ca un țaran cu experiență vă pot spune că via nu se ridică odată ci treptat, în cițiva ani. Ea a fost tăiată prost și acest lucru a determinat ca o vie tină să nu facă struguri...”

Inginera Pia Pivas, vicepreședinta C.A.P.-ului, ne spune, legat de producția de vie, că anul acesta, spre deosebire de anul trecut, nu s-au făcut struguri deoarece în septembrie a fost un ger care a distrus mugurele florale. Întrebată de ce nu a chemat o comisie să constate această pagubă, ingineră ne răspunde că nu credea că acest lucru va distruge mugurele în așa proporție. Apoi, în primăvară, pe 2 și 3 mai a fost vînt care a rupt lăstarii (n.n. de ce oare lăstarii nu erau legați la timp pe șpalieri?). S-a organizat o comisie care a venit la fața locului și a constatat pagubele. Legat de tăiat, ingineră ne spune că s-a căutat să se modernizeze via înălțîndu-se. Apoi, ulterior au depistat ca via are cancer și că în plantații sînt cam 30% goluri. O întrebăm cit era planificat să producă în acest an de pe cele 20 hectare această vie tină: 136 tone. Cit s-a re-

Butoaiele cu 15 000 de kilograme de borhot zăcînd în ploate și vînt în speranța că cineva va deschide lacătul cazanului de țuică de la C.A.P.-Otopeni

coltat? Circa 4 tone. Acum se așteaptă despăgubirea salvatoare de la ADAS.

Să vedem ce spun și ceilalți interlocutori. Inginera Constanța Oană de la Institutul de protecția plantelor ne spune: „Am făcut parte din comisia care a venit la C.A.P.-Otopeni în luna mai. Erau într-adevăr pagube, dar pînă la recolta de 4 tone este incredibil ce s-a întimplat acolo. Pagubele au fost parțiale. Atunci am evaluat cam 5% goluri și am promis în toamnă că vom ajuta la înlocuirea viei”.

Inginera Paula Albușescu scrie în foile ADAS-ului: „Furtuna din 2—3 mai a calamitat parțial o parte din suprafețele cultivate, diminuînd producția”. Data procesului verbal era de 15 mai (n.n. aproape 2 săptămîni pînă să se constată pagubele).

Președintele C.A.P.-ului—Otopeni, Constantin Vasile, ne spune că au fost calamități și că producția a fost compromisă. Nu cunoaște exact cit a fost producția reală de pe cele 20 de hectare. Parcă vreo 5 tone. La toate întrebările noastre aceleași răspunsuri evazive. Ioan

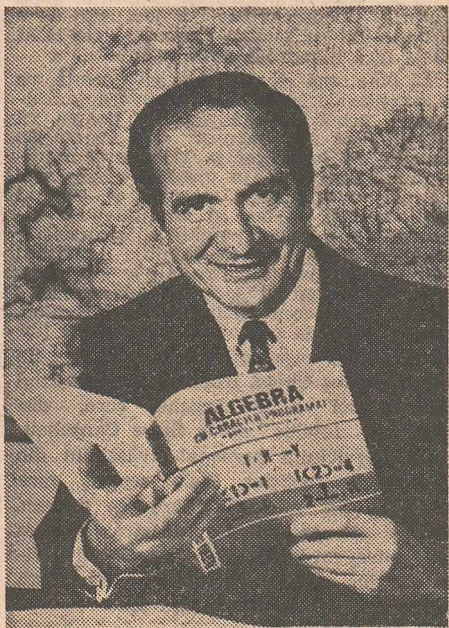
Lincă, primarul comunei, ne spune că via ar avea o boală. Dar ar fi auzit că nu ar fi fost stropită nici la timp. Unii, ne spune primarul, susțin că via ar fi fost tăiată greșit. Cei de la C.A.P. spun că via ar fi fost afectată de frigul din septembrie din anul trecut și de vîntul din 3 mai. În orice caz este trist. Anul trecut am umplut piața cu struguri iar anul acesta nu am făcut mai nimic.

Desigur, acestea sînt citeva din părerile oamenilor din comuna Otopeni legate de producția de struguri. Este de necrezut cum peste tot, în această zonă, au fost recolte bune de struguri — și numai la via C.A.P.-ului din Otopeni a fost o producție de circa 200 de kilograme de struguri la hectar. Desigur, este un record. O vie tină să producă doar atît? O anchetă la fața locului, împreună cu specialiști, împreună cu oamenii muncii din comună, ar descoperi cauzele acestui mister. Cine sînt adevărații vinovați și cit sînt de vinovați? Neglijența sau furtul au făcut să dispară strugurii C.A.P.-ului din Otopeni?

SORIN POSTOLACHE ■

Matematica, fără profesor?

Dan Nica, profesor de matematică, răspunde DA!

Profesorul ing. Dan Nica, de la Liceul Industrial nr 4 din Constanța, a conceput încă de acum 5 ani lecții de matematică cu caracter programat, scrise în limbajul copiilor, deoarece manualele existente erau scrise, după opinia sa, într-o limbă străină lor. Totul a pornit de la convingerea că la matematică, mai mult ca la alte discipline, elevul de clasa a V-a, de exemplu, nu vorbește același grai cu profesorul universitar autor de manuale. Nu rămânea decât o soluție: să învețe profesorul limba elevului și să-i predă în această limbă. Lecțiile concepute și redactate astfel au fost verificate pe elevii de la Școala generală nr. 9, unde predă profesoara Maria Nica. Textul inițial, de aproape 10 000 de pagini (!), verificat și remaniat succesiv, s-a constituit într-o înălțare logică a cunoștințelor, altfel spus în secvențe care se succed firesc și fiecare informație se sprijină clar pe alta anterioară.

Rodul cercetărilor efectuate a fost publicat sub forma unui manual auxiliar de „Algebră cu caracter programat pentru gimnaziu”, care prezintă într-o formă unitară, coerentă, elemente de algebră pentru întreg ciclul gimnazial. Apariția cărții în Editura didactică și pedagogică, ne-a prilejuit un dialog cu Dan Nica, unul dintre părinții învățămîntului matematic programat de la noi, cărui i-am cerut să ne prezinte manualul, vindut, ca pînea caldă, în ziua intrării în librării.

Eram preocupat de îmbunătățirea formelor de predare încă dinainte de începerea acestor cercetări. Dar, elementul nou care ne-a determinat să încercăm schimbarea radicală a concepțiilor de organizare a procesului învățării matematicii în gimnaziu a fost faptul că acum toți absolvenții școlii generale trebuie să urmeze cursurile primei trepte de liceu. De asemenea și mulți oameni ai muncii, de toate vîrstele, care au absolvit școala generală cu ani în urmă simt nevoia să-și completeze studiile liceale prin cursuri serale sau fără frecvență. Cu toții trebuie ridicați la nivelul de unde pot urma în bune condiții cursurile primei trepte de liceu. Matematica de liceu trebuie să recunoaștem, nu este ușoară. Am căutat să modernizăm conținutul algebrei de gimnaziu fundamentînd toate noțiunile pe baza elementelor de teoria mulțimilor.

Ce aduce nou cartea dumneavoastră?
— Construind edificiul matematicii pe baza elementelor de teoria mulțimilor nu mai este nevoie de reconsiderarea în liceu a noțiunilor învățate în gimnaziu. Se ușurează astfel înțelegerea elementelor de algebră modernă ce au căpătat — justificat — o pondere din ce în ce mai mare în manualele de liceu. Am clarificat, la puterea de înțelegere a unui elev de gimnaziu, noțiuni de o importanță deosebită precum: produs cartezian, relații, funcții, aplicații, păstrînd totodată rigurozitatea științifică necesară. Acoperim și unele lacune ale programei. De exemplu, am introdus lecții cuprinzînd noțiuni de logică matematică începînd chiar din clasa a V-a. La propunerea noastră și urmarea a faptului că am publicat pentru prima dată într-o carte adresată elevilor din ciclul gimnazial elemente de logică matematică, au fost introduse noțiuni de logică matematică și în noua programă și în noul manual de clasa a V-a.

Bănuiesc, în urma studierii întregii cărți, că respectarea rigurozității exprimării, într-o carte care permite o muncă independentă din partea fiecărui elev și autocontrolul rezultatelor obținute la un moment dat, v-au creat probleme în ce privește forma de transmitere a cunoștințelor.

— Cunoaștem și noi, dealtfel ca toată lumea, deficiențele manualelor existente dintre care cea mai importantă, considerăm noi, este aceea că pot fi studiate cu folos îndeosebi în prezența profesorului, conținînd prezentări în general corecte din punct de vedere logic, dar neinteligibile în contextul unei construcții matematice destinate copiilor.

— Cu alte cuvinte nu prea pot fi utilizate de copii pentru a învăța după ele pentru că adeseori nu înțeleg ceea ce citesc.

— Chiar așa. Mi se pare că se urmărește în primul rînd acoperirea unei programe, tinîndu-se prea puțin seama de afectivitatea și dezvoltarea personală a elevului, se mecanicizează învățarea matematicii printr-un teleghidaj de ordine și interdicții. Or, mecanizarea rezolvării exercițiilor, abstractizarea, schematizarea, introducerea noțiunilor fără o semnificație, vidarea lor de sens semantic prin pierderea succesivă de conținut, înlocuirea înțelegerii operațiilor logice prin automatismul manipularilor dezumanizează matematica, o fac să-i copleșească pe mulți elevi, în special pe elevii cu afectivitate delicată sau cu capacitate logică scăzută, care renunță s-o mai înțeleagă. Pentru a realiza forme noi de transmitere a cunoștințelor am pornit de la premisa — rezultat al observațiilor și experimentărilor efectuate în decursul anilor — că toți sau aproape toți copiii pot fi aduși la același grad de împlinire în matematică, chiar în condiții în care cantitatea de instrucțiuni necesare pentru a aduce un elev la un anumit nivel diferă de la un elev la altul.

— Cum se realizează lecțiile în aceste condiții?

— Punem accent în primul rînd pe muncă independentă a elevilor, aplicînd procedee de învățare prin descoperire, realizînd lecții de instruire programată care au format un manual — prima carte de instruire matematică programată publicată la noi. Lecțiile de instruire programată, un manual programat, nu se pregătesc ca un manual clasic, dacă ne referim la un manual bun! Profesorul, care la vremea lui a fost și el elev, uită drumul pe care l-a făcut pentru a atinge înțelegerea unei structuri. Ca urmare, el nu mai știe căile prin care copilul poate să ajungă la înțelegerea acestei noțiuni, el însuși nemişcînd demersul care l-a condus la aceasta. Autorul de manuale clasice se străduiește să-și amintească propriile reacții în momentul însușirii anumitor noțiuni. Adesea reușește, dar în cele mai numeroase cazuri el le reinterpretă în momentul în care scrie și compune în funcție de noile sale interpretări. Manualul nostru programat dă prioritate reacțiilor elevului și caracteristicilor sale de comportament. La pregătirea unor lecții de instruire programată profesorul devine pentru un timp elevul elevului sau, altfel spus, elevul reacțiilor elevului.

Cartea a fost redactată folosind tehnica programării liniare. Fiecare temă a lucrării a fost împărțită în secvențe numerotate. Fiecare secvență dă o informație, o definiție sau o regulă, formulează o întrebare la care trebuie să se dea un răspuns sau un exercițiu ce trebuie rezolvat. Întrebările apar și sub forma unor propoziții avînd cuvinte lipsă, înlocuite prin puncte. Elevul, citind secvențele, trebuie să completeze spațiile marcate cu puncte prin cuvintele care lipsesc. Elevii răspund la întrebări sau rezolvă exerciții, scriind de asemenea răspunsurile în locul punctelor, pe un caiet. Cunoștințele sunt minuițios dozate și înțelegerea lor este sistematic controlată, elevul fiind permanent confruntat cu propriile întrebări, învățarea prin descoperire nu mai necesită prezența profesorului și explicațiile lui. Fiecare elev își poate impune un ritm individual de studiu. În felul acesta profesorul își poate îndeplini mai bine rolul de ghid, de animator al lecției de matematică.

— Secvențele înțeleg că se succed în lanț. Fiecare nouă informație se sprijină pe alta anterioară. Ce se întîmplă dacă unui elev nu-i place o noțiune?

— Dacă, să zicem, un elev superficial sare peste ceea ce nu-i place sau înțelege mai greu, nu poate merge mai departe și sfîrșește prin a se împotmoli. Un elev poate parcurge cartea numai dacă și-a însușit temeinic toate secvențele anterioare.

În concluzie, manualul se vrea și reușește să fie un educator al gîndirii elevilor. Îi învață să anticipeze mersul unor evenimente din viață și precum în problemele din carte, îi obișnuiește să țină seama de toți factorii, să-i analizeze, să-i compare și în cele din urmă să ia cea mai bună decizie.

Un alt merit al manualului programat este acela că nu se adresează unui elev mediu — concept abstract — inexistent, ci chiar elevilor aflați într-o sală de clasă de la cel mai slab la elevul foarte bun.

ION PREDOȘANU

Abuzul e abuz, chiar dacă omul care-l săvîrșește are multe și felurite merite în munca lui

Angajament

Subsemnata Drăgan Stela, om al muncii la Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase-Teleorman, secția (atelierul) Biscuiți-Alexandria în postul de muncitor calificat, recunoscut în perioada 1 feb. — 16 feb. 1978, am săvîrșit abateri de la disciplina muncii și regulamentul de ordine interioară, în sensul că în ziua de 9 februarie am lipsit pentru că am fost bolnavă.

Mă angalez să lichidez asemenea lipsuri, să respect întocmai prevederile regulamentului de ordine interioară, să apar avutul obștesc și să-mi îndeplinesc cu conștiinciozitate sarcinile proprii de muncă și cele de producție, cu respectarea indicilor de calitate stabiliți.

În cazul că nu voi respecta cele arătate mai sus, consimt ca la prima abatere de orice fel să mi se desfacă contractul de muncă disciplinar fără nici-o pretenție, urmînd a suporta toate consecințele ce decurg din aceasta.

De asemenea, mă oblig ca în cazul cînd am fost școlarizat, să restituie cheltuielile făcute de întreprindere pentru calificarea mea în conformitate cu prevederile legale ca urmare a nerespectării obligațiilor asumate prin actul adițional la contractul de muncă.

Actul pe care l-am reproduș mai sus, purtînd pe lingă semnătura celui incriminat, muncitoarea Drăgan Stela, și două apostile, în colțul din stînga, sus: „dat în fața noastră”, iar în cel din dreapta, tot sus: „Văzută”, deasupra semnăturilor președintelui sindicatului și, respectiv, a directorului întreprinderii, deci actul acesta tip, completat de mină cu doar cîteva rînduri suplimentare (cele subliniate), reprezintă după părerea noastră în primul rînd un mare abuz, dacă nu chiar o flagrantă încălcare a legilor în vigoare! Dealtfel, dacă vom răsfoi mindrul „Regulament de ordine interioară” al întreprinderii citate, vom afla cu ușurință, așa cum articolul 15 stipulează, că sancționarea încălcării cu vinovăție a obligațiilor de muncă se petrece, după caz (dealtfel și după... Codul muncii l), în felul următor: a) mustrare; b) avertisment; c) retragerea uneia sau mai multor gradații, ori diminuarea retribuției cu 5—10 la sută pe aceeași perioadă; d) retrogradarea în funcție sau în categorie pe durată de la 1 la 3 luni; și abia e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă. Or, abuzul despre care vorbim (el se va înfățișa sub mai multe fațete, vom vedea mai departe) se întrevede în primul rînd prin formula „consimt ca la prima abatere de orice fel (subl. ns.) să mi se desfacă contractul de muncă disciplinar și fără nici-o pretenție”. Să revenim însă la cazul concret.

În ziua de 20 februarie a.c., fiind viscol puternic, trenul cu numărul 1301, avînd sosirea în Alexandria la ora 6.20, întîrzie nu mai puțin de 70 de minute. Împreună cu el, mai mulți lucrători ai Întreprinderii de morărit, panificație și produse făinoase, care ajung la fabrică în jurul orei 7.20. Surprinzînd fiind în curtea întreprinderii de directorul Ștefan Pleșa, opt muncitoare sînt trimise înapoi la vestiar și apoi la serviciul personal, unde un funcționar le dictează o goavă declarație, avînd același conținut dar semnături diferite, prin care femeile aflate „în culpă” sînt obligate să recunoască nerespectarea angajamentului-tip, care l-am reproduș mai sus. Întîrzie în aceeași zi și din aceeași motive pînă și inspectorul principal Dumitru Ungureanu, de la serviciul personal, dar lui nu-i ia nimeni nici o declarație... În schimb, pentru două dintre muncitoarele întîrziate, este vorba de Drăgan Stela și de Niță Maria, domiciliate în comuna Peretu, directorul ia hotărîrea desfacerii disciplinare a contractului de muncă, conform prevederilor art. 130, litera i, din Codul muncii. Ambele impricinate sînt muncitoare tinere, au făcut timp de un an calificare la locul de muncă în meseria de brutar, iar din octombrie 1976 lucrează în atelierul de biscuiți al fabricii din Alexandria. Ca urmare, în afara pierderii locului de muncă, ele urmează să plătească și contravaloarea școlarizării, așa cum prevede desigur legea. Cum însă legea are menirea să și apere, nu numai să sancționeze, Drăgan și Niță se adresează judecătoriei, denunțînd desfacerea contractului de muncă drept abuziv și netemeinic. Între altele, la dosarul cauzei se atasează și o dovadă prin care se adevărește — fără posibilitate de tăgădă — că trenul 1301 a întîrziat într-adevăr în ziua de 20 februarie timp de 70 de minute. Luînd în considerare acest al doilea abuz, Judecătoria Alexandria hotărîște la 20 aprilie reintegrarea celor două muncitoare pe postul avut anterior desfacerii contractului și plata retribuției pentru perioada cînd n-au muncit. Dar lucrurile sînt departe de a fi încheiate aici. Întreprinderea se adresează tribunalului județean, cerînd recurs. La 20 iunie Tribunalul județean Teleorman pronunță o decizie definitivă, prin care, respingînd recursul întreprinderii, decide aceeași reintegrare în muncă, inclusiv plata drepturilor pe lunile nemuncite. La 1 noiembrie decizia amintită nu depășește însă stadiul de hirtie, nefiînd deci luată în seamă de conducerea întreprinderii în speță. Este, desigur, al treilea abuz comis împotriva celor două muncitoare-navetiste din comuna Peretu...

Așa sînd lucrurile, am luat și noi drumul Alexandriei, pentru a vedea la fața locului despre ce este vorba. Pentru oamenii legii nu există nici un fel de dubii, așa cum dealtfel se întrevede din hotărîrile pe care le-au pronunțat. În plus, părerea lui Gheorghe Cocioabă, președintele tribunalului județean, era formulată astfel: „Desfacerea disciplinară a contractului de muncă, sancțiunea cea mai gravă ce se poate acorda unui om al muncii, nu se ia decît în cazuri dintre cele mai deosebite de încălcare a disciplinei în mun-

că, atunci cînd s-au epuizat toate celelalte forme de sancționare. Desigur, ea nu trebuia hotărîită în cazul celor două muncitoare de la întreprinderea de panificație, ele neavînd desigur nici o vină pentru întîrzierea de la lucru. Apoi, pentru că decizia noastră, a tribunalului, nu este luată în considerație — asta este un alt abuz, pentru care nu mai există nici o justificare. Dar directorul Pleșa nu se află la primul incident de acest gen, lucru semnalat și în ziarul local!”

Un lucru trebuie însă precizat. Hotărînd o desfacere abuzivă a contractului de muncă, ba, mai mult, neluînd în considerație o decizie definitivă de reintegrare în muncă, directorul întreprinderii este pasibil de plata integrală a drepturilor bănești de care au fost lezate cele două muncitoare. Deci, nu întreprinderea — ci directorul personal, din buzunarul propriu, va fi probabil obligat să restituie sumele de bani datorate, și care sume, trecînd mai bine de opt luni de la desfacerea contractelor de muncă, încep să se rotunjească simțitor! Am stat desigur de vorbă și cu inginerul Ștefan Pleșa, directorul întreprinderii de panificație. Dînsul ne-a prezentat mai întîi o listă cuprinzînd mai multe abateri ale celor două muncitoare, anterior desfacerii contractelor de muncă. Drăgan avusese încă cîinci absențe, iar Niță trei, motive pentru care fuseseră sancționate cu rețineri din retribuție, 5 și 10 la sută pentru Drăgan, 20 la sută(?) pentru Niță... În general, ni se spune, cele două muncitoare nu sînt dintre cele mai bune, dintre cele mai conștiincioase. Și-au făcut cu greu norma de lucru, atunci cînd și-au făcut-o. Nu prea le plăcea în fabrică și, argument suprem, erau navetiste! Cum așa, tovarășe director, întrebăm, și ce dacă erau navetiste? „Ne-au derutat, ne spune tovarășul Pleșa, cînd le-am angajat aveau mutație la Alexandria, dar apoi au rămas la Peretu. Noi nu angajăm navetiști! Avem destulă forță de muncă în Alexandria, în special feminină, nu avem nevoie de navetiști. Dacă făceau naveta, o făceau pe riscul lor...”

Pentru a pune lucrurile în adevărata lor lumină, e totuși necesar să amintim că directorul Pleșa se confruntă cu o serie de greutăți cu totul obiective. Forța de muncă pe care o are la dispoziție nu este întotdeauna la nivelul celei mai înalte conștiințe muncitorești, într-o zonă în care pînă mai ieri munca pe cîmp era singura îndeletnicire a locuitorilor. Odată cu industrializarea, oamenii au început să vină la fabrică, dar conștiința muncii nu se transformă cu una cu două, mulți vin la lucru mai mult ca să se afle în treabă, sau pur și simplu lipsesc pentru că trebuie să lege via, să sape ardeii sau să culegă roadele toamnei. Iar pîinea, zicea Ștefan Pleșa, este un fel de foc continuu, la care nu este permis să lipsești. Poate că de alte lucruri s-ar mai lipsi oamenii — dar de pîine, nu! În ziua de 20 februarie, unul dintre maștrii tocmai se plîngea că dintr-o formație de 40 de oameni nu rămăseseră la lucru decît vreo zece. Cînd Drăgan și Niță au intrat pe poartă, directorul a văzut așa, cam negru înaintea ochilor, și a dat imediat dispoziție să li se desfacă contractul de muncă. Nu s-a gîndit, probabil, la consecințele posibile ale acestui act — iar mai apoi, luat de valul evenimentelor, nu i-a rămas decît să-și mențină poziția cu orice preț, sau mai exact să încerce să și-o mențină, avînd impresia că o recunoaștere a greșelii ar însemna totodată crearea unui precedent, a unui exemplu de indisciplină nepedepsit cum trebuie. Astăzi, am aflat, a reușit să convingă organele locale că un recurs extraordinar s-ar impune pentru cazul în speță (!?), deși cazul incriminat are desigur prea puține șanse să primească un asemenea gir de încredere în fața procurorului general...

Cu alte cuvinte, deși greutăți pe care le are directorul Pleșa sînt reale (ca și o serie de merite ale sale, pe care nu avem de gînd să le contestăm în nici un fel), măsurile disciplinare pe care el le-a hotărît și încă le hotărîște sînt uneori abuzive, sînt neori, cum bine spune o vorbă românească, cam sărite peste cal. Nu vom insista fiindcă, deși exemplele sînt mai multe, cele prezentate aici sînt suficiente. În dorința de a întrona o disciplină de o fermitate de fier, Ștefan Pleșa a făcut o săritură cam lungă de la lege, un triplu abuz, cu adevărat o săritură peste cal. O asemenea greșală se plătește totuși din buzunarul propriu.

DUMITRU GRAUR

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cu toate că testamentul lui Gheorghe Piticarul uită tocmai familia, ea există și are toate drepturile unei familii

Casa bătrânească, str. Lungă 133

Casa este o construcție tip parter, executată în anul 1843, cu fundație de piatră și beton, cu zidurile de cărămidă, cu plasașul din pod de lemn, șarpantă din lemn și învelitoare de țiglă... (din Planul de expertiză).

Ligia Marinescu, șefa serviciului contabilitate

După moartea concubinului, Suzana Bularca s-a schimbat. S-a schimbat foarte mult. Cine o cunoaște dinainte, azi n-ar mai recunoaște-o. E și bolnavă și odată i-am spus: „Tu, Suzana, ai apartamentul tău frumos în Dealul Cetății, dincolo, n-ai locuit niciodată, în casa bătrânească, n-ai nici un drept acolo, moral, nu te leagă nimic, n-ai contribuit cu nimic la casă, nu te înțelegi cu rudele fostului concubin, ești bolnavă, tristă, în locul tău, eu aș renunța la un bun care nu mi-a aparținut niciodată“.

Soluția Tribunalului Suprem

Conform testamentului defunctului, concubina are drept de proprietate asupra unei părți din casa bătrânească, îi este refuzat acest drept unei nepoate — și ea moștenitoare testamentară, dar cu o parte mai mică. Concubina are implicit drept de folosință într-o casă de peste o sută de ani locuită de una și aceeași familie și unde ea n-a locuit niciodată.

Procese

Au fost trei procese: la două, judecătorii au deliberat după dosar și au dat sentința în favoarea concubinei. (Judecătoria Brașov și Tribunalul Suprem care lasă definitivă hotărârea Judecătoria Brașov.) La unul singur, judecătorii dau sentința în cunoștință de cauză, se deplasează la fața locului, și sentința este schimbată în favoarea celor ce locuiesc în casa bătrânească. (Tribunalul județean Brașov a cărui decizie este casată de Tribunalul Suprem.)

Corina Crișan, nepoată

La început, am cerut anularea testamentului. Prin relația ei de concubinaj cu unchiul, femeia aceea a învrăjbit relațiile din familie. Unchiul s-a sinucis și am presupus că nu de trai bun. O găseam vinovată. În fața judecătorului însă ne-am schimbat hotărârea. Indiferent cum trăiseră împreună, bunurile rămase fuseseră totuși agonisite în comun: o mașină Dacia 1300, mobilă, bibelouri etc. Asupra casei bătrânești, de care n-o lega nimic și unde nu locuise niciodată, n-avea nici un drept moral și am crezut că această evidență va fi ușor observată de judecători, mai ales că, deși convinsă că vointa unchiului meu fusese influențată, mătușa, verișoara mea și eu eram de acord să-i plătim despăgubire în bani pentru drepturile ei testamentare. De aceea, noi nu ne-am gândit și avocatul nostru nu ne-a sfătuit să contestăm în scris planul de expertiză conform căruia apartamentul mătușii mele era partajabil în două.

Judecătoria de la Judecătoria locală

Am acționat în spiritul îndrumărilor scrise ale Tribunalului Suprem. Am ținut seama de Autorizația de partaj eliberată de Consiliul municipal. Din moment ce apartamentul în litigiu era partajabil în două, era normal ca pe unul să-l atribuim surorii defunctului și fiicei ei, iar pe al doilea, conform prevederii testamentare, concubinei. Am exclus o nepoată de la acest drept intrucât partea ei era cea mai mică și mai ușor de despăgubit. Am respectat legea. În al treilea rând, trebuie să precizez că noi am decis asupra drepturilor de proprietate, nicidecum asupra drepturilor de folosință, ceea ce este foarte important, desi, chiar așa stind lucrurile, am dat soluția cu inima strânsă. Știam ce înseamnă să dai drept de proprietate unui străin într-o casă în care el nu este agreeat. Și încă un amănunt: sora defunctului și fiica, ca și nepoata, cu drepturi testamentare, n-au contestat planul de expertiză.

Prima listă de erori

Autorizația de partaj a Consiliului municipal prevede că întreg imobilul este partajabil în natură, fără să specifice numărul de apartamente. Imobilul are, pe lângă apartamentul de care vorbim, încă unul pe care, pentru o înțelegere mai ușoară, l-am omis, fără să denaturăm pentru atât adevărul. Planul anexat la autorizație de asemenea nu soluționează numărul de apartamente în care poate fi împărțit imobilul.

Specificând că mama va locui împreună cu fiica, sentința acționează concret și explicit asupra modalității de folosință.

Testamentul arată că o jumătate din drepturile semnatarului lui asupra casei părintești revine concubinei, iar cealaltă jumătate revine nepoatelor. Hotărînd ca o nepoată să locuiască cu mama ei, iar celeilalte să i se plătească despăgubiri bănești, sentința rupe indiviziunea testamentară dintre nepoate fără acordul lor și creează aparența că partea concubinei este mai mare, cînd în realitate era egală cu

a celor două nepoate aflate în unitate testamentară.

Considerațiile Procuraturii Generale

În fața cererii concubinei pentru recurs extraordinar împotriva deciziei Tribunalului județean care a modificat hotărârea Judecătoria locale în favoarea mamei și a nepoatelor, Procuratura Generală s-a orientat după:

1. Planul de expertiză care prevede posibilitatea partajării apartamentului în două apartamente.
2. Un alt plan de expertiză mai vechi, din timpul unui divorț, care de asemenea atestă posibilitatea partajării casei în două apartamente.
3. Hotărârea Judecătoria locale care stipulează același lucru.
4. Comunicarea Consiliului popular municipal conform căreia în apartament au fost făcute modificări de structură: două uși interioare deschise și o ușă exterioară blocată.
5. Practica unor proprietari de a aduce modificări apartamentului în litigiu în vederea creării aparenței că este vorba de unul singur.

Față în față cu aceste evidente înscrise în documente oficiale, Procuratura Generală ia în considerație cererea concubinei și declară recurs extraordinar. Atît de limpede și de ușoară pare soluția incît Tribunalul Suprem, în ciuda practicii de a trimite dosarele, în majoritatea cazurilor, spre rejudecare, dă el însuși soluția în sensul că lasă definitivă hotărârea Judecătoria locale.

Cauza sîrului de erori

1. În realitate, în apartamentul cu pricina nu s-a deschis decît o singură ușă interioară.
2. Această ușă n-a fost deschisă, ci închisă, într-o singură perioadă, din motive personale.
3. Cînd expertul a întocmit planul ușa era de fapt deschisă. Conform documentelor pe care le deținem menționăm două amănunte: planul casei cu data 1945 prevede existența acestei uși. Prima dată cînd această ușă nu apare într-un plan datează din timpul cînd a fost făcută instalația de gaze, plan după care este posibil să se fi inspirat expertul fără să observe că în conformitate cu schema respectivă în cameră ar fi trebuit să se întreperească.

La fața locului

Cu incuviințarea secretarului Consiliului popular municipal se creează o echipă ad-hoc alcătuită din trei bărbați destoinici și competenți: Ervin Barat, de la serviciul de sistematizare și arhitectură, Eugen Ars, consilier juridic, Gheorghe Gulea, șeful Circumscripției financiare a municipiului. Casa este examinată din exterior mai întîi; apoi cercetată în interior. Concluzie unanimă: din punct de vedere arhitectonic: un singur apartament. După logica construcției: un singur apartament. După firescul conviețuirii: un singur apartament. După toate regulile construcției de case, ușa trebuie să fi existat dintotdeauna.

Expertul Mihai Imbrea

Îmi mențin punctul de vedere. N-am făcut decît să fotografiez la fața locului configurația apartamentului. Ușa n-a existat. Nu mă poate contrazice nimeni și nimeni nu poate demonstra contrariul, să spună că n-am văzut ceea ce am văzut.

— Ușa respectivă asigură accesul la bu-nicul bolnav. Copiii își amintesc de ea.
— Eu n-am văzut-o!
— Ca un spațiu locativ să fie considerat de lege apartament, determinant este planul de construcție inițial. Ați văzut planul inițial de construcție?
— Am fost la fața locului. Și am văzut două apartamente.
— Singur recunoașteți, în observațiile la plan, că al doilea apartament nu dispune de dependințele corespunzătoare.
— N-are încălzire, n-are apă...
— Pot fi amenajate.
— Nu contrazicem legea, prevederea că determinant este planul inițial de construcție?

— Am văzut eu apartamente și mai rele ca asta.
— Legea se referă la ele?
— Mai există și o practică...
— Care poate contrazice legea?
— Repet: sînt două apartamente.
— După decizia Tribunalului județean ați făcut o completare care contrazice ce spuneți acum.
— Era altceva: ceva formal. Îmi mențin punctul de vedere inițial. La urma urmelor, judecătorii aveau dreptul să nu facă uz de planul meu. Putea fi considerat orientativ.

Suzana Bularca, concubina

— Șefa dumneavoastră v-a întrebat de ce nu renunțați, pentru liniștea dumneavoastră, la toate aceste procese? De ce țineți neapărat să obțineți un bun care nu vă aparține?
— Îmi apăr drepturile legale.
— Formulăm altfel întrebarea: De ce vă înverșunați să vă apărați în acest fel drepturile legale? La fel de legal ar fi fost

să acceptați despăgubirea calculată de Tribunalul județean, ca să nu intrați într-o casă în care n-ați intrat niciodată.

— Sînt bine sfătuită.
— De avocat?
— Nu de avocat. De EL.
— Îmi pare rău că tocmai eu trebuie să vă aduc la cunoștință că EL a murit acum doi ani.
— EL m-a învățat cum să procedez. Cum să-mi apăr drepturile. Cum să duc la îndeplinire fiecare punct din testament. Nu fac decît să împlinesc dorința lui.

— Testamentul a fost scris în ziua în care s-a sinucis. Cum puteați vorbi despre el?
— Am vorbit. Mă jubea foarte mult. Îmi spunea totul. Familia lui mă urăște și el m-a învățat cum să fac.
— De ce nu v-ați căsătorit? Era mai simplu să intrați în drepturile dumneavoastră!

— Cînd voia el, nu voiam eu și invers. Noi am fost căsătoriti în sufletele noastre. Noi n-am ținut ca alții la hirtii. Duminică de duminică mă duc la cimitir. Acasă citesc pe pereți gîndurile lui, mă înconjoară de el, numai de el.

— Păstrînd tot respectul pentru durerea dumneavoastră, vă întreb: Ați dat examenul pentru permisul de conducere? De la serviciu mi s-a spus că v-ați învoit de mai multe ori în acest scop.

— Nu. Cînd m-am prezentat se schimbă legea. Trebuie să urmez o școală. Și-o s-o urmez! Nu mă vād „ei“ renunțînd la dreptul meu. Eu l-am îngrijit și el mi-a stricat viața. Ce să vă spun eu dumneavoastră cite discuții aveam despre bani?...
Judecătorul Ioan Căpraru

Avem multe procese de partaj. Am unul care durează de doi ani. E greu de imaginat degradarea umană cînd se ajunge să se lupte pentru un WC sau o pivniță. În cazul dumneavoastră, este limpede că femeia aceea, care are totuși o locuință confortabilă în Dealul Cetății, nu doare decît să negocieze un bun, pentru care n-a depus nici o muncă, un bun mai scump decît despăgubirea legală...

Vicepreședintele Tribunalului județean Mihai Bredureanu

— Din experiența dumneavoastră, tovarășe vicepreședinte, vă rog să-mi spuneți unde s-ar ajunge dacă Suzana Bularca s-ar muta în casa bătrânească a familiei concubinului?

— S-ar exacerba o stare de conflict. Procese, denunțuri, certuri, scandaluri, intrigi, sicane, pe scurt, o viață sufoantă. Care a și început.

Un procuror circumspect

După părerea mea, în soluționarea acestui caz s-ar fi putut pleca de la două premise: relația de concubinaj a moștenitoare, relație în afara legii, în urma căreia ea intră în posesia unui bun aparținînd de mai bine de o sută de ani unei singure familii, bun pentru care n-a depus nici un efort, un bun intim, de care este străină. Și doi: nu știu dacă chiar testamentar cineva are dreptul să vicieze drepturile legale ale celorlalți moștenitori, cînd e vorba de casa părintească. Este o problemă de etică legii. Din concluziile anchetei dumneavoastră reiese că nedreptatea aceasta ar fi putut fi ușor evitată de către instanță dacă ar fi procedat așa cum a procedat Tribunalul județean care, pentru o mai bună cunoaștere, s-a deplăsat la fața locului.

A doua listă de erori și ultima
1. Ar însemna să-l suspectăm pe defunct de malițiozitate sau de umor înaintea unui act tragic dacă am interpreta prevederea testamentară ca o dorință a lui de a face să locuiască împreună persoane care se urăsc. Nu prin dreptul de folosință interpretăm noi această prevedere, ci prin beneficiul bănesc lăsat concubinei.

2. Judecătoria a apreciat bine cînd a disociat dreptul de proprietate de dreptul de folosință. Dar tocmai această disociere i-ar fi permis să acorde concubinei despăgubirea în bani, în loc de dreptul în natură. S-ar fi respectat astfel atît prevederea testamentară cit și etica legii, de care vorbește procurorul, repunînd în drepturile firești moștenitorii legali ai casei părintești.

3. A fost resuscitată o stare de conflict stînsă prin moartea bărbatului.

4. Avocatul reclamantelor trebuia să cunoască forța probatorie a unui plan de expertiză și să-l conteste, dacă nu era în interesul clientelor sale.

5. S-a trecut cu ușurință peste practica expertizelor de a propune mai multe variante, nicidecum una singură cum s-a întimplat în cazul de față, cu atît mai mult cu cît judecătoria însăși afirmă că a dat soluția cu stringere de inimă. Încă o variantă ar fi valorat mai mult decît o stringere de inimă.

6. Oricît de obiectivi am încerca să fim, totul se reduce pînă la urmă la drepturile pe care le are o concubină de a forța intrarea într-o familie străină. Relația de concubinaj are totuși riscurile ei...

NICOLAE CRISTACHE

OPINIA UNUI ALEGĂTOR

Denigrarea

Trebuie să vorbim și despre denigrare, cinstit și deschis. Și ea ca și zvonul se practică, din nefericire, în zilele noastre și nu numai ca o rămășiță a unei vechi mentalități. Există și denigrarea, ca să zic așa, de tip nou, „inflorită“ ca un mușgal în lumea noastră sănătoasă și sintem datori să facem și aici destulă lumină. Ipostaza e din cele mai agresive și ascunde o lașitate enormă și un viciu moral incredibil de păgubitor. Denigratorul are adesea manșetele apretate puternic, mîinile foarte curate, obrazul parfumat, buzele unse cu miere cînd se află de față cu victima, scîldate în venin atunci cînd încep să-și facă mardara lor „datorie“. Denigratorul poate să trăiască nu rareori mult și bine de pe urma odioasei lui îndeletniciri, el poate să apară și patriot și devotat și sufocat de neliniște ca lucrurile să meargă bine, și săritor la lozinci și cu palmele înroșite de aplauze la sedințe și cu obraji umflați de strigăt brava cu o voce pe care prea rar i-o distingem ca falsă. Denigratorul e, de obicei, un incapabil și un neisprăvit, chiar dacă apucă prin jocul înfrîmării sau al neatentiei un post bunel, dacă nu unul chiar foarte bun și cu trecere și atunci veninul lui e cum ziceam, incredibil de păgubitor.

Denigratorul se vede mai rar la muncă, se arată mai zgîrcit la idei, fruntea lui se încrețește mai leneș la un gînd folositor cu adevărat. Ce funcționează la el excelent este fierea care varsă necontenten venin. Denigratorul are foarte mult timp liber ca să observe de unde bate vîntul și în ce parte ar trebui să trimită el veninul lui ca să poată să se mai înalțe cu o treaptă pe munca altuia, ca să poată să-și lungească simbria și să nu i se bage de seamă neputința.

Tu muncești de dimineață și pînă seara, îți vezi, cum s-ar spune, de treaba ta, cu grijă și cu răspundere și cu sfințită rușine ca să lași în urmă-ți ceva pe măsura priceperii și puterilor tale, n-ai timp de povești, n-ai timp de palavre, cît poți și cum poți, dar cinstit îți asumi răspunderea, treci pe numele tău tot ce-ți aparține. Denigratorul trece de la ureche la ureche, din birou în birou, din cabinet în cabinet, și ca un păianjen veninos, țese mizeria! „Muncește dar nu cine știe ce, e prezent dar nu se prea vede, a mîncat la prînz în loc să muncească, nu mi-am dat seama dacă e cumva capabil, mi se pare că nu prea e, să mai vedem, să mai vedeti, eu așa cred, să ne mai consultăm, parcă ar avea și o soacră cocoșată, mi se pare că tace fiindcă nu-l convine lui să i se afle părerea, am auzit că nu dă pe-acasă, și apoi, cu obraji umflați de devotament și de patimă revoluționară, Tovarășe, nu prea e-n regulă“, — și mai face și din dește ca și cum le-ar scutura de ceva nedorit. Ei, într-o astfel de împrejurare să-l lei pe denigrator de mină și să-l confrunți iute cu adevărul și cu victima lui și să-l pui pe el să arate cum ar fi bine și cum s-ar drege și să te convingă el de ce e în stare la muncă, de dimineață și pînă seara și nu pe la urechile noastre și prin birouri și prin cabinete, parfumat și boit și înecindu-se de atita „devotament“.

Să-l lei frumuseț de umeri și să zici: Stimete, ca să zic așa, tovarășe, ia pune mina dumneata pe treabă și să vedem cum faci dumneata isprava mai bine decît victima dumitale, fiindcă mi se pare că te-ai cocoșat iute pe un scaun prea înalt și n-ai învățat încă să mergi bine pe jos și ai și început să te odihnești. Și să vedem ce rămîne din el. Pentru că, să fiți foarte atenți, denigratorul este de obicei incapabil și leneș și neisprăvit și se menține numai cu țesătura mizeriei lui ca un borangic de venin care nu ne-ar lăsa să-i vedem fața. Însă, repet, e incredibil de păgubitor într-o societate cinstită și sănătoasă cu oameni care își vād de treabă cuminte și cu modestie și cu sfințită rușine pînu numele lor în lume.

DINU SARARU

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Cei doi din Filipine

Nu am nici o bază științifică solidă, nu am nici competență — am doar câteva partide pierdute patetice la Lucian Raicu, în dimineața cu burta goală, în care șahul era un prilej de-a tăce atent, cum îi răspundea Sadoveanu lui Ibrăileanu când acesta îl întreba ce mai face, cunosc varianta Sadoveanu, dar joc prost deschiderile, mijlocul de partidă e cum e avind în vedere că nu ajung într-un final favorabil, îmi place însă să mă uit la cei ce joacă, pe ploii și zloată mă duceam la Aulă sau la Gaze, după-amiezile, să urmăresc Naționalul, nu era mai nimeni în sală, somitățile analizoare și marii redactori veneau mai târziu, spre seară, când se intra în criză de timp, dar noi, nucleul de bază, veneam din vreme să nu pierdem deschiderea lui Victor la doctoru, și acolo înțepeneam, cu o nuga în ciocolată ca hrană, până la întrerupere când ne căzneau să găsim pe chipul lui Ghișcu mutarea din plic, o, ora întreruptelor, ora mutărilor în plic, ora scăpării din criza de timp, cine nu le cunoaște, este mai sărac cu o oră a vieții — ca atare exact în numele acestei imense plăceri de-a mă uita, nu de a juca, viu și scriu că eu, unul, nu aș fi putut sta în Filipine, trei luni de zile, să mă bat pentru titlul de campion mondial la șah. În numele acestei incapacități personale, mă uit cu admirație la acești doi oameni care, în ochii mei, nu mai sînt oameni ci fenomene pe care le voi sintetiza imediat. Indiferent la marile greșeli care au abundat în acest meci, de o parte și de alta, sensibil însă la aspectul parapsihologic din care a derivat un parapon extraordinar — susțin că cei doi oameni au ridicat pe culmi dacă nu arta șahului, atunci puterea de abstragere fără de care nu există artă și pe care eu, unul, nu o cunosc și de aceea nu voi ajunge vreodată nici Thomas Mann dar nici campion mondial de prins muște.

Ca să nu mă pun în fașon, că n-am de ce, voi spune că în timpul meciului pentru titlul mondial în șah, au avut loc lupte pe diferite străzi ale lumii, căderi enorme la bursele lumii, o creștere a prețului aurului, o mare scădere a producției de bumbac pe anumite plaiuri specializate, a fost ales un papă, același a murit, și a fost ales un altul, punindu-se la grea încercare bugetul Vaticanului, au căzut avioane experimentale, au avut loc mari inundații pe locuri unde nu curseseră — cu ani în urmă — decit fluvii mari de singe, au bătut taifunuri, s-au proferat vorbe grele, s-au scris poeme, au ars cinematografe, s-au desfăcut căsnicii, s-au logodit prințese cu fotografi, miliardare cu funcționari, țărance cu trapeziști trecuți prin sat, s-a căzut de pe „zidul morții”, s-au ridicat voci inteligente în apărarea zebrelor și leilor, ca să nu mai spun de impresionanta moarte a lui Charles Boyer, care m-a prins chiar în casa mamei mele. Trei luni de zile — nu o zi sau două — cei doi adversari s-au dovedit imuni la bolboroseala planetară, prinși ex-hautilv cu ale lor. Puterea lor de detașare ține de cosmonautică. Urmarind zi de zi rezultatele meciului lor — inclusiv buletinele medicale, actele supreme care mărturiseau că cele două genii posedau singe, nervi și migrene — eu îi plasam pe o treaptă a unei rachete mai puternice decit orice rachetă cosmică. Iar de acolo — pentru ca admirația mea să fie întregă și pe măsura complexității fenomenului, — unde-i coboram? Îi coboram în cea mai dragă imagine a cinematicei personale, a primului film văzut în viață și de care nu mai voi despărți, ca măsură a multor fenomene — Stan stînd într-o tranșee, la ani și ani după încheierea războiului, mîncînd din conservele militare, nepărăsindu-și postul incredintat de comandant de mult răpus. Fiecare mutare înregistrată, fiecare secundă scursă acolo — o auzeam însoțită de pocnetul unei conserve cu care Stan însuși măsura trecerea vremii printre războaie apuse și răsărituri de furtună. Cei doi din Filipine mi s-au părut doi cosmonauți într-un film sublim cu Stan și Brañ, într-o fantastică și izbitoare încercare de a se rupe de timp și cotidian. Criza de timp în care intra meru unul dintre ei devenea astfel un paradox demn de marii filosofi. Iar strigătul unui secundant de-al său, la telefon, soției care-l întreba, de la New York, pe la 1-1, cînd vine acasă, „vii de Anul nou?” și răspunsul lui: „Care An nou?” — e cel mai pătrunzător strigăt al eternităților derutate.

RADU COSAȘU ■

Armonii la Salzburg

Era începutul unei calme după-amiezi de vară și ne aflam în plină incursiune în trecutul și prezentul Salzburgului.

Părăsisem piața Markart, străjuită de monumente arhitectonice scumpe inimii oricărui austriac — Biserica Sf. Treime, operă a unuia din marii maestri ai barocului, Fischer von Erlach, Landestheaterul, casa fizicianului de renume mondial Christian Doppler, una din casele în care a locuit Mozart — și traversasem unul din podurile de peste Salzach, prin care se ajunge în inima orașului vechi. Cum în fața fostei locuințe a copilului-minune discuția ajunsese în mod inevitabil la Mozart, însoțitorul nostru a dispărut în prima cofetărie și s-a reîntors după câteva clipe cu o cutie multicoloră din care ne-a servit cu un fel de „Joffre”, purtînd fiecare în parte, se-nțelege, chipul binecunoscut al lui Wolfgang Amadeus. Am zis „se-nțelege” pentru că mă așteptam realmente ca de pe suprafața bombată a acelor produse să-mi zimbească figura fină sub perucă albă a celui mai vestit fiu al Salzburgului. I-am zîmbit și eu cu sentimentele amestecate pe care le provoacă asemenea situații — bucuros, pe de o parte că, în orașul său natal, cel ce devenise compozitor la vîrsta grădiniței nu a fost nicicum uitat și, intristat, pe de alta, să constat că de kitsch nu scapi nicăieri. Din fericire avea să fie singura notă discordantă ce avea să deranjeze sunetele tandre ale „Micii serenade” mozartiene, ce-mi insoteau pașii pe străduțele din centrul vechi al orașului, rămas așa cum era pe vremea lui Mozart deoarece, potrivit unei vechi hotărîri a autorităților municipale, modificări la clădirile din această zonă se pot aduce numai în interior, fațadele fiind tabu. Tabuizarea merge atît de departe, încît în centru, de pildă în Piața Reședinței, nu au acces nici un fel de vehicule în afara trăsurilor cu cai. Nimic mai firesc, dealtfel, decit această tabuizare într-un oraș care păstrează încă, în zona sa veche, trama strădală din secolele XII-XIII, ba chiar o serie din edificiile acelor vremuri. Această înțeleaptă interdicție a făcut ca centrul istoric al Salzburgului să rămînă atît de autentic și intact, dar să ofere, în același timp, condițiile de locuit și viață ale secolului nostru. Nicăieri poate acest contrast insolit dintre aspectul exterior medieval al clădirilor și dotarea modernă a interioarelor nu izbește și încintă atît de mult ochiul călătorului ca pe aceea

lungă și îngustă „Getreidegasse” (Ulița negustorilor de cereale), cu micile ei prăvălii de odinioară, modernizate și amenajate cit mai șic, dar păstrîndu-și vechile denumiri și embleme, și unde se află o casă căutată de toți melomanii în trecere pe la Salzburg: casa în care s-a născut Mozart, făcută cunoscută trecătorului prin exact această mențiune, plasată vizibil exact sub ferestrele locuinței de la etajul trei, în care compozitorul a văzut lumina zilei, și printr-o liră sculptată deasupra acestora. Compromisul între trecut și prezent, între tradiție și modern este atît de fericit, încît nu numai că nu deranjează privirea, ci se potrivește reciproc. Industria, clădirile noi de locuințe, au fost ridicate în afara ora-

șului vechi, așa încît mutarea întregului să nu sufere, iar edificiile epocilor trecute și-au păstrat aspectul inițial, fiind dotate treptat cu confortul secolului XX. Edificiile din perioada goticului, Renașterii și barocului nu numai că nu mai riscă să fie abandonate de locuitorii lor, dar imitate sau lăuate pustii ci, dimpotrivă, își sporesc valoarea și atractivitatea, farmecului as-

pectului lor exterior adăugîndu-i-se binefacerea urbanismului modern. Poate că sentimentul tonic pe care-l trezește această simbioză reușită, senzația de durabilitate a rezultatelor efortului a zeci de generații este unul din secretele faptului că Salzburgul a devenit o citadelă a muzicii în adevăratul sens al cuvîntului. Dealtfel în peisajul arhitectonic al Salzburgului ar fi fost aproape de neconceput să nu se nască, în cele din urmă, un Mozart, căci puține orase pot oferi o ilustrare atît de elocventă a înrîndirii dintre muzică și arhitectură. Cele două arte „abstracte” refuză infuzia hazardului și haosului, sînt guvernate de criteriul exactității, al numărului exact, de armonie, ordine și rigoare. Or, tocmai această rigoare caracterizează peisajul arhitectonic salzburghez. Timp de secole reședința a arhiepiscopilor catolici de la nord de Alpi, care erau în același timp principii de Salzburg — deci atît conducători religioși cit și politici — Salzburgul a devenit, datorită zecilor de bazilici și palate construite de-a lungul timpului de acestia, o mică „Romă a Nordului”, iar rigorea adesea dogmatică a bisericii catolice din acele vremuri nu putea să rămînă fără influență asupra arhitecturii — ea însăși o artă riguroasă. Din această dublă rigoare au apărut pietele, de o geometrie a liniilor și unghiurilor drepte, din centrul vechi al Salzburgului, incinte vaste, închise, legate între ele ca niște vase comunicante: Piața Veche, Piața Reședinței, Piața Catedralei, Piața Capitelului etc. Transformate în zonă pietonală, izolate de agitația obișnuită a orașului cu 130 000 de locuitori și străjuite de mari edificii baroce adăpostind în general instituții culturale, școlare, administrative și religioase, vechile piețe imbie la meditație și muzică, multe din ele fiind folosite adesea ca scene în aer liber pentru concerte sau spectacole de teatru. Muzica este aici la ea acasă — și asta nu numai în perioada renumitelor Festivaluri muzicale de primăvară (Wagner) și toamnă (Mozart). În turnul aripii noi a Palatului Reședințial, un carillon cu 35 de clopotei de porțelan de diverse mărimi intonează de trei ori pe zi, spre deliciul turștilor străini, cîntece folclorice. Piața Catedralei s-a transformat în scenă pentru reprezentațiile cu piesa „Jedermann” a lui Hugo von Hofmannsthal, la catedrală, care dispune de o orgă cu 2 000 de tuburi, au loc numeroase concerte de orgă. Palatul baroc Mirabell oferă ambianța optimă pentru muzica de cameră. Ca să nu mai vorbim de concertele din cele două săli mari ale Casei Festivalurilor, Salzburgul este și rămînă orașul lui Mozart, orașul muzicii.

BAZIL ȘTEFAN ■

Pește sărat pentru Sahel?

Peștele sărat constituie o excelentă sursă de proteine. Constatarea, făcută în anul una mie nouă sute șaptezeci și opt ERA NOASTRA, la mii de ani de cînd acest aliment este consumat cu binecunoscutele rezultate nutritive de populațiile globului, este departe de a fi originală. Fraza cu pricina debordează de originalitate în finalul ei — deci, proteine pentru... țările în curs de dezvoltare!?

Pieter Karringa, de la Institutul olandez de cercetări piscicole din Ijmuiden, fost președinte al grupului de lucru privind poluarea mărilor de pe lângă UNESCO, sugerează acestor țări inițierea unor programe de creștere a stridurilor și somonilor în condiții semindustrializate, produse căutate și bine plătite de amatorii de gastronomie sofisticată ai Occidentului. Bani sunători aduși din vânzarea acestor specii ar trebui apoi folosiți pentru cumpărarea unei cantități înzecite de pește sărat, întru satisfacerea deplină a nevoilor de proteine ale populațiilor țărilor considerate ca făcînd parte din așa-zisa „lume a treia”.

Mobilul acestei generoase propuneri ne scapă: preocuparea pentru metabolis-

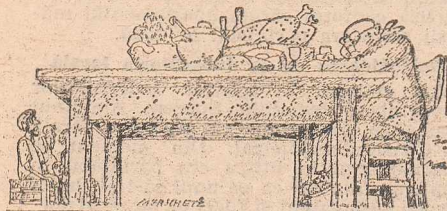
mul celor ce n-au nici după ce bea apă — ei da, după pește sărat e cu totul alta situația — sau grija pentru aprovizionarea, și așa, a abundențelor piețe agro-alimentare ale țărilor dezvoltate? Specialistul în domeniul pisciculturii nu face precizări în acest sens, dar, fiind de bună credință, inclinăm să credem că dorința sa cea mai arzătoare este echilibrarea „consumului” alimentar al populațiilor țărilor în curs de dezvoltare. Pentru unele metabolisme grațioase și debile — stridii și languste, pentru alții, avînd o construcție mai robustă a organelor digestive, pește sărat! Din păcate, această „grijă” pentru asigurarea unui consum rațional (mai onest ar fi să-i zicem „regim” rațional), nu ia în considerare faptul că, grație lui, 455 milioane de oameni — cifrele le cităm după directorul F.A.O., Edouard Saouma — suferă de subnutriție.

De ce oare specialistul olandez nu „oferă” celor aproape 500 de milioane de subalimentați ai mapamondului, măcar prisosul de vitamine al societății de consum? Care, așa cum afirmă medicul Philip White, tinde să devină abuz, aducînd un întreg cortegiu de neplăceri pentru sănătatea oamenilor. Tot acesta susține că în magazine se vind preparate polivitaminice cu concentrații de 8-16 și chiar 32 000 de ori mai mare decit

dozele zilnice necesare organismului! Și dacă excesul de vitamine doar amenință să devină maladie, cel alimentar este răspunzător de un deces din două, prin cunoscutele boli coronariene sau de digestie.

Bineînțeles, asta se întîmplă în țările dezvoltate. Cele în curs de dezvoltare sînt în stadiul trecerii la cura de pește sărat. Care este departe de a provoca boli mortale. Cel mult sete. Dar nu numai de apă...

IOAN ROȘCA ■

O imagine cit se poate de grăitoare, publicată de gazeta vest-germană Die Zeit, asupra marilor decalaje ce există în prezent în lume, și nu numai în domeniul alimentației

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Claxoane cu apă minerală

Despre Michel Lottito am mai scris, e drept, pe scurt. Nu știam mare lucru atunci pentru că nici agențiile de știri care transmit știri, nu bazacoții, nu se lansaseră în documentări detaliate despre acest tînăr de 28 de ani în stare să stupefiece pe medicii cel mai sceptici, dacă nu chiar abulici. Voi relata acum (ca de obicei) adevărul și numai adevărul și vă rog insistent să mă credeți că toate datele sînt curată realitate.

Michel Lottito a intrat sub formă de fenomen în „Guinness Book”, volum care adună celebritățile de tot felul reprezentînd fauna umană în tot ce are ea mai impredictibil Lottito a mîncat cu poftă și cu martori, pînă acum, televizoare, biciclete, lame de ras, bete de schiuri și, ca meniu să fie cit mai variat, elice de avion. Neavînd idei fixe, domnia-sa nu își rezumă apetitul numai la îngurgitarea de oțeluri superioare sau normale. A fost văzut mestecînd, cu același delicios apetit, și bibelouri, pahare, sticle goale și farfurii.

Cariera sa internațională a început după ce a exersat 36 de meserii în care nu a reușit să depășească pragul unui diletantism avînd puterea evidenței. Prima lovi-

tură a dat-o, cu un an în urmă, cînd a mestecat în fața presei pariziene o bicicletă din care nu a lăsat decit pedalele. Apoi a urmat un televizor, ronțit tot cu public. Lăcomia lui Lottito s-a dovedit și aici selectivă; tubul catodic a rămas în farfurie, fiind considerat cancerigen.

Sirmele, piulițele, ghidoanele sau barele grele de metal nu reprezintă nici o problemă pentru dinții, esofagul sau stomacul lui Lottito. În schimb, o banană flască și mîitică îi ridică probleme grele. De curînd, a încercat să guste una, într-un acces de curiozitate care s-a dovedit nefericit, din moment ce, conform declarației sale televizate (la Montreal), „a trebuit să se dea de-a dura pe podele din cauza durerilor îngrozitoare de burtă și de piept și, chiar, de picioare!”

Medicii care îl însoțesc în turneele sale internaționale îl sfătuiesc, totuși, împotriva propriilor lor interese, să-și diversifice regimul „alimentar”. Se presupune, fără intenții de exagerare, că, în stilul în care a pornit-o, Lottito riscă să nu mai poată mînce decit exclusiv ce a reprezentat o ciudățenie pînă acum. În consecință, o bicicletă la micul dejun și cîteva televizoare la prînz ar putea deveni singura sa dietă pentru supraviețuire. Din fericire, Lottito nu bea alcool. Se pare că vinurile sau aperitivele nu se combină în modul cel mai fericit cu elicele de avion.

Înghite, în schimb, la fiecare masă, zeci de sticle cu apă minerală și una cu ulei de frînă, ceea ce pare logic.

Consumînd atîta metal, bizarul personaj a căpătat idei ciudate și, în mai toate decarațiile de presă, trădează un optimism suspect. Dînsul subliniază că „în lume ar exista mai puțină foamete dacă oamenii s-ar obișnui să mîncească obiecte care, la prima vedere, nu sînt comestibile”.

Cîteva comentarii perizii au tras concluzia că fiind invitat, la Torino, să mîncească un Fiat-500, Lottito face vilvă publicitară pentru a favoriza mărirea cifrei de producție. Se scontează, din moment ce totul este posibil, că mașinile în loc să umble se vor mînce fără piine, pentru că piinea îngrășă. Va încape, atunci, concurența între un „Lincoln” sec și un „Jaguar” cu sos meunier și capere. Evident, numai o elită de mîncători se vor putea exersa în lista aceasta de bucate, care va continua să nu atragă pe cei 800 de milioane de subnutriți din cauza prețului și a gustului lor... nerafinat. Ei s-ar îngrășa și cu piine goală dacă aceasta ar exista în cantități elementare. Dar, nimeni nu face reclamă cuiva care are îndrăzneala să nu mînce nimic, neavînd de unde, de cine știe cînd...

RADU BUDEANU ■

Amazonia, un vast teritoriu pentru cooperare

O navă cosmică a luat, nu demult, de deasupra Americii de Sud o imagine tulburătoare. Ea reprezintă un urias copac albastru, care ținește din apele Atlanticului și ale căruia ramuri acoperă nima continentului. Este Amazonul, fluviul cu numai 400 de km mai mic decât Nilul și de zece ori mai mare decât Mississippi și pe ale cărui maluri s-a născut povestea frumoaselor războinice ce luate pe cont propriu alungarea invadatorului.

Amazonul și afluenții săi. Imense infinderi de ape ce se răsfiră printre codri ce mai refuză încă, pe alocuri, pasul omului și care acoperă circa 7 milioane de km². Cam de două ori suprafața Indiei sau cea continentală a Statelor Unite, Cimpia din bazinul fluviului — care ocupă mai bine de jumătate din suprafața Braziliei și 60 la sută din cea a Perului — constituie un imens rezervor de bogății, pentru a cărui stăpânire științei i se oferă un spațiu de cercetare încă greu de evaluat. În cadrul unei fericite colaborări regionale, în țările din zonă au loc în prezent reuniuni la nivel național menite să ducă la elaborarea unor programe guvernamentale pentru valorificarea zonelor amazoniene din fiecare țară în parte, iar global, prin acorduri de cooperare, a întregii regiuni denumite Amazonia. Această intensă activitate de cercetare a fost stimulată de semnarea, în capitala braziliană și din inițiativa acestei țări, a **Pactului Amazonic**, ce recunoaște, de asemenea, Bolivia, Columbia, Ecuadorul, Guyana, Peru, Surinam și Venezuela.

Organizația economică amintită — rod al unor prelungite runde de convorbiri bi și multilaterale — își propune obiective ambițioase, a căror realizare va conduce nu numai la valorificarea, în folosul celor opt țări semnatară, a bogatelor resurse ale Amazoniei, dar și la ștergerea de pe suprafața Terrei a unei mari necunoscuturi. Pactul Amazonic urmărește, între altele: valorificarea superioară a resurselor naturale din acest bazin; realizarea interconexiunii rutiere, fluviale și de comunicații telefonice și radio a țărilor membre; stabilirea unei stricte cooperări în zonă în domeniul sănătății, educației și învățământului; aplicarea unor programe speciale privind apărarea mediului ambiant. Documentul prevede dreptul fiecărui stat membru de a decide în mod suveran asupra modalităților în

care va coopera în cadrul organizației, urmărind în mod prioritar valorificarea resurselor Amazoniei în interesul economiei naționale.

Această regiune, ce ocupă patru cincimi din suprafața Americii de Sud, dispune de importante zăcămine minerale, în special fier, bauxită, magneziu, petrol, cărbune, staniu, uraniu. Aici, unde prodigioasa imaginație a indienilor a inventat celebrul Eldorado pentru a scăpa de insistențele brutale ale cuceritorului Francesco Orellana, există, de asemenea, și aur. Rezervele de lemn sînt evaluate la peste 500 de miliarde de dolari. Importante sînt și resursele energetice ale zonei, sute de afluenți ai Amazonului străbătînd selva nesfîrșită. Debitul de apă dintr-o zi la vărsarea fluviului este egal cu volumul de apă consumat de un oraș ca New Yorkul în aceeași perioadă de timp. Jungla amazoniană adăpostește peste 5.000 de specii de copaci, unele neclasificate, iar flora ei este de o diversitate unică. Aici viețuiesc zeci de mii de specii de păsări, animale și insecte. Amazonul ar putea lega, la extremitățile sale, respectiv platoul La Raya din Anzii peruani și Oceanul Atlantic, Parisul de New York. Aproape jumătate din lungimea sa este navigabilă. Din fișa caracterologică a Amazoniei nu lipsesc și o serie de curiozități. Ajunge să amintim în acest sens faptul că în apele fluviului viețuiesc peștele piranha, recunoscut pentru voracitatea sa, că acest imens continent, necunoscut încă în totalitate, a dat la iveală chiar triburi de oameni despre care nu se știa nimic, că, nu demult, aici a fost descoperit un... fluviu lung de aproximativ 500 de km... Importanță este însă decizia țărilor aflate în spațiul amazonian de a coopera, în avantajul fiecăreia dintre ele, în vederea activării și utilizării resurselor oferite de regiune.

Cu atît mai mult cu cît în unele din multele idei sau proiecte anterioare de dezvoltare și utilizare a acestei zone de mare atracție se ascundeau dorințe de internaționalizare și de scoatere a sa din sfera de interese și de nevoi a țărilor de care aparține din punct de vedere geografic. Țări cărora Amazonia le extinde acum frontierele economice. Uneori s-au făcut și greșeli. Masacrarea verdei și distrugerea faunei pe o suprafață întinsă în Brazilia au condus la apariția unor

insule deșertice acoperite de nisip, lipsite de viață și care prezentau în plus pericolul inundațiilor. Era urmarea directă a unui insuficient control al capitalului străin și autohton.

Semnarea recentului Pact Amazonic vine să încununeze o bună perioadă de căutare temeinice pentru cunoașterea geografiei fizice și economice a Amazoniei, pentru trezirea ei la viață. S-a lucrat cu mijloace dintre cele mai moderne, cu avioane dotate cu aparate electronice speciale de detectare a bogățiilor solului și mai ales ale subsolului. Mulți dintre pionierii junglei au murit în accidente tehnice sau au dispărut fără a lăsa nici o urmă. Nu a lipsit nici rezistența la noua locuitorilor junglei. Și istoria acestor locuri va trebui, vrînd-nevrînd, să consemneze războaiele purtate de triburile crain-acarore cu cele ce au acceptat cu prea multă ușurință să se mute în rezervația Xingu.

Dar civilizația a învins. Și în anul 1970, „copiii pădurii” aveau să tresară la auzul exploziilor ce construiau „Transamazonianul”, șosea cu valoare simbolică ce străbate astăzi cîteva mii de kilometri de junglă braziliană. În 1975, indienii aveau să privească cu uimire cum din pămîntul pe care credeau că-l cunosc bine ținea petrolul. Ca urmare a unor importante programe braziliene de dezvoltare economică a acestei zone — „Radam”-ul, „Poliamazonia”, cel al Institutului național pentru colonizare și reforme agrare (I.N.C.R.A.) — a eforturilor în același scop făcute de alte state, în Amazonia au apărut uzine și fabrici, baraje și centrale hidroelectrice, exploatarea miniere, forestiere, așezări urbane.

Încep astfel să se împlinescă gîndurile acelor oameni de știință ce vedeau Amazonia viitorului ca o originală sinteză între tot ceea ce reprezintă frumusețea inefabilă a naturii și cel mai modern stil de viață. Iar proiectul aceluia tînar arhitect brazilian care respingea orice schimbare a decorului natural al acestei zone a rămas numai ca un vis frumos.

Pentru că Amazonia, au gîndit pe bună dreptate factorii de decizie din țările aflate în această zonă, poate și trebuie valorificată în folosul omului, al civilizației. Cu chibzuință însă, iar prevederile recentului Pact Amazonic, programele guvernamentale ce privesc viitorul zonei dau certitudinea că acest actual „continent” al cooperării va rămîne în continuare și o importantă sursă de oxigen a lumii.

O lăudabilă inițiativă latino-americană a făcut astfel ca viitorul Amazoniei să nu mai constituie o problemă de imaginație.

DUMITRU AVRAM ■

Radiologia reportericească, sociologică a mitului

„fericirii în emigrație”

Editura Politică și-a îmbogățit palmaresul lucrărilor originale editate în acest an cu o carte de real interes — „In căutarea paradisiului” — semnată de scriitorul și publicistul N. Popescu Bogdănești, care, trăind pentru un timp, în calitate de corespondent de presă, în Europa occidentală, s-a întîlnit cu unul dintre fenomenele cele mai acute ale lumii capitaliste contemporane — migrația dezmoșteniților sortii spre locuri ce dau iluzia scăpării din contuziile provocate de mizeria și sărăcia specifice țărilor rămase în urmă.

Dotat cu un spirit de calmă și stăruitoare aplecare asupra domeniilor pe care le abordează, autorul lucrării a ales, credem, cele mai bune căi pentru intenția de a face radiografia așa-zisei „fericirii în emigrație”, punerea în paralel a faptelor de viață, cunoscute personal (multe dintre ele zguduitoare drame umane), cu datele sociologice, generalizatoare, și concluziile științifice aparținînd unor specialiști ai problemei. În acest fericit — să-i zicem „colaj socio-reportericesc” — realizat cu pricepere, rezidă, dealtfel, și meritul principal, valoarea de fond a cărții, care și-a propus de la bun început să fie o imagine a adevărului nud despre „paradisiul” sclavajului modern.

Ce imagine rezultă din această dublă oglindire?

„I-am întîlnit, scrie N. Popescu Bogdănești, pe „sclavii moderni” în felurite ipostaze — la Paris, la Marsilia, în zonele industriale ale Belgiei, la Londra, la Rotterdam, la Amsterdam, la Copenhaga, la München, la Luxemburg, în Elveția. Am încercat să le înțeleg psihologia, să descifrez mobilul despărțirii de propria țară și al plecării într-o lume străină. Situația lor este a unor „ademeniți” ce se trezesc zvrîliti fără menajamente în oscilațiile unei piețe a exploatarea acerbe.

Foarte interesante sînt datele pe care autorul le dă asupra meandrelor mișcării emigraționiste, Europa transformîndu-se după sfîrșitul celui de-al doilea război mondial din principala sursă eliberatoare de forță de muncă (circa 50 milioane de europeni au emigrat între 1800 și 1935 în teritoriile de peste mări) în principala forță de absorbție a mîinii de lucru (circa 14 milioane de „străini” lucrează acum în Europa de Vest!). „Un fenomen nou, încă necunoscut ca amploare în istorie, notează N. Popescu Bogdănești — migrația în interiorul continentului european — lua naștere pe fondul realităților de după cel de-al doilea război mondial. „Pionierii” acestui exod sînt italienii. După italienii aveau să urmeze spaniolii, portughezii, iugoslavii, grecii, turcii, irlandezii, nord-africani, negrii, antilezii, indienii, pakis-

tanezii...” Occidentul, vidat de forța de muncă bărbătească, după carnașul provocat de război, beneficiind de ofensiva „industrializării” pe fondul invaziei capitalului american, absoarbe ca un burete oameni și speranțe. Și tot ca un burete, care ascunde totul în interiorul său, fata occidentală pare să rămînă aceeași, adeseori foarte curată, în timp ce la prima apăsare mustirea contradicțiilor iese în evidență: jucînd un rol atît de important încît aproape nu mai poate fi concepută existența economiei vest-europene fără ei, absorbiții duc o viață de „robi ai lumii moderne”. „Totul este pentru ei — ne demonstrează foarte convingător autorul — o „problemă”: părăsirea familiilor; dificultatea limbii celei noi; adaptarea la noi medii ambiante; găsirea unei locuințe convenabile în primul rînd ca pret; brutalitățile poliției; lipsa de drepturi politice și indiferența și, adeseori, disprețul localnicilor; dar mai ales, problema însăși a locului de muncă și, legat de aceasta, statutul de „marginali” ce li se oferă ca oameni!”.

Degetul pe rană: Franța, de pildă, nu

Performanțe pe Himalaya

Cu puțin timp în urmă, Everestul, cel mai înalt vîrf din lume situat la 8.848 de metri, a fost escaladat succesiv de două grupuri de alpinisti: unul format din alpinisti din R. F. Germania, celălalt din francezi, condus de Pierre Mazeaud, în vîrstă de 49 de ani, doctor în drept. Ambele grupuri au reușit performanța ca, în cursul aceleiași zile, să se și întoarcă la baza de plecare, situată la înălțimea de 7.985 metri.

În luna mai a acestui an, cînd s-a sărbătorit aniversarea a 25 de ani de la cucerirea Everestului, au fost anunțate două premiere în Himalaya. Doi alpinisti — un elvețian și un vest-german — au atins unul din piscurile cele mai înalte ale masivului — Makalu, de 8.481 metri. Cei doi, ca dealtfel orice altă expediție, au fost însoțiți de un șerpaș, locuitor al acestei zone alpine, cunosător al potecilor spre crestele Himalayei. Altă expediție, formată din 16 japoanezi, a ajuns pe vîrfurile principale al muntelui Dhaulagiri, de 8.167 metri.

Prima expediție pe Himalaya a fost organizată în 1883, ea fiind condusă de englezul W. Graham pe vîrfurile Kabru, de 7.300 metri. Semnalul dat, alte piscuri se mesteau au fost apoi cucerite, unul după altul: vîrfurile Pionner Peak (6.858 m) în

anul 1892, Trisul (7.210 m) în 1907, vîrfurile Lenin (7.127 m) în 1928, Long-Song Peak (7.442 m) în 1930, Ninyag Gangkar (7.590 m) în 1932, Nanda Devi (7.816 m) în 1936. După aceea, a început o acerbă competiție pentru cucerirea „giganților”, cele 15 vîrfuri de peste 8.000 de metri. Timp de 16 ani cei mai buni alpinisti din lume au încercat în zadar să atingă vreunul din aceste piscuri înalte. Pînă în iunie 1950, cînd o echipă de francezi a ajuns la 8.078 de metri — vîrfurile Annapurna. Trei ani mai tîrziu, la 29 mai 1953, performanța mult visată: doi oameni, britanicul Edmund Hillary și șerpașul Tenzing Norgay cuceresc Everestul, sau Chomo Lungma, supranumit „acoperișul lumii”. Ceea ce nu înseamnă că în anii următori au lipsit performanțele. Drapelele cuceritorilor au fluturat apoi pe Nanga Parbat, la 8.125 metri, pe Cho-Oyu, la 8.320 metri, pe Kanchejunga, la 8.579 metri, pe Lohste, la 8.631 metri. Aventura pe Himalaya, mereu reînscutată, continuă. Cîțiva „uriasi” așteaptă să fie învinși: Ganesh Himal, Gauri Shawkar, Foot Naga etc.

EUGEN-FLORESCU ■

MONDO UMANO ?

Felurite performanțe

Există, o știm bine, multe știri care, odată citite, descresc frunțile, creează subit o reconfortantă stare și o evidentă bună dispoziție. Dar mai există, cum iarăși o știm, și alte multe știri după a căror lectură ne încruntăm brusc, dispărînd alte gînduri și preocupări, lăsînd loc unei ciudate stări de buimăcăală. Sigur, n-o să facem un curs sui-generis al comportamentului și reacției noastre la citirea unor știri, însă ce veți zice, stimate lector, aflînd cele scrise, recent, de un cotidian occidental? După ce preciza că „în ultimele două decenii cercetarea și proiectarea în domeniul războiului chimic au luat proporții, în S.U.A. fiind stocate cele mai mari cantități de arme chimice, acest ziar scria negru pe alb că (doar!) cîteva picături sînt suficiente pentru distrugerea populației unui oraș. Sînt performanțele celei mai recente generații de substanțe chimice-toxice-neurotoxice denumite și „agenți” neurotoxici, tot atît de sigure pentru distrugerea în masă ca și bombele atomice”.

Ce putem spune despre atare performanțe? Sînt ele necesare? Vor fi trecute ele vreodată în așa-numita Carte a recordurilor? Sau, altfel zis, cine va mai apuca să le includă?

O altă performanță este comunicată, de astă dată, de „Flight”: „Construirea rachetei „MX” va dura cinci ani și va costa aproximativ 7.000 miliarde dolari (!) O forță de circa 200-250 rachete ar putea rosta în timpul duratei de funcționare cu 25 miliarde dolari mai mult”. Știrea nu precizează cine va suporta aceste sume incredibile și, mai ales, prin ce mijloace vor fi ele obținute. În aparență, s-ar putea spune că e vorba de o problemă locală dar e suficient să ne gîndim la faptul că asemenea măsuri determină contramăsuri, că, în fapt, competitorii urmăresc o echilibrare a terorii cu toate imensele riscuri ce planează asupra lumii.

Dar tot ca o performanță este prezentat și noul submarin nuclear francez lansator de rachete care va fi construit în 1979: va avea, scrie „France Presse”, o capacitate de rezistență sporită la contramăsuri; va avea o capacitate de tragere mai rapidă, mai discretă de la o adîncime mai mare; sistemul de torpile va fi îmbunătățit; cel de navigație îi va oferi o precizie sporită și o mai mare autonomie datorită unor aparate de ochire și de cădere perfecționate, calculatoare cu performanțe mărite, o nouă centrală pe bază de inerție și o discreție acustică ameliorată. Cum nu se spune cît costă un astfel de „Inflexibil” ci doar că transformarea altor submarine pentru a avea aceeași performanță necesită aproape 200 milioane dolari — sau un miliard de franci — ne întrebăm, în schimb, ce altceva umanitar s-ar putea face cu acest miliard de franci? Soluții sînt multe și performanța constă, evident, în a reuși un tur de forță pentru acceptarea și aplicarea lor.

Cum se vede, în cazul unor asemenea performanțe, comentariile nu lipsesc. Și e firesc. Dar ce să spunem, citînd că, luna trecută, am aflat cu totală stupoare, trei tineri americani erau autorii unei noi performanțe care, nici mai mult, nici mai puțin, consta în furtul unui submarin nuclear american scoaterea lui din port și apoi transportarea în larg. Performanța fanteziei și acțiunii nu se oprea aici, ei voiau să-l ofere unor mari îndrăgostiți (!?) de asemenea amintiri! Dacă știrea ar fi fost difuzată la 1 aprilie am fi bănuț că e vorba de o farsă în genul celei care, anul trecut, l-a făcut să creadă pe un scriitor cunoscut că există o piramidă subacvatică în zona Triunghiului Bermudeilor ce seamănă leit cu cele egiptene. Dar, cum F.B.I. a anunțat cu lux de amănunte că submarinul vizat se numește USS Trepang și are baza la New London, totul poate fi crezut. Era un plan amplu, concret, cu măsuri precise, cu variante — o performanță a îndrăzneții, cum recunoștea un specialist. Nu credem că e cazul să ne întrebăm ce se întîmpla dacă planul reusea, ci mai curînd ce aventură stranie și cu implicații greu definibile ar fi provocat intenția respectivilor de a provoca serii de explozii, de a crea confuzie și de a bloca deplasarea altor nave. Poate o performanță a supremei stupidități.

DUMITRU CONSTANTIN ■

R. A.

Să nu-l uităm pe „nemuritorul” Ilie Năstase!

Deși trecut, nu-i așa, de cea dintâi tinerețe sportivă. Ilie Năstase continuă să fie în atenția amatorilor și comentatorilor de tenis de pretutindeni, și unii și alții fiind în continuare captivați de talentul și perseverența campionului român. Recent, în editura londoneză Aidan Ellis, cunoscutul specialist britanic Richard Evans a tipărit o monografie dedicată asului bucureștean. Cartea numără aproape 260 de pagini și are drept titlu un singur cuvânt, „Năstase”, nume de jucător și capitol în istoria tenisului. Scrisă după o minuțioasă documentare, monografia prezintă secvențe mai noi din cariera jucătorului, înregistrate cu obiectivitate, dar și cu o doză detectabilă de simpatie, ea încheindu-se cu palmaresul lui Ilie Năstase, semnificativ pentru valoarea de excepție a campionului nostru. Astfel, la data redactării volumului, aproape sigur în primăvara acestui an, Năstase deținea grăitoare scoruri favorabile la mulți dintre marii animatori ai courtului, 16-7 cu Connors, 16-8 cu Kodes, 9-2 cu Laver, 16-7 cu Orantes și așa mai departe, singurul „meci pierdut” fiind, la timpul respectiv, cel cu Rosewall, 3-6.

O altă confirmare, dacă mai era nevoie de așa ceva, a clasei a celui care a fost desemnat în mai multe rânduri, drept cel mai bun sportiv al României, ne-a sosit, nu demult, de la Paris. Intitulându-și cartea „Cei mai buni din tenis. De la Rosewall la Borg”, Michel Sutter îi clasifică pe cei mai buni jucători din istoria tenisului în 3 categorii, „nemuritorii”, „vedetele” și „campionii”, făcând 50 de biografii sumare. Alături de Laver, Hoad, Gonzalez, Borg, Connors, Rosewall, Trabert, Kramer și Newcombe, Năstase e inclus în primul grup, al „nemuritorilor”, în vreme ce, de pildă, Drobny, Villas sau Santana apar între „vedete”, iar Okker, Orantes sau Panatta își află locul printre „campionii”.

La această oră, la care Ilie Năstase evoluează tocmai în îndepărtata Japonie, ducând mai departe faima numelui său și faima sportului românesc, vă invităm odată în plus, stimați cititori, să nu-l uitați și să-l însoțiți numai cu gânduri bune și urări de succes.

Time out

● Marele maestru român Florin Gheorghiu se numără printre protagoniștii Olimpiadei de șah de la Buenos Aires. Jucând la prima masă, adică înfruntând cei mai redevabili adversari, Gheorghiu a înregistrat, până la ora alcătuirii acestor rânduri, un procentaj foarte bun, nepierzând nici o partidă, remizând, între alții, cu fostul campion mondial Boris Spaski. Ce păcat că ceea ce adună cu mîgălă Gheorghiu, irosesc cu generozitate Subă și Ghindă! ● Strict autentic, din ultimul număr al ziarului județean „Steagul roșu”: „...la Plum-buita, un hulișan, în vâzul tuturor, a alergat după arbitrul Gherman Gherasin, amenințându-l cu cuțitul. Mai iute de picior, arbitrul s-a ales doar cu o aspră palmă peste față și cu spaima produsă!! Firește, echipa locală a fost exclusă din campionat, dar ce s-o fi întâmplat cu hulișanul? ● 40 de persoane participă la un curs de masori, inițiat de Centrul de perfecționare al C.N.E.F.S. în colaborare cu I.E.F.S. Cu asta, sportul nostru a rezolvat o problemă. Mai rămîn alte citeva ● Singura antrenore de rugby din lume se numește Mariana Lucescu. Ea locuiește la București și antrenează echipele Școlii sportive 2, cu care a câștigat, în repetate rânduri titlul de campion național de juniori ● Din cite sîntem informați, mai mulți dintre foștii antrenori ai asociației de fotbal C.S. Botoșani, Gută Tănase, Mircea Nedelcu, Valentin Duță și, probabil, alții, nu și-au primit cărțile de muncă! Se zice că n-ar fi străin de toată această poveste contabilul șef Viorel Lungu ● Surprinde ora la care se dispută unele din partidele primei noastre divizii de rugby. Astfel, miercură trecută, Grivița și Știința Petroșani au început, pe „Parcul copilului”, la ora 10,30! Au câștigat oaspeții, făcînd astfel un frumos cadou conducătorului lor, Aurel Suciu, care împlinea, în ziua respectivă, 43 de ani ● Echipa fe-

„Atletismul nostru, bogat în individualități, bogat în talente, e deficitar la capitolul mentalitate”

— Tovarășe profesor Nicolae Mărășescu, poate că ar fi normal, provocîndu-vă la această discuție, să încep prin a vă întreba ceva despre eleva și soția dumneavoastră, Natalia Mărășescu, multiplă campioană de fond, atletă de clasă mondială. Numai că am să procedez altfel, rugîndu-vă să le spuneți cititorilor cine sînteți, de unde veniți și unde vă duceți. Poftim?

— Am s-o iau de mai tirziu, din clipa cînd consider eu că as putea spune ceva de interes mai larg. Am făcut, pe timpul liceului și al facultății, triplu-salt, probă care mi-a adus o oarecare consacrare în atletism și titlul de maestru al sportului. Apoi, după o perioadă în care am funcționat, aproape 5 ani, ca documentarist în C.N.E.F.S., devenind membru în Asociația internațională a statisticienilor de atletism și autor al citorva cărți de specialitate, am fost numit antrenor federal La F.R.A., am rămas 12 ani, muncind, îmi place să cred, sirguincios, dar avînd rezultate cînd mai bune, cînd mai rele. Din octombrie 1977 lucrez în cadrul Clubului sportiv municipal din Craiova. Echipa Doljului a promovat, în această toamnă, în prima divizie de atletism a țării. Cam asta ar fi.

— Care ar fi, rezumînd, motivele pentru care ați plecat de la federație?

— Să zicem că principalul motiv a fost acela de a demonstra, mie însumi și altora, că pot lucra și în afara organismului federal, cu rezultate la fel de bune.

— De ce „să zicem”?

— Pentru că au mai existat și alte motive, asupra cărora e mai bine să nu discutăm. De acord?

— Am altă soluție? N-am, așa că să ne oprim, măcar pentru un minut, la Craiova. Care e atmosfera acolo, ce șanse are atletismul craiovean să se impună pe plan național?

— Spunînd că am găsit la Craiova un cadru minunat pentru atletism, nu-mi fac decît datoria. Organele locale, de partid și de stat au sprijinit și sprijină pe toate căile dezvoltarea atletismului, disciplina care prinde în Dolj rădăcini din ce în ce mai solide. Dealtfel, spre a răspunde prin fapte acestui sprijin, substanțial și permanent, întregul nostru colectiv, sîntem cu toții 18 antrenori, s-a străduit să scoată atletismul local din anonimat. Muncind cu rîvnă, cred că am reușit chiar mai mult decît atât. Nepunînd la socoteală recordurile și titlurile Nataliei, în 1978, atletismul doljean a bătut, la juniori și seniori, 12 recorduri naționale și a dobîndit, la respectivele categorii de vîrstă, 20 de titluri de campioni. E ceva, nu-i așa?

— Este. Vă rog să continuați.

— Ne-ar trebui o sală, dar am convingerea că, nu peste multă vreme, o vom avea. La Craiova, lucrează în atletism, cu trager de inimă și pasiune, o serie de antrenori tineri, Fane Ciocă, Ștefan Popescu, Mihai Nistor, alții, care și-au canalizat eforturile spre depistarea și creșterea precoce a talentelor, devenite azi nume respectate pe plan național și chiar mai departe. Craiova are, la juniori, cîțiva campioni balcanici, născuți și învățați să alege sau să sară în orașul natal. Venînd aici, unde m-am acomodat de minune, cred că am luat o decizie cu adevărat nimerită. Pentru mine și pentru Natalia deopotrivă.

— Am făcut ce-am făcut și tot la Natalia am ajuns! Dacă tot sîntem aici, m-ar interesa să știu ce părere are antrenorul Nataliei despre anul competițional 1978 al elevei sale. A

respondent al revistei noastre ne atrage atenția cite valuri au trecut, în vremea din urmă, peste divizia secundă, supusă mereu altor restricții! În 1973, bunăoară, s-a hotărît să fie admisi maximum 3 jucători peste 27 de ani; în 1974, s-a adăugat amendamentul unui jucător peste 25 de ani; în 1976 s-a stabilit obligația fiecărei echipe de a avea minimum 2 voleibaliști sub 20 de ani; în 1978, numărul acestora a fost mărit la 3, el urmînd să crească, în lumina ultimei decizii, pînă la 6. Nu credeți, întreabă scrisoarea în final, că federația lasă impresia că a pierdut ceva și nu mai găsește? Știm noi ce să mai zicem! ● Cîștigînd internaționalele Italiei, la Roma Maria Alexandru a probat că rămîne una din cele mai bune jucătoare de tenis de masă din lume ● Participanții la cursul de perfecționare a antrenorilor de fotbal inaugurat recent de F.R.F., au asistat, sîmbătă, la meciul Rapid — Gaz metan Mediaș, pe stadionul „Republicii”, partidă în care, îndeosebi după pauză, liderul a jucat foarte slab. Apropo de asta, dorim să-l informăm pe această cale pe colegii de la „Sportul” că participanții la curs nu vor primi, la încheierea lui, diplome de antrenori! Între altele, pentru simplul motiv că le au ● Steaua și Dinamo se distanțează în campionatul de hochei. Asta da surpriză! ● Fostul antrenor federal Octavian Popescu activează în prezent în cadrul C.N.E.F.S. București, conducînd un centru de selecție pentru copii și juniori ● Dacă e să-i dăm crezare lui Dumitru Gheju din Caransebeș, str. Potocului 29, C.J.E.F.S. Caraș-Severin n-a luat în considerare contestația — legală și argumentată — introdusă de C.P.L. în meciul cu C.F.R., întîlnire în care ultima grupare a

fost unul bun, a fost unul de tatonare, a fost unul rău?

— Aș zice mulțumitor, deși putea fi mai bun. În '78, Natalia a obținut un titlu mondial, la cros, cu echipa, un loc secund în aceeași competiție, la individual, 3 medalii de argint la europene, între care unul în sală. Tot în sală, a bătut recordul lumii pe 1500, cu 4:05. În aer liber, deține a treia performanță din toate timpurile. A mai stabilit 6 recorduri naționale și a devenit dublă campioană a „Daciadei”. La 7 octombrie, româncă Natalia Mărășescu, deținătoarea în continuare a recordului mondial oficial, validat de I.A.A.F., pe o milă, 4:23,08, a primit la Catania, în Sicilia, Trofeul „Sole Mare” și titlul de cea mai bună aler-

A venit frigul, dar Natalia se antrenează de zor. Spre a deveni campioană olimpică la Moscova, „visul de aur al familiei Mărășescu”, ea știe că are de acoperit, anual, cel puțin 5000 de kilometri! În atletismul de azi și, mai cu seamă, în cel de miine, nimeni nu mai poate conta numai pe talent. E nevoie de muncă, de muncă și iar de muncă.

gătoare a anului din Europa, de fapt, țînd cont că la fond America stă mai slab, de cea mai bună alergătoare din lume în 1978. La masculin, onoarea respectivă a revenit italianului Ortiz, campion european pe 5000 și vicecampion pe 10000. Cum ziceam, un bilanț mulțumitor.

— Nu cumva sînteți, sau vreți să păreți, prea exigenți?

— Nu vreau să par. Sînt. Mă număr printre adepții muncii fără răgaz și fără menajamente, ai atletismului total, dacă se poate spune așa. Din acest punct de vedere, atletismul nostru, bogat în individualități, bogat în talente, e deficitar la capitolul mentalitate. Nu se muncește suficient și, în general, se începe tirziu. În alte țări, copiii vin pe stadion de la 8 ani; la noi, ei se apucă de atletism pe la 12, cel mai devreme. Apoi, încercăm să recuperăm handicapul, dar mulți dintre atleții noștri fie că se plafonează, fie că se sperie de greutate. În altă ordine de idei, pentru că tot m-ați provocat, planuri avem, dar nu le aplicăm cu consecvență. Selecția, în general bună, nu e finalizată, tocmai pentru că elevii și juniorii nu sînt puși la muncă. În două vorbe, cred că atletismul nostru îi lipsește o mai bună organizare a activității. Se vorbește mult și se face puțin, de-aia sîntem antrenați, cu citeva excepții, pe o curbă descendentă.

— Ce propuneți?

— Muncă, muncă și iar muncă! Dealtfel, din primăvară, Natalia se antrenează după o metodă nouă, cu 4 antrenamente pe zi, cu mărirea volumului de lucru pînă la limita maximă, mergînd pînă la acoperirea a peste 5000 de kilo-

metri pe an, dîncolo de tot ceea ce au admis vrcodată specialiștii fondului, iar rezultatele n-au întîrziat. În cazul ei, ca și în acela al Fiței Lovin, Cîndva scoasă din lot și trecută pe linie moartă, taxată de unii drept sfîrșită pentru atletismul de performanță, Fița a făcut progrese deosebite, ajungînd între primele 10 alergătoare din lume. Ceea ce am încercat și, în bună măsură, am reușit cu ele, voi încerca din această iarnă cu Dan Betini, căruia îi prevăd un viitor strălucit. Terminînd, recent, Institutul de învățămînt superior din Oradea, Dan a fost repartizat ca profesor la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova.

Cu puțină vreme în urmă, ne-am apucat de treabă și, judecînd după calitățile sale remarcabile, sînt sigur că va ajunge, cit de curînd, în elita mondială a alergătorilor de 3000 de metri obstacole.

— Îi dorim și noi același lucru. Altcuiva. Ce fac acum elevii dumneavoastră, tovarășe profesor? Se odihnesc?

— Nici vorbă! Se antrenează, Natalia și ceilalți au avut o pauză activă de 3 săptămîni, petrecută la Eforie Nord, pentru recuperare și recreare. Dar pauza s-a încheiat și ei au trecut la muncă. 1979 va fi, cu siguranță, un an competițional foarte dificil, pe care avem obligația să-l pregătim cu maximum de atenție.

— Anume?

— Natalia, de pildă, va lua startul în cel puțin 5 concursuri de anvergură, în care va trebui să-și păstreze pozițiile cucerite pînă acum și chiar să le depășească. În februarie, la Viena, va alerga la europenele de sală. În martie, va participa la mondialele de cros de la Dublin. Vor urma concursul preolimpic de la Moscova, în iunie, Cupa Europei de la Torino, în iulie, mondialele universitare de la Mexico, în septembrie, alte întreceri. Dorim să nu facem nici o greșală în '79, an preolimpic, în decursul căruia vom pune la punct strategia după care, la Jocurile Olimpice de la Moscova, vom ataca titlul pe 1500, visul de aur al familiei Mărășescu. Pentru a ajunge acolo, Natalia nu mai are mult, dar mai are ceva. Urmărim îmbunătățirea finisului, capitol la care Natalia a stat mai prost, negăsind totdeauna resurse spre a răspunde atacurilor adversarelor, pierzînd pe ultimii metri curse pe care le-a condus autoritar și pe care se părea că le va cîștiga. Pe acești ultimi metri, vom petrece toată iarna care ne stă în față și, dacă va fi nevoie, și pe cea viitoare.

— Calculînd, ajung la concluzia că, la Moscova, Natalia Mărășescu va avea 28 de ani. Va mai putea ea, oare, să ne ofere un titlu olimpic?

— De ce nu? Vă înșelați dacă credeți că va fi prea bătrînă! Probele de fond aduc, de regulă, deplina consacrare după vîrsta Nataliei de la Olimpiadă, spre 30 de ani. Uneori, vezi cazul Ilenei Silai, și mai tirziu. Dar majoritatea fondistilor cu renume, o Braghina, o Hoffmeister, un Clarke, un Kuț, un Keino, mai știu eu cine, au atins cota maximă a performanței în partea a doua a carierei. Țineți minte de la mine, fondul e o alergare de maturitate.

— Vă promit să țîn minte! O ultimă întrebare. Care credeți, tovarășe Nicolae Mărășescu, că e cel mai bun lucru din atletismul nostru de azi? Dar cel mai rău?

— Avem talente deosebite, dar trebuie îmbunătățit climatul. Sîntem, din păcate, prea comози. Nu muncim suficient.

folosit un jucător dublu legitimat! Asemnea atitudine ne surprinde, dat fiind faptul că, după cum se știe, Ilie Pătruică nu mai lucrează în cadrul organismului respectiv ● Campion național la categoria muscă, în 1976, boxerul Teofil Ghinea n-a mai apărut în ring cam de multșor. Se zice că el a fost suspendat de club, dar Steaua n-a comunicat nimic oficial ●

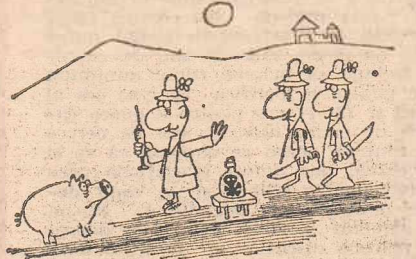
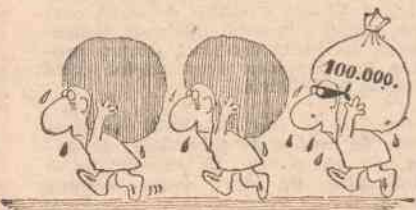
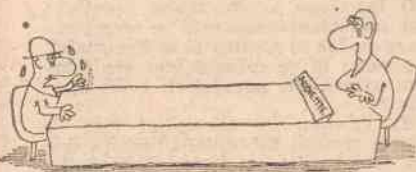
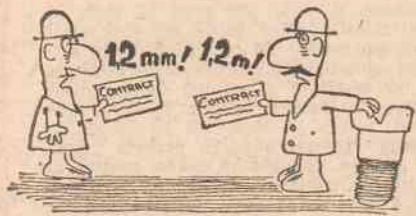

După victoriile Nataliei de la Strasbourg, tatăl campioanei continuă să primească felicitări, la telefon sau în scris. După cum se poate vedea în imaginea alăturată, deasupra măsuței telefonului se află, se putea altfel, un portret al minunatei noastre gim-

naste ● Scos de la Progresul, spre a face loc lui Viorel Popescu, cu care echipa a ajuns unde a ajuns, Dumitru Baboie antrenează în prezent pe T.M.B., frunța seriei a V-a a diviziei C ● Peste 1500 de tineri și tinere au luat parte duminică la deschiderea festivă a ediției de iarnă a „Daciadei”, desfășurată pe stadionul din Tîrgoviște.

Pagină realizată de OVIDIU IOANITOIA

RAICU

MIHAI MATEI

A fura cu sudoarea frunții

Am cunoscut, nu cu ani în urmă, ci cu câteva zile în urmă un individ ciudat, infolosit, rotofel, care bea șampanie din comerțul socialist și țuică de Văleni din surse proprii. Vă dați seama că după un asemenea amestec rotofelul s-a foarte bine dispus, s-a făcut roșu la față de-atita încredere în progres și a început să se laude, improvizând în dreapta și în stînga tot felul de aprecieri măgulitoare la adresa caracterului său, pivniței, familiei, situației financiare. De atita bunăstare se îngrășa văzînd cu ochii. Iși flutura în-continuu portofelul ca un strateg victorios drapelul, înfruntînd cu măreție gloanțele sutisoarelor:

— Eu cînd nu cîștig o mie de lei pe zi, îmi dau palme...

Ia te uită la el, mititelul, cojocelul, portofelul. Avea deci și scrupule morale, fiindcă altfel nu-i cădeau bine țuica de Văleni și șoricul de porc. Un vînt de autoexigență îi lumina chipul care altfel s-ar fi contopit organic cu șoricul pe care-l devora metodic.

— Cînd nu cîștig o mie de lei pe zi, îmi dau palme, uite așa, jap-jap, mă calc în picioare, țip la mine.

— Dar cum cîștigi dumneata o mie de lei pe zi, întreb eu cu vicleană modestie, dar și cu legitimă curiozitate.

— Eu fur cu sudoarea frunții. Ia te uită la el, mititelul, cojocelul, portofelul. Mai are și conștiința spiritului de sacrificiu! El nu fură oricum, el fură cu sudoarea frunții. Din ce în ce mai tulburat de amestecul dintre șampanie și țuica de Văleni, devine și foarte uman.

— Nu fur pentru mine. Eu nu-s de-ăla egoist, care fură pentru el. Dacă aș fi numai eu, m-aș rezuma la mai puțin. Eu sînt un om serios, eu fur pentru familie. Tot ce fur, eu aduc în casă, ei să se simtă bine, copilașii să trăiască mai bine decît mine, să cînte la pian. Fur pentru ăia mici, nici nu știu ce drăguți sînt, ce inteligenți sînt.

Nu zic că n-or fi drăguți ăia mici, nu zic că n-or cînta la pian, dar ce s-ar întâmpla dacă toți părinții ar fura pentru ăia mici?

Necunoscutul care fusese și el martorul acestei insalubre spovedanii, se arătă foarte mișcat, foarte tulburat de cele auzite. Derbedeul îi inspirase o profundă simpatie:

— Îi e greu și lui, încercă el într-un fel să alunge duhoarea țuicii de Văleni și a mărturisirilor atît de exacte. Nici lui nu-i e ușor, cît trebuie să se zbată, trăiește cu frica-n sin. Și-apoi și furtul e o muncă. Cere capacitate, efort și uneori chiar și cultură. Eu personal îl respect.

Necunoscutul, așa-numitul om de treabă, îl invidia cu o anume generozitate, el nu fura, el avea retribuție, n-avea harul ăsta, dar obiectiv îl admira și-i părea rău că nu poate să-i urmeze destinul.

Nu știu de ce, dar aveam convingerea că mila acestui om de treabă, lucra mină-n mină cu hoția geambașului orgolios, că la urma urmei, făcea parte din aceeași lume. Și ca să fiu sincer, mila aceasta bicisnică mi se părea mai rea decît hoția geambașului. Și, ca să fiu și mai sincer cu mine, ca să nu mă las ademenit de paradoxuri, mărturisesc că-n ultima analiză se contopeau, deveneau cam același fel de hoție.

TEODOR MAZILU

La adăpostul unor autorizații

ZAMFIR GLIGORE, din București, strada Frunțaș Poenaru Vasile, face parte din acea categorie de indivizi, pentru care munca și cinstea sînt noțiuni cu totul necunoscute. În schimb îl caracterizează abilitatea și îndrăzneala (a se citi viclenia) în inițierea și desfășurarea unor afaceri tenebroase de mari proporții, deosebit de rentabile pentru buzunarele proprii.

O fi cumva Zamfir Gligore vreun hărăzit al soartei căruia să-i fie dat a cîștiga într-o lună cît nu realizează alții în ani de zile? A moștenit el oare vreo comoară în Honolulu, încît să-i permită a trăi ca un nabab? Dacă nu poate fi vorba de nici una dintre aceste ipoteze, iluzorii de-altfel, atunci cum este posibil, cum îi este admis acestui semianalfabet care își rezumă semnătura la litera „Z” — inițiala prenumelui — să realizeze venituri incredibile?

În urma unor sesizări care indicau că Zamfir Gligore nu respectă prevederile legale referitoare la exercitarea meseriei prevăzute în autorizația de „prelucrare metal comun” — autorizație în baza căreia avea dreptul ca timp de 4 ore pe zi să confecționeze inele, cercei, agrafe și alte mărunțisuri, care se vînd prin bilciuri, în alte 4 ore fiind angajat ca lustragiu la Cooperativa „Deservirea” (unde n-a prestat nici o activitate de-altfel), în luna ianuarie i s-a făcut un control la domiciliu și la alte adrese unde stabilisem anterior că ar avea depozitată „marfă” obținută pe căi ilegale.

I s-au găsit atunci, la domiciliul său, la locuințele celor două fiice și într-o magazie închiriată de la Eugenia Tirnovean, pe strada Fr. Poenaru Vasile nr. 82, produse care depășeau cantitățile admise în autorizație, în valoare de... peste 800 000 lei. Tot cu acest prilej s-au mai găsit la domiciliul său valută deținută ilegal (4 156 dolari, 60 mărci R.F.G., 20 000 lire italiene, 550 zloți polonezi) și 750 grame argint industrial provenit din sustrageri.

Atît produsele respective cît și valuta și argintul industrial au fost ridicate în vederea confiscării, potrivit prevederilor legale.

Era de așteptat ca în urma unei asemenea măsuri — care, după opinia noastră de atunci, îi secătua posibilitățile materiale — cel în cauză să renunțe la afaceri și să practice eventual lustrageria, așa cum solicitase inițial Cooperativa „Deservirea”.

Pînă să i se verifice întreaga activitate ilegală, inclusiv relațiile cu diverși producători clandestini și alte elemente infractoare prin intermediul cărora procura materie primă, aflăm că Z.G. își continuă afacerile, încălcînd, ca și pînă atunci, prevederile legale (sub paravanul autorizației amintite, desfășura în realitate o intensă activitate de speculă).

O nouă percheziție domiciliară efectuată în luna mai se soldează cu ridicarea în vederea confiscării a unor produse în valoare de încă 300 000 lei, pentru ca în luna

ieșită să i se efectueze a treia percheziție domiciliară, cu care ocazie s-au ridicat pentru confiscare produse în valoare de 600 000 lei și suma de 150 000 lei — provenită, bineînțeles, tot din afaceri ilegale, iar infractorul a fost reținut pentru cercetări.

Comentariile ar fi de prisos dacă totul s-ar fi încheiat aici. Nu mai puțin revelator pentru pericolul social pe care îl prezintă asemenea indivizi fără scrupule este și cazul altui confrate de breaslă și complice în afacerile celui menționat și anume Victor Ionescu, tot din București, str. Dr. Nazarcea, tot posesor al unei miraculoase autorizații — dacă avem în vedere opulența ce poate fi realizată la adăpostul unei asemenea bucăți de hirtie cu trei rînduri, o semnătură indescifrabilă și o ștampilă.

Numai că, spre deosebire de Z.G. care a obținut autorizația în Capitală, celălalt bucureștean poseda o asemenea patașă eliberată de... Consiliul popular al orașului Tirgu Frumos (? !).

Formal, totul este în regulă, celor de la Tirgu Frumos nu li se poate reproșa nimic, pentru că VICTOR IONESCU a avut într-adevăr, la vremea respectivă o viză de flotant în orașul respectiv și tot acolo închiriasse, în schimbul sumei de 600 lei lunar, o cameră, unde chipurile își avea atelierul pentru exercitarea meseriei prevăzute în autorizație.

În realitate însă, beneficiarul documentului la care ne referim, eliberat la Tg. Frumos, trăia bine-mersi efectiv în București, unde prospera văzînd cu ochii — spre uimirea și indignarea tuturor celor care îl cunosc și nu pot concepe cum de i s-a dat unui asemenea individ posibilitatea să realizeze venituri atît de mari încît să-i permită luxul de a închiria în București, pe str. Alcea Secuilor, o garsonieră cu 600 lei (aici și-a adus fără forme legale și o concubină din provincie), plus camera de la Tirgu Frumos, unde, continua să plătească, de asemenea, 600 lei lunar, doar așa de „ochii lumii”, ca să-i poată menține autorizația făcătoare de minuni?

Aproape 2 000 lei pe lună doar chirii. Dar întreținerea concubinei care nu lucra nicăieri? Dar „Mercedesul” cumpărat cu 180 000 lei? Dar cele 350 grame aur găsite la percheziție? Dar marfa în valoare de 350 000 lei găsită fără forme legale? Ca să nu mai vorbim de chefurile costisitoare, de multe alte cheltuieli fabuloase pe care numai un individ care cîștigă bani mulți fără muncă și le poate permite.

Ne întrebăm uneori de unde are x..., ce învințește y..., cum este posibil ca z...

Și iată că unul ca ZAMFIR GLIGORE, un lustragiu fictiv, un bișnițar cu patașă numită „autorizație”, un semianalfabet ajunge milionar, slădează munca, cinstea, legile și morală într-o societate în care etica și echitatea sînt la ordinea zilei, însuflețesc mase de oameni.

MIHAI GROZAVU

CRONICA ȘOSELEI

Merită un bibelou un asemenea preț?

A împopoțona mașina cu fel de fel de perdeluțe, zorzoane, mîini mișcătoare, schelete miniaturale, fructe și zarzavaturi din plastic, a lipi pe geamurile mașinii diverse abțibilduri, înseamnă fără îndoială o dovadă de prost gust. Dealtfel, tot mai mulți automobiliști renunță la astfel de artificii în favoarea centurilor de siguranță, a oglinzilor retrovizoare laterale, a farurilor bine reglate și a celor de ceață.

Dar nu aspectele de ordin estetic sînt cele mai importante, ci considerente de siguranță a traficului. Zorzoanele, zarzavaturile și fructele miniaturale împieteză asupra vizibilității, distrag atenția celor de la volan și celor care rulează în spațiile împopoțonate și sînt curioși să distingă ce „noutăți” mai atîrnă pe mașini. Un bibelou atîrnat de oglinda retrovizoare care îți pendulează pe parbriz sute de kilometri, te obosește fără să-ți dai seama.

Mai sînt și alte implicații. Zilele trecute, Lazăr Buzdugan, muncitor la Combinatul chimic-Craiova a plecat cu autoturismul Dacia 1300 proprietate personală de acasă — cartierul Brazda lui Novac — către locul de muncă.

L. B. era cunoscut ca un șofer serios. Nu obișnuia să consume alcool, circula cu viteze rezonabile și manifesta politețe față de ceilalți participanți la trafic chiar dacă aceștia se aflau la ghidonul unor motocicletă, motorete sau biciclete.

Cînd lucra în schimbul de noapte toate

locurile autoturismului erau ocupate de colegi de muncă. Șoferul nostru îi făcea plăcere să transporte tovarășii săi la lucru. În plus, avea cu cine să schimbe câteva vorbe de acasă pînă la combinat.

L. B. nu-și împopoțona mașina, la un singur bibelou însă ținea, un felinar miniatural, agățat de oglinda retrovizoare. Era un fel de mascotă cu care conducătorul auto se mîndrea și de care nu voia să se despartă.

În seara cu pricina o frinare bruscă a expedit micul felinar pe podeaua autoturismului, iar L. B. a încercat să recupereze bibeloul. Prima tentativă nu a reușit însă. A repetat mișcarea aplecîndu-se spre podea, trăgînd înconștient și volanul spre dreapta.

Pentru a pierde controlul mașinii nu e nevoie de prea multe secunde. În câteva clipe mașina practic necondusă de pilotul ei a ajuns în bordura din dreapta a trotuarului. Șoferul s-a speriat și a virat brusc la stînga. Nu a mai reușit să stăpînească însă mașina. Autoturismul necontrolat a intrat într-un pom ornamental și apoi pe rînd a acroșat încă trei arbori de pe aceeași parte. Pilotul a primit lovitura în plin, decedînd pe loc. Ceilalți pasageri s-au ales cu leziuni ușoare.

Mașina nu rula cu viteză mai mare de 50 km pe oră.

Pilotul cuminte, avea mașina bine pusă la punct, rula cu viteză ponderată, toate condițiile pledau pentru o deplasare în

siguranță. Și totuși un om serios, prudent, un pilot nu foarte experimentat, dar nici un șofer lipsit de calitate și-a pierdut viața. Pentru ce? Pentru că nu a ținut seama de o cerință elementară: la volan nu e altceva mai important decît urmărirea drumului, concentrarea atenției numai și numai asupra circulației.

Un autoturism Dacia 1300 se deplasa de la Brașov spre Odorheiu Secuiesc. La volan, o tinărie femeie, pasagera pe locul din față dreapta tot o reprezentantă a sexului frumos. Mașina bine pusă la punct, înzestrată în plus cu un modern casetofon. Timpul frumos, asfaltul uscat, într-un cuvînt condiții optime de călătorie.

Șoferița melomană, nemulțumită de calitatea muzicii își concentrase la un moment dat atenția mai mult spre casetofonul montat într-un loc nu prea accesibil pentru pilot.

Văzînd-o trebulînd prea insistent la casetofon, pasagera a sfătuit-o — deși profană în conducerea auto — să fie a-

tentă la drum, că nu se va întimpla nici o nenorocire dacă nu vor asculta muzică.

Șoferița n-a dat curs recomandării continuînd să se ocupe de casetofon. Nici pasagera n-a mai insistat. Și-a scos banii destinați pentru cumpărături și a început să-i numere. S-a ajuns astfel la o situație critică, cînd nici șoferița și nici pasagera, fiecare ocupate cu treburile lor, nu mai urmăreau drumul. Pe nesimțite mașina a început să devieze spre stînga. În câteva secunde necontrolată a intrat în plin în parapetul unui podet. Tinăra șoferiță a decedat pe loc.

Să nu credeți că asemenea cazuri sînt singulare. În fiecare zi, doi pînă la cinci piloți își pierd viața în asemenea circumstanțe. Oameni tineri, cu viitorul în față, specialiști cu experiență îndelungată își pierd viața în mod stupid pentru simplul motiv că nu înțeleg, repet, că pilotarea mașinii este incompatibilă cu neatenția chiar și pentru câteva secunde.

Colonel VICTOR BEDA

— Să începem cu esențialul. Concret, în ce măsură — la Facultatea de biologie-geografie-geologie și la Centrul de cercetări biologice din Iași — s-a realizat integrarea învățământului cu cercetarea și producția?

— Prima etapă a constituit-o latura organizatorică și anume integrarea organică, într-un singur tot, a celor 190 de cadre de cercetare, tehnicieni și muncitori aparținând C.C.B. Iași în colective unice, pe specialități și profiluri ale cercetării și învățământului, alături de cele 89 cadre didactice și de cercetare din cadrul facultății, de cei 44 studenți din anii terminali (numai o parte dintre aceștia) și de cei 7 biologi ce aparțin grupei de specializare în domeniul biologiei medicale. La baza acestor reuniri de forțe stau: laboratoarele unice pe profiluri și specialități; o tematică de cercetare unică, în totalitatea ei contractată cu terți, tematică ce se ridică la valoarea de peste 10 milioane lei; aparatură, materiale și chimicale folosite în comun; un număr de laboratoare cu folosință multidisciplinară (gaz-cromatografie, citogenetică, fermentație, radio-biologie, combatere biologică); posibilități evidente de aprofundare a cercetărilor, de urmărire — în sectoarele productive — a eficienței cercetărilor pe care le efectuăm, a felului cum rezultatele obținute se aplică în practică și cu ce randament; stringerea legăturilor cu producția, cu potențialul uman valoros existent aici, potențial ce se caracterizează prin experiență profesională, tenacitate și disciplină. În ultimă instanță, dacă se poate spune astfel integrarea a contribuit la creșterea prestigiului celor două instituții, la creșterea solicitărilor privind contractarea unor noi teme de cercetare sau amplificarea celor existente de către beneficiari, la creșterea eficienței învățământului, a procesului de educație a studenților, la pregătirea viitorilor absolvenți pentru producție, pentru viață.

— Ar fi binevenite câteva precizări privitoare la secția de genetică. Aici, cum operează integrarea?

— Colectivul de genetică pe care îl conduc este format din cinci cadre didactice, treisprezece din domeniul cercetării, șapte biologi din cadrul grupei de specializare, nouă studenți din anii III și IV și opt studenți ce activează în cadrul celor două cercuri științifice studentești (Cercul de genetică umană și Cercul de citogenetică vegetală); un total de 42 de cadre. Activitatea de cercetare a întregului colectiv este focalizată asupra unui număr de 4 teme cuprinse în trei contracte (pentru anul 1978): trei teme în planul departamental și o temă în planul de stat. Valoarea acestor contracte se ridică la suma de 790 000 lei. Contractul încheiat cu Academia de Științe Medicale stipulează cercetarea a două teme și anume: „Hemoglobinopatiile ereditare umane” și „Malformațiile congenitale la om”. Cercetările menționate au drept scop și rezolvă problema principalelor hemoglobinopatii și malformații congenitale la populațiile umane de pe teritoriul Moldovei, frecvența acestora, cauzele care le determină; toate acestea în scopul îmbunătățirii stării de sănătate a populației cit și în enunțarea — de către specialiștii din rețeaua sanitară — a unor măsuri profilactice și de tratament. Contractul încheiat cu M.E.I. are ca temă „Studiul genetic al producătorilor de vitamină B-12”. Contractul încheiat cu Fabrica de antibiotice Iași, pe o durată lungă, abordează două teme, respectiv două direcții de cercetare și anume: ridicarea potențialului de biosinteză a producătorilor de vitamină B-12, precum și a microorganismelor producătoare de tetracicline. Scopul acestor cercetări constă în — fapt cuprins și în contract — creșterea productivității industriale cu 25—35 la sută. Pentru anul 1979 valoarea contractelor se ridică la suma de 2 000 000 lei. Creșterea valorică a contractelor se justifică prin dezvoltarea cercetărilor la temele deja enunțate, cit și prin contractarea de noi teme. Rezolvarea temelor la cote calitativ superioare ne-a obligat la organizarea unor laboratoare cu profiluri bine conturate: laboratorul de citogenetică umană, laboratorul de genetică medicală, laboratoarele de genetică microorganismelor, laboratorul de enzimologie, laboratorul de biochimie medicală; spațiile profilate — cu aparatură corespunzătoare — pe specialități tehnologice, cum ar fi: camera de extracții și gaz-cromatografie, camera de fluorimetrie și spectrofotometrie cu absorbție atomică, camera pentru linii electrolitice, camera pentru colorimetrie și spectrofotometrie în UV, camera pentru ultracentrifugare, spațiile pentru fermentare, agitare și sterilizare.

— Pe vremea studenției dv., și-a mea, cursurile litografiate erau lucruri ra-

Corneliu C. Zolyneak. Născut la 19 iunie 1928, în Pașcani. În 1953 absolvă Facultatea de biologie a Universității „A.I. Cuza” din Iași. În 1965 obține titlul de doctor în genetică, specialitatea radiogenetică la Universitatea ERNST-MORITZ-ARNDT din Greifswald, R.D. Germană. În 1975, doctor docent în biologie. A publicat 74 lucrări științifice. Profesor din 1970; conducător de doctoranzi, specialitatea genetică; din 1969, decan al Facultății de biologie-geografie-geologie din Iași; director al Centrului de cercetări biologice din Iași. Conduce și îndrumă secția de specializare în domeniul biologiei medicale, al genetei umane, pregătind cadre pentru sectorul medical. Membru de partid din 1957. Membru al Comitetului județean P.C.R. Iași. Decorat cu cinci medalii și Ordinul Muncii clasa a III-a.

re. Ca să nu mai vorbim de cele tipărite. Care-i acum situația la acest capitol?

— La facultatea noastră a devenit lege ca fiecare cadru didactic de predare să aibă cursul litografiat sau tipărit în bibliotecă. Activitatea de laborator, la fiecare disciplină, se desfășoară pe baza Caietelor de lucrări practice litografiate. Părerea mea este că având cursul în bibliotecă îți poți moderniza conținutul, de la an la an, predarea în așa fel ca fiecare generație de studenți să fie „mindră” că tot ce au auzit ei le aparține și astfel, în contextul politicii privind acoperirea cu cursuri proprii a fiecărei discipline din planul de învățământ, am ajuns la convingerea că existența unor dicționare la disciplinele cu pondere în pregătirea studenților noștri este deosebit de eficientă. Cunoașterea, spre exemplu, a terminologiei genetice, pe lângă ce instruieste pe student în specialitatea respectivă, îi facilitează înțelegerea deplină a unor tratate, lucrări de specialitate sau chiar a acelor lucrări, de strictă specialitate, scrise în limbă străină pe care studenții nu le prea stăpinesc. Ca să-mi verific valabilitatea celor gândite, am scris pentru studenții mei — primii beneficiari ai profesiei mele și cel mai sensibil barometru al eficienței și calității învățământului — în colaborare și pe picior de egalitate sub aspectul contribuției cu dr. Ion I. Băra și dr. Gogu I. Gheorghiu, un Dicționar de genetică în care prelucrem și aplicăm, pe parcursul celor 540 pagini, termeni genetici, parte din ei ilustrați și printr-o iconografie adecvată.

— Am întâlnit absolvenți contrariați la repartizarea lor în cimpul muncii. Ce se întâmplă cu absolvenții grupei de specializare în domeniul biologiei medicale? Imi inchipui că, mulțumită ultraspecializării, sint oameni cu o șansă de realizare profesională în plus.

— Deși îi specializăm în probleme de biologie medicală, de genetică umană, hematologie, histologie și histochimie, serologie, explorări endocrine și funcționale etc., la terminarea specializării sint repartizați în învățământ; dar nici măcar în cel medical sau cu profil de biologie. Avem și continuăm a construi

Mă conduc după un principiu încă nescris în Codul Muncii

spitale județene și orășenești moderne, clinici pe diverse profiluri, dar mă întreb: cine face în cadrul acestor unități spitalicești citogenetică umană, teste genetice în sprijinul medicinei legale, cine concurează la acordarea „sfatului genetic”? În cite spitale sau clinici avem — deși nu se concepe ca în prezent să nu existe — laboratoare de citogenetică umană? Absolvenții grupei de specializare din acest an, instruiți și pregătiți, teoretic și practic, la nivelul clinicilor și spitalelor în probleme de citogenetică umană, hematologie, histologie și histochimie etc. — absolvenți care au scris un Caiet de lucrări practice de biologie medicală, în trei volume, singurul de acest gen din țară, care au lucrat efectiv la realizarea contractelor încheiate cu Academia de Științe Medicale, care au comunicat și publicat lucrări științifice în acest domeniu, care au fost premiați în țară și în străinătate pentru această activitate — sint încadrați ca profesori (Gușu Doina, Liceul industrial Electro-Timșoara, Timișoara; Truță Elena, Liceul Platforma Măgurele, București; Grama Violeta, Liceul Agroindustrial Teaca, Bistrița-Năsăud s.a.), deși în rețeaua sanitară sint locuri și e nevoie de ei. Mă întreb este eficient, echitabil, răspunde această repartitie dictonului „Omul potrivit la locul potrivit”? Cred că nu!

În altă ordine de idei — dar tot o problemă de cadre — e nevoie de mai mult curaj la încadrarea tinerilor cu o pregătire temeinică, dornici de a se dedica științei și de a se afirma. Consider că pentru un biolog recomandat de către Consiliul profesional pentru învățământ și cercetarea științifică cel mai adecvat loc de producție este învățământul superior, sau ca biolog, cadru auxiliar, într-un institut de cercetare. La aceasta s-ar mai adăuga, după părerea mea, pentru activitatea de cercetare, absolvenții de la agronomie, zootehnie și medicină veterinară care fac practică productivă efectivă în ferme model, absolvenții unor facultăți din cadrul institutelor politehnice, care au ateliere de producție bine utilitate și organizate și cu producție pe bază de plan, absolvenții unor facultăți de farmacie, care au în dotare stații-pilot de producere a medicamentelor etc. Un absolvent de biologie de la facultate: noastră, facultate integrată în mod organic cu Centrul de cercetări biologice, încadrat în învățământ pentru a-și efectua stagiatura de trei ani, este recuperabil mai greu pentru cercetare sau, în anumite situații, acest lucru devine aproape imposibil. Afirm cu toată răspunderea că, în momentul de față, cel mai îngrijorătoare problemă pe linia cadrelor este îmbătrânirea acestora, lipsa unei succesiuni de generații pe vîrste. Ceea ce trebuie să dea mult de gînd și să declanșeze măsuri eficiente este faptul că golul existent între ultimul încadrat în învățământ, la facultatea noastră, secția biologie, se mărește continuu.

— Ați făcut o specializare în străinătate și conduceți o secție de specializare, unică, în felul ei, în țară. Care vi-s părerile despre specializări, în general?

— Sint de părere că specializările în străinătate trebuie efectuate numai de către specialiștii care au reușit să acumuleze tot ce s-a făcut în țară în domeniul respectiv, iar așa-zisele documentări, de 14—30 zile, numai de către conducătorii autentici ai unor direcții de învățământ și cercetare, conducători de colective, cadre cu autoritate profesional-științifică recunoscută. În această problemă nu se justifică rotirea sau principiul „de dorit să meargă toți”. Înainte de a trimite în străinătate să epuizăm tot ce este autohton în specialitatea sau domeniul de activitate al fiecăruia. Să fiu bine înțeles: specializare sau documentare în străinătate, în urma acestui impact între specialiști, înveți dar arăți și ce știi și este bine, consider eu, pentru prestigiul învățământului și cercetării noastre științifice, în anumite situații, să fim mai înțelepți. Cînd merg în străinătate — ca de fapt și în țară, în astfel de situații — prefer confruntarea științifică colegială dar dură, fără menajamente, decît un schimb de amabilități sau complimentări reciproce. Întotdeauna vreau să știu, prin comparație, unde mă aflu și aceasta o prefer în fața unor colective de specialiști. Una este să întreții relații de schimb de publicații și alta este ca, informat fiind, să te confrunți în mod direct. Confruntări deschise,

fructuoase și utile am avut în țară, în cadrul laboratorului, unde am fost vizitați de un număr de personalități în domeniul geneticii, după cum și în străinătate, în institute și centre de cercetări genetice de mare prestigiu. Fiecare dintre noi, întors în țară, am dezbătut, în mijlocul colectivului, în primul rînd, ceea ce am considerat drept minus al activității noastre deoarece părerea noastră este că tocmai analiza acestor aspecte, măsurile luate, justifică eficiența specializărilor, a documentărilor.

— O întrebare a adevărului esențial: Care-i importanța concretă a cercetărilor care se fac în Centru și în Facultate? Mai precis: în ce măsură sint ele folosite de oamenii, populației, contemporanilor?

— Să vă dau un exemplu! Iată ce rost și ce urmări are munca noastră dedicată temei „Studiul hemoglobinopatiilor ereditare umane”. Studiul s-a efectuat pe un număr de 8 000 subiecți tineri, populație școlară între 14—20 ani. Urmează ca pînă la finele anului 1979 studiul menționat să fie extins la un număr de 15 000 subiecți. Numărul mare de subiecți studiați permite stabilirea frecvenței, în populație, a acestor maladii. Subiecții afectați de aceste maladii fac formă de boală de o gravitate foarte variată, mergînd pînă la letalitate. Cazurile afectate au redusă capacitatea de muncă sau total anulată în unele cazuri; și nu beneficiază, nefiind cunoscută științific, de un tratament corespunzător, pînă în prezent. Cercetările noastre urmăresc depistarea cazurilor, stabilirea frecvenței în populație, semnalarea cazurilor organelor de decizie sanitară, depistarea purtătorilor de boală și stabilirea de măsuri de genetică medicală în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, posibilitatea acordării „sfatului genetic”, luarea de măsuri de ordin social, îndrumarea acestor bolnavi către activități mai ușoare (condiții de bună oxigenare, regim alimentar adecvat), supravegherea medicală continuă pentru prevenirea sau tratarea eventualelor crize de anemie hemolitică.

— Cam pe la anu', împliniți un sfert de veac de muncă de cercetător, de pedagog, de om politic, de conducător și administrator. Ce idei v-au condus munca?

— Detest lenea și urăsc viclesugul unora de a se sustrage, într-un fel sau altul, de la muncă. Mă conduc după principiu, încă nescris în Codul muncii, că un cadru didactic sau de cercetare trebuie să lucreze zilnic minimum 8 ore pentru a justifica că este om al muncii și 12—14 ore pentru a onora calitatea de cadru didactic sau de cercetare. Sint de acord ca oamenii să se și odihnească, dar detest pregătirile prea timpurii pentru odihnă și în mod deosebit pentru zilele de odihnă. Nu-mi plac oamenii „perfecti”. Imi face deosebită plăcere discuția în contradicție folosind drept argumente adevăratele sau experiența vieții. Nu am pretenția că tot ce afirm sint lucruri obiective sau adevăruri de necontestat ci, dimpotrivă, imi place să-mi fie luate și interpretate gîndurile și afirmațiile ca fiind subiective, să mi se recunoască doar dreptul de patent asupra lor. Iert la jumătate sau total greșeala imediat recunoscută și o amplifie pe măsură ce timpul se scurge de la comiterea și pînă la recunoașterea sau depistarea ei. Ador disciplina, ordinea, curățenia, frumosul și sinceritatea. Nu-mi plac oamenii urșuzi, posaci, increzuți sau cei care își schimbă prietenii, mersul, atitudinea și felul de a privi odată cu avansarea, după cum nici pe acei care, nemai-avînd anumite funcții, devin umili, servili sau prea prietenosi. Văd în păstrarea bunurilor personale și a celor de la locul de muncă o datorie firească, organică. Mă revoltă tot ce se uzează, tot ce se strică înainte de termen — dacă se poate spune că există un termen — din neglijență, incompetență sau lipsă de interes. Nu trebuie să predăm studenților noștri tot ce știm deoarece în programa lor de învățământ nu figurează numai disciplina noastră. Să nu uităm că în situații de acest fel bibliografia recomandată nu-și justifică oportunitatea. În discuțiile cu studenții noștri, indiferent de sfaturile pe care le dăm, de exemplele de care uzăm, să nu uităm că între noi și ei se interpeune un număr de ani și că biologicul își spune cuvîntul în toate situațiile și împrejurările.

NELU IONESCU ■

PLACARA, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); reportaj (Nicolaie Cristache - 16 06); cultură, știință, învățământ, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolaie Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU